

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

ΤΜΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

για Μαθητές
με προβλήματα Ακοής
Νοηματική

ΑΘΗΝΑ 2004

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΤΜΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΕΡΓΟ:

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ-ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
(2003ΣΕ04530072)

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΡΓΟΥ: Λαμπροπούλου Βενέττα,
π. Αντιπρόεδρος Π.Ι.,
π. Πρόεδρος του Τμήματος Ειδικής Αγωγής Π. Ι.,
Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής Πανεπιστήμιο Πατρών.

ΜΕΤΡΟ: 1.1

ΕΝΕΡΓΕΙΑ: 1.1.4

«Αναβάθμιση και επέκταση του θεσμού της εκπαίδευσης ατόμων με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ) στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση» ΠΡΑΞΗ Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ: 1.1.4.α

ΔΡΑΣΗ Β':

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Μαρκάκης Εμμανουήλ,
Επίτιμος Ειδικός Πάρεδρος Ειδικής Αγωγής Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

Απρίλιος 2004

Επιστημονικός Υπεύθυνος Προγράμματος:
Κουρμπέτης Βασίλης

Ομάδα Συγγραφής:
Κουρμπέτης Βασίλης
Hoffmeister Robert
Czubeck Todd
Σίμψα Θεοδώρα

Εσωτερικοί Αξιολογητές:
Ευθυμίου Ελένη
Άτζακας Κλήμης
Σαπουτζάκη Γαλήνη

Δάσκαλοι ΕΝΓ:
Γαλάνης Νίκος
Προμπονάς Γιώργος

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

<u>1. ΤΟ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ</u>	5
1.1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΠΣ ΤΗΣ ΕΝΓ	5
1.2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ -ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΣΗ-ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	9
1.3. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ - ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ- ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ	10
1.4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	13
<u>2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΝΓ</u>	15
2.1. Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας του Νηπιαγωγείου	15
2.2. Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας της Δευτέρας Τάξης του Δημοτικού Σχολείου	17
2.3. Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας της Δευτέρας Τάξης του Δημοτικού Σχολείου	17
2.4. Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας της Τρίτης & Τετάρτης Τάξης του Δημοτικού Σχολείου	19
2.5. Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας της Πέμπτης & Έκτης Τάξης του Δημοτικού Σχολείου	22
2.6. Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας Γυμνασίου	25
<u>3. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ</u>	29
<u>4. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΓΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ</u>	33
4.1. Επίπεδα Γνώσης Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας	33

<u>5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΣΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΚΦΟΡΑΣ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ</u>	39
<u>6. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΟΥ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ</u>	42
6.1. Περιεχόμενο	42
6.2. Στόχοι	42
6.3. Ειδικοί Στόχοι	43
6.4. Ενδεικτικές Δραστηριότητες	45
6.5. Αξιολόγηση	48
<u>7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ</u>	49
7.1. Περιεχόμενο	49
7.2. Στόχοι	49
7.3. Ειδικοί Στόχοι	50
7.4. Ενδεικτικές Δραστηριότητες	53
7.5. Αξιολόγηση	54
<u>8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ</u>	55
8.1. Περιεχόμενο	55
8.2. Στόχοι	55
8.3. Ειδικοί Στόχοι	56
8.4. Ενδεικτικές Δραστηριότητες	58
8.5. Αξιολόγηση	60
<u>9. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ</u>	61
9.1. Περιεχόμενο	61
9.2. Γραμματική	62
9.3. Γραμματική - Δομή Προτάσεων	67
9.4. 9.4. Λεξιλόγιο	70
9.5. 9.5. Φωνολογική Δομή της ΕΝΓ	71
9.6. 9.6. Παραλλαγές Ύφους	73
9.7. 9.7. Ανταπόκριση στη Λογοτεχνία	75
9.8. 9.8. Γλώσσα και Πολιτισμός	77
9.9. Ενδεικτικές Δραστηριότητες Γραμματικής	77
9.10. Ενδεικτικές Δραστηριότητες Λεξιλογίου	78
9.11. Ενδεικτικές Δραστηριότητες Παραλλαγών Ύφους, Ανταπόκρισης στη Λογοτεχνία, Γλώσσας και Πολιτισμού	79
9.12. Αξιολόγηση	80

10.ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ **81**

10.1.	Περιεχόμενο	81
10.2.	Γραμματική - Δομή Προτάσεων	82
10.3.	Λεξιλόγιο	87
10.4.	Γραμματική	88
10.5.	Παραλλαγές Ύφους	94
10.6.	Ανταπόκριση στη Λογοτεχνία	95
10.7.	Γλώσσα και Πολιτισμός	98
10.8.	Ενδεικτικές Δραστηριότητες Γραμματικής	99
10.9.	Ενδεικτικές Δραστηριότητες Λεξιλογίου	100
10.10.	Ενδεικτικές Δραστηριότητες Παραλλαγών Ύφους, Ανταπόκρισης στη Λογοτεχνία, Γλώσσας και Πολιτισμού	101
10.11.	Αξιολόγηση	102

11.ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ **103**

11.1.	Περιεχόμενο	103
11.2.	Γραμματική - Δομή Προτάσεων	104
11.3.	Παραλλαγές Ύφους	105
11.4.	Ανταπόκριση στη Λογοτεχνία	106
11.5.	Γλώσσα και Πολιτισμός	110
11.6.	Γραμματική - Δομή Προτάσεων	112
11.7.	Λεξιλόγιο	118
11.8.	Φωνολογική Δομή της ΕΝΓ	119
11.9.	Ενδεικτικές Δραστηριότητες Γραμματικών Δομών	121
11.10.	Ενδεικτικές Δραστηριότητες Παραλλαγής Ύφους	122
11.11.	Ενδεικτικές Δραστηριότητες Λεξιλογίου	122
11.12.	Ενδεικτικές Δραστηριότητες Λογοτεχνίας, Γλώσσας και Πολιτισμού	123

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η Ειδική Αγωγή παρουσιάζει σημαντική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας. Το νομικό πλαίσιο, ιδιαίτερα όπως διαμορφώθηκε με τον νόμο 2817/2000 έχει εκσυγχρονιστεί και εναρμονισθεί με την Ευρωπαϊκή πολιτική για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενσωμάτωση των μαθητών με ειδικές ανάγκες μέσα στα κοινά σχολεία. Έχουν, επίσης, δημιουργηθεί αρκετές και διαφορετικές σχολικές δομές, όπως για παράδειγμα τα Τμήματα Ένταξης μέσα στα σχολεία της γενικής εκπαίδευσης, τα Ειδικά Σχολεία για διάφορες κατηγορίες μαθητών με ειδικές ανάγκες, τα Προγράμματα Συνεκπαίδευσης, τα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, τα ΤΕΕ Ειδικής Αγωγής, τα Κέντρα Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Υποστήριξης των Μαθητών με Ειδικές Ανάγκες, κλπ. Ακόμα έχουν υλοποιηθεί πολλά προγράμματα ευαισθητοποίησης, επιμόρφωσης και εξειδίκευσης των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στη διδασκαλία μαθητών με διαφορετικές ειδικές ανάγκες.

Παρόλα αυτά όμως πολλά προβλήματα παραμένουν άλυτα, ενώ ανακύπτουν συνεχώς καινούρια με τη λειτουργία των νέων δομών ειδικής αγωγής και την αύξηση του πληθυσμού των μαθητών με ειδικές ανάγκες στα σχολεία της γενικής εκπαίδευσης. Η έλλειψη συγκεντρωτικών στοιχείων για το χώρο της Ειδικής Αγωγής είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα. Για παράδειγμα, σήμερα λειτουργούν στη χώρα πάνω από 300 σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής, για τις οποίες υπάρχουν ελάχιστα στοιχεία. Ιδιαίτερα περιορισμένα είναι τα στοιχεία που αφορούν τους μαθητές και τις μαθήτριες με ειδικές ανάγκες, τα ιδιαίτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν αλλά και τα χαρακτηριστικά των προγραμμάτων που παρακολουθούν. Η τελευταία έκθεση σχετικά με τη δομή και τον πληθυσμό της Ειδικής Αγωγής δημοσιεύτηκε το 1994 με βάση στοιχεία του 1989 (Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής, 1994). Από τότε δεν έγινε καμιά συστηματική προσπάθεια χαρτογράφησης του χώρου της Ειδικής Αγωγής.

Η παραπάνω κατάσταση σε συνδυασμό με την ενεργητική και σημαντική προσπάθεια της Πολιτείας τα τελευταία χρόνια για αναδιοργάνωση και βελτίωση της Ειδικής Αγωγής, αναδεικνύει την αναγκαιότητα και τη σημασία της χαρτογράφησης. Η εκπόνηση και η υλοποίηση ενός σοβαρού προγραμματισμού ανάπτυξης του χώρου, προφανώς, απαιτεί γνώση σχετικά με τον πληθυσμό που εξυπηρετείται, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του. Η κατανομή των πόρων συνολικά και ειδικότερα, η ίδρυση νέων μονάδων Ειδικής Αγωγής, η επιλογή τύπων σχολικών μονάδων, η εξειδίκευση και η προετοιμασία κατάλληλων στελεχών προϋποθέτει τη χαρτογράφηση του χώρου της Ειδικής Αγωγής. Η χαρτογράφηση της Ειδικής Αγωγής είναι αναγκαία, επίσης, για οποιαδήποτε επιστημονική μελέτη που θα επιτρέψει έναν εθνικό σχεδιασμό για την Ειδική Αγωγή μακριά από μιμητισμούς, στηριγμένο στις πραγματικές ανάγκες, χαρακτηριστικά και δυνατότητες της ελληνικής πραγματικότητας.

Τα τελευταία χρόνια παγκόσμια αλλά και στη χώρα μας, έχει εδραιωθεί η άποψη πως όλοι οι μαθητές, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε ιδιαίτερη ανάγκη ή χαρακτηριστικό που διαφοροποιεί την εθνική, πολιτισμική ή κοινωνική τους ταυτότητα, πρέπει να έχουν ίσες ευκαιρίες μάθησης με τους υπόλοιπους μαθητές μέσα σε ένα σχολείο για όλους. Η παροχή ίσων ευκαιριών υπερβαίνει την ισότητα στην πρόσβαση στην εκπαίδευση, περιλαμβάνοντας και τη διαφοροποίηση-προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος συνολικά. Η διασφάλιση, δηλαδή, της ύπαρξης ίσων ευκαιριών προϋποθέτει από τη μια την ενσωμάτωση των αρχών της Ειδικής Αγωγής σε αυτές του γενικού αναλυτικού προγράμματος, και από την άλλη, τη λήψη μέτρων ώστε να διασφαλίζονται οι ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών καθώς και οι συνθήκες για την επιτυχή εφαρμογή της ένταξης / συνεκπαίδευσης. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών της Γενικής Εκπαίδευσης είναι ευέλικτα, ενώ παρέχονται παράλληλα και διαφοροποιημένα ή ειδικά ΑΠΣ για κάθε κατηγορία μαθητών με ειδικές ανάγκες, όπως συμβαίνει στις χώρες της Ευρώπης.

Στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι η Ειδική Αγωγή λειτουργεί οργανωμένα πάνω από 25 χρόνια, δεν έχουν αναπτυχθεί μέχρι σήμερα κατάλληλα αναλυτικά προγράμματα, που να ανταποκρίνονται στο σύνολο των ειδικών αναγκών των μαθητών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την έντονη διαφοροποίηση του περιεχομένου αλλά και των στόχων διδασκαλίας στις διάφορες μονάδες Ειδικής Αγωγής ή την ανεπιτυχή προσπάθεια εφαρμογής του αναλυτικού προγράμματος της γενικής εκπαίδευσης. Οι παραπάνω συνθήκες θέτουν σε σοβαρή αμφισβήτηση την αποτελεσματικότητα της παρεχόμενης Ειδικής Αγωγής στη χώρα μας. Ακόμη, αμφισβητείται, η ίση πρόσβαση στην εκπαίδευση στο βαθμό που δεν εφαρμόζεται το ίδιο αναλυτικό πρόγραμμα σε όλες τις σχολικές μονάδες Ειδικής Αγωγής.

Οι σύγχρονες συνθήκες εκπαίδευσης και ένταξης των παιδιών με ειδικές ανάγκες στο σχολείο, στην εργασία και συνολικά στην κοινωνία αναδεικνύουν επιτακτικά την ανάγκη για ουσιαστική και συστηματική προσέγγιση της εκπαίδευσης τους. Σήμερα, η Ειδική Αγωγή είναι διεθνώς ένας επιστημονικός χώρος και έχει απομακρυνθεί από τις προνοιακές-ιατροκεντρικές αντιλήψεις του παρελθόντος. Τα ερευνητικά δεδομένα της τελευταίας εικοσαετίας τεκμηριώνουν τις μαθησιακές ικανότητες των μαθητών με ειδικές ανάγκες και τις δυνατότητες εκπαιδευτικής, επαγγελματικής και κοινωνικής τους ένταξης στο βαθμό που δεχθούν κατάλληλη εκπαίδευση. Οι σχολικές μονάδες Ειδικής Αγωγής δεν αποτελούν χώρο θεραπείας ή φύλαξης των παιδιών με ειδικές ανάγκες, αλλά χώρο εκπαίδευσης και μάθησης. Όμως, για να είναι εφικτή η υλοποίηση μιας συστηματικής, επιστημονικής και κατάλληλης εκπαίδευσης, είναι απαραίτητη η ύπαρξη κατάλληλων αναλυτικών προγραμμάτων, που να ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε κατηγορίας αλλά και κάθε παιδιού στην ειδική αγωγή, ώστε να μπορεί να υλοποιείται η εξατομικευμένη εκπαίδευσή του.

Στο νόμο 2817/2000 της Ειδικής Αγωγής ορίζονται σαφώς οι κατηγορίες μαθητών που έχουν ειδικές ανάγκες και η υποχρέωση του σχολείου και της πολιτείας να εφαρμόσει ειδικά προγράμματα, μεθόδους και υλικό, ώστε να διευκολυνθεί η εκπαίδευσή τους στα πλαίσια κυρίως της γενικής εκπαίδευσης.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο εκπόνησε πρόσφατα Ενιαίο Διαθεματικό Πλαίσιο και νέα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών. Η προσπάθεια αυτή έγινε για να εναρμονισθούν τα Προγράμματα Σπουδών της γενικής εκπαίδευσης με τα καινούργια δεδομένα της κοινωνίας της πληροφορίας και της γνώσης, της πολυπολιτισμικότητας αλλά και της αναγνώρισης των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών και των δικαιωμάτων τους για ένταξη και ισότιμη εκπαίδευση σε ένα ενιαίο σχολείο.

Για πρώτη φορά στα προγράμματα αυτά γίνονται αρκετές αναφορές στους μαθητές με ειδικές ανάγκες. Παρόλα αυτά και ενώ δημιουργούνται κάποιες ευνοϊκές συνθήκες στο γενικό σχολείο, οι μαθητές με ειδικές ανάγκες χωρίς κατάλληλες προσαρμογές ή διαφοροποιημένα ΑΠΣ συναντούν τεράστια εμπόδια στην εκπαίδευσή τους.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο ανταποκρινόμενο στις παραπάνω ανάγκες του χώρου της Ειδικής Αγωγής ανέλαβε την υλοποίηση ενός αρκετά φιλόδοξου προγράμματος με σκοπό α) την πλήρη χαρτογράφηση του χώρου της Ειδικής Αγωγής και β) τη μελέτη και εκπόνηση/προσαρμογή Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών (ΑΠΣ) για διαφορετικές κατηγορίες μαθητών με ειδικές ανάγκες. Το πρόγραμμα αυτό εντάχθηκε στο 2^ο Επιχειρηματικό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (2^ο ΕΠΕΑΕΚ) του ΥΠΕΠΘ και υλοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του 2003-2004. Λόγω της έλλειψης Συμβούλων και Παρέδρων στο Π.Ι. εξειδικευμένων σε διάφορες κατηγορίες Ειδικών Αναγκών, τον συντονισμό των ΑΠΣ για κάθε κατηγορία μαθητών ανέλαβαν ειδικοί του χώρου, κυρίως Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι, οι οποίοι συγκρότησαν συγγραφικές ομάδες για κάθε κατηγορία ειδικών αναγκών.

Την ευθύνη για τη σύνταξη των ΑΠΣ για τους μαθητές με βαριά νοητική καθυστέρηση ανέλαβε ο κ. Σπυρίδων Σούλης, Επίκουρος Καθηγητής Ειδικής Αγωγής του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Τη σύνταξη ΑΠΣ για μαθητές με ελαφριά και μέτρια νοητική καθυστέρηση ανέλαβε η Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής του ΠΤΔΕ του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Σταυρούλα Πολυχρονοπούλου. Την ευθύνη των ΑΠΣ για τους μαθητές με προβλήματα όρασης ανέλαβε η Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής του ΠΤΝ του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Αθηνά Σιδέρη και των ΑΠΣ για τους μαθητές με κινητικές αναπηρίες η Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής των ΤΕΦΑΑ Αθηνών κ. Δήμητρα Κουτσούκη. Την ανάπτυξη ΑΠΣ

για τους μαθητές με προβλήματα ακοής ανέλαβε η υπογράφουσα, ενώ το ΑΠΣ για την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα ο Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής του Π.Ι. κ. Βασίλης Κουρμπέτης. Τα ΑΠΣ για παιδιά με αυτισμό ανέλαβε η Λέκτορας Ειδικής Αγωγής του ΠΤΕΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας κ. Σοφία Μαυροπούλου, τα ΑΠΣ για τα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Κ.) ανέλαβε ο κ. Γεώργιος Αλεβίζος, διευθυντής του ΕΕΕΕΚ Καλλιθέας, ενώ τα ΑΠΣ των ΤΕΕ Ειδικής Αγωγής η Πάρεδρος του Π.Ι. κ. Μαρία Δροσινού. Τη σύνταξη ειδικού πλαισίου ΑΠΣ για παιδιά με πολλαπλές αναπηρίες- τυφλοκωφά ανέλαβε ο ειδικός στο αντικείμενο εκπαιδευτικός κ. Πέτρος Ορφανός. Επίσης, η κ. Ιωάννα Λόξα ανέλαβε τη σύνταξη οδηγού ΑΠΣ για τους μαθητές με ιδιαίτερες ικανότητες και ταλέντα, οι οποίοι έχουν συμπεριληφθεί ως κατηγορία μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες πρόσφατα στο νόμο της Ειδικής Αγωγής. Τον συντονισμό όλων των ομάδων ανάπτυξης των ΑΠΣ ανέλαβε ο ε.τ. Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου κ. Εμμανουήλ Μαρκάκης.

Η χαρτογράφηση του χώρου της Ειδικής Αγωγής έγινε σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής του ΥΠΕΠΘ (τον Διευθυντή κ. Κωνσταντίνο Θηβαίο και τη Γενική Διευθύντρια κ. Ελένη Τσάπρα). Τον όλο συντονισμό της δράσης αυτής ανέλαβε η κ. Σουζάνα Παντελιάδου, Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής του ΠΤΕΑ του Πανεπιστημίου της Θεσσαλίας. Τα αποτελέσματα της χαρτογράφησης περιλαμβάνονται σε ειδικό τόμο, ο οποίος διατίθεται από το Π.Ι. και το ΥΠΕΠΘ (Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής). Περιλαμβάνει λεπτομερειακή καταγραφή α) του μαθητικού πληθυσμού που φοιτά στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής (ΣΜΕΑ), β) των δομών της Ειδικής Αγωγής, γ) των εκπαιδευτικών και των εργαζομένων στο χώρο της Ειδικής Αγωγής, δ) των φορέων που δραστηριοποιούνται στην Ειδική Αγωγή και ε) της σχετικής νομοθεσίας.

Τα στοιχεία της χαρτογράφησης προέκυψαν από την ανάλυση 1.192 ερωτηματολογίων που στάλθηκαν σε όλες τις μονάδες Ειδικής Αγωγής καθώς και από συνεντεύξεις και στοιχεία που αντλήθηκαν από άλλες πηγές. Ο τόμος της χαρτογράφησης είναι ένας χρήσιμος τόμος για τους ενδιαφερόμενους φορείς και τους επιστήμονες. Περιλαμβάνει αρκετά συγκεντρωτικά και αναλυτικά στοιχεία τα οποία διατίθενται και ηλεκτρονικά. Η πλούσια βάση δεδομένων που έχει ειδικά σχεδιαστεί μπορεί να εγκατασταθεί στις ηλεκτρονικές σελίδες του Π.Ι. ή του ΥΠΕΠΘ έτσι ώστε να αποτελεί πηγή ενημέρωσης και να εμπλουτίζεται συνεχώς.

Η ανάπτυξη των ΑΠΣ Ειδικής Αγωγής περιλαμβάνει 6 κατηγορίες μαθητών με ειδικές ανάγκες: α) με βαριά και μέτρια-ελαφριά νοητική καθυστέρηση, β) με προβλήματα ακοής, γ) με προβλήματα όρασης, δ) με κινητικές αναπηρίες, ε) με αυτισμό, ζ) με πολλαπλές αναπηρίες (τυφλοκωφά).

Για την κατηγορία των μαθητών με Μαθησιακές Δυσκολίες θα αναπτυχθούν ΑΠΣ σε επόμενη φάση σύμφωνα με το σχεδιασμό του Π.Ι. και του 2ου ΕΠΕΑΕΚ.

Για καθεμία από τις παραπάνω 6 κατηγορίες ειδικών αναγκών αναπτύχθηκαν ειδικά ΑΠΣ ή έγιναν κατάλληλες προσαρμογές ή διαφοροποιήσεις των ΑΠΣ γενικής εκπαίδευσης σύμφωνα με τις συγκεκριμένες ανάγκες κάθε κατηγορίας. Έτσι για τους μαθητές, για παράδειγμα, με κινητικές αναπηρίες ή αυτούς με προβλήματα όρασης ή ακοής, κ.λπ., όπου κρίθηκε απαραίτητο από τις ειδικές ομάδες συγγραφής των ΑΠΣ, χρησιμοποιήθηκαν αυτούσια ή με ελάχιστες διαφοροποιήσεις τα ΑΠΣ της γενικής εκπαίδευσης του Π.Ι. Αυτό απαιτούσε προσεκτική μελέτη και γνώση των ΑΠΣ της γενικής εκπαίδευσης από όλες τις ομάδες καθώς και γνώση των αναγκών κάθε κατηγορίας. Οι όποιες διαφοροποιήσεις ή η ανάπτυξη για μερικά μαθήματα ειδικών ΑΠΣ έγιναν μόνο για τις κατηγορίες των μαθητών που κρίθηκε αναγκαίο από τους ειδικούς. Για μερικές κατηγορίες μαθητών αναπτύχθηκαν (ή έγιναν προσαρμογές) ΑΠΣ τόσο για την πρωτοβάθμια όσο και για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ για άλλες κατηγορίες μαθητών, όπως για παράδειγμα για τους μαθητές με νοητική καθυστέρηση, αυτισμό, κ.λπ., αναπτύχθηκαν ΑΠΣ πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, ΕΕΕΕΚ και ΤΕΕ Ειδικής Αγωγής.

Συνολικά εργάστηκαν για το έργο της χαρτογράφησης και των ΑΠΣ Ειδικής Αγωγής 170 άτομα, στην πλειοψηφία τους εκπαιδευτικοί που εργάζονται σε διάφορες μονάδες Ειδικής Αγωγής. Πολλοί από τους συμμετέχοντες έχουν μακροχρόνιες σπουδές και εμπειρία στο χώρο της εκπαίδευσης των μαθητών με ειδικές ανάγκες. Συμμετείχαν, επίσης, όλοι οι συνάδελφοι από τα Πανεπιστήμια της χώρας με εξειδικευμένες γνώσεις σε κάποια κατηγορία ειδικών ανα-

γκών. Τα μέλη του Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Π.Ι. καθώς και άλλοι ειδικοί από την Ελλάδα και το εξωτερικό συμμετείχαν ως αξιολογητές.

Γενικά το θεωρητικό φιλοσοφικό υπόβαθρο που πλαισίωσε το έργο αυτό αντλήθηκε από τα νέα δεδομένα της επιστήμης σχετικά με την ένταξη και την ισότιμη εκπαίδευση των μαθητών με ειδικές ανάγκες. Ο απώτερος σκοπός του έργου αυτού ήταν διττός:

α) να συγκεντρωθούν στοιχεία για τη χαρτογράφηση που να επιτρέπουν τον προγραμματισμό της ενσωμάτωσης της Ειδικής Αγωγής στο ενιαίο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας και

β) να δημιουργηθούν προοπτικές μέσω των ΑΠΣ για υψηλής ποιότητας, απαιτητικής, ισότιμης και κατάλληλης εκπαίδευσης για όλους τους μαθητές με ειδικές ανάγκες που φοιτούν στις διάφορες δομές του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Οι στόχοι αυτοί αποτέλεσαν και το κυριότερο κίνητρο όλων όσων εργάστηκαν συλλογικά, συντονισμένα, εντατικά και με ενθουσιασμό, για να ολοκληρωθεί το έργο αυτό με την υποστήριξη του Π.Ι., του ΥΠΕΠΘ και του 2^{ου} ΕΠΕΑΕΚ.

Βενέττα Λαμπροπούλου

Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής
Επιστημονική Υπεύθυνη του Έργου

[ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ](#)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Ελληνική Νοηματική Γλώσσα (ΕΝΓ) έχει χρησιμοποιηθεί ελάχιστα στην εκπαίδευση των Κωφών παιδιών στην Ελλάδα και μέχρι τώρα δεν ήταν μέρος του αναλυτικού προγράμματος των σχολείων όπου φοιτούν κωφά παιδιά. Ο νόμος 2817/2000 αναφέρει ρητά στο άρθρο 4.α) ότι: «Γλώσσα των κωφών και βαρήκων μαθητών είναι η ελληνική νοηματική». Είναι προφανές λοιπόν, ότι η ανάγκη ανάπτυξης Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών (ΑΠΣ) για την ΕΝΓ είναι επιτακτική.

Θα παρουσιάσουμε τους στόχους και τη δομή των προγραμμάτων σπουδών που δημιουργήσαμε στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, όπως και τα αναμενόμενα αποτελέσματα της εφαρμογής τους σε σχολεία Κωφών και σε τάξεις συνεκπαίδευσης Κωφών και ακουόντων παιδιών.

Η δομή του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών της ΕΝΓ ακολουθεί τη δομή των αντίστοιχων ΑΠΣ της Ελληνικής (προφορικού και γραπτού λόγου). Διαφορές υπάρχουν στο περιεχόμενο του ΑΠΣ και αφορούν τη δομή της ΕΝΓ, τις θεματικές ενότητες, τη μεθοδολογία και τις ενδεικτικές δραστηριότητες.

Η ανάπτυξη του απαραίτητου εκπαιδευτικού υλικού θα βασιστεί στις αρχές και στη δομή του ΑΠΣ και θα καλύπτει όλες τις βαθμίδες της πρωτοβάθμιας, αλλά και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Μετά την ολοκληρωμένη εφαρμογή των ΑΠΣ, τα κωφά παιδιά θα αναπτύξουν τις γλωσσικές ικανότητες και θα αποκτήσουν μεταγλωσσικές γνώσεις φυσικών ομιλητών της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας, αλλά και των Ελληνικών.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ελληνική Νοηματική Γλώσσα (ΕΝΓ) είναι η φυσική γλώσσα των κωφών στην Ελλάδα και μία από τις πολλές νοηματικές γλώσσες του κόσμου. Οι νοηματικές γλώσσες είναι φυσικές γλώσσες που εξελίσσονται από γενεά σε γενεά και χρησιμοποιούνται από μέλη των κοινοτήτων κωφών της κάθε χώρας. Επειδή είναι φυσικές γλώσσες δεν είναι διεθνείς και έχουν ιεραρχική δομή στη φωνολογία, στη μορφολογία και στο συντακτικό τους, παράλληλη των προφορικών φυσικών γλωσσών (Emmorey, 2002, Κουρμπέτης, 1999).

Η Ελληνική Νοηματική Γλώσσα (ΕΝΓ) έχει χρησιμοποιηθεί ελάχιστα στην εκπαίδευση των κωφών παιδιών στην Ελλάδα και μέχρι τώρα δεν ήταν μέρος του αναλυτικού προγράμματος των σχολείων όπου φοιτούν κωφά παιδιά. Στη σχετικά μικρή ιστορία της εκπαίδευσης των Κωφών στην Ελλάδα (λιγότερο από 70 χρόνια), η ΕΝΓ ήταν, είτε απαγορευμένη, είτε περιθωριοποιημένη και μόνο τα τελευταία χρόνια αυξάνεται σταδιακά η χρήση της στο εκπαιδευτικό σύστημα και η αποδοχή της από την εκπαιδευτική κοινότητα. Ακόμα και όταν περιλήφθηκε στο Αναλυτικό Πρόγραμμα της Ειδικής Αγωγής, ως εναλλακτικός τρόπος επικοινωνίας, αναφέρθηκε απλώς ως σκοπός και διδακτικός στόχος [Π.Δ. 301 (ΦΕΚ 208/29.8.1996)].

Ο νόμος 2817/2000 (ΦΕΚ 78/20.3.2000) αναφέρει ρητά στο άρθρο 4.α) ότι: «*Γλώσσα των κωφών και βαρήκων μαθητών είναι η ελληνική νοηματική*», όπως επίσης και «*Απαραίτητο προσόν για την τοποθέτηση εκπαιδευτικού και ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού στις Σ.Μ.Ε.Α. κωφών και βαρήκων είναι η γνώση της νοηματικής γλώσσας*».

Στην πλειονότητά τους τα Κωφά παιδιά (90-95%) έχουν ακούοντες γονείς, οι οποίοι δεν γνωρίζουν την ΕΝΓ. Τα παιδιά μαθαίνουν την ΕΝΓ σε σχολική ηλικία άτυπα από άλλους μεγαλύτερους μαθητές και Κωφούς ενήλικες, όταν αυτοί υπάρχουν στη σχολική κοινότητα. Σπάνια έχουν ακούοντες ως γλωσσικά πρότυπα εκμάθησης της ΕΝΓ. (Κουρμπέτης, Αδαμοπούλου & Φερεντίνος, 2001, Hoffmeister, 1990, Kourbetis, 1987, Bellugi & Fischer, 1972).

Αρκετές έρευνες έχουν δείξει ότι η ηλικία κατάκτησης μιας γλώσσας, πρώτης ή δεύτερης, νοηματικής ή ομιλούμενης, επηρεάζει το τελικό επίπεδο γλωσσικής αλλά και γνωστικής εξέλιξης των ανθρώπων, κωφών ή ακουόντων (Mayberry and Lock, 2003). Ακόμα και αν η πρώτη κρίσιμη περίοδος γλωσσικής εξέλιξης κωφών παιδιών ακουόντων γονέων, στην πλειονότητά τους, παραμένει ανεκμετάλλευτη, ο βαθμός αποτελεσματικής εκμετάλλευσης της δεύτερης κρίσιμης περιόδου εξαρτάται κυρίως από το εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Η ΕΝΓ ταιριάζει ιδιαίτερα με την οπτική φύση των Κωφών. Αυτό καθιστά την ΕΝΓ απόλυτα προσβάσιμη για κάθε Κωφό παιδί. Η ΕΝΓ είναι αποτελεσματική, γιατί είναι δομημένη με τρόπο που μπορεί να αξιοποιεί την οπτική λειτουργία του εγκεφάλου. Χάρη στην ελαστικότητα του εγκεφάλου δεν έχει σημασία αν το εισαγόμενο γλωσσικό ερέθισμα είναι οπτικό ή ακουστικό. Ο εγκεφαλος ενισχύει τη διαδικασία της πρόσληψης του ομαλοποιημένου και αποτελεσματικού ερεθίσματος και την εξωτερικότητά του ως γλώσσας. Κι αυτό επειδή η ομαλοποίηση του ερεθίσματος βασίζεται σε δομές και σε έννοιες που τα Κωφά παιδιά μπορούν να μάθουν. Αυτές οι δομές και αυτές οι έννοιες κάνουν τη γλώσσα προβλέψιμη, άρα οι νέες πληροφορίες μπορούν να προσληφθούν και να γίνουν κατανοητές. Οι Κωφοί που γνωρίζουν και χρησιμοποιούν την ΕΝΓ μπορούν να πάρουν πληροφορίες και να αποκωδικοποιήσουν τη σημασία τους. Στη συνέχεια μπορούν να συνενώσουν σε ολοκληρωμένο σύνολο όλη την πληροφόρηση και να την επεκτείνουν με την έκφραση της δικής τους υποκειμενικότητας (Cummins, 2003).

Ένα επιπλέον σημαντικό εύρημα ερευνών δείχνει ότι η αυτοπεποίθηση που νιώθουν οι κωφοί μαθητές για τη νοηματική γλώσσα στο σχολικό περιβάλλον συμβάλλει σημαντικά στη δια βίου εξέλιξή τους (Boudreault, 1999).

Για να επιτευχθεί η μάθηση μιας γλώσσας, είναι απαραίτητη η παρουσία και η συμβολή των χρηστών της. Πρέπει οπωσδήποτε να υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των παιδιών και των ανθρώπων που χειρίζονται καλά την προς μάθηση γλώσσα. Η διδασκαλία της ΕΝΓ, ως

μέρος του αναλυτικού προγράμματος, πρέπει να γίνεται από Κωφούς ή ακούοντες δασκάλους της ΕΝΓ, εκπαιδευμένους για το λόγο αυτό.

Η ΕΝΓ είναι γλώσσα οπτική. Οι Κωφοί αποκτούν, χρησιμοποιούν και αυξάνουν την πληροφορόφορη που σχετίζεται με τη γλώσσα δια μέσου της όρασης. Οι ευκαιρίες για απόκτηση της ομιλούμενης γλώσσας είναι εξαιρετικά περιορισμένες για τους περισσότερους Κωφούς. Αυτό συμβαίνει διότι η εκμάθηση της ομιλούμενης γλώσσας γίνεται κυρίως μέσα από το κανάλι της ακοής. Για πολλούς Κωφούς, αυτός ο περιορισμός έχει ως αποτέλεσμα να δυσκολεύονται πάρα πολύ στην ανάπτυξη αναγνωστικής ικανότητας, αφού αυτή βασίζεται στην καλή γνώση της προφορικής γλώσσας. Η δήλωση που τόσο συχνά αναφέρει ότι ο μέσος Κωφός απόφοιτος Λυκείου διαβάζει σε επίπεδο 2^{ος} Δημοτικού στην Ελλάδα υπογραμμίζει τη δυσκολία που μπορεί να έχουν οι Κωφοί στην εκμάθηση της ανάγνωσης της γραπτής γλώσσας (Λαμπροπούλου, 1993). Μερικά διεθνή δεδομένα δείχνουν ότι μόνο το 3-5% του πληθυσμού των Κωφών μπορούν να επιτύχουν ισότιμη απόκτηση αναγνωστικών δεξιοτήτων με τους ακούοντες συμμαθητές τους (Di Perri, 2004, Allen, 1992). Ωστόσο, υπάρχουν πολλοί Κωφοί που μπορούν και αποκτούν άριστο επίπεδο αναγνωστικής ικανότητας στη γραπτή γλώσσα ακόμη και χωρίς να γνωρίζουν την ομιλούμενη. Πολλοί από αυτούς είναι έμπειροι χρήστες και των δύο γλωσσών (Chamberlain, Morford & Mayberry, 2000, Mayberry, 1993). Τα δύο αυτά γεγονότα κάνουν αντιληπτή την ύπαρξη ενός νέου τύπου διγλωσσίας που δεν έχει ακόμη ερευνηθεί πλήρως.

Η αντίληψη ότι το Κωφό παιδί είναι διγλωσσος μαθητής δεν είναι καινούρια. Στις περιπτώσεις όσων είναι διγλωσσοί σε δύο ομιλούμενες γλώσσες, η ικανότητα ομιλίας της δεύτερης γλώσσας αποκτιέται συνήθως, αλλά όχι πάντα, πριν την εκμάθηση ανάγνωσης αυτής της δεύτερης γλώσσας. Για τη σημασία και την αναγκαιότητα του ΑΠΣ της ΕΝΓ έχουν μεγάλο ενδιαφέρον μελέτες ακουόντων που είναι διγλωσσοί και που βρίσκουν ότι η γνώση της πρώτης γλώσσας διευκολύνει την ανάπτυξη γραμματισμού σε σχέση με τη δεύτερη γλώσσα (Cummins, 2003). Το ερώτημα είναι κατά πόσο αυτό ισχύει και για τη σχέση ΕΝΓ και Ελληνικής γλώσσας, δεδομένου του ότι οι διγλωσσοί Κωφοί δεν γνωρίζουν τη γραπτή μορφή της Νοηματικής Γλώσσας (επειδή η ΕΝΓ δεν έχει γραπτή μορφή) ή τη γραπτή γλώσσα σε προφορική μορφή, δηλαδή προφορικά Ελληνικά. Έρευνες που συγκρίνουν επιδόσεις κωφών και ακουόντων, με έγκαιρη γλωσσική ανάπτυξη, δείχνουν ότι η ανάπτυξη της ικανότητας εκμάθησης δεύτερης γλώσσας δεν σχετίζεται με τη μορφή της πρώτης γλώσσας (Mayberry and Lock, 2003).

Δύο σημαντικοί παράγοντες στη ζωή των Κωφών περιπλέκουν ακόμη περισσότερο την κατάσταση. Πρώτον, οι περισσότεροι Κωφοί γεννιούνται από ακούοντες γονείς (90% ή περισσότεροι). Δεύτερον, η χρησιμοποίηση της ΝΓ ως πρότυπο πρώτης γλώσσας είναι σπάνια. Το μείζον θέμα της πρόσβασης στη γλώσσα είναι πεδίο συζητήσεων και αμφισβητήσεων στην εκπαίδευση των Κωφών παιδιών για πάνω από 130 χρόνια στις Η.Π.Α. (Israelite, Ewoldt & Hoffmeister, 1992) και πάνω από 30 χρόνια στην Ελλάδα (Κουρμπέτης, 1999). Κατά τη διάρκεια των τελευταίων 30 χρόνων στο εξωτερικό και 15 στην Ελλάδα, τα Κωφά παιδιά εκτίθενται σε κάποιο είδος γλώσσας που περιλαμβάνει νοήματα όχι μόνο στο σχολείο, αλλά και στο σπίτι. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα πολλά Κωφά παιδιά να έρχονται σε κάποια επαφή με νοήματα από πολύ μικρή ηλικία. Αυτή η έκθεση σε περιβάλλον νοημάτων (σε μορφή γλώσσας, όπως της ΕΝΓ ή και κάποιου κώδικα με νοήματα, όπως είναι η μετάφραση λέξη-λέξη του προφορικού λόγου με νοήματα ΕΝΓ) διασφαλίζει την πρόσβαση σε έναν τύπο γλώσσας με νοήματα δια μέσου του οποίου το Κωφό παιδί μπορεί να αποσπάσει κανόνες της Νοηματικής Γλώσσας της χώρας του και κατόπιν να χρησιμοποιήσει αυτούς τους κανόνες για να προσλάβει πληροφορίες από το περιβάλλον (Hoffmeister, 1996). Ωστόσο, αυτό δεν έχει λύσει το πρόβλημα της πρόσβασης στην προφορική έκφραση και την ακουστική αντίληψη της προφορικής γλώσσας της χώρας, που αποτελούν τα στοιχεία του φυσικού τρόπου εκμάθησής της. Η εκμάθηση των Ελληνικών γίνεται για τα Κωφά παιδιά μέρος των σχολικών καθηκόντων τους. Πρέπει να μαθαίνουν τη γλώσσα χρησιμοποιώντας τη.

Η σημερινή και μελλοντική κατάσταση στην εκπαίδευση Κωφών στην Ελλάδα συγκριτικά με το παρελθόν μπορεί να συνοψισθεί ως εξής:

Υπάρχει Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Αγωγής Κωφών στην Ελλάδα, εναρμονισμένο με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Γενικής Αγωγής (το παρόν Πρόγραμμα που είναι και το πρώτο που εφαρμόζεται στην εκπαίδευση των Κωφών στη χώρα μας).

Υπάρχουν κατευθύνσεις οργάνωσης, αξιολόγησης και προγραμματισμού του εκπαιδευτικού έργου στα σχολεία Κωφών.

Η οργανωμένη και μετρήσιμη αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού έργου μόνο καλά αποτελέσματα μπορεί να φέρει. Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της ΕΝΓ βασίζεται στις παραπάνω γενικά αποδεκτές προϋποθέσεις και φιλοδοξεί να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για αποτελεσματική παρέμβαση στην εκπαίδευση των Κωφών στην Ελλάδα.

[ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ](#)

1. ΤΟ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Ο σχεδιασμός για την εκπαίδευση είναι ενιαίος για όλες τις ομάδες των μαθητών. Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (Ν. 2817/00), ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται και για την ισότιμη ενσωμάτωση της Ειδικής Αγωγής. Σε όλες τις φάσεις σχεδιασμού των Προγραμμάτων, από τη φιλοσοφία και το σκοπό διδασκαλίας τους έως τη μέθοδο αξιολόγησης, λαμβάνεται υπόψη η κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών των ατόμων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες.

Η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης παρέχει στους μαθητές με ειδικές ανάγκες τη δυνατότητα να συμμετέχουν στη διδασκαλία με τέτοιο τρόπο, ώστε να προσεγγίζουν το κάθε γνωστικό αντικείμενο από την πλευρά που εξυπηρετεί την κάλυψη των καθημερινών πραγματικών αναγκών τους.

Σε ό,τι αφορά τους μαθητές με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες παρέχεται η δυνατότητα σχεδιασμού ενός ευέλικτου Ωρολογίου Προγράμματος και εφαρμογή ενός εξατομικευμένου προγράμματος με βάση τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών.

Στα Δ.Ε.Π.Π.Σ. έχει δοθεί έμφαση στην ενεργητική μεθοδολογία και έχουν οριστεί γενικώς οι προδιαγραφές για τη δημιουργία του απαραίτητου υποστηρικτικού διδακτικού υλικού, στο οποίο πρέπει να διασφαλίζεται η πρόσβαση των ατόμων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες. Το εκπαιδευτικό υλικό θα χαρακτηρίζεται από την προσβασιμότητά του, ώστε σταδιακά να γίνεται κατάλληλο και για τους μαθητές με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες. Έτσι θα είναι προσβάσιμο στους Κωφούς (Ελληνική Νοηματική Γλώσσα ΕΝΓ), τυφλούς (Braille, απτικό υλικό), αμβλύωπες (παρουσίαση υλικού σε διαβαθμισμένα μεγέθη) και μαθητές με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες (ηλεκτρονική μορφή).

1.1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΠΣ ΤΗΣ ΕΝΓ

Στόχος του ΑΠΣ της ΕΝΓ δεν είναι μόνο η εκμάθηση της ΕΝΓ ως πρώτης γλώσσας αλλά και η εκμάθηση της ελληνικής, κυρίως στη γραπτή της μορφή, ως δεύτερης γλώσσας. Για το σκοπό αυτό το ΑΠΣ της ΕΝΓ είναι έτσι δομημένο ώστε να διδάσκονται όλα τα γραμματικά φαινόμενα της ΕΝΓ πριν από τη διδασκαλία των αντίστοιχων φαινομένων της ελληνικής. Η συγκριτική ανάλυση των γλωσσικών δομών των δύο γλωσσών και η χρήση της πρώτης γλώσσας για την εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας θα οδηγήσει στην κατάκτηση και των δύο γλωσσών φυσικά και άνετα. Οι Κωφοί μαθητές, με τη χρήση και μεταφορά των αποκτηθέντων μεταγλωσσικών ικανοτήτων, μπορούν να φθάσουν το επίπεδο εκμάθησης ελληνικών των ακουόντων μαθητών.

Βασική αρχή για την αποτελεσματική εφαρμογή του Προγράμματος Σπουδών της ΕΝΓ είναι η άριστη γνώση από τους εκπαιδευτικούς της ΕΝΓ και των Ελληνικών, όπως απαιτεί η εφαρμογή διγλωσσων προγραμμάτων εκπαίδευσης. Η συνδιδασκαλία Κωφών και ακουόντων εκπαιδευτικών είναι η αποτελεσματικότερη ίσως λύση όταν δεν καλύπτεται η προηγούμενη βασική αρχή. Ίσως αυτό να φαίνεται, εκ πρώτης όψεως τουλάχιστον, πολυτέλεια ή ακόμη και ανέφικτο. Αν αναλογιστεί κανείς τη μέχρι σήμερα αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού μας συστήματος όμως θα συμφωνήσει ότι αυτή η αρχή πρέπει να είναι απαραίτητη.

1.1.1. Δομή των ΑΠΣ

Η έλλειψη προηγούμενων Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών της ΕΝΓ αποτελεί πρόκληση τόσο στη δημιουργία του, όσο και στην εφαρμογή του. Λίγα είναι τα προγράμματα σπουδών διδασκαλίας νοηματικών γλωσσών και σε άλλες χώρες του εξωτερικού. Για την ανάπτυξη των ΑΠΣ της ΕΝΓ λάβαμε υπόψη δημοσιευμένα αλλά και πειραματικά προγράμματα. Τρία όμως προγράμματα έχουν χρησιμοποιηθεί ως βάση ανάπτυξης του παρόντος προγράμματος: Το Comprehensive American Sign Language Curriculum for Deaf Students των Hoffmeister, Greenwald, Czubek και Di Perri (2002), το Kindergarten Language Arts Curriculum Guide των Di Perri και Hoffmeister (2002) και το Deaf Studies Curriculum Guide των Miller-Nomeland και Gillespie (1993). Επιπλέον ελήφθησαν υπόψη τα νέα Προγράμματα Σπουδών Γλώσσας (Ελληνικών), τα ΑΠΣ Ξένων Γλωσσών (Αγγλικών, Γαλλικών και Γερμανικών), το Πειραματικό Πρόγραμμα Διδασκαλίας ΕΝΓ ως Πρώτης Γλώσσας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, όπως επίσης και το ΑΠ για την Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στη Διασπορά (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ, 2001).

Η δομή του ΑΠΣ της ΕΝΓ διαφέρει από τη δομή των αντιστοιχών ΑΠΣ της ελληνικής (προφορικού και γραπτού λόγου). Διαφορές υπάρχουν επίσης στο περιεχόμενο του ΑΠΣ και αφορούν τη δομή της γλώσσας, τις θεματικές ενότητες, τη μεθοδολογία και τις ενδεικτικές δραστηριότητες. Οι διαφορές αυτές υπαγορεύονται από την ιδιαιτερότητα της ΕΝΓ. Η ΕΝΓ δεν έχει γραπτή μορφή και η απόκτησή της από την πλειονότητα των Κωφών παιδιών ακουόντων γονέων γίνεται κατά τη διάρκεια της σχολικής ηλικίας.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι **το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών της ΕΝΓ έχει πιλοτική μορφή** και πρέπει να εφαρμοστεί πιλοτικά σε περιορισμένο αριθμό σχολείων, να αξιολογηθεί και να διαμορφωθεί, ώστε να αποτελέσει παραγωγικό και αποτελεσματικό εργαλείο στην εκπαιδευτική διαδικασία.

1.1.2. Η διδασκαλία της γραμματικής

Οι σύγχρονες γλωσσολογικές θεωρίες και ιδιαίτερα η θεωρία του Chomsky (2002), όπως και η εκπαιδευτική πρακτική διδασκαλίας μιας τυποποιημένης γραμματικής που κούραζε τους μαθητές, οδήγησαν πολλούς εκπαιδευτικούς στην απόρριψη της διδασκαλίας της γραμματικής. Νεότερες τάσεις όμως υποστηρίζουν την επαναφορά της διδασκαλίας της γραμματικής και για την πρώτη και για τη δεύτερη γλώσσα. (Φιλιππάκη-Warburton, 2000).

Στο ΑΠΣ της ΕΝΓ εισάγουμε τη διδασκαλία της γραμματικής της ΕΝΓ για τους εξής λόγους:

Η πλειονότητα των Κωφών μαθητών (τουλάχιστον 90%) δεν μεγαλώνει σε ένα προσβάσιμο γλωσσικό περιβάλλον, επειδή έχει ακουόντες γονείς οι οποίοι δεν γνωρίζουν και δεν χρησιμοποιούν την ΕΝΓ.

Τα γραπτά ελληνικά διδάσκονται ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα σε Κωφούς μαθητές οι οποίοι έχουν περιορισμένη φωνολογική ενημερότητα και η διδασκαλία ακολουθεί ανάλογες μεθόδολογικές προσεγγίσεις.

Η γραμματική των δύο γλωσσών στόχων (ΕΝΓ και γραπτών ελληνικών) είναι διαφορετική αλλά συγκρίσιμη, κατ' επέκταση οι αποκτηθείσες μεταγλωσσικές ικανότητες στην ΕΝΓ θα μπορούν να μεταφερθούν στη δεύτερη γλώσσα.

Για τους λόγους αυτούς προτείνουμε τη διδασκαλία της γραμματικής των δύο γλωσσών, ώστε οι κωφοί μαθητές να κατακτήσουν τις δομές, τις αρχές και τους κανόνες των δύο γλωσσών, σε επίπεδο όμοιο με αυτό των φυσικών ομιλητών των γλωσσών.

Η διδασκαλία της γραμματικής, όμως, προτείνεται να μην διδάσκεται με τον παραδοσιακό στείρο τρόπο, αλλά να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της γλωσσικής διδασκαλίας και να βασίζεται στις εξατομικευμένες επικοινωνιακές ανάγκες των μαθητών.

1.1.3. Η διδασκαλία λεξιλογίου

Η διδασκαλία λεξιλογίου της ΕΝΓ εισάγεται ως αντικείμενο διδασκαλίας για τους ίδιους λόγους που αναπτύξαμε για τη διδασκαλία της γραμματικής. Αν και οι Κωφοί μαθητές εκτίθενται στην ΕΝΓ και στα γραπτά ελληνικά στο σχολείο, η φυσική και αυθόρμητη απόκτηση λεξιλογίου είναι περιορισμένη για την ΕΝΓ και σχεδόν ανύπαρκτη για τα γραπτά ελληνικά. Η γρήγορη και συνεχής ανάπτυξη χρηστικού λεξιλογίου στην ΕΝΓ είναι απαραίτητο εργαλείο για τη συστηματική ανάπτυξη λεξιλογίου και γραπτών ελληνικών. Η διδασκαλία λεξιλογίου ξεπερνά τα όρια της αναγνώρισης και της αποκωδικοποίησης και επεκτείνεται στην κατανόηση και τις πολλαπλές σημασίες, στα συνώνυμα και αντώνυμα, στα υπερώνυμα και υπώνυμα αλλά και στη χρηστικότητά του.

Η σύνδεση του λεξιλογίου με τη γραμματική και τη συντακτική δομή πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστα μέρη της γλωσσικής διδασκαλίας και της ΕΝΓ αλλά και των γραπτών ελληνικών. Πιστεύουμε ότι με αυτή την ολιστική αντιμετώπιση του γλωσσικού μαθήματος η αναγνωστική ικανότητα των κωφών μαθητών και κατ' επέκταση η ακαδημαϊκή τους επιτυχία, θα αυξηθεί σημαντικά και θα φτάσει σε επίπεδα ακουόντων μαθητών ίδιας ηλικίας.

1.1.4. Μεθοδολογία ειδικής εκπαιδευτικής παρέμβασης

Η εξελικτική δομή του Προγράμματος Σπουδών της ΕΝΓ ωθεί τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργητικά στη μάθηση. Οι ενδεικτικές δραστηριότητες που προτείνονται περιλαμβάνουν εργασίες μαθητών σε ζευγάρια, ομαδικά και με τη συνεργασία του εκπαιδευτικού.

Οι δραστηριότητες οφείλουν να είναι συμμετοχικές και δημιουργικές, ώστε η εκπαιδευτική διαδικασία να είναι αποτελεσματική. Οφείλουν επίσης να προωθούν τη συνεργασία όλων των μαθητών. Για την ομαδοποίηση των μαθητών και την εκτέλεση των δραστηριοτήτων λαμβάνονται υπόψη οι σχέσεις των μαθητών μεταξύ τους, οι διαφορές γλωσσικών ικανοτήτων και η ύπαρξη πολλαπλών αναπηριών. Όσον αφορά στη δομή των δραστηριοτήτων προτείνεται να αρχίζουν από τις απλές και τις γνωστές στους μαθητές, να εξελίσσονται σε νεότερες και άγνωστες και να παραμένουν ενδιαφέρουσες. Η σταδιακή αναβάθμιση της πλοκής των δραστηριοτήτων προκαλεί τους μαθητές να παράγουν σύνθετο λόγο. Η επικοινωνιακή συμμετοχή του διδάσκοντος υποβοηθά τους μαθητές στην κατάκτηση των στόχων των δραστηριοτήτων με τη διαλογική συζήτηση, τις ερωτήσεις, την αναδιατύπωση και την ενδυνάμωσή τους. Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δίδεται στη χρηστικότητα των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται. Ο εκπαιδευτικός οφείλει να αιτιολογεί την κάθε δραστηριότητα, ώστε να προκαλεί το ενδιαφέρον των μαθητών στο έπακρο. Όλες οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται είναι ενδεικτικές και καμία δεν προτείνεται ως αυτοσκοπός.

Μερικές ενδεικτικές δραστηριότητες αφορούν σε:

- Εξάσκηση σε βιντεοκείμενα διαφόρων μεγεθών, συμπεριλαμβάνοντας τους εκάστοτε ειδικούς στόχους του προγράμματος με δημιουργία βιντεοκειμένων από απλές περιγραφικές ιστορίες έως ποιητικές δημιουργίες.
- Απόδοση βιντεοκειμένων στην ΕΝΓ στην τάξη ή με βιντεοσκόπηση.
- Επιμέλεια βιντεοκειμένων με την ενεργή συμμετοχή όλων για την αρτιότερη απόδοση των κειμένων.
- Παιχνίδια παντομίμας απλών καθημερινών δραστηριοτήτων.
- Παιχνίδια ρόλων καθημερινών δραστηριοτήτων ή εντολών, αναπαράσταση συμβάντων ή απόδοση γραπτών κειμένων.

1.1.5. Επικοινωνιακές Προδιαγραφές

Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η γλώσσα στόχος: η Ελληνική Νοηματική Γλώσσα χωρίς την ταυτόχρονη χρήση προφορικού λόγου. Επικουρικά χρησιμοποιείται η γραπτή ελληνική. Τα Κωφά παιδιά περνούν περίπου 50% του ενεργού σχολικού χρόνου τους με τους δασκάλους

τους, οι οποίοι είναι τα βασικά γλωσσικά μοντέλα τους. Συνεπώς, ο εκπαιδευτικός που διδάσκει ΕΝΓ πρέπει να είναι φυσικός ομιλητής της γλώσσας ή τουλάχιστον να γνωρίζει την ΕΝΓ σε επίπεδο φυσικού ομιλητή. Οποιαδήποτε έκπτωση σε αυτή την αρχή εγγυάται την αποτυχία της εφαρμογής του ΑΠΣ της ΕΝΓ και κατ' επέκταση την αποτελεσματική εκμάθηση της γλώσσας από τους Κωφούς μαθητές.

Η ενσωμάτωση της Νοηματικής Γλώσσας σε ένα ποικίλο Πρόγραμμα Σπουδών ενισχύει το ρυθμό της μάθησης, αυξάνει το κίνητρο για ανάπτυξη του προφορικού λόγου και προσεγγίζει ένα ευρύ φάσμα μαθητών - μερικοί από τους οποίους μπορεί να αντιμετωπίζουν δυσκολίες με το να μαθαίνουν χρησιμοποιώντας μόνο την οπτική και την ακουστική προσέγγιση. Μπορεί επίσης να ενισχύσει τη μάθηση της φωνητικής μέσω του δακτυλοσυλλαβισμού (Cooper, 2002).

Το κύριο πλεονέκτημα της χρήσης της νοηματικής ως του βασικού συμπληρώματος ενός προγράμματος ανάγνωσης είναι ότι οι μαθητές μαθαίνουν λέξεις πιο γρήγορα και τις κρατούν στη μνήμη τους για μεγαλύτερο διάστημα. Τα παιδιά έχουν μεγαλύτερο κίνητρο να μάθουν νέες λέξεις και τα συναφή τους νοήματα.

Η μάθηση μέσω της νοηματικής γλώσσας δεν είναι μία πλήρης μέθοδος. Είναι όμως ένα συμπλήρωμα σε ένα σύστημα ανάγνωσης το οποίο μπορεί να ενισχύσει τις αναγνωστικές δεξιότητες των περισσότερων παιδιών. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω μίας κιναισθητικής προσέγγισης στις τυπικές ακουστικές και οπτικές αισθήσεις. Για κάποια παιδιά η κιναισθητική αίσθηση είναι ουσιαστική για τη μάθηση. Σε άλλα παιδιά ενισχύει την ικανότητα να κωδικοποιούν και να αποκωδικοποιούν τα γραπτά σύμβολα που ονομάζουμε λέξεις. Για ορισμένα παιδιά το κίνητρο και το ενδιαφέρον που προσθέτει η νοηματική σε ένα αναγνωστικό πρόγραμμα οδηγεί σε μεγαλύτερες επιδόσεις (Cooper, 2002).

1.1.6. Εξατομικευμένη διδασκαλία της γλώσσας

Οι μαθητές έχουν διαφορετικά επίπεδα γλωσσομάθειας της ΕΝΓ. Η αποτελεσματική διδασκαλία ΕΝΓ εξαρτάται εκτός από πολλά άλλα και από το βαθμό εξατομικευμένης διδασκαλίας της γλώσσας. Ο χρόνος διδασκαλίας, το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται, η ταχύτητα εξέλιξης και η μεθοδολογία διδασκαλίας είναι μερικοί από τους τομείς που χρειάζονται εξατομικευμένη προσέγγιση. Για την επίτευξη των σκοπών του προγράμματος απαιτείται αρχική αλλά και διαρθρωτική αξιολόγηση όπως και σχεδιασμός εξατομικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Αυτή η εξατομικευση δεν εμποδίζει τη συλλογική εργασία η οποία βασίζεται στη σύμπτυξη κοινών πρακτικών, όπου αυτές υπάρχουν.

1.1.7. Συλλογική ή συνεργατική διδασκαλία στην τάξη

Οι τάξεις Κωφών μαθητών είναι πάντα μικρού αριθμού και η αντιστοιχία εκπαιδευτικού-μαθητών είναι συνήθως ένας εκπαιδευτικός για 5-8 μαθητές. Για τη διδασκαλία της ΕΝΓ η αναλογία αυτή μπορεί να διπλασιαστεί ή και να τριπλασιαστεί ακόμη. Επομένως η συνδιδασκαλία δύο ή και τριών τμημάτων με δύο ή τρεις εκπαιδευτικούς, όχι μόνο είναι εφικτή αλλά και προτεινόμενη, καθώς έχει ήδη δοκιμαστεί αποτελεσματικά στο εξωτερικό αλλά και στην Ελλάδα (Czubeck, 2003, Κουρμπέτης, 1999). Τα προβλήματα εφαρμογής του προγράμματος διδασκαλίας της ΕΝΓ που προκύπτουν από την έλλειψη άρτια εκπαιδευμένων Κωφών εκπαιδευτικών και την έλλειψη ακουόντων εκπαιδευτικών που γνωρίζουν ΕΝΓ σε επίπεδο φυσικών χρηστών της γλώσσας μπορούν να μειωθούν δραστικά με τη συνδιδασκαλία Κωφών και ακουόντων εκπαιδευτικών. Με τη συνδιδασκαλία, η δημιουργικότητα, η ενέργεια, η εξατομικευμένη διδασκαλία, η παρουσία διαφόρων γλωσσικών μοντέλων, η επίλυση προβλημάτων, η άμεση ανατροφοδότηση και το γενικότερο επικοινωνιακό κλίμα μπορούν να αναπτυχθούν στο έπακρο.

1.1.8. Επικοινωνιακό περιβάλλον στο σχολείο

Το επικοινωνιακό περιβάλλον στο σχολείο όπου φοιτούν κωφοί μαθητές πρέπει να κυριαρχείται από νοηματική επικοινωνία. Αυτό σημαίνει ότι οι εκπαιδευτικοί όταν επικοινωνούν με τους μαθητές αλλά και όταν επικοινωνούν μεταξύ τους θα πρέπει να χρησιμοποιούν την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα, χωρίς τη χρήση φωνής. Αυτό είναι αναγκαίο λόγω της έλλειψης παρόμοιου επικοινωνιακού περιβάλλοντος στο σπίτι και στην ευρύτερη κοινότητα και επειδή η ταυτόχρονη χρήση νοηματικής και προφορικής γλώσσας είναι αδύνατη και πάντα εις βάρος της νοηματικής. Όταν ένας ακούων, που δεν γνωρίζει νοηματική, εμπλέκεται στην επικοινωνία μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών είναι υποχρέωση των ενηλίκων και δικαίωμα των μαθητών ό,τι λέγεται να μεταφράζεται στην νοηματική. Το γλωσσικό περιβάλλον της συνεχούς, άνετης και προσβάσιμης επικοινωνίας θα εδραιώσει ανάμεσα στους μαθητές τις αξίες της επικοινωνιακής πληρότητας, του αλληλοσεβασμού, της διαφορετικότητας, της δίγλωσσης και διπολιτισμικής ανάπτυξης, όπως και της ακαδημαϊκής επιτυχίας. Η πρόσβαση στην πληροφόρηση μέσα και έξω από την τάξη είναι υποστηρικτική όχι μόνο για την πληροφόρηση αυτή καθαυτή, αλλά και για την πολύπλευρη ψυχική, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών. Ακόμα και αυτές οι δυσκολίες που συχνά έχουν οι ενήλικες ακούοντες εκπαιδευτικοί στην εκμάθηση της ΕΝΓ μπορεί να παροτρύνουν τους μαθητές να μάθουν προφορική ή γραπτή γλώσσα. Ένα τέτοιο επικοινωνιακό περιβάλλον, όσο περίεργο και αν ακούγεται, θα βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν και να παράγουν προφορικό και γραπτό λόγο σε ανώτερα επίπεδα απ' ό,τι σήμερα παρατηρούμε. Άλλωστε έχει αποδειχθεί ότι τα κωφά παιδιά που έχουν Κωφούς γονείς και ζουν σε τέτοιο επικοινωνιακό περιβάλλον υπερτερούν κατά πολύ των κωφών παιδιών ακουόντων γονέων (Kourbetis, 1987).

1.2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ -ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΣΗ-ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Αξιολόγηση Πρόσληψης και Εκφοράς της Γλώσσας

Η ανάπτυξη εργαλείων αξιολόγησης γλωσσομάθειας νοηματικών γλωσσών, σε όλο τον κόσμο, είναι περιορισμένη. Στη χώρα μας δεν υπάρχει κανένα παρόμοιο εργαλείο. Η ανάγκη δημιουργίας τέτοιων τεστ είναι επιτακτική.

Τα εργαλεία που χρειάζεται να δημιουργηθούν πρέπει, εκτός των γενικά αποδεκτών αρχών γλωσσικών εργαλείων αξιολόγησης:

Να αναλύουν τη γνώση του λεξιλογίου με το να διερευνούν σημασιολογικούς τομείς. Να αξιολογούν την ικανότητα του μαθητή να αναγνωρίζει το λεξιλόγιο σε περιβάλλον, καθώς και ως εδραιωμένα λεκτικά στοιχεία. Να αξιολογούν την ικανότητα της λήψης πληροφοριών από ένα νοηματιστή της ΕΝΓ και να παρέχουν τη σωστή απόκριση για να τη βρίσκει ο μαθητής.

Να αξιολογούν την ικανότητα του μαθητή να επιλέγει και να χρησιμοποιεί τους σωστούς ταξινομητές σε μία 'επαναφήγηση', παρακολουθώντας ένα ερέθισμα (π.χ. βλέποντας ένα βίντεο) το οποίο χρησιμοποιεί πραγματικά αντικείμενα. Να αξιολογούν τις αφηγηματικές δομές του μαθητή στις αναπαραγωγές αφηγήσεων.

Τα εργαλεία αυτά προτείνεται να έχουν τη μορφή φακέλου και να περιλαμβάνουν επιμέρους κλίμακες μέτρησης και υποφακέλους όπως:

Καταγραφή εργασιών σε βίντεο

Ατομικές και ομαδικές εργασίες μαθητών, συζητήσεις στην τάξη, παρουσιάσεις, σχέδια εργασίας και γραπτές εργασίες.

Χρήση βιντεοκειμένου

Ανάλυση βιντεοκειμένων με Ιστορίες της ΕΝΓ, αφηγήσεις, νοηματισμό γραπτών ερεθισμάτων στην ΕΝΓ και διαφόρων ειδών κειμένων.

Κλίμακα αξιολόγησης ΕΝΓ

Πραγματικά αντικείμενα, ρηματικές προτάσεις, ιστορίες στην ΕΝΓ, συνώνυμα, αντώνυμα, πληθυντικό, χρόνους.

Γλωσσολογική ανάλυση της ΕΝΓ

Αναγνώριση ουσιαστικών, ρημάτων, ταξινομητών, τύπων προτάσεων και χειροκινησιακών δεικτών. Διαχωρισμός δεικτών προτάσεων, σύστημα αριθμών, πραγματικό /αφηρημένο πλαίσιο αναφοράς.

Τεστ λεξιλογίου

Προσαρμοσμένο Λεξιλόγιο ΕΝΓ από το ΑΠ Γενικής Εκπαίδευσης.

Νοηματικά ονόματα

Αφηρημένα και περιγραφικά νοηματικά ονόματα, αποδεκτές θέσεις και αποδεκτικότητα νοηματικών ονομάτων.

Σχέδια εργασίας

Συνεντεύξεις, έρευνες, βιογραφίες, ιστορικές αναλύσεις της ΕΝΓ και γλωσσική χρήση. Γλωσσικές τάσεις στην εκπαίδευση των Κωφών (Ομιλούσα Ελληνική, ΕΝΓ, Μεταφρασμένη Ελληνική κ.λ.π.), σύγκριση ύφους αφηγητών ΕΝΓ.

Κατάλογοι Ελέγχου

Χειρομορφών, πραγματολογικών δεξιοτήτων, αφηγηματικής ανάλυσης.

1.3. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ - ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ- ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ

Απαραίτητα εποπτικά μέσα είναι τα οπτικά ερεθίσματα όλων των ειδών, στατικά και κινούμενα. Η χρήση του βίντεο είναι επιβεβλημένη. Κάθε σχολική τάξη πρέπει απαραίτητα να έχει:

- Βίντεο
- Τηλεόραση (τουλάχιστον 35άρα)
- Βιντεοκάμερα
- Υπολογιστή με CD και DVD
- Προβολέα πολυμέσων
- Προβολέα διαφανειών και οθόνη
- Προβολέα διαφανειών
- Πίνακα και μαρκαδόρους

Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δίνεται στην καταλληλότητα της αίθουσας διδασκαλίας της ΕΝΓ για Κωφούς μαθητές.

Η διάταξη των καθισμάτων των μαθητών θα πρέπει να είναι ημικυκλική και η θέση του διδάσκοντος ορατή στο σύνολο των μαθητών.

Η χωροθέτηση οθόνης, προβολέα, τηλεόρασης και άλλων εποπτικών μέσων πρέπει να διευκολύνει την παρακολούθηση από το σύνολο της τάξης.

Η οπτική καταλληλότητα της τάξης, όπως η χρήση κατάλληλου φωτισμού και το φόντο του διδάσκοντος είναι παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας και πρέπει να φροντίζονται ιδιαίτερα.

Το εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία της ΕΝΓ στο ελεύθερο εμπόριο αλλά και ως αποτέλεσμα ερευνητικών ή επιμορφωτικών προσπαθειών είναι περιορισμένο και με κανέναν τρόπο δεν καλύπτει τις τεράστιες ανάγκες που δημιουργεί το παρόν πρόγραμμα. Άμεση προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στη δημιουργία κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού άριστης ποιότητας και ικανής ποσότητας για την εφαρμογή του προγράμματος. Κρίνεται απαραίτητη η σύνταξη οδηγού συγκεκριμένων και λεπτομερών προδιαγραφών δημιουργίας κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού. Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικές βασικές προδιαγραφές δημιουργίας υλικού:

Ανάπτυξη Εκπαιδευτικού Υλικού

Το εκπαιδευτικό υλικό στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα είναι περιορισμένο. Οι πρώτες προσπάθειες δημιουργίας τους είναι αυτές του Πανεπιστημίου Πατρών και του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Σε ορισμένες χώρες η κατάσταση είναι καλύτερη αλλά σε κάθε περίπτωση το υλικό δεν ξεπερνά τους 300 τίτλους. Στην προσπάθειά μας να δημιουργήσουμε τα πρώτα βιβλία στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα καταγράψαμε μερικές αρχές και προϋποθέσεις για την παραγωγή τέτοιων βιβλίων.

Αυτές οι αρχές είναι σύμφωνες και με τις αρχές που έχουν εκδοθεί από το διακρατικό πρόγραμμα Signing Books Project (1999) και έχουν εφαρμοστεί στη δημιουργία πιλοτικού εκπαιδευτικού υλικού στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Κουρμπέτης, 2000) .

Ο σκελετός των αρχών και προϋποθέσεων που λάβαμε υπόψη για τη δημιουργία του εκπαιδευτικού υλικού και συνιστούμε στην εκπαιδευτική κοινότητα, είναι:

Ομάδα στόχου

Όπως προαναφέραμε η πλειονότητα των κωφών παιδιών στην Ελλάδα έχουν ακούοντες γονείς οι οποίοι δεν γνωρίζουν και δεν χρησιμοποιούν την ΕΝΓ. Ο αριθμός των κωφών δασκάλων Κωφών παιδιών είναι επίσης περιορισμένος. Η γνώση και χρήση της ΕΝΓ από τους ακούοντες δασκάλους Κωφών παιδιών είναι αμφισβητούμενη και από μαρτυρίες των ίδιων των εκπαιδευτικών περιορισμένη. Ο πληθυσμός που έρχεται σε επικοινωνιακή επαφή με Κωφά παιδιά είναι και η ομάδα στόχου των βιβλίων στην ΕΝΓ. Όλες αυτές οι ιδιαιτερότητες πρέπει να συνυπολογίζονται για την παρουσίαση ποιοτικών γλωσσικών ερεθισμάτων προς την ομάδα στόχου για την επίτευξη επικοινωνίας με τα Κωφά παιδιά.

Γλωσσικές Πηγές

Για την παραγωγή των βιβλίων πρέπει απαραίτητα να χρησιμοποιηθούν ενήλικες Κωφοί που έχουν την ΕΝΓ μητρική τους γλώσσα όπως επίσης και διορθωτές με τα ίδια χαρακτηριστικά.

Ακούοντες τεχνικοί μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή λόγω έλλειψης κατάλληλα εκπαιδευμένων Κωφών τεχνικών - η επιλογή των οποίων συνιστάται, όταν υπάρχουν.

Τύπος προϊόντος

Η επιλογή του τύπου του προϊόντος (βιντεοταινίες, CD, DVD) γίνεται με βάση την αρχή της προσβασιμότητας και χρήσης του προϊόντος από τις ομάδες στόχου. Η χρήση πολυμέσων συνιστάται με την αυξανόμενη εισαγωγή των νέων εκπαιδευτικών τεχνολογιών στην Ειδική Αγωγή.

Περιεχόμενο

Το περιεχόμενο των βιβλίων στην ΕΝΓ μπορεί να περιλαμβάνει μεταφράσεις έντυπων βιβλίων, πρωτότυπες παραγωγές ή μεταφράσεις οπτικών παραγωγών. Η επιλογή του περιεχομένου έχει στόχο τη διδασκαλία της ΕΝΓ αλλά και των γραπτών κειμένων στα ελληνικά, όπως και την αποτελεσματική πρόσβαση των παιδιών στην έντυπη πληροφόρηση.

Νοηματιστές

Κάθε χρήστης της ΕΝΓ δεν είναι και καλός αφηγητής στην ΕΝΓ και κάθε Κωφός δεν είναι και καλός χρήστης της ΕΝΓ. Είναι αναγκαίο να υπάρχουν νοηματιστές με άριστες γλωσσικές και επικοινωνιακές ικανότητες για τη δημιουργία καλών βιβλίων στην ΕΝΓ. Χαρακτηριστικά καλών Κωφών νοηματιστών είναι:

- γνώση και χρήση ΕΝΓ από μικρή ηλικία με Κωφούς γονείς
- σωστή χρήση ματιών, έκφρασης του προσώπου και σώματος
- καλή εμφάνιση και άνεση μπροστά στην κάμερα

Σενάριο

Η έλλειψη γραπτού σεναρίου στην ΕΝΓ προϋποθέτει νοηματιστές με καλή μνήμη. Καλούνται να παράγουν και να αποδώσουν συγκεκριμένο γλωσσικό υλικό από μνήμης χωρίς τη βοήθεια κειμένου. Η προετοιμασία και οργάνωση του κειμένου για κατάλληλη απόδοση είναι σημαντική. Ο χωρισμός του κειμένου σε μικρές παραγράφους και οι πολλαπλές δοκιμές είναι απαραίτητες.

Γλωσσικό Υλικό προς παραγωγή και απόδοση

Το γλωσσικό υλικό προς παραγωγή περιγράφεται στο περιεχόμενο σπουδών της ΕΝΓ και αφορά σε όλα τα επίπεδα διδασκαλίας της γλώσσας.

Η διαφορά δομής της ΕΝΓ και των γραπτών ελληνικών εγκυμονεί κινδύνους για την ποιοτική γλωσσική απόδοση. Συνιστάται η συνεργασία δίγλωσσων ακουόντων και Κωφών για τη μετάφραση και διερμηνεία του γλωσσικού υλικού και στις δύο γλώσσες. Ιδιαίτερα στην Ελλάδα, όπου δεν είναι καταγραμμένα το πλήρες λεξιλόγιο, η γραμματική και το συντακτικό της ΕΝΓ τέτοιες συνεργασίες είναι απαραίτητες.

Οπτικά ερεθίσματα

Η δημιουργία βιβλίων στην ΕΝΓ για παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας απαιτεί ευρεία χρήση οπτικών ερεθισμάτων, πέραν της νοηματικής γλώσσας. Επιπλέον οπτικά ερεθίσματα υποστηρίζουν το περιεχόμενο, προσθέτουν οπτικό ενδιαφέρον και ποικιλία και βοηθούν στην πλοήγηση του βίντεο ή των πολυμέσων για εύκολη χρήση τους. Τα μικρά παιδιά αλλά και οι ενήλικες υποβοηθούνται από τα συμπληρωματικά οπτικά ερεθίσματα στην κατανόηση της ΕΝΓ, ιδιαίτερα στα αρχικά στάδια εκμάθησής της. Τα οπτικά ερεθίσματα είναι αναγκαίο να μην αποσπούν την προσοχή του θεατή από το νοηματιστή και το γλωσσικό περιεχόμενο.

Ο φωτισμός, τα χρώματα του ρουχισμού και του φόντου πρέπει να διαφοροποιούνται από τα χέρια και το πρόσωπο του νοηματιστή. Πολλαπλός φωτισμός, ανοιχτά χρώματα ρου-

χισμού και σκούρο φόντο προτιμώνται. Φαντασμαγορικές παραγωγές είναι επιθυμητές μόνο εάν δεν επιδρούν αρνητικά στην κατανόηση του γλωσσικού υλικού.

Παραγωγή

Ο νοηματιστής πρέπει να «αγαπάει» την κάμερα και η κάμερα το νοηματιστή. Η άνεση του νοηματιστή μπροστά στην κάμερα είναι βασικό στοιχείο παραγωγής και απαραίτητη υπόθεση επιτυχίας. Η σταθερή στάση και οι περιορισμένες μετακινήσεις βοηθούν στην αποτελεσματικότερη παραγωγή. Η παρουσία στενού συνεργάτη και κατά τη διάρκεια της παραγωγής συνιστάται για γρήγορη και ελεύθερη φυσική απόδοση του γλωσσικού υλικού.

Η χρήση ήχου κατά τη διάρκεια της βιντεοσκόπησης δεν είναι αναγκαία και μπορεί να γίνει αργότερα. Προτεραιότητα έχει η καταγραφή του γλωσσικού υλικού στην ΕΝΓ. Η εκφώνηση στα προφορικά ελληνικά και ο ηχητικός εμπλουτισμός μπορεί να γίνει και πρέπει να γίνεται αργότερα για καλύτερη ποιότητα παραγωγής. Το ίδιο ισχύει για τους υποτίτλους, όπου είναι αναγκαίοι.

Η παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού είναι μια περίπλοκη διαδικασία και είναι απαραίτητη η ύπαρξη ενός οργάνου για την αξιολόγησή του στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

1.4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., 2004. Παιδεία Ομογενών: Θεωρητικό Πλαίσιο και Προγράμματα Σπουδών για την Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στη Διασπορά, Ρέθυμνο.

Κουρμπέτης, Β., 1999. Νόημα στην Εκπαίδευση: Η Ελληνική Νοηματική Γλώσσα και η Διδασκαλία της στα σχολεία Κωφών, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο: Αθήνα.

Κουρμπέτης, Β. Αδαμοπούλου, Α. & Φερεντίνος, Σ. 2001. Από την Αναπηρία στην Ενδυνάμωση του Κόσμου των Κωφών: Μορφές διακρίσεων που υφίστανται οι Κωφοί στην Ευρώπη, ΟΜΚΕ: Αθήνα.

Κουρμπέτης, Β. 2000. Δημιουργία Πιλοτικού Εκπαιδευτικού Υλικού. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Αθήνα.

Λαμπροπούλου, Β. 1993. Η εξέταση της γραπτής γλώσσας των κωφών μαθητών. *Γλώσσα*, 30, 40-50.

Ν2817, 2000. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ΦΕΚ 78, Εθνικό Τυπογραφείο: Αθήνα.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2003. Πειραματικό Πρόγραμμα Διδασκαλίας ΕΝΓ ως Πρώτης Γλώσσας, Αθήνα.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2001. Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Ελληνικής Γλώσσας, Αθήνα.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2001. Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Ξένων Γλωσσών (Αγγλικών, Γαλλικών και Γερμανικών), Αθήνα.

ΠΔ301, 1996. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ΦΕΚ 208, Εθνικό Τυπογραφείο: Αθήνα.

Φιλιππάκη-Warburton, E., 2000. Γραμματική και Σχολική Παιδεία. Γλωσσικός Υπολογιστής, τόμος 2, τεύχος 1-2, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Θεσσαλονίκη.

Cummins, J., 2003. Ταυτότητες Υπό Διαπραγμάτευση: Εκπαίδευση με σκοπό την Ενδυνάμωση σε μία Κοινωνία της Ετερότητας, Gutenberg, Διαπολιτισμική Παιδαγωγική/5: Αθήνα.

Czubeck, T., 2003, *Η διδασκαλία της ΑΝΓ και Εγγραμματοσύνη κωφών μαθητών στις ΗΠΑ, "Επιμόρφωση- Εξειδίκευση στην Εκπαίδευση Κωφών και Βαρηκώων"*, Πανεπιστήμιο Πατρών, ΠΤΔΕ, Αθήνα.

Allen, T.E., 1992. Subgroup differences in educational placement for deaf and hard-of-hearing students. *American Annals of the Deaf*, 137, 381-388.

Bellugi, U. & Fischer, S., 1972. A comparison of Sign language and spoken language: rate and grammatical mechanisms, *Cognition: International Journal of Cognitive Psychology*, 1, 173-200.

Boudreault, P., 1999. Grammatical processing in American sign language: Grammatical processing in American sign language: Effects of age of acquisition and syntactic complexity. Unpublished Masters Thesis, McGill University: Montreal.

Chamberlain, C., Morford, J.P. & Mayberry R.I. (eds), 2000. *Language acquisition by eye*, Lawrence Erlbaum Associates: New Jersey.

Chomsky, N., 2002. *On Nature and Language*, Cambridge University Press: Cambridge.

Cokely, D. & C. Baker, 1998, *American sign language: a student text, units 19-27*, Clerc Books: Washington, DC.

Cooper, B., 2002. The use of sign language to teach reading to kindergartners. *The Reading Teacher*, v.56, no2, p.116-19.

Di Perri, K., 2004. "*ASL Phonemic Awareness in Deaf Children: Implications for Instruction*", Doctoral Dissertation, Boston University, Ann Arbor: UMI.

Di Perri & Hoffmeister, R. 2002. *Kindergarten Language Arts Curriculum Guide*, Governor Baxter School for the Deaf: Boston.

Emmorey, K., 2002. *Language, cognition, and the brain: Insights from sign language research*. Mahwah, Lawrence Erlbaum Associates: New Jersey.

Hoffmeister, R., 1990. ASL and its implications for education. In H. Bornstein (Ed), *Manual communication in America* (pp.81-107), Gallaudet University Press: Washington, DC

Hoffmeister, R., 1996. "What do Deaf kids know about ASL even though they see MCE!" In *Proceedings of Deaf Studies IV* (pp.273-308), Gallaudet University Press: Washington, DC.

Hoffmeister, R., Greenwald, J., Czubek, T. and Di Perri, K. 2002. *Comprehensive American Sign Language Curriculum for Deaf Students: Kindergarten through High School*, Boston University, Boston.

Israelite, N. Ewoldt, C. & Hoffmeister, R. 1992. *Bilingual/ bicultural education for deaf and hard-of-hearing students: a review of the literature on the effects of native sign language and majority language acquisition*, Ontario Ministry of Education: Toronto.

Kourbetis, V., 1987. "*Deaf children of Deaf parents and Deaf children of hearing Parents in Greece: a comparative study*". Doctoral dissertation, Boston University: Ann Arbor: UMI.

Mayberry, R., 1993. "*First-Language acquisition after childhood differs from second-language acquisition: The case of American Sign Language*". *Journal of Speech and Hearing Research*, 36, 51-68.

Mayberry, R., and Lock, E. 2003. "*Age constraints on first versus second language acquisition: Evidence for linguistic plasticity and epigenesis*". *Brain and Language*, 87, 369-384.

Miller-Nomeland, M. & Gillespie, S., 1993. *Deaf Studies Curriculum Guide*, Kendall Demonstration Elementary School, Pre-College Programs, Gallaudet University, Washington DC.

Signing Books Project, 1999 (Διακρατικό Πρόγραμμα) available from <http://www.sign-lang.uni-hamburg.de/signingbooks/>

2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΝΓ

2.1. Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας του Νηπιαγωγείου

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

- Κατανόηση θέματος που εκφέρεται στην ΕΝΓ.
- Χρήση ΕΝΓ για αποτελεσματική έκφραση σκέψεων, συναισθημάτων, επιθυμιών και απόψεων.
- Χρήση προσληπτικών δεξιοτήτων για την κατανόηση και εκτίμηση της λογοτεχνίας και του πολιτισμού των Κωφών.
- Χρήση ΕΝΓ και ευρέως φάσματος γλωσσικών στρατηγικών για την αποτελεσματική μετάδοση ιδεών σε διαφορετικά ακροατήρια για μια ποικιλία σκοπών.
- Εφαρμογή προσληπτικών γλωσσικών στρατηγικών για πληροφορίες που εμπεριέχονται στο Πρόγραμμα Σπουδών.
- Χρήση σωστών τύπων ΕΝΓ στους αντίστοιχους τομείς της ΕΝΓ.
- Χρήση στυλιστικών και ρητορικών τομέων επικοινωνίας της ΕΝΓ για διερεύνηση ιδεών, έκφραση συνειρμών, συλλογισμό και παρουσίαση θεμάτων σχετικά με την ανθρώπινη συμπεριφορά, καθώς και για έκφραση συναισθημάτων, σκέψεων και γνώσεων.

Ειδικοί Στόχοι

- Ανάπτυξη στρατηγικών παρακολούθησης και αυτοελέγχου.
- Ανάπτυξη τεχνικών απόσπασης προσοχής.
- Ανάπτυξη και διατήρηση οπτικής επαφής κατά το νοηματισμό.
- Κατανόηση χρήσης δακτυλοσυλλαβισμού.
- Χρήση βασικών χειρομορφών της ΕΝΓ.
- Κατανόηση των φωνολογικών χαρακτηριστικών των νοημάτων της ΕΝΓ (χειρομορφής, θέσης, κίνησης, προσανατολισμού παλάμης, μη-χειροκινησιακών δεικτών).
- Χρήση σημασιολογικών εννοιών (χρόνου, θέσης, περιγραφής, ενέργειας κ.λ.π.)
- Χρήση χώρου για υπόδειξη γραμματικών σχέσεων μέσα σε προτάσεις.
- Χρήση μη-χειροκινησιακών δεικτών για αναπαράσταση νοημάτων.
- Χρήση ΕΝΓ για επικοινωνιακούς σκοπούς (απαιτήσεις, ανάγκες, επιθυμίες κ.λ.π.).
- Αφήγηση προσωπικής ιστορίας / περιγραφής κ.λ.π.
- Κατανόηση χρησιμότητας διεργασιών.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Προτάσεις πραγμάτωσης και εμπέδωσης στόχων.

Αξιολόγηση

- Αναγνώριση βασικών χειρομορφών της ΕΝΓ.
- Αναπαραγωγή κάθε χειρομορφής με παραδείγματα.
- Παρακολούθηση εκφοράς στην ΕΝΓ και περιγραφή μορφολογικών-φωνολογικών παραμέτρων από τις οποίες συνίσταται.
- Συνδυασμός συγκεκριμένων χειρομορφών, θέσεων, κινήσεων με λεκτικά στοιχεία.
- Έπιαναφήγηση της πλοκής ιστοριών, ποιημάτων ή άλλων λογοτεχνικών ειδών μετά από παρακολούθησή τους.
- Διήγηση ιστορίας, ποιήματος ή άλλου λογοτεχνικού είδους στην ΕΝΓ.

2.2. Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας της Πρώτης Τάξης του Δημοτικού Σχολείου

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

- Κατανόηση θέματος που εκφέρεται στην ΕΝΓ.
- Χρήση ΕΝΓ για την αποτελεσματική έκφραση συναισθημάτων, επιθυμιών, σκέψεων και απόψεων.
- Χρήση προσληπτικών δεξιοτήτων για την κατανόηση και εκτίμηση της λογοτεχνίας και του πολιτισμού των Κωφών.
- Χρήση ΕΝΓ και ευρέως φάσματος γλωσσικών στρατηγικών για την αποτελεσματική μετάδοση ιδεών σε διαφορετικά ακροατήρια για μια ποικιλία σκοπών.
- Εφαρμογή προσληπτικών γλωσσικών στρατηγικών για πληροφορίες που εμπεριέχονται στο Πρόγραμμα Σπουδών.
- Χρήση κατάλληλων τύπων ΕΝΓ στους αντίστοιχους τομείς της ΕΝΓ.
- Χρήση συλλογιστικών και ρητορικών τομέων επικοινωνίας της ΕΝΓ για διερεύνηση ιδεών, συλλογισμό και παρουσίαση θεμάτων σχετικά με την ανθρώπινη συμπεριφορά, καθώς και για έκφραση συναισθημάτων, σκέψεων και γνώσεων.

Ειδικοί Στόχοι

- Χρήση των κατάλληλων δεξιοτήτων αυτοελέγχου.
- Χρήση των κατάλληλων στρατηγικών για την προσέλκυση της προσοχής κάποιου.
- Κατανόηση και χρήση καινούργιου λεξιλογίου.
- Έπιναρξη χρήσης ταξινομητών.
- Χρήση δεικτών αλληλουχίας (ταυτοπροσωπίας, σύνδεσης κύριας με δευτερεύουσα πρόταση κ.λ.π.) για τη σύνδεση διαδοχικών ιστοριών.
- Περιγραφή υποκειμένου και κατηγορήματος, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη μια επικοινωνιακή πράξη (π.χ. σε βίντεο).
- Διαφοροποίηση κοινών από κύρια ονόματα.
- Διαφοροποίηση καταφατικών από ερωτηματικές προτάσεις.
- Έπιναρξη ιστορίας με χρήση των κατάλληλων τεχνικών (στροφής σώματος, διατήρησης κατάλληλου χώρου αναφοράς για κάθε χαρακτήρα, αφήγησης με αναφορά σε αρχή, χαρακτήρες, υπόβαθρο, αλληλουχία, σειρά πλοκής, τέλος).

- Δημιουργία διαδοχικών ιστοριών χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα δομικά σχήματα (π.χ. Ιστορίες με χειρομορφές, με αριθμούς, με το Αλφάβητο).
- Δημιουργία προτάσεων -με ρήματα συμφωνίας- όπου η σειρά των λέξεων αλλάζει για να εκφραστεί το ίδιο νόημα σε παροντικό, παρελθοντικό και μελλοντικό χρόνο.
- Έναρξη χρήσης συμφωνίας ουσιαστικού/ ρήματος.
- Χρήση νοημάτων χώρου.
- Χρήση ταξινομητών ως κατηγορηματικών επιθέτων.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Προτάσεις πραγμάτωσης και εμπέδωσης στόχων.

Αξιολόγηση

- Αξιολόγηση της ικανότητας ανάλυσης της γνώσης λεξιλογίου με διερεύνηση των σηματολογικών τομέων του.
- Αξιολόγηση της ικανότητας αναγνώρισης στοιχείων λεξιλογίου στο γλωσσικό τους περιβάλλον και ως εδραιωμένα λεκτικά στοιχεία.
- Αξιολόγηση της ικανότητας επιλογής και χρήσης των κατάλληλων ταξινομητών στην 'επιλογή' μιας ιστορίας.
- Χρήση εργαλείων αξιολόγησης για τον έλεγχο της κατανόησης λεξιλογίου (συνωνύμων, αντωνύμων, πληθυντικού κ.λ.π.).
- Χρήση εργαλείων αξιολόγησης για ενεργητική ανταπόκριση σε πραγματικά αντικείμενα, άμεσα ερεθίσματα και αφηγήσεις.

2.3. Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας της Δευτέρας Τάξης του Δημοτικού Σχολείου

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

- Κατανόηση θέματος που εκφέρεται στην ΕΝΓ.
- Χρήση ΕΝΓ για την αποτελεσματική έκφραση συναισθημάτων, επιθυμιών, σκέψεων και απόψεων.
- Χρήση προσληπτικών δεξιοτήτων για την κατανόηση και εκτίμηση της λογοτεχνίας και του πολιτισμού των Κωφών.
- Χρήση ΕΝΓ και ευρέως φάσματος γλωσσικών στρατηγικών για την αποτελεσματική μετάδοση ιδεών σε διαφορετικά ακροατήρια για μια ποικιλία σκοπών.
- Εφαρμογή προσληπτικών γλωσσικών στρατηγικών για πληροφορίες που εμπεριέχονται στο Πρόγραμμα Σπουδών.
- Χρήση κατάλληλων τύπων ΕΝΓ στους αντίστοιχους τομείς της ΕΝΓ.
- Χρήση συλλογιστικών και ρητορικών τομέων επικοινωνίας της ΕΝΓ για διερεύνηση ιδεών, συλλογισμό και παρουσίαση θεμάτων σχετικά με την ανθρώπινη συμπεριφορά, καθώς και για έκφραση συναισθημάτων, σκέψεων και γνώσεων.

Ειδικοί Στόχοι

- Ενίσχυση της κριτικής ικανότητας, ως προς τη γραμματικότητα των προτάσεων: τύπους προτάσεων, συστατικά μέρη προτάσεων, σειρά λέξεων.
- Ανάπτυξη της ικανότητας ανάλυσης νοηματικών προτάσεων στα συστατικά τους μέρη: υποκείμενο και κατηγορήμα.

- Ανάπτυξη της ικανότητας ένταξης νοήματος/ νοημάτων σε γραμματικές κατηγορίες.
- Ικανότητα παρακολούθησης μιας ιστορίας και αναγνώριση χρονικής αλληλουχίας κάθε γεγονότος που δηλώνεται λεκτικά.
- Αναγνώριση υποκειμένων (προσώπων ή πραγμάτων) που αναφέρονται με προσωπική αντωνυμία σε μία ποικιλία δομών επικοινωνιακού λόγου.
- Ανάπτυξη της ικανότητας ανάλυσης της δομής σύνθετων κατηγορημάτων με ταξινομητή και απλών νοημάτων σε υποκείμενο και ενέργεια.
- Κατηγοριοποίηση και ομαδοποίηση χειρομορφών ταξινομητών σύμφωνα με συγκεκριμένα σημασιολογικά χαρακτηριστικά (τύπους μορφημάτων π.χ. επιφάνειας, εργαλείου, μεγέθους κ.λ.π.)
- Παραγωγή προτάσεων με τις βασικές συντακτικές δομές.
- Ενίσχυση της ικανότητας αντικατάστασης τμημάτων προτάσεων (π.χ. υποκειμένου, κατηγορήματος) με νέα παραδείγματα.
- Παραγωγή ορισμών και αυθεντικών παραδειγμάτων για τις ακόλουθες γραμματικές κατηγορίες: ουσιαστικά, ρήματα, ταξινομητές, αντωνυμίες.
- Έναρξη διαχωρισμού συντακτικών και λεκτικών τρόπων δήλωσης χρόνου (π.χ. νοητές συντακτικές γραμμές αναφοράς σε χρόνο, συχνά εμφανιζόμενοι χρονικοί 'δείκτες', λεκτικά στοιχεία).
- Εφαρμογή των κατάλληλων γραμματικών αρχών που διέπουν τη χρήση των προσωπικών αντωνυμιών.
- Παραγωγή των δομών των κατηγορημάτων ταξινομητών με αποδεκτούς συνδυασμούς χειρομορφών με κινήσεις.
- Έναρξη ανάλυσης της δομής των παραγώνων νοημάτων με σκοπό την εύρεση των ετυμολογικών ριζών τους (π.χ. ζεύγη/ οικογένειες ουσιαστικού-ρήματος- επιθέτου).

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Προτάσεις πραγμάτωσης και εμπέδωσης στόχων.

Αξιολόγηση

- Αξιολόγηση της ικανότητας ανάλυσης της γνώσης λεξιλογίου με διερεύνηση των σημασιολογικών τομέων του.
- Αξιολόγηση της ικανότητας αναγνώρισης στοιχείων λεξιλογίου στο γλωσσικό τους περιβάλλον και ως εδραιωμένα λεκτικά στοιχεία.
- Αξιολόγηση της ικανότητας επιλογής και χρήσης των κατάλληλων ταξινομητών στην 'επαναφήγηση' μιας ιστορίας.
- Χρήση εργαλείων αξιολόγησης για τον έλεγχο της κατανόησης λεξιλογίου (συνωνύμων, αντωνύμων, πληθυντικού κ.λ.π.)
- Χρήση εργαλείων αξιολόγησης για ενεργητική ανταπόκριση σε πραγματικά αντικείμενα, άμεσα ερεθίσματα και αφηγήσεις.

2.4. Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας της Τρίτης & Τετάρτης Τάξης του Δημοτικού Σχολείου

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

- Χρήση των δεξιοτήτων και των στρατηγικών που απαιτούνται για την κατανόηση της ΕΝΓ, καθώς και ανάπτυξη της ικανότητας ερμηνείας και αξιολόγησης βιντεοκειμένων και παρουσιάσεων.
- Χρήση των δεξιοτήτων και των στρατηγικών που απαιτούνται για τη σύνθεση βιντεοκειμένων της ΕΝΓ.
- Χρήση των τεχνικών παρακολούθησης και κατανόησης για την αντίληψη και εκτίμηση της λογοτεχνίας και του πολιτισμού.
- Παραγωγή βιντεοκειμένων με εφαρμογή κανόνων ΕΝΓ.
- Έναρξη κατανόησης της κοινωνιολογικής φύσης της γλώσσας. Διερεύνηση της χρήσης της γλώσσας για επιτέλεση πράξεων, έκφραση συναισθημάτων και απόψεων ενός παραγωγικού πολίτη.
- Χρήση διαφόρων στυλιστικών τομέων της ΕΝΓ για έκφραση συναισθημάτων, σκέψεων, απόψεων σχετικά με την εμπειρία των Κωφών και την ανθρώπινη εμπειρία γενικότερα.
- Εφαρμογή στρατηγικών παρακολούθησης και κατανόησης πληροφοριών παρουσιάσεων στην ΕΝΓ.
- Χρήση βιντεοκειμένων της ΕΝΓ και συνεντεύξεων για ανάπτυξη ιδεών και ερωτημάτων.

Γραμματική

- Αναγνώριση και περιγραφή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της ΕΝΓ.
- Αναγνώριση των τεσσάρων βασικών παραμέτρων ενός νοήματος.
- Επεξήγηση της σπουδαιότητας του βλέμματος ως γραμματικού δείκτη.
- Αναγνώριση του ρόλου και της σπουδαιότητας των μη-χειροκινησιακών δεικτών στην ΕΝΓ.
- Αναγνώριση και παροχή παραδειγμάτων για 7 διαφορετικούς τύπους ταξινομητών
- Αναγνώριση, παραγωγή και περιγραφή νοημάτων στη βασική τους μορφή αλλά και σε κλίση ή σε συνδυασμό με ταξινομητές.
- Κατανόηση και περιγραφή της εξάρτησης της δομής των νοημάτων από 4 βασικές παραμέτρους,
- Αρχή εκμάθησης του τρόπου κλίσης ουσιαστικών, ρημάτων και επιθέτων.
- Αναγνώριση και επίδειξη της κλίσης ενός νοήματος σε σχέση με τη χρονική συχνότητα, τη λειτουργία του χώρου, τον τρόπο (συνεχή, διακεκομμένο κ.λ.π.) και την ένταση.
- Εκμάθηση και επίδειξη της χρήσης και του σχηματισμού του χρόνου στην ΕΝΓ.
- Εκμάθηση και χρήση των γραμματικών κατηγοριών της ΕΝΓ.
- Αναγνώριση και παραγωγή ουσιαστικών στην ΕΝΓ.
- Κατηγοριοποίηση ουσιαστικών.
- Εκμάθηση και παραγωγή ορισμών ουσιαστικών.
- Αναγνώριση και παραγωγή ουσιαστικών σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις ερεθίσματα.
- Αναγνώριση και παραγωγή ρημάτων (ενέργειας, υπαρκτικών, απλών και κατεύθυνσης) στην ΕΝΓ.

- Εκμάθηση και παραγωγή ορισμών ρημάτων (ενέργειας, υπαρκτικών, απλών και κατεύθυνσης).
- Αναγνώριση και παραγωγή ρημάτων (ενέργειας, υπαρκτικών, απλών και κατεύθυνσης) σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.
- Εκμάθηση και παραγωγή ζευγών ουσιαστικού-ρήματος.
- Εκμάθηση διαφορετικών τύπων ταξινομητών στην ΕΝΓ.
- Εκμάθηση και ικανότητα αναγνώρισης ταξινομητών στην ΕΝΓ.
- Ενσωμάτωση ταξινομητών σε ρήματα κίνησης και θέσης.
- Ανάπτυξη και επίδειξη των δεξιοτήτων που απαιτούνται για να οριστεί η γραμματικότητα των προτάσεων της ΕΝΓ (αναγνώριση γραμματικών και συντακτικών κατηγοριών, π.χ. ουσιαστικών, ρημάτων, επιθέτων, ταξινομητών, επιρρημάτων, σειράς λέξεων κ.λ.π.).

Γραμματική - Δομή Προτάσεων

- Κατανόηση, αναγνώριση και χρήση των συστατικών των προτάσεων (π.χ. υποκειμένου και αντικειμένου)
- Κατανόηση και επίδειξη της λειτουργίας των ταξινομητών ως αντωνυμιών.
- Εκμάθηση, αναγνώριση και χρήση των διαφορετικών τύπων ρημάτων μέσα στις προτάσεις της ΕΝΓ.
- Κατανόηση και επίδειξη της λειτουργίας των ρημάτων θέσης στην ΕΝΓ.
- Κατανόηση και επίδειξη της λειτουργίας των ρημάτων κίνησης στην ΕΝΓ.
- Εκμάθηση, αναγνώριση και παραγωγή των επιμέρους στοιχείων των προτάσεων της ΕΝΓ (δηλ. θεματοποίησης, αλλαγής ρόλων, καθιέρωσης θέσεων στο χώρο, χρήσης βλέμματος για υπόδειξη υποκειμένου ή αντικειμένου).
- Κατανόηση και επίδειξη της λειτουργίας της σειράς των λέξεων μέσα στις προτάσεις.
- Κατανόηση και χρήση των οριστικών προτάσεων στην ΕΝΓ.
- Κατανόηση, αναγνώριση και χρήση των δύο βασικών τύπων ερωτήσεων (ολικής και μερικής άγνοιας) στην ΕΝΓ.
- Κατανόηση και ενσωμάτωση της άρνησης σε ερωτηματικές προτάσεις.

Λεξιλόγιο

- 1. Κατανόηση και αφομοίωση των 1000 νοημάτων που αντιστοιχούν στις πιο συνηθισμένες λέξεις.
- 2. Εκμάθηση και χρήση καινούργιου λεξιλογίου στην ΕΝΓ.
- 3. Εκμάθηση και χρήση των διαφορετικών κατηγοριών λεξιλογίου της ΕΝΓ (κοινών και περιληπτικών ουσιαστικών, επιθέτων, επιρρημάτων κ.λ.π.).

Φωνολογική Δομή της ΕΝΓ

- 1. Αναγνώριση των βασικών φωνολογικών χαρακτηριστικών της ΕΝΓ (π.χ. κατηγορίες χειρομορφών).
- 2. Εκμάθηση και επίδειξη τρόπου σχηματισμού χρονικών προσδιορισμών στην ΕΝΓ.
- 3. Κατανόηση και εκμάθηση του ρόλου του δακτυλοσυλλαβισμού.
- 4. Κατανόηση και εκμάθηση του ρόλου των κινήσεων του στόματος.
- 5. Εκμάθηση και χρήση του αριθμητικού συστήματος στην ΕΝΓ.

Παραλλαγές Ύφους

- Κατανόηση της αλλαγής χρήσης της γλώσσας σε διαφορετικά περιβάλλοντα.
- Απόκτηση εμπειρίας νοηματισμού σε διαφορετικά περιβάλλοντα και συζήτηση σχετικά με την αλλαγή χρήσης της γλώσσας σε καθένα από αυτά.
- Κατανόηση και ανάλυση της διαφορετικής χρήσης της γλώσσας από διαφορετικούς ανθρώπους.
- Εκμάθηση και συζήτηση για το ζήτημα του κύρους και της κοινωνικής θέσης της γλώσσας.
- Κατανόηση και χρήση των παραλλαγών ύφους.

Ανταπόκριση στη Λογοτεχνία

- Κατανόηση και εκμάθηση της χρήσης των διαφορετικών τύπων κειμένων της ΕΝΓ (δηλ. αφηγήσεων, ποιημάτων, μυθιστορημάτων, μύθων, μικρών ιστοριών, βιογραφιών, διαφημίσεων, μικρών δελτίων ειδήσεων).
- Κατανόηση και χρήση των βασικών συστατικών των αφηγήσεων στην ΕΝΓ.
- Εκμάθηση τρόπου περίληψης κειμένων της ΕΝΓ.
- Ανάπτυξη περίληψης κειμένων της ΕΝΓ.
- Κατανόηση και χρήση των κατάλληλων στρατηγικών για τη συλλογή νοηματιζόμενων ιστοριών από Κωφούς ενήλικες. Διαδικασίες και προϋποθέσεις διεξαγωγής συνεντεύξεων.
- Παρακολούθηση βιντεοταινιών και συζήτηση για διάφορους λογοτέχνες της ΕΝΓ.

Γλώσσα και Πολιτισμός

- Έναρξη κατανόησης και επεξήγηση του σημαντικού ρόλου του διερμηνέα της ΕΝΓ.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Προτάσεις πραγμάτωσης και εμπέδωσης στόχων.

Αξιολόγηση

- Αξιολόγηση της ικανότητας ανάλυσης της γνώσης λεξιλογίου με διερεύνηση των σημασιολογικών τομέων του.
- Αξιολόγηση της ικανότητας αναγνώρισης στοιχείων λεξιλογίου στο γλωσσικό τους περιβάλλον και ως εδραιωμένα λεκτικά στοιχεία.
- Αξιολόγηση της ικανότητας επιλογής και χρήσης των κατάλληλων ταξινομητών στην 'επαναφήγηση' μιας ιστορίας.
- Χρήση εργαλείων αξιολόγησης για τον έλεγχο της κατανόησης λεξιλογίου (π.χ. συνωνύμων, αντωνύμων, πληθυντικού κ.λ.π.).
- Χρήση εργαλείων αξιολόγησης για ενεργητική ανταπόκριση σε πραγματικά αντικείμενα, άμεσα ερεθίσματα και αφηγήσεις.

2.5. Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας της Πέμπτης & Έκτης Τάξης του Δημοτικού Σχολείου

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

- Χρήση των δεξιοτήτων και των στρατηγικών που απαιτούνται για την κατανόηση της ΕΝΓ, καθώς και ανάπτυξη της ικανότητας ερμηνείας και αξιολόγησης βιντεοκειμένων και παρουσιάσεων.
- Χρήση των δεξιοτήτων και των στρατηγικών που απαιτούνται για τη σύνθεση βιντεοκειμένων της ΕΝΓ.
- Χρήση των τεχνικών παρακολούθησης και κατανόησης για την αντίληψη και εκτίμηση της λογοτεχνίας και του πολιτισμού.
- Παραγωγή βιντεοκειμένων με εφαρμογή κανόνων ΕΝΓ.
- Έναρξη κατανόησης της κοινωνιολογικής φύσης της γλώσσας. Διερεύνηση της χρήσης της γλώσσας για επιτέλεση πράξεων, έκφραση συναισθημάτων και απόψεων ενός παραγωγικού πολίτη.
- Χρήση διαφόρων στυλιστικών τομέων της ΕΝΓ για έκφραση συναισθημάτων, σκέψεων, απόψεων σχετικά με την εμπειρία των Κωφών και την ανθρώπινη εμπειρία γενικότερα.
- Εφαρμογή στρατηγικών παρακολούθησης και κατανόησης πληροφοριών διαφόρων παρουσιάσεων στην ΕΝΓ.
- Χρήση βιντεοκειμένων της ΕΝΓ και συνεντεύξεων για ανάπτυξη ιδεών και ερωτημάτων.

Γραμματική - Δομή Προτάσεων

- Κατανόηση λειτουργίας ταξινομητών ως αντωνυμιών.
- Επίδειξη λειτουργίας και κατηγοριοποίησης ταξινομητών στην ΕΝΓ.
- Αναγνώριση και εκμάθηση λειτουργίας ρημάτων κίνησης.
- Αναγνώριση και εκμάθηση λειτουργίας ρημάτων θέσης.
- Εκμάθηση, αναγνώριση, κατηγοριοποίηση και παραγωγή των συστατικών των προτάσεων της ΕΝΓ.
- Ορισμός υποκειμένου και αντικειμένου με χρήση παραδειγμάτων.
- Αναγνώριση και κατηγοριοποίηση υποκειμένων και αντικειμένων σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.
- Αναγνώριση υποκειμένου και αντικειμένου σε προτάσεις με ρήματα κατεύθυνσης.
- Αναγνώριση, κατηγοριοποίηση και υπόδειξη υποκειμένου και αντικειμένου σε μία πρόταση της ΕΝΓ.
- Αναγνώριση, κατηγοριοποίηση και παραγωγή δεικτών για υποκείμενα και αντικείμενα στην ΕΝΓ.
- Εκμάθηση, αναγνώριση, κατηγοριοποίηση και παραγωγή των συστατικών των προτάσεων της ΕΝΓ.
- Κατανόηση, αναγνώριση, χρήση και κατηγοριοποίηση θεματοποίησης για την υπόδειξη του υποκειμένου μίας πρότασης.
- Εκμάθηση αναγνώρισης της αλλαγής ρόλων ως σηματοδότη της αλλαγής του υποκειμένου ή/ και του αντικειμένου.
- Κατανόηση και κατηγοριοποίηση των θέσεων στο χώρο ως δεικτών υποκειμένου και αντικειμένου στα ρήματα κατεύθυνσης.

- Εκμάθηση αναγνώρισης, χρήσης και κατηγοριοποίησης των διαφορετικών λειτουργιών του βλέμματος για την υπόδειξη του υποκειμένου μέσα σε μία πρόταση.
- Εκμάθηση αναγνώρισης και κατηγοριοποίησης των διαφορετικών τύπων ρημάτων κατεύθυνσης.
- Εκμάθηση και χρήση αλληλοπαθών ρημάτων για την υπόδειξη υποκειμένου και αντικειμένου.
- Αναγνώριση, κατηγοριοποίηση και παραγωγή ρημάτων κατεύθυνσης και χρήση αυτών ως δεικτών της κίνησης του υποκειμένου από ή προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις.
- Εκμάθηση, αναγνώριση και ενσωμάτωση διαφορετικών κατηγοριών ρημάτων μέσα σε προτάσεις (υπαρκτικών ρημάτων και ρημάτων ενέργειας, ταξινομητών σε ρήματα για την υπόδειξη υποκειμένου /αντικειμένου).
- Κατανόηση της χρήσης της σειράς των λέξεων.
- Εκμάθηση, αναγνώριση και χρήση των οριστικών προτάσεων στην ΕΝΓ.
- Εκμάθηση, αναγνώριση, κατηγοριοποίηση και χρήση των δύο βασικών τύπων ερωτήσεων της ΕΝΓ (ολικής και μερικής άγνοιας).
- Κατανόηση τρόπου ενσωμάτωσης άρνησης σε διάφορους τύπους προτάσεων της ΕΝΓ.
- Ενσωμάτωση άρνησης σε διάφορους τύπους προτάσεων της ΕΝΓ.
- Εκμάθηση και επίδειξη της δομής των υποθετικών προτάσεων.
- Εκμάθηση και χρήση θεματοποίησης στην ΕΝΓ.
- Εκμάθηση, κατανόηση και χρήση της δομής των αναφορικών προτάσεων.

Λεξιλόγιο

- Εκμάθηση και χρήση καινούργιου λεξιλογίου.
- Εκμάθηση και αναγνώριση των κατηγοριών και των λειτουργιών των λεκτικών στοιχείων της ΕΝΓ (επιπέδων λεκτικών στοιχείων, πληθυντικού νοημάτων, δήλωσης υποκειμένου, κλίσης επιθέτων για βαθμό έντασης, μη-χειροκινησιακών δεικτών).
- Κατανόηση και χρήση του αριθμητικού συστήματος της ΕΝΓ.
- Κατανόηση και χρήση των ιδιωματισμών της ΕΝΓ.
- Εκμάθηση λεξιλογίου σύγκρισης και αντιπαράθεσης αντικειμένων στην ΕΝΓ.

Γραμματική

- Αναγνώριση, κατηγοριοποίηση, διάκριση και χρήση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της ΕΝΓ.
- Χρήση των τεσσάρων βασικών παραμέτρων ενός νοήματος.
- Εκμάθηση κατηγοριοποίησης και ικανότητα χρήσης της οπτικής επαφής (βλέμματος).
- Εκμάθηση κατηγοριοποίησης και ικανότητα χρήσης του βλέμματος.
- Εκμάθηση κατηγοριοποίησης και ικανότητα χρήσης των μη-χειροκινησιακών δεικτών στην ΕΝΓ.
- Εκμάθηση και ικανότητα κατηγοριοποίησης 7 διαφορετικών τύπων ταξινομητών.
- Εκμάθηση κατηγοριοποίησης και ικανότητα χρήσης και κατηγοριοποίησης καθιερωμένων νοημάτων, κλίσεων και ταξινομητών.
- Κατανόηση και περιγραφή της εξάρτησης της δομής των νοημάτων από 4 βασικές παραμέτρους.
- Αρχή εκμάθησης του τρόπου κλίσης ουσιαστικών, ρημάτων και επιθέτων.
- Αναγνώριση και επίδειξη της κλίσης ενός νοήματος σε σχέση με τη χρονική συχνότητα, τη λειτουργία του χώρου, τον τρόπο (συνεχή, διακεκομμένο κ.λ.π.) και την ένταση.

- Εκμάθηση και επίδειξη της χρήσης και του σχηματισμού του χρόνου στην ΕΝΓ.
- Εκμάθηση και χρήση των γραμματικών κατηγοριών της ΕΝΓ.
- Αναγνώριση και παραγωγή ουσιαστικών στην ΕΝΓ.
- Κατηγοριοποίηση ουσιαστικών.
- Εκμάθηση και παραγωγή ορισμών ουσιαστικών.
- Αναγνώριση και παραγωγή ουσιαστικών σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις ερεθίσματα.
- Αναγνώριση και παραγωγή ρημάτων (ενέργειας, υπαρκτικών, απλών και κατεύθυνσης) στην ΕΝΓ.
- Εκμάθηση και παραγωγή ορισμών ρημάτων (ενέργειας, υπαρκτικών, απλών και κατεύθυνσης).
- Αναγνώριση και παραγωγή ρημάτων (ενέργειας, υπαρκτικών, απλών και κατεύθυνσης) σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.
- Αναγνώριση και παραγωγή επιθέτων στην ΕΝΓ.
- Κατηγοριοποίηση επιθέτων.
- Εκμάθηση και παραγωγή ορισμών επιθέτων.
- Αναγνώριση και παραγωγή επιρρημάτων στην ΕΝΓ.
- Κατηγοριοποίηση επιρρημάτων.
- Εκμάθηση και παραγωγή ορισμών επιρρημάτων.
- Εκμάθηση και παραγωγή ζευγών ουσιαστικού-ρήματος.
- Εκμάθηση διαφορετικών τύπων ταξινομητών στην ΕΝΓ.
- Εκμάθηση και ικανότητα αναγνώρισης ταξινομητών στην ΕΝΓ.
- Ενσωμάτωση ταξινομητών σε ρήματα κίνησης και θέσης.
- Ανάπτυξη και επίδειξη των δεξιοτήτων που απαιτούνται για να οριστεί η γραμματικότητα των προτάσεων της ΕΝΓ (αναγνώριση γραμματικών και συντακτικών κατηγοριών, π.χ. ουσιαστικών, ρημάτων, επιθέτων, ταξινομητών, επιρρημάτων, σειράς λέξεων κ.λ.π.).

Παραλλαγές Ύφους

- Αναγνώριση και ανάλυση της διαφοροποίησης χρήσης της γλώσσας σε διαφορετικά περιβάλλοντα.
- Αναγνώριση και ανάλυση της διαφοροποίησης χρήσης της γλώσσας από διαφορετικούς τύπους ανθρώπων.
- Συζήτηση για το ζήτημα του κύρους και της κοινωνικής θέσης της γλώσσας.
- Εκμάθηση και επίδειξη των παραλλαγών ύφους στην ΕΝΓ.

Ανταπόκριση στη Λογοτεχνία

- Κατανόηση και εκμάθηση χρήσης των διαφορετικών τύπων κειμένων της ΕΝΓ (αφηγήσεων, ποίησης, ανεκδότων, μυθιστορημάτων, μύθων, μικρών ιστοριών, βιογραφιών, διαφημίσεων, δελτίων ειδήσεων).
- Εκμάθηση και ικανότητα επεξήγησης των αφηγηματικών δομών διαφόρων κειμένων της ΕΝΓ (χώρου, χρόνου, χαρακτήρων, αλληλουχίας, σύγκρουσης, επίλυσης σύγκρουσης, συνδετικών τεχνικών, τεχνικών κλεισίματος).
- Κατανόηση και βελτίωση της ικανότητας περίληψης κειμένων της ΕΝΓ.
- Ανάπτυξη εκτίμησης και προτίμησης διαφόρων κειμένων της ΕΝΓ.
- Ικανότητα διατύπωσης εκτίμησης και προτίμησης διαφόρων κειμένων της ΕΝΓ.

- Κατανόηση και ικανότητα χρήσης των στρατηγικών που χρησιμοποιούνται για τη συλλογή νοηματικών ιστοριών από Κωφούς ενήλικες.
- Κατανόηση και ικανότητα χρήσης διαφορετικών τρόπων κατηγοριοποίησης της λογοτεχνίας.
- Αναγνώριση και ανάλυση των έργων αφηγητών, καλλιτεχνών και ποιητών της ΕΝΓ.
- Έκθεση και ανάλυση συγκεκριμένων τεχνικών που χρησιμοποιούνται από δημιουργούς και καλλιτέχνες στη λογοτεχνία της ΕΝΓ.

Γλώσσα και Πολιτισμός

- Κατανόηση και ικανότητα επεξήγησης του ρόλου του διερμηνέα.
- Κατανόηση και ικανότητα επεξήγησης των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που προϋποθέτει η χρησιμοποίηση διερμηνέα.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες Λεξιλογίου/ Παραλλαγών Ύφους / Ανταπόκρισης στη Λογοτεχνία/ Γλώσσας & Πολιτισμού

Προτάσεις πραγμάτωσης και εμπέδωσης στόχων.

Αξιολόγηση

- Αξιολόγηση της ικανότητας ανάλυσης της γνώσης λεξιλογίου με διερεύνηση των σημασιολογικών τομέων του.
- Αξιολόγηση της ικανότητας αναγνώρισης στοιχείων λεξιλογίου στο γλωσσικό τους περιβάλλον και ως εδραιωμένα λεκτικά στοιχεία.
- Αξιολόγηση της ικανότητας επιλογής και χρήσης των κατάλληλων ταξινομητών στην 'επαναφήγηση' μιας ιστορίας.
- Χρήση εργαλείων αξιολόγησης για τον έλεγχο της κατανόησης λεξιλογίου (π.χ. συνωνύμων, αντωνύμων, πληθυντικού κ.λ.π.).
- Χρήση εργαλείων αξιολόγησης για ενεργητική ανταπόκριση σε πραγματικά αντικείμενα, άμεσα ερεθίσματα και αφηγήσεις.

2.6. Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας Γυμνασίου

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

- Χρήση των δεξιοτήτων και των στρατηγικών που απαιτούνται για την κατανόηση της ΕΝΓ, καθώς και ανάπτυξη της ικανότητας ερμηνείας και αξιολόγησης βιντεοκειμένων και παρουσιάσεων.
- Χρήση των δεξιοτήτων και των στρατηγικών που απαιτούνται για τη σύνθεση βιντεοκειμένων της ΕΝΓ.
- Χρήση των τεχνικών παρακολούθησης και κατανόησης για την αντίληψη και εκτίμηση της λογοτεχνίας και του πολιτισμού.
- Παραγωγή βιντεοκειμένων με εφαρμογή κανόνων ΕΝΓ.
- Έναρξη κατανόησης της κοινωνιολογικής φύσης της γλώσσας. Διερεύνηση της χρήσης της γλώσσας για επιτέλεση πράξεων, έκφραση συναισθημάτων και απόψεων ενός παραγωγικού πολίτη.
- Χρήση διαφόρων στυλιστικών τομέων της ΕΝΓ για έκφραση συναισθημάτων, συνειρμών, σκέψεων και απόψεων σχετικά με την εμπειρία των Κωφών και την ανθρώπινη εμπειρία γενικότερα.

- Εφαρμογή στρατηγικών παρακολούθησης και κατανόησης πληροφοριών διαφόρων παρουσιάσεων στην ΕΝΓ.
- Χρήση βιντεοκειμένων της ΕΝΓ και συνεντεύξεων για ανάπτυξη ιδεών και ερωτημάτων.

Γραμματική

- Ανάλυση και περιγραφή των ιδιαίτερων γλωσσολογικών χαρακτηριστικών της ΕΝΓ.
- Εκμάθηση τεχνικών επιμέλειας και παραγωγής αφηγήσεων στην ΕΝΓ, με επίδειξη γνώσης των γλωσσολογικών χαρακτηριστικών (φωνολογικών κατηγοριών, μη χειροκινησιακών δεικτών, βλέμματος, ταξινομητών, αλλαγής ρόλων, χρήσης χώρου, ουσιαστικών, ρημάτων, επιθέτων, κλίσεων ουσιαστικών, ρημάτων και επιθέτων, χρόνου, θεματοποίησης).

Παραλλαγές Ύφους

- Κατανόηση και επίδειξη της διαφοροποίησης χρήσης της γλώσσας σε διαφορετικά περιβάλλοντα.
- Κατανόηση και επίδειξη της διαφοροποίησης χρήσης της γλώσσας από διαφορετικούς τύπους ανθρώπων.
- Συζήτηση για το ζήτημα του κύρους και της κοινωνικής θέσης της γλώσσας.
- Ανάλυση, διερεύνηση και εφαρμογή των παραλλαγών ύφους στην ΕΝΓ.

Ανταπόκριση στη Λογοτεχνία

- Κατανόηση και εκμάθηση χρήσης των περίπλοκων χαρακτηριστικών διαφόρων ειδών κειμένων.
- Εκμάθηση και επεξήγηση των αφηγηματικών δομών διαφόρων ειδών κειμένων της ΕΝΓ.
- Κατανόηση σκοπού και στόχων διαφόρων ειδών κειμένων της ΕΝΓ.
- Εκμάθηση στρατηγικών αναγνώρισης σκοπού και στόχων διαφόρων ειδών κειμένων της ΕΝΓ.
- Εκμάθηση περίληψης και περίληψη περίπλοκων κειμένων της ΕΝΓ.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων αξιολόγησης και επιλογής διαφόρων ειδών κειμένων της ΕΝΓ.
- Ικανότητα διατύπωσης εκτίμησης και προτίμησης διαφόρων ειδών κειμένων της ΕΝΓ.
- Κατανόηση των διαφορετικών ειδών της 'λογοτεχνίας των Κωφών'.
- Ικανότητα επεξήγησης των διαφορετικών ειδών της 'λογοτεχνίας των Κωφών'.
- Κατανόηση στρατηγικών συλλογής προφορικών ιστοριών από Κωφούς ενήλικες.
- Συλλογή παραλλαγών προφορικού λόγου από Κωφούς ενήλικες.
- Έκθεση σε συγκεκριμένες τεχνικές που χρησιμοποιούνται από συγγραφείς και καλλιτέχνες της ΕΝΓ.
- Ικανότητα ανάλυσης και κατηγοριοποίησης των τεχνικών που χρησιμοποιούνται από συγγραφείς και καλλιτέχνες στη λογοτεχνία της ΕΝΓ.
- Ικανότητα αναγνώρισης και επεξήγησης των διαφορών ανάμεσα στα ιστορικά και τα σύγχρονα έργα.

Γλώσσα και Πολιτισμός

- Κατανόηση και ικανότητα επεξήγησης του ρόλου του διερμηνέα.
- Κατανόηση και ικανότητα επεξήγησης των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που προϋποθέτει η χρησιμοποίηση διερμηνέα.
- Κατανόηση και ικανότητα επεξήγησης της διαφοροποίησης των νοηματικών λεκτικών στοιχείων σε διαφορετικές περιοχές της Ελλάδας.
- Αναγνώριση και καταγραφή των συναφών λεκτικών στοιχείων του σχολείου ή της περιοχής του μαθητή.
- Δημιουργία μίας βιντεοταινίας με νοήματα που χρησιμοποιούνται στο σχολείο ή την περιοχή των μαθητών και αποστολή αυτής της βιντεοταινίας σε Κωφούς μαθητές.
- Κατανόηση της δυνατότητας συλλογής τοπικών νοημάτων από το σχολείο ή την περιοχή, μέσω μίας βίντεο-επιστολής προς τους επιλεγμένους μαθητές του σχολείου.
- Παρακολούθηση και σύγκριση νοημάτων κατά σχολείο ή περιοχή.
- Αναγνώριση και σύγκριση χειρομορφών, κινήσεων και θέσεων.

Γραμματική - Δομή Προτάσεων

- Αναγνώριση και κατηγοριοποίηση των διαφορετικών τύπων ταξινομητών της ΕΝΓ.
- Ανάλυση και κατηγοριοποίηση της λειτουργίας των ταξινομητών.
- Ανάλυση και εκμάθηση λειτουργίας των ρημάτων κίνησης και θέσης στην ΕΝΓ.
- Ενσωμάτωση ταξινομητών σε ρήματα κίνησης και θέσης.
- Εκμάθηση ανάλυσης, κατηγοριοποίησης και παραγωγής των συστατικών των προτάσεων της ΕΝΓ (υποκειμένων, αντικειμένων σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα και σε ρηματικές προτάσεις κατεύθυνσης).
- Εκμάθηση ανάλυσης και περιγραφής της λειτουργίας των ρημάτων θέσης στην ΕΝΓ.
- Εκμάθηση ανάλυσης και κατηγοριοποίησης των συστατικών των προτάσεων της ΕΝΓ (θεματοποίησης, αλλαγής ρόλων, θέσεων στο χώρο, λειτουργιών του βλέμματος, περιγραφής διαφόρων τύπων ρημάτων, υποκειμένων, αντικειμένων).
- Ικανότητα ανάλυσης και κατηγοριοποίησης των συστατικών των προτάσεων της ΕΝΓ (θεματοποίησης, αλλαγής ρόλων, θέσεων στο χώρο, λειτουργιών του βλέμματος, περιγραφής διαφόρων τύπων ρημάτων, υποκειμένων, αντικειμένων).
- Εκμάθηση ανάλυσης και κατηγοριοποίησης διαφορετικών κατηγοριών ρημάτων και του τρόπου λειτουργίας αυτών μέσα σε προτάσεις.
- Αναγνώριση και χρήση των διαφορετικών τύπων ρημάτων μέσα σε προτάσεις.
- Εκμάθηση ανάλυσης της σειράς των λέξεων στην ΕΝΓ.
- Ικανότητα αναγνώρισης, ανάλυσης, κατηγοριοποίησης και περιγραφής όλων των πιθανών σειρών λέξεων στην ΕΝΓ.
- Εκμάθηση ανάλυσης και περιγραφής των οριστικών προτάσεων.
- Εκμάθηση ανάλυσης και περιγραφής των βασικών τύπων ερωτήσεων.
- Παραγωγή και ανάλυση των βασικών τύπων ερωτήσεων.
- Εκμάθηση τρόπου ανάλυσης και περιγραφής της άρνησης σε διάφορους τύπους προτάσεων της ΕΝΓ.
- Ενσωμάτωση άρνησης σε διάφορους τύπους προτάσεων.
- Εκμάθηση ανάλυσης και περιγραφής της δομής των υποθετικών προτάσεων στην ΕΝΓ.
- Ικανότητα επίδειξης (ανάλυσης και περιγραφής) της δομής των υποθετικών προτάσεων της ΕΝΓ.
- Εκμάθηση ανάλυσης και περιγραφής της δομής της θεματοποίησης στην ΕΝΓ.
- Ικανότητα ανάλυσης και περιγραφής της δομής της θεματοποίησης στην ΕΝΓ.

- Εκμάθηση ανάλυσης και περιγραφής της δομής των αναφορικών προτάσεων της ΕΝΓ.
- Ικανότητα επίδειξης (ανάλυσης και περιγραφής) της δομής των αναφορικών προτάσεων της ΕΝΓ.

Λεξιλόγιο

- Εκμάθηση και χρήση του καινούργιου λεξιλογίου (καινούργιες λέξεις, σπάνιες λέξεις, ξένες λέξεις, διάκριση γνήσιων στοιχείων από δάνεια νοήματα κ.λ.π.).
- Εκμάθηση των κατηγοριών και των λειτουργιών των διαφορετικών λεκτικών στοιχείων της ΕΝΓ Εκμάθηση και αναγνώριση των κατηγοριών και των λειτουργιών των λεκτικών στοιχείων της ΕΝΓ (επιπέδων λεκτικών στοιχείων, πληθυντικού νοημάτων, δήλωσης υποκειμένου, κλίσης επιθέτων για βαθμό έντασης, μη-χειροκινησιακών δεικτών).

Φωνολογική Δομή της ΕΝΓ

- Αναγνώριση, ανάλυση και κατηγοριοποίηση των βασικών φωνολογικών χαρακτηριστικών της ΕΝΓ.
- Αναγνώριση των χρονικών προσδιορισμών στην ΕΝΓ.
- Εκμάθηση χρήσης των χρονικών προσδιορισμών στην ΕΝΓ.
- Εκμάθηση των κατηγοριών και των λειτουργιών των διαφορετικών λεκτικών στοιχείων της ΕΝΓ (πληθυντικού, ποιητικού αιτίου, επιθέτων, μη-χειροκινησιακών δεικτών).
- Ανάλυση, κατηγοριοποίηση και χρήση της αριθμησης στην ΕΝΓ.
- Κατανόηση της έννοιας των ιδιωματισμών της ΕΝΓ.
- Εκμάθηση ιδιωματισμών της ΕΝΓ.
- Εκμάθηση ανάλυσης, κατηγοριοποίησης και περιγραφής των διαφορετικών λειτουργιών του χώρου και της κίνησης στο λεξιλόγιο της ΕΝΓ.
- Ανάλυση, κατηγοριοποίηση και περιγραφή του χώρου και της κίνησης στο λεξιλόγιο της ΕΝΓ.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες Γραμματικής/ Παραλλαγών Ύφους/ Ανταπόκρισης στη Λογοτεχνία/ Γλώσσας & Πολιτισμού/ Λεξιλογίου

Προτάσεις πραγμάτωσης και εμπέδωσης στόχων.

Αξιολόγηση

- Αξιολόγηση της ικανότητας ανάλυσης της γνώσης λεξιλογίου με διερεύνηση των σημασιολογικών τομέων του.
- Αξιολόγηση της ικανότητας αναγνώρισης των στοιχείων λεξιλογίου στο γλωσσικό τους περιβάλλον και ως εδραιωμένα λεκτικά στοιχεία.
- Αξιολόγηση της ικανότητας επιλογής και χρήσης των κατάλληλων ταξινομητών στην 'επιλογή' μιας ιστορίας.
- Χρήση εργαλείων αξιολόγησης για τον έλεγχο της κατανόησης λεξιλογίου (π.χ. συνωνύμων, αντωνύμων, πληθυντικού κ.λ.π.).
- Χρήση εργαλείων αξιολόγησης για ενεργητική ανταπόκριση σε πραγματικά αντικείμενα, άμεσα ερεθίσματα και αφηγήσεις.

3. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Ο μαθητής θα κατανοήσει τη λειτουργία των ταξινομητών ως αντωνυμιών.

Θα εισαχθούν οι κατηγορίες των σημασιολογικών ταξινομητών.

Ο μαθητής θα συνδυάσει τις κατάλληλες χειρομορφές σημασιολογικών ταξινομητών (B, 1, 3, L) με εικόνες διαφόρων σημασιολογικών ταξινομητών όπως:

Οχήματα:

- Αυτοκίνητα- όλα τα είδη/ μοντέλα
- Τζιπ, Πολυμορφικά
- Μοτοσικλέτες
- Ποδήλατα
- Μοτοποδήλατα
- Τροχόσπιτα
- Τρακτέρ
- Λεωφορεία
- Φορτηγά όλων των ειδών
- Τρένα
- Βάρκες

Ο μαθητής θα συνδυάσει τις κατάλληλες χειρομορφές σημασιολογικών ταξινομητών (1, 2, @) με εικόνες διαφόρων σημασιολογικών ταξινομητών, όπως:

Άνθρωποι:

- Άνθρωποι όλων των ειδών
- Άνθρωποι που κάθονται
- Άνθρωποι που περπατάνε

Ο μαθητής θα συνδυάσει τις κατάλληλες χειρομορφές σημασιολογικών ταξινομητών (@, 1 Χέρι και 2 Χέρια) με εικόνες διαφόρων σημασιολογικών ταξινομητών, όπως:

Ζώα:

- Ζώα που 'κάθονται'
- Ζώα που τρέχουν
- Ζώα που 'στέκονται'

Ο μαθητής θα συνδυάσει τις κατάλληλες χειρομορφές σημασιολογικών ταξινομητών (6, 1, %, B) με εικόνες διαφόρων σημασιολογικών ταξινομητών, όπως:

Κατασκευές:

- Ψηλά κτίρια
- Μέτρια κτίρια
- Χαμηλά κτίρια
- Μεγάλα σπίτια
- Σκηνές
- Καλύβες
- Παράγκες
- Βοηθητικά κτίρια
- Σχολικά Κτίρια
- Αποθήκες
- Κάστρα

Ο μαθητής θα συνδυάσει την κατάλληλη χειρομορφή σημασιολογικού ταξινομητή γ με εικόνες διαφόρων σημασιολογικών ταξινομητών - αεροπλάνα, διαστημικά λεωφορεία κ.λ.π.

Ο μαθητής θα παρακολουθήσει μία ποικιλία από βιντεοκλίπ, που περιγράφουν διαφορετικούς ανθρώπους, μέρη και πράγματα και θα διαπιστώσει τι μπορεί και τι δεν μπορεί να περιγράψει.

Από αυτό το είδος υποδειγματισμού ο μαθητής θα μάθει να ενσωματώνει τη χρήση των ταξινομητών (όλων των ειδών) στη δική του νοηματική γνώση.

Θα εισαχθούν κατηγορίες ταξινομητών που αφορούν στο ανθρώπινο σώμα. Ο μαθητής θα συνδυάσει τις κατάλληλες χειρομορφές αυτών των ταξινομητών με εικόνες από διάφορα **μέρη του σώματος**, π.χ.

- Κεφάλι
- Μάτια
- Δόντια
- Γλώσσα
- Πόδια

Θα χρησιμοποιηθούν αποσπάσματα βιντεοταινιών με διάφορους ταξινομητές χωρίς να δηλώνεται το ουσιαστικό. Ο μαθητής θα αντιληφθεί ότι δεν μπορεί να αναγνωρίσει ένα συγκεκριμένο ουσιαστικό απλώς βλέποντας τον ταξινομητή, εάν δεν δηλωθεί το ουσιαστικό αυτό.

Ο μαθητής θα παράγει μία σειρά από βιντεοσκοπήσεις με σωστές και λανθασμένες χρήσεις ταξινομητών.

Ο μαθητής θα παράγει τον κατάλληλο ταξινομητή, μόλις του δείξουν μία σειρά από εικόνες.

Ο μαθητής θα παρακολουθήσει βιντεοσκοπημένα αποσπάσματα, θα αναγνωρίσει λανθασμένες χρήσεις ταξινομητών και θα εξηγήσει το λόγο για τον οποίο έχει γίνει λάθος.

Ο μαθητής θα μάθει τον τρόπο με τον οποίο οι ταξινομητές μπορούν ή δεν μπορούν να αλληλεπιδράσουν. Επίσης θα του δοθεί μία βιντεοταινία με παραδείγματα από κατάλληλες και ακατάλληλες περιπτώσεις.

Προσδιορίζω, κατηγοριοποιώ

Ο μαθητής θα δει χειρομορφές διαφόρων ταξινομητών και θα προσδιορίσει ποιες μπορεί και ποιες δεν μπορεί να αναπαραστήσει.

Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει το υλικό για χειρομορφές, θέση και κίνηση.

Ο μαθητής θα πρέπει να αναγνωρίσει τις 54 χειρομορφές της ΕΝΓ.

Ο μαθητής θα πρέπει να αναγνωρίσει τις 5 θέσεις σχηματισμού ενός νοήματος.

Ο μαθητής θα πρέπει να αναγνωρίσει τις 5 κινήσεις σχηματισμού ενός νοήματος.

Θα δοθεί στο μαθητή μία θέση και μία χειρομορφή και θα πρέπει να συνθέσει έναν κατάλογο από πιθανά νοήματα, ενώ ταυτόχρονα θα διαφοροποιήσει την κίνηση.

Ο μαθητής θα πρέπει να αναγνωρίσει και να απομονώσει τη θέση, τη χειρομορφή και την κίνηση των νοημάτων που του δίνονται.

Δίνοντας στον μαθητή διάφορα ελάχιστα ζεύγη, θα πρέπει να αναγνωρίσει τις αλλαγές που παρατηρούνται (π.χ. ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ - ΡΟΛΟΙ).

Χρονικοί Προσδιορισμοί

Δίνοντας στο μαθητή διάφορες μαγνητοσκοπημένες προτάσεις και μικρές ιστορίες, θα πρέπει να αναγνωρίσει το ρηματικό χρόνο.

Μη-Χειροκινησιακοί Δείκτες

Εισαγωγή στους μη-χειροκινησιακούς Δείκτες:

- Δίνοντας στο μαθητή εικόνες ή/ και βιντεοκλίπ, θα πρέπει να τα συνδυάσει με αντίστοιχους μη-χειροκινησιακούς δείκτες.
- Ο μαθητής θα παρακολουθήσει βιντεοκλίπ με διάφορα σενάρια, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται οι απαιτούμενοι μη-χειροκινησιακοί δείκτες. Ο μαθητής θα αντιληφθεί ότι οι μη-χειροκινησιακοί δείκτες θα πρέπει να ενσωματωθούν για να αποσαφηνιστεί το νόημα.
- Ο μαθητής θα παρακολουθήσει βιντεοκλίπ με ζεύγη διαφόρων ειδών νοηματικών ερεθισμάτων. Κατόπιν θα πρέπει να περιγράψει τις διαφορές που παρατηρεί στα ζεύγη νοημάτων. Για παράδειγμα τη διαφορά μεταξύ του ΜΑΚΡΙΑ και του ΠΟΛΥ ΜΑΚΡΙΑ, ή του ΠΑΧΥΣ και του ΠΑΧΥΣΑΡΚΟΣ.

Πληθυντικός

Ο μαθητής θα αποκτήσει την ικανότητα να αναγνωρίζει τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους μπορεί να σχηματίσει τον πληθυντικό αριθμό:

- Απόλυτα Αριθμητικά (ενσωμάτωση αριθμών).
- Συγκεκριμένα λεκτικά στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να υποδείξουν τη δημιουργία πληθυντικού: Πολλά, λίγα, αρκετά, αναγνώριση συγκεκριμένου αριθμού.
- Επανάληψη του ουσιαστικού (περιορισμένη χρήση, π.χ. σπίτια, δένδρα).

Αριθμήσιμα/ Μη-Αριθμήσιμα Ουσιαστικά

Είναι αναγνωρίσιμα από τους κανόνες που διατυπώθηκαν παραπάνω (από τον αριθμό και τα λεκτικά στοιχεία).

Μη-Αριθμήσιμα Ουσιαστικά

- Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τον κατάλληλο ταξινομητή που θα χρησιμοποιηθεί με τα μη-αριθμήσιμα ουσιαστικά.
- Ο μαθητής θα δει εικόνες και θα νοηματίσει την κατάλληλη χειρομορφή ταξινομητή (για παράδειγμα: ψάρια σε δεξαμενή, στοίβα χαρτιών, κουτάκια αναψυκτικών).
- Ο μαθητής θα δει σωστές και λανθασμένες χρήσεις χειρομορφών ταξινομητών μη-αριθμήσιμων ουσιαστικών και θα περιγράψει ποιες είναι σωστές και ποιες όχι.

ΡΗΜΑΤΑ

Απλά Ρήματα

Στα απλά ρήματα συμπεριλαμβάνονται γνωστικά ρήματα, ρήματα που ακουμπούν στο σώμα και ρήματα που δεν περιέχουν συμφωνία, π.χ. ΤΡΩΩ, ΓΝΩΡΙΖΩ, ΣΚΕΠΤΟΜΑΙ, ΜΑΘΑΙΝΩ, ΠΑΙΖΩ, ΓΕΥΟΜΑΙ, ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ, ΘΕΛΩ, ΑΚΟΥΩ, ΚΛΑΙΩ, ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ.

Ρήματα Συμφωνίας

Ρήματα που πρέπει να συμπεριλαμβάνουν υποκείμενο, αντικείμενο και διαδρομή κίνησης.

Αλληλοπαθή Ρήματα

ΓΝΩΡΙΖΟΜΑΣΤΕ, ΕΡΩΤΕΥΟΜΑΣΤΕ Ο ΕΝΑΣ ΤΟΝ ΑΛΛΟΝ, ΣΤΕΛΝΟΥΜΕ ΜΗΝΥΜΑΤΑ Ο ΕΝΑΣ ΣΤΟΝ ΑΛΛΟΝ, ΜΙΣΟΥΜΕ Ο ΕΝΑΣ ΤΟΝ ΑΛΛΟΝ.

Ο μαθητής θα μάθει τους παρακάτω κανόνες για τα αλληλοπαθή ρήματα:

- Περιλαμβάνουν 2 ανθρώπους.
- Περιλαμβάνουν την έννοια της αλληλοπάθειας.

Ο μαθητής δεν μπορεί να κάνει κάτι με ρήματα που ακουμπούν στο σώμα (π.χ. ΞΕΡΩ, δεσ απλά ρήματα) όταν αυτό είναι δεσμευτικό.

Ρήματα Κίνησης

- Ο μαθητής θα πρέπει να καταλάβει ότι για τα ρήματα κίνησης η ΚΙΝΗΣΗ πάνω στη ΔΙΑΔΡΟΜΗ είναι στην πραγματικότητα το ρήμα αυτό καθαυτό (π.χ. ΟΔΗΓΩ, ΠΗΓΑΙΝΩ, όλοι οι σημασιολογικοί ταξινομητές είναι στην πραγματικότητα ρήματα κίνησης)
- Χρήση των μοντέλων ΣΙΦΝΟΣ και ΑΘΗΝΑ για τη σύγκριση των δομών. Ο μαθητής θα αναλύσει το ρήμα σύμφωνα με τη θέση και την κίνηση του ταξινομητή.

Ρήματα Θέσης

- Ο μαθητής θα καταλάβει ότι μερικά ρήματα μπορούν να τοποθετηθούν στο χώρο με ταξινομητή π.χ. ΣΤΕΚΟΜΑΙ, ΚΑΘΟΜΑΙ, ΠΑΡΚΑΡΩ, ΠΗΓΑΙΝΩ, ΞΑΠΛΩΝΩ.

Ο παραπάνω κατάλογος δεν περιέχει όλα τα φαινόμενα της γλώσσας, ούτε είναι πλήρης. Η συγγραφή γραμματικής της ΕΝΓ η οποία θα περιέχει όλα τα γλωσσικά φαινόμενα είναι επιτακτική.

4. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΓΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Ο Κατάλογος Ελέγχου Επιπέδου Γνώσης χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας στην τάξη και τη συγκριτική ανάλυση της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας και της Ελληνικής Γλώσσας. Είναι επίσης ένα εύχρηστο εργαλείο για την καταγραφή των αναγκών και των δεξιοτήτων των μαθητών, όπως και για τη δημιουργία των Εξατομικευμένων Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων για τη διδασκαλία της ΕΝΓ.

4.1. Επίπεδα Γνώσης Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

α. Διδασκαλία = **Δ**

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΗΣ

β. Κατανόηση = **Κ**

ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗΣ

γ. Χρήση = **Χ**

ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΦΟΜΟΙΩΜΕΝΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

δ. Πλήρης Κατανόηση = **Π Κ**

ε. Πλήρης Χρήση = **Π Χ**

Επεξήγηση των Επιπέδων Καταλόγου Ελέγχου Επιπέδων Γνώσης:

α. Διδασκαλία = Δ:

Ο μαθητής διδάσκεται συγκεκριμένες γλωσσικές κατηγορίες .

β. Κατανόηση = Κ:

Ο μαθητής είναι στη διαδικασία κατανόησης της χρήσης των συγκεκριμένων γλωσσικών κατηγοριών.

γ. Χρήση = Χ:

Ο μαθητής πρέπει να επιδείξει γνώση, ικανότητα χρήσης και ανάλυσης των συγκεκριμένων γλωσσικών κατηγοριών.

δ. Πλήρης Κατανόηση = Π Κ:

Ο μαθητής πρέπει να επιδείξει ικανότητα χρήσης, κατηγοριοποίησης, ανάλυσης και περιγραφής των συγκεκριμένων γλωσσικών κατηγοριών.

ε. Πλήρης Χρήση = Π Χ:

Ο μαθητής είναι σε θέση να εφαρμόσει έννοιες, μεταγλωσσική γνώση και επικοινωνιακές συμπεριφορές της καθομιλουμένης ΕΝΓ που είναι συναφείς με τις γλωσσικές διαδικασίες επίγνωσης και τις διαδικασίες γνώσης γραφής και ανάγνωσης.

**Κατάλογος Ελέγχου Επιπέδου Γνώσης της
Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας κατά Γλωσσική Κατηγορία**

Επίπεδο Γλώσσας	Νηπιαγωγείο, 1,2,3		2,3,4	4,5,6		Γυμνάσιο	Λύκειο
	Κατηγορίες Ελληνικής Γλώσσας- Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας	Εκτίθεται	Παράγει	Παράγει όταν του ζη- τηθεί	Αναγνωρίζει σε περιεχό- μενο	Κατηγοριοποιεί	Περιγράφει

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ- ΤΥΠΟΙ		Παραδείγματα							
ΚΟΙΝΑ ΟΥΣΙΑ- ΣΤΙΚΑ									
	Συγκεκριμένα Ουσιαστικά	ΑΓΟΡΙ-ΚΟΡΙΤΣΙ							
	Αφηρημένα Ουσιαστικά	ΑΛΗΘΕΙΑ, ΤΙΜΗ, ΠΛΗΘΟΣ							
	Περιληπτικά Ουσιαστικά	(Δύο Αυτοκίνητα) Πολλά Αυτοκίνητα							
ΚΥΡΙΑ ΟΥΣΙΑ- ΣΤΙΚΑ (ΟΝΟ- ΜΑΤΑ)		Νοηματικά Κύρια Ο- νόματα, Δακτυλοσυλ- λαβιζόμενα, αρκτικό- λεξα							

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ		Παραδείγματα							
	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	ΕΜΕΝΑ- ΕΞΕΝΑ, 3 ^ο Πρόσωπο							
	ΔΕΙΚΤΙΚΕΣ	ΑΥΤΟΣ- ΕΚΕΙΝΟΣ							
	ΔΙΠΛΕΣ	ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ ΜΑΖΙ, ΑΥΤΑ ΤΑ ΔΥΟ							
	ΤΡΙΠΛΕΣ	ΟΙ ΤΡΕΙΣ, ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΜΑΣ							
	ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ	ΟΛΟΙ, ΟΛΑ							
	ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ	Ο ΚΑΘΕΝΑΣ ΑΠΟ							

**Κατάλογος Ελέγχου Επιπέδου Γνώσης της
Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας κατά Γλωσσική Κατηγορία**

Επίπεδο Γλώσσας	Νηπιαγωγείο, 1,2,3		2,3,4	4,5,6		Γυμνάσιο	Λύκειο
Κατηγορίες Ελληνικής Γλώσσας- Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας	Εκτίθεται	Παράγει	Παράγει όταν του ζη- τηθεί	Αναγνωρίζει σε περιεχό- μενο	Κατηγοριοποιεί	Περιγράφει	Αναλύει και Πε- ριγρά- φει

ΤΑΞΙΝΟΜΗΤΕΣ		Παράδειγμα							
	ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΡΗΣΗΣ	1ΤΞ, 2ΤΞ, ΑΤΞ, ΚΛΕΙΝΩ ΤΟ ΦΕΡ- ΜΟΥΑΡ, ΚΛΕΙΝΩ ΤΙΣ ΚΟΥΡΤΙΝΕΣ							
	ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑ- ΤΟΣ	ΜΑΤΙΑ, ΠΟΔΙΑ,							
	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ, ΒΙΒΛΙΟ							
	ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΟΣ	ΧΑΡΤΙ, ΓΡΑΜΜΑ- ΤΟΣΗΜΟ, ΧΟΝΤΡΟΣ ΣΩΛΗ- ΝΑΣ							
	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ	ΠΛΗΘΟΣ ΑΝ- ΘΡΩΠΩΝ							
	ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ	ΑΕΡΑΣ, ΑΤΜΟΣ							

ΡΗΜΑΤΑ		Παραδείγματα							
	ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ	ΚΛΩΤΣΑΩ,							
	ΑΜΕΤΑΒΑΤΑ	ΤΡΩΩ,							
	ΑΠΛΑ	ΘΕΛΩ							
	ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ								
	ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ	ΔΙΝΩ, ΒΛΕΠΩ							
	• ΘΕΣΗΣ	ΚΙΝΟΥΜΑΙ, ΤΟΠΟΘΕΤΩ							
	• ΚΙΝΗΣΗΣ	ΤΡΕΧΩ							
	ΥΠΑΡΚΤΙΚΑ	ΕΧΩ, ΕΙΜΑΙ							
	ΓΝΩΣΤΙΚΑ								
	• ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	ΛΕΩ, ΕΠΙ- ΚΟΙΝΩΝΩ							
	• ΕΠΙΘΥΜΙΑΣ	ΘΕΛΩ							
	• ΓΝΩΣΗΣ	ΞΕΡΩ, ΝΟΜΙ- ΖΩ							

**Κατάλογος Ελέγχου Επιπέδου Γνώσης της
Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας κατά Γλωσσική Κατηγορία**

Επίπεδο Γλώσσας	Νηπιαγωγείο, 1,2,3		2,3,4	4,5,6		Γυμνάσιο	Λύκειο
Κατηγορίες Ελληνικής Γλώσσας- Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας	Εκτίθεται	Παράγει	Παράγει όταν του ζη- τηθεί	Αναγνωρίζει σε περιεχό- μενο	Κατηγοριοποιεί	Περιγράφει	Αναλύει και Πε- ριγρά- φει

ΕΠΙΘΕΤΑ		Παραδείγματα							
ΠΟΙΟΤΙΚΑ		ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΟΣ, ΧΑΡΟΥΜΕΝΟΣ, ΜΕΓΑΛΟΣ, ΨΗ- ΛΟΣ							
	ΜΕΓΕΘΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ,							
	ΣΧΗΜΑ	ΣΤΡΟΓΓΥΛΟΣ							
	ΧΡΩΜΑ	ΚΟΚΚΙΝΟ, ΠΡΑ- ΣΙΝΟ, ΜΠΛΕ							
ΠΟΣΟΤΙΚΑ	ΟΡΙΣΤΙΚΑ	ΕΝΑ, ΔΥΟ							
	ΑΟΡΙΣΤΑ	ΜΕΡΙΚΑ, ΠΟΛΛΑ							

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ		Παραδείγματα							
ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ									
	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ	ΠΕΤΩ- ΑΕΡΟΠΛΑ- ΝΟ, ΦΕΡΜΟΥΑΡ- ΚΛΕΙΝΩ ΜΕ ΦΕΡ- ΜΟΥΑΡ							
ΚΛΙΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙ- ΚΑΣΙΕΣ	ΧΡΟΝΟΥ	ΜΗ- ΧΕΙΡΟΚΙΝΗΣΙΑΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ							
	ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ								
	ΑΚΡΙΒΗΣ	ΚΙΝΗΣΗ							
	ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΟΣ	ΚΙΝΗΣΗ							
ΕΠΙΘΕΤΑ ΠΑΡΑ- ΘΕΤΙΚΑ	ΔΥΟ	ΧΩΡΟΣ							
	ΤΡΕΙΣ Η ΠΕΡΙΣ- ΣΟΤΕΡΟΙ	ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ							
	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ Ε- ΠΙΘΕΤΩΝ								

	(ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ) ΑΠΟΛΥΤΑ ΑΡΙΘ- ΜΗΤΙΚΑ	ΜΕΧΡΙ ΤΟ 5 (5 Ε- ΒΔΟΜΑΔΕΣ)							
--	---	-------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

**Κατάλογος Ελέγχου Επιπέδου Γνώσης της
Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας κατά Γλωσσική Κατηγορία**

Επίπεδο Γλώσσας			2,3,4	4,5,6		Γυμνάσιο	Λύκειο
Κατηγορίες Ελληνικής Γλώσσας- Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας	<i>Εκτίθεται</i>	Παράγει	Παράγει όταν του ζη- τηθεί	Αναγνωρίζει σε περιεχό- μενο	Κατηγοριοποιεί	Περιγράφει	Αναλύει και Πε- ριγρά- φει

ΤΥΠΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ									
ΑΠΛΕΣ									
	ΚΑΤΑΦΑΤΙΚΕΣ								
	ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ								
ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ ΠΡΟ- ΤΑΣΕΙΣ									
	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ- ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ								
	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ- ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ								
	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ- ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ								
	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ- ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ								
ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΕΣ									
ΑΛΛΑΓΗΣ ΡΟΛΩΝ (ΕΥΘΥΣ ΛΟΓΟΣ)									
ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ									
ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΩΤΗ- ΣΗΣ									
ΑΜΕΣΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙ- ΜΕΝΟΥ									

ΘΕΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΘΕΜΑ - ΣΧΟΛΙΟ									
ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ									
	ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΟΛΙΚΗΣ Α- ΓΝΟΙΑΣ								

	ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΜΕΡΙΚΗΣ Α- ΓΝΟΙΑΣ								
ΤΡΟΠΙΚΕΣ									
ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ									
ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ									

**Κατάλογος Ελέγχου Επιπέδου Γνώσης της
Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας κατά Γλωσσική Κατηγορία**

Επίπεδο Γλώσσας	Νηπιαγωγείο, 1,2,3		2,3,4	4,5,6		Γυμνάσιο	Λύκειο
	Εκτίθεται	Παράγει	Παράγει όταν του ζη- τηθεί	Αναγνωρίζει σε περιεχό- μενο	Κατηγοριοποιεί		
Κατηγορίες Ελληνικής Γλώσσας- Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας							Αναλύει και Πε- ριγρά- φει

ΛΟΓΟΣ									
	ΘΕΜΑΤΑ								
	ΜΕΤΑΒΑΣΕΙΣ/ ΑΛ- ΛΑΓΕΣ								
	ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΝΟ- ΧΗΣ								
	ΔΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ								
ΚΥΡΙΟΛΕΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ									
	ΑΜΕΣΟ ΝΟΗΜΑ								
ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ									
	ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ								
	ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ								
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ									
	ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ								
	ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΛΕ- ΞΗΣ/ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ								
	ΣΥΝΩΝΥΜΑ, Α- ΝΤΩΝΥΜΑ, ΠΛΗ- ΘΥΝΤΙΚΟΣ, ΟΥΣΙ- ΑΣΤΙΚΑ, ΡΗΜΑΤΑ								

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΣΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΚΦΟΡΑΣ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Η ανάπτυξη εργαλείων αξιολόγησης επιπέδων γνώσης νοηματικών γλωσσών σε όλο τον κόσμο είναι περιορισμένη. Στη χώρα μας δεν υπάρχει κανένα παρόμοιο εργαλείο. Η ανάγκη δημιουργίας τέτοιων τεστ είναι επιτακτική.

Τα εργαλεία που θα δημιουργηθούν πρέπει εκτός των γενικά αποδεκτών αρχών γλωσσικών εργαλείων αξιολόγησης:

- Να αναλύουν τη γνώση του λεξιλογίου ανά σημασιολογικούς τομείς.
- Να αξιολογούν την ικανότητα του μαθητή να αναγνωρίζει το λεξιλόγιο μέσα σε κείμενο, καθώς και ως ανεξάρτητα λεκτικά στοιχεία.
- Να αξιολογούν την ικανότητα πρόσληψης νοηματιζόμενων πληροφοριών και να παρέχουν επιλογές, ώστε να συνδυάσει ο μαθητής την ανάλογη απόκριση με τα δεδομένα στοιχεία.
- Να αξιολογούν την ικανότητα του μαθητή να επιλέγει και να χρησιμοποιεί τους σωστούς ταξινομητές σε νοηματική περιγραφή -αφήγηση με ερέθισμα βιντεοσκοπημένα πραγματικά αντικείμενα και τις θέσεις τους στο χώρο.
- Να αξιολογούν τις αφηγηματικές δομές του μαθητή σε αφηγήσεις ιστοριών.

Τα εργαλεία αυτά προτείνεται να έχουν τη μορφή θεματικού φακέλου και να περιλαμβάνουν επιμέρους κλίμακες μέτρησης και υποφακέλους όπως:

Καταγραφή εργασιών σε βίντεο

- Ατομικές εργασίες μαθητών - παρουσιάσεις, σχέδια εργασίας, νοηματισμό γραπτών εργασιών.
- Ομαδικές εργασίες - παρουσιάσεις, σχέδια εργασίας, νοηματισμό γραπτών εργασιών.
- Κοινωνική αλληλεπίδραση και συζητήσεις στην τάξη.

Χρήση του βιντεοκειμένου

- Ανάλυση βιντεοκειμένων: Ιστορίες στην ΕΝΓ.
- Επίσημα τεστ σε βιντεοταινία: Τεστ πολλαπλής επιλογής σε επίπεδο λεξιλογίου, πρότασης, παραγράφου και αφήγησης.
- Αφηγήσεις που βαθμολογούνται χρησιμοποιώντας τα τριμηνιαία βαθμολογικά φύλλα αξιολόγησης της εκφερόμενης ΕΝΓ από τους μαθητές.
- Μετάφραση γραπτού ερεθίσματος από την ελληνική στην ΕΝΓ.
- Χρησιμοποίηση της ΕΝΓ για να περιγραφούν υποθετικές καταστάσεις που ορίζονται από το δάσκαλο.

- Χρήση της ΕΝΓ για να επιδείξει ο μαθητής ικανότητα σε διάφορα είδη κειμένων:
  - ▪ Αφηγήσεις
  - ▪ Ποίηση
  - ▪ Ιστορίες με άξονα στοιχεία της Αλφαβήτου και των Χειρομορφών, Ύγλωσσο-δέτες (΄Χειροδέτες΄)
  - ▪ Ιστορίες με Αριθμούς

Κλίμακα αξιολόγησης

- Αναγνώριση ουσιαστικών
- Αναγνώριση ρημάτων
- Αναγνώριση τύπων ταξινομητών
- Αναγνώριση τύπων προτάσεων
- Αναγνώριση μη-χειροκινησιακών δεικτών
- Διαχωρισμός δεικτών προτάσεων (π.χ. βλέμμα, παύση, αλλαγή ρόλων κ.λ.π.)
- Σύστημα αριθμών
- Συνώνυμα
- Αντώνυμα
- Πληθυντικός

Τεστ λεξιλογίου

Προσαρμοσμένο Λεξιλόγιο ΕΝΓ από το ΑΠ Γενικής Εκπαίδευσης ανά βαθμίδα και τάξη

Νοηματικά κύρια ονόματα

- Αφηρημένα Νοηματικά Κύρια Ονόματα
- Περιγραφικά Νοηματικά Κύρια Ονόματα
- Δίνεται η εικόνα του σώματος ενός ατόμου, και ο μαθητής καλείται να σημειώσει τα αποδεκτά σημεία στα οποία μπορεί να εμφανιστούν τα Νοηματικά Κύρια Ονόματα.
- Δίνονται μαγνητοσκοπημένα δείγματα και ο μαθητής καλείται να αξιολογήσει το κατά πόσο είναι δόκιμα ή όχι
- Αρκτικόλεξα

Σχέδια εργασίας

- Συνεντεύξεις
- Έρευνες
- Βιογραφίες
- Ιστορικές Αναλύσεις της ΕΝΓ και γλωσσική χρήση
- Γλωσσικές τάσεις στην εκπαίδευση των Κωφών (Ομιλούμενη Ελληνική, ΕΝΓ, Μεταφρασμένη Ελληνική και ενδιάμεσοι κώδικες)
- Σύγκριση ύφους και τεχνικών διάσημων Κωφών καλλιτεχνών

Κατάλογοι ελέγχου

- Χειρομορφές: Συνήθειες, Μη-συνήθειες
- Πραγματολογικές Δεξιότητες
- Απόσπαση προσοχής
- Διακοπή Συνομιλητή
- Διαδοχή Νοηματισμού
- Παραμονή στο θέμα
- Κατάλληλη απόκριση
- Διατήρηση της οπτικής επαφής

Αφηγηματική Ανάλυση

- Έχει την κατάλληλη στάση και προσανατολισμό σώματος
- Διατηρεί την οπτική επαφή με το κοινό
- Προσαρμόζει την αφήγησή του ανάλογα με το κοινό
- Νοηματίζει με σαφήνεια
- Νοηματίζει χωρίς την βοήθεια άλλου
- Είναι σε θέση να απαντήσει τις ερωτήσεις του κοινού
- Επιδεικνύει αφομοιωμένη γνώση της ΕΝΓ όταν μεταφράζει από γραπτό κείμενο (δεν νοηματίζει λέξη-λέξη)
- Χρησιμοποιεί κατάλληλα πραγματικά αντικείμενα ως σημεία αναφοράς
- Ολοκληρώνει την παρουσίαση στον προκαθορισμένο χρόνο

6. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΟΥ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ

6.1. Περιεχόμενο

Πρόσληψη	Εκφορά
1. Κατανόηση Γλώσσας- Ο μαθητής θα κατανοήσει το θέμα που εκφέρεται στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα.	1. Γλώσσα και Έκφραση - Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα για να εκφράσει αποτελεσματικά τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις απόψεις του.
2. Λογοτεχνία και Πολιτισμός- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις προσληπτικές του δεξιότητες για να βιώσει, να κατανοήσει και να εκτιμήσει τη λογοτεχνία και τον πολιτισμό των Κωφών.	2. Διαδικασία Αποτελεσματικής Επικοινωνίας- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα και ένα ευρύ φάσμα από γλωσσικές στρατηγικές για να μεταδώσει αποτελεσματικά ιδέες σε διαφορετικά ακροατήρια για μία ποικιλία σκοπών. Ο μαθητής θα νοηματίζει για γνωστικούς, συλλογιστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς.
3. Πληροφορίες Περιεχομένου- Ο μαθητής θα εφαρμόσει προσληπτικές γλωσσικές στρατηγικές για τις πληροφορίες που εμπεριέχονται στο Πρόγραμμα Σπουδών. Ο μαθητής θα δεχτεί τις ιδέες με κριτική σκέψη και θα διατυπώσει ερωτήσεις σχετικά με τα θέματα που αναπτύσσονται.	3. Καθιερωμένες Συμβάσεις της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τον κατάλληλο τύπο Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας στους αντίστοιχους τομείς της διαπροσωπικής επικοινωνίας.
	4. Στυλιστικοί και Ρητορικοί τρόποι έκφρασης- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει στυλιστικούς και ρητορικούς τρόπους επικοινωνίας στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα για να διερευνήσει ιδέες, να συλλογιστεί και να παρουσιάσει θέματα σχετικά με την ανθρώπινη συμπεριφορά και να εκφράσει συναισθήματα, απόψεις και γνώσεις.

6.2. Στόχοι

Πρόσληψη	Εκφορά
Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση:	Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση:
1. Να αναπτύσσει στρατηγικές παρακολούθησης και αυτοελέγχου για να κατανοεί με ακρίβεια την ΕΝΓ.	1. Να χρησιμοποιεί την ΕΝΓ για όλους τους επικοινωνιακούς σκοπούς (δηλ. να δηλώνει απαιτήσεις, ανάγκες, επιθυμίες, απόψεις κ.λ.π.).
2. Να χρησιμοποιεί τις κατάλληλες τεχνικές για να αποσπάσει την προσοχή κάποιου.	2. Να χρησιμοποιεί κατάλληλα όλες τις γλωσσολογικές παραμέτρους της ΕΝΓ.
3. Να ανταποκρίνεται οπτικά και να διατηρεί την κατάλληλη οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας στην νοηματική.	3. Να χρησιμοποιεί το χώρο για να υποδεικνύει τις γραμματικές σχέσεις μέσα στις προτάσεις.

4. Να μιμείται αυθόρμητα νοήματα που του υποδεικνύονται και που μπορεί να δει κανείς στο περιβάλλον του.	4. Να χρησιμοποιεί μη-χειροκινησιακούς δείκτες για να αναπαριστά κάθε νόημα κατάλληλα.
5. Να ακολουθεί τις οδηγίες και /ή τις απαιτήσεις του νοηματισμού κατάλληλα.	5. Να επεξηγεί ότι μια έκφραση στην ΕΝΓ και τα γραπτά Ελληνικά μπορεί να έχουν την ίδια σημασία.
6. Να αναζητά και να εκτιμά εμπειρίες σχετικές με τη λογοτεχνία της ΕΝΓ	6. Να οργανώνει τις ιδέες του για να δομεί σαφή νοήματα όταν νοηματίζει.
	7. Να διευκρινίζει και να επεκτείνει τον ατομικό νοηματισμό μιας συγκεκριμένης ιστορίας με τη διαδικασία της 'επαναφήγησης'.
	8. Να διευκρινίζει και να επεκτείνει το νόημα με τη χρήση διαφόρων ερωτηματικών τύπων.

6.3. Ειδικοί Στόχοι

Πρόσληψη	Εκφορά
Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση:	Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση:
1. Να χρησιμοποιεί στρατηγικές για να αποκτήσει και να διατηρεί δυνατότητα ανοικτού οπτικού πεδίου παρακολούθησης, όταν κάποιος επικοινωνεί μαζί του.	1. Να χρησιμοποιεί τις κατάλληλες στρατηγικές για να αποσπάσει την προσοχή κάποιου (με ελαφρό χτύπημα με τα δάκτυλα, με γνέψιμο, με φώτα που αναβοσβήνει).
2. Να κατανοεί όλες τις βασικές χειρομορφές που χρησιμοποιούνται στην ΕΝΓ.	2. Να παράγει, όταν του ζητηθούν, παραδείγματα από οποιοδήποτε φωνολογικό χαρακτηριστικό των νοημάτων της ΕΝΓ: <ul style="list-style-type: none"> • χειρομορφή • θέση • κίνηση • προσανατολισμό παλάμης • μη-χειροκινησιακούς δείκτες
3. Να κατανοεί τα νοήματα σύμφωνα με τα φωνολογικά τους στοιχεία.	3. Να χρησιμοποιεί την ΕΝΓ για όλους τους επικοινωνιακούς σκοπούς: <ul style="list-style-type: none"> • Να εκφράζει απαιτήσεις/ επιθυμίες • Να απαντά σε ερωτήσεις • Να καταθέτει σκέψεις, ιδέες, απόψεις στα πλαίσια μίας συζήτησης • Να δίνει πληροφορίες • Να ζητά βοήθεια • Να εκφράζει συναισθήματα • Να δίνει κατευθύνσεις • Να περιγράφει γεγονότα (σε παρελθόν/ παρόν/ μέλλον) • Να περιγράφει προσωπικές εμπειρίες • Να επεξηγεί συμπεριφορές • Να συμμετέχει σε μία διαπροσωπική επικοινωνία • Να εκφέρει αφηγηματικό λόγο • Να περιγράφει προσωπικές εμπειρίες κ.λ.π.

<p>4. Να αναπτύσσει πραγματολογικές στρατηγικές για να κατανοεί με σαφήνεια και ακρίβεια το συν-νοηματιστή:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να εναλλάσσει τη σειρά του • Να προσέχει το συν-νοηματιστή του • Να κρατάει οπτική επαφή • Να ζητάει διευκρινίσεις • Να κρατάει διαθέσιμα τα χέρια και το πρόσωπό του για ρέουσα επικοινωνία 	<p>4. Να εκφράζει τις ακόλουθες σημασιολογικές οντότητες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χρόνο • Θέση • Περιγραφή • Ενέργεια • Σχέσεις ιδιοκτησίας • Διάφευση γεγονότος • Επανάληψη • Απόρριψη • Ανυπαρξία
<p>5. Να συμμετέχει στην επικοινωνία και να παρακολουθεί το συν-νοηματιστή με τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γνέψιμο του κεφαλιού • Νοηματισμό συμφωνίας ή διαφωνίας • Χρήση της γραμματικής του προσώπου 	<p>5. Να διασπά τις απλές δακτυλοσυλλαβιζόμενες λέξεις σε χαρακτήρες του Δακτυλικού Αλφαβήτου.</p>
<p>6. Να υποβάλλει ερωτήσεις για κάποιο θέμα στο συν-νοηματιστή του.</p>	<p>6. Να διηγείται μία προσωπική του εμπειρία, βασιζόμενος σε μία δεδομένη ιστορία ή θέμα.</p>
<p>7. Να ρυθμίζει τη δική του προσληπτική κατανόηση με το να</p> <ul style="list-style-type: none"> • ζητάει επανάληψη ή αναδιατύπωση, • διευκρίνιση ή επιβράδυνση της ομιλίας του συνομιλητή του, • βελτίωση φυσικών συνθηκών (φωτισμού κ.λ.π.). 	<p>7. Να συμπεριλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία σε προσωπικές ιστορίες, σχόλια, κ.λ.π.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • χρόνο • θέση • εμπλεκόμενους χαρακτήρες (ονομαστική αναφορά και κατόπιν τοποθέτησή τους με κατάλληλη χρήση προσωπικών αντωνυμιών) • γεγονός/ θέμα • περιγραφές • αλλαγή ρόλων
<p>8. Να συμμετέχει σε συζητήσεις πέρα από την αναφορά σε παρούσες συνιστώσες (τόπο, χρόνο, πρόσωπα).</p>	<p>8. Να χρησιμοποιεί όλους τους τύπους προτάσεων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • καταφατικές • αρνητικές • ερωτηματικές • επιφωνηματικές • προστακτικές
<p>9. Να κατανοεί το δακτυλοσυλλαβισμό στο σύνολό του.</p>	<p>9. Να επιλέγει το κατάλληλο τέλος για μία ιστορία, ποίημα κ.λ.π.</p>
<p>10. Να απαντάει σε μία ποικιλία ερωτηματικών τύπων όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • πληροφοριακών • συμπερασματικών • αναλυτικών • συνθετικών • σχετικά με μία αφηγηματική νοηματική ιστορία, επεξήγηση, ποίημα, κ.λ.π. 	<p>10. Να κρίνει αν μία ιστορία είναι πραγματική ή φανταστική και να το αιτιολογεί.</p>

11. Να αρχίσει να καταλαβαίνει τη χρησιμότητα ενός διερμηνέα νοηματικής γλώσσας.	
--	--

6.4. Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Συζήτηση για πρόσωπα (οικογένεια, φίλους), καταστάσεις και εμπειρίες.

Πειραματική προσέγγιση με παιχνίδια: αντικείμενα, παιχνίδια, φωτογραφίες, εικόνες κ.λ.π..
Παιχνίδια ομαδικά όπου οι μαθητές ακολουθούν οδηγίες που βλέπουν ή διαβάζουν.

Υλικά σε ΕΝΓ (κάρτες, βιβλία, εικόνες κ.λ.π.).

Βιβλία με γνωστά παραμύθια.

Πίνακες με το δακτυλικό αλφάβητο.

1. Οι μαθητές διδάσκονται το αλφάβητο και εξασκούνται στο δακτυλοσυλλαβισμό (π.χ. λέγοντας το όνομά τους ή ρωτώντας το όνομα κάποιου άλλου).
2. Οι μαθητές (ατομικά ή σε ομάδες) κάθονται με τη νηπιαγωγό τους και βλέπουν ποια γράμματα αναγνωρίζουν, καθώς αυτά νοηματίζονται από τη νηπιαγωγό τους και ποια μπορούν να νοηματίσουν από μόνοι τους.
3. Ο κάθε μαθητής δημιουργεί λέξεις για το φάκελό του, χρησιμοποιώντας τα χέρια του για να σχηματίσει τα γράμματα του Ελληνικού δακτυλικού αλφαβήτου.
4. Μαθητές σε δυάδες εξασκούνται στις λέξεις της καρτέλας της εβδομάδας, νοηματίζοντας τα γράμματα ο ένας στον άλλον.
5. Μία μικρή ομάδα μαθητών κάνει πρόβα στη νοηματική γλώσσα ένα τραγούδι που έμαθε κατά τη διάρκεια της εβδομάδας.
6. Οι μαθητές διδάσκονται φράσεις που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να συστήσουν τους εαυτούς τους, να πουν την ηλικία τους, να ρωτήσουν πώς είναι κάποιος και να χαιρετίσουν. Η νηπιαγωγός αφηγείται, νοηματίζοντας μία ιστορία με συναφές περιεχόμενο.
7. Δίνονται ευκαιρίες στους μαθητές να συνειδητοποιήσουν ότι επειδή σε κάθε συζήτηση οι συμμετέχοντες είναι διαδοχικά νοηματιστές και θεατές παίρνουν το λόγο εκ περιτροπής.
8. Μαθαίνουν να βλέπουν τους συν-νοηματιστές τους χωρίς να τους διακόπτουν και μαθαίνουν να νοηματίζουν την κατάλληλη στιγμή, αφού λάβουν υπόψη τους τι έχει προηγηθεί.
9. Κάνουν παιχνίδια στην τάξη με τη χρήση οδηγιών, ερωτήσεων ή εντολών, καθώς και ποιημάτων. Ζωγραφίζουν και παίζουν παιχνίδια ρόλων.
10. Δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να διηγηθούν τις εμπειρίες τους με την καθοδήγηση της νηπιαγωγού τους, τηρώντας τη σωστή σειρά των γεγονότων και χρησιμοποιώντας αντίστοιχα νοήματα δείξης της διαδοχής όπως: «ΠΡΩΤΑ», «ΜΕΤΑ», «ΥΣΤΕΡΑ», «ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΥΤΟ» κτλ.
11. Παροτρύνονται να παρατηρούν και να περιγράφουν γεγονότα, αντικείμενα και προσωπικές εμπειρίες.
12. Παροτρύνονται να αιτιολογούν τις προτιμήσεις τους και τις πράξεις τους,

13. Παροτρύνονται να αναπτύσσουν μία στοιχειώδη επιχειρηματολογία, έτσι ώστε να μπορούν να αιτιολογούν τις απόψεις τους και να πείθουν τους συν-νοηματοπιστές τους.
14. Ασκούνται στο να χρησιμοποιούν εύστοχα νοήματα ή εκφράσεις που συνδέονται με ειδικές περιστάσεις, όπως ευχές, χαιρετισμούς κτλ.
15. Παροτρύνονται να αφηγούνται παραμύθια.
16. Παροτρύνονται να αναπαράγουν εύστοχα τα λεκτικά σχήματα που συναντούν συχνά στα παραμύθια, όπως «ήταν μία φορά κι έναν καιρό ...», «και έζησαν αυτοί καλά και εμείς καλύτερα» κτλ.
17. Ασκούνται στο να κατανοούν απλές μορφές μεταφορικής χρήσης λέξεων με παιχνίδια λέξεων.
18. Ασκούνται στο να οργανώνουν το λόγο τους, συνδέοντας τις απλές προτάσεις μεταξύ τους με τα κατάλληλα συνδετικά νοήματα.
19. Παροτρύνονται να αναδιατυπώνουν φράσεις ή προτάσεις, χρησιμοποιώντας εναλλακτικά νοήματα με παρεμφερές ή αντίθετο νόημα (π.χ. ένα μεγάλο μπουκάλι γάλα ή ένα μικρό μπουκάλι γάλα).
20. Παίζουν το παιχνίδι με τα 'Συναισθήματα' – οι μαθητές διδάσκονται νοήματα που αφορούν συναισθήματα και μιλούν για τη χρήση των κατάλληλων εκφράσεων. Παίζουν ένα παιχνίδι όπου επιλέγουν μία κάρτα με ένα συναίσθημα πάνω της και το εκφράζουν. Οι υπόλοιποι μαθητές σε ομάδες προσπαθούν να μαντέψουν σωστά. Παρακολουθούν ένα βίντεο που έχει ένα τραγούδι που αφορά συναισθήματα στη νοηματική γλώσσα. Οι μαθητές μιμούνται τα νοήματα που παρακολουθούν στο βίντεο.
21. Παίζουν το παιχνίδι με τα 'Ζώα'- διδάσκονται νοήματα για ζώα που έχουν επιλέξει οι ίδιοι οι μαθητές. Χρησιμοποιείται ένα διάγραμμα στον πίνακα με τις κατηγορίες 'κατοικίδια ζώα', 'ζει στο νερό', 'ζει στον ουρανό' και 'ζει στο κτήμα' και οι μαθητές νοηματίζουν τα σωστά ζώα για κάθε κατηγορία.
22. Παίζουν ένα παιχνίδι με κάρτες ζώων: Υπάρχει μέσα στην αίθουσα ένα κουτί με κάρτες λέξεων για ζώα. Οι κάρτες έχουν το γραπτό όνομα του ζώου στη μία πλευρά. Στην άλλη πλευρά είναι η εικόνα του ζώου και η αντίστοιχη χειρομορφή και θέση για το νόημα αυτού του ζώου. Κατά τον ελεύθερο χρόνο τους, οι μαθητές επιλέγουν να ασχοληθούν με αυτό το παιχνίδι μόνοι ή σε ομάδες, διδάσκοντας τους εαυτούς τους όσα νοήματα δεν έχουν διδαχθεί ακόμη.
23. Ζωγραφική και αφήγηση μιας Ιστορίας με θέμα την 'Οικογένεια'- Χρησιμοποιείται μία ιστορία, η οποία περιλαμβάνει έννοιες σχετικές με την οικογένεια (το βιβλίο χρησιμοποιείται ως ερέθισμα για να διδαχθεί το σχετικό λεξιλόγιο). Επίσης, χρησιμοποιείται ένα συνοδευτικό CD με το κείμενο του βιβλίου σε μορφή τραγουδιού και διδάσκεται το τραγούδι αυτό με νοήματα. Οι μαθητές ζωγραφίζουν την οικογένειά τους και την περιγράφουν. Αυτές οι ζωγραφιές χρησιμοποιούνται και στο επόμενο μάθημα για επανάληψη λεξιλογίου.
24. Αρχίζει η διδασκαλία της νοηματικής και του δακτυλοσυλλαβισμού ελληνικών λέξεων από τη δεύτερη κιόλας μέρα στην τάξη. Η νηπιαγωγός διαβάζει ένα βιβλίο που ασχολείται με ένα χρώμα (π.χ. το κόκκινο χρώμα). Οι μαθητές μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τη λέξη 'κόκκινο' από τις ζωγραφιές του βιβλίου και ταυτόχρονα διδάσκονται το νόημα για τη λέξη 'κόκκινο'. Μαθαίνουν να δακτυλοσυλλαβίζουν τα γράμματα της λέξης. Μετά η νηπιαγωγός ανακατεύει τα γράμματα και η τάξη πρέπει να βρει τη σωστή σειρά δακτυλοσυλλαβισμού.

25. Παίζουν ένα άλλο παιχνίδι λέξεων: η νηπιαγωγός τους δείχνει μία κάρτα με ανακατεμένα τα γράμματα μιας λέξης. Οι μαθητές νοηματίζουν τα γράμματα και μαθαίνουν ότι υπάρχει μία συγκεκριμένη σειρά γραμμάτων από τα αριστερά προς τα δεξιά. Όταν τα γράμματα είναι στη σωστή σειρά, τα παιδιά 'ανταμείβουν' τη νηπιαγωγό τους, νοηματίζοντας τη δακτυλοσυλλαβισμένη λέξη (π.χ. 'κόκκινο'). Με αυτό το τρόπο, μπορούν να δουν τη σχέση μεταξύ της πλήρους λέξης (το νόημα για το κόκκινο) με τα συστατικά της μέρη στην ελληνική γλώσσα (τα νοηματισμένα γράμματα). Αυτή η δραστηριότητα βοηθά τους μαθητές να μάθουν την οπτική μορφή των γραμμάτων του ελληνικού αλφαβήτου.
26. Κατά τη διάρκεια της δεύτερης εβδομάδας του σχολείου, η νηπιαγωγός εισάγει ένα άλλο χρώμα με τη λέξη 'κίτρινο'. Διαβάζει ένα βιβλίο με διάφορα χρώματα. Οι μαθητές νοηματίζουν το κατάλληλο χρώμα όταν η νηπιαγωγός νοηματίζει τη λέξη ή όταν βλέπουν τη λέξη τυπωμένη στο βιβλίο. Κάθε φορά που διαβάζουν βιβλία με λέξεις χρωμάτων, αναγνωρίζουν το κόκκινο και το κίτρινο και τα νοηματίζουν.
27. Οι μαθητές χρησιμοποιούν αυθόρμητα τη νοηματική γλώσσα. Αρχίζουν να ασχολούνται με τα δευτερεύοντα χρώματα: Αναμειγνύουν το κόκκινο και το κίτρινο, το μπλε με το κίτρινο και το κόκκινο με το μπλε για να δουν τα αποτελέσματα. Ένας μαθητής νοηματίζει σε κάθε περίπτωση το αποτέλεσμα, π.χ. 'Το μπλε και το κίτρινο μας κάνουν πράσινο.'
28. Χρησιμοποιούνται ο δακτυλοσυλλαβισμός και ο νοηματισμός όχι μόνο όταν διαβάζει η νηπιαγωγός βιβλία με τους μαθητές, αλλά και κατά τις υπόλοιπες ώρες του προγράμματος του νηπιαγωγείου. Για παράδειγμα, όταν φεύγουν από την αίθουσα, η νηπιαγωγός ζητάει από τους μαθητές να μπουν σε γραμμή νοηματίζοντας ή δακτυλοσυλλαβίζοντας ένα χρώμα που φοράνε. Καθώς περπατούν στο διάδρομο, οι μαθητές παροτρύνονται από τη νηπιαγωγό να κοιτάζουν τις λέξεις που είναι γραμμένες στους πίνακες ανακοινώσεων και να νοηματίζουν κάθε φορά που βλέπουν το κόκκινο ή το κίτρινο. Έτσι, από τη δεύτερη εβδομάδα στο σχολείο, οι μαθητές εξετάζουν τις τυπωμένες λέξεις, αναζητώντας αυτές που αναγνωρίζουν.
29. Οι μαθητές αναπτύσσουν λίστες λέξεων για τον πίνακα λέξεων. Ξεκινούν με ένα γράμμα. Διαλέγουν μία λέξη από τη λίστα και η νηπιαγωγός τους δείχνει πώς να τη νοηματίσουν και να τη δακτυλοσυλλαβίσουν. Έπειτα διαλέγουν μία άλλη λέξη που να αρχίζει από το ίδιο γράμμα. Δίνοντας στους μαθητές δύο λέξεις που να αρχίζουν από το ίδιο γράμμα, τους δίνεται η ευκαιρία να προσέξουν όχι μόνο τα αρχικά γράμματα αλλά και τα τελικά. Οι μαθητές δακτυλοσυλλαβίζουν με τη σειρά σε όλη την τάξη και η τάξη ανταποκρίνεται με το κατάλληλο νόημα. Μαθαίνουν ότι πρέπει να περιμένουν να δακτυλοσυλλαβιστεί ολόκληρη η λέξη, προτού ανταποκριθούν.
30. Καθώς η νηπιαγωγός διαβάζει ένα βιβλίο με παραμύθια στην τάξη, δείχνει στους μαθητές διάφορες λέξεις και τους ζητά να τις νοηματίσουν. Σταδιακά, οι μαθητές μαθαίνουν να συμμετέχουν στην αφήγηση, νοηματίζοντας αυθόρμητα.
31. Καθώς οι μαθητές αρχίζουν να αναπτύσσουν νοηματικό λεξιλόγιο και το αντίστοιχο οπτικό λεξιλόγιο στα ελληνικά, η νηπιαγωγός κολλάει στον πίνακα καρτέλες με λέξεις που οι μαθητές δεν μπορούν να δουν. Μετά αποκαλύπτει μία-μία τις λέξεις αυτές και ζητάει από τους μαθητές να τις νοηματίσουν.
32. Όταν οι μαθητές έχουν μάθει δέκα λέξεις που μπορούν να διαβάσουν και να νοηματίσουν, τότε είναι έτοιμοι για ένα ακόμα παιχνίδι ενίσχυσης του οπτικού λεξιλογίου. Η νηπιαγωγός γράφει τις λέξεις σε κάρτες. Βάζει τους μαθητές να καθίσουν σε κύκλο και τοποθετεί τις κάρτες στη μέση του κύκλου. Ένας μαθητής διαλέγει μία κάρτα και νοηματίζει το περιεχόμενό της στους συμμαθητές του. Ο μαθητής που θα βρει πρώτος τη

λέξη που νοηματίστηκε διαλέγει την επόμενη κάρτα. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι να τελειώσουν όλες οι κάρτες.

33. Αφού διδαχθούν περίπου 10 νοήματα, η νηπιαγωγός δίνει στην τάξη μία εργασία. Στη μία πλευρά ενός φύλλου χαρτιού υπάρχουν 5 λέξεις και στην άλλη πλευρά υπάρχουν οι χειρομορφές των λέξεων αυτών. Οι μαθητές πρέπει να αναγνωρίσουν τις χειρομορφές και να γράψουν τις σωστές λέξεις κάτω από αυτές.

6.5. Αξιολόγηση

Πρόσληψη	Εκφορά
Ο μαθητής αξιολογείται στο:	Ο μαθητής αξιολογείται στο:
1. Να αναγνωρίζει όλες τις βασικές χειρομορφές της ΕΝΓ . Εργαλείο Αξιολόγησης: Φύλλο Βαθμολόγησης σχετικό με την Αναγνώριση των Χειρομορφών της ΕΝΓ. [Κατάλογος Ελέγχου Χειρομορφών]	1. Να δίνει παραδείγματα για κάθε χειρομορφή της ΕΝΓ. Εργαλείο Αξιολόγησης: Φύλλο Βαθμολόγησης σχετικό με την Αναγνώριση των Χειρομορφών της ΕΝΓ. [Κατάλογος Ελέγχου Χειρομορφών]
2. Να περιγράφει τις μορφολογικές - φωνολογικές παραμέτρους από τις οποίες συνίσταται μία εκφορά σε νοηματική γλώσσα. Εργαλείο Αξιολόγησης: Κάρτες Χειρομορφών ΕΝΓ.	2. Να παράγει το λεκτικό στοιχείο μίας συγκεκριμένης χειρομορφής, θέσης ή κίνησης. Εργαλείο Αξιολόγησης: Κάρτες Χειρομορφών ΕΝΓ.
3. Να 'επαναφηγείται' με ακρίβεια την πλοκή μιας ιστορίας, ενός ποιήματος ή κάποιου άλλου λογοτεχνικού είδους της ΕΝΓ. Εργαλείο Αξιολόγησης: Κατάλογος Ελέγχου της Αφηγηματικής Δομής.	3. Να αφηγείται μία ιστορία, ένα ποίημα ή κάποιο άλλο λογοτεχνικό είδος στην ΕΝΓ. Εργαλείο αξιολόγησης: Κατάλογος Ελέγχου της Αφηγηματικής Δομής.

7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

7.1. Περιεχόμενο

Πρόσληψη	Εκφορά
1. Κατανόηση Γλώσσας- Ο μαθητής θα κατανοήσει το θέμα που εκφέρεται στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα.	1. Γλώσσα και Έκφραση - Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα για να εκφράσει αποτελεσματικά τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις απόψεις του.
2. Λογοτεχνία και Πολιτισμός- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις προσληπτικές του δεξιότητες για να βιώσει, να κατανοήσει και να εκτιμήσει τη λογοτεχνία και τον πολιτισμό των Κωφών.	2. Διαδικασία Αποτελεσματικής Επικοινωνίας- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα και ένα ευρύ φάσμα από γλωσσικές στρατηγικές για να μεταδώσει αποτελεσματικά ιδέες σε διαφορετικά ακροατήρια για μία ποικιλία σκοπών. Ο μαθητής θα νοηματίζει για γνωστικούς, συλλογιστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς.
3. Πληροφορίες Περιεχομένου- Ο μαθητής θα εφαρμόσει προσληπτικές γλωσσικές στρατηγικές για τις πληροφορίες που εμπεριέχονται στο Πρόγραμμα Σπουδών. Ο μαθητής θα δεχτεί διάφορες ιδέες με κριτική σκέψη και θα διατυπώσει ερωτήσεις σχετικά με τα θέματα που αναπτύσσονται.	3. Καθιερωμένες Συμβάσεις της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τον κατάλληλο τύπο Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας στους αντίστοιχους τομείς της διαπροσωπικής επικοινωνίας.
	4. Στυλιστικοί και Ρητορικοί τρόποι έκφρασης- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει στυλιστικούς και ρητορικούς τρόπους επικοινωνίας στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα για να διερευνήσει ιδέες, να συλλογιστεί και να παρουσιάσει θέματα σχετικά με την ανθρώπινη συμπεριφορά και να εκφράσει συναισθήματα, απόψεις και γνώσεις.

7.2. Στόχοι

Πρόσληψη	Εκφορά
Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση:	Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση:
1. Να χρησιμοποιεί τις κατάλληλες δεξιότητες αυτοελέγχου σε όλα τα επικοινωνιακά περιβάλλοντα.	1. Να χρησιμοποιεί τις κατάλληλες στρατηγικές για να προσελκύει την προσοχή με σκοπό την επικοινωνία (π.χ. να γνέφει με το χέρι, να ακουμπάει τους ανθρώπους, να αναβοσβήνει τα φώτα, να χτυπάει το τραπέζι/ το πάτωμα κ.λ.π.).
2. Να επεκτείνει την κατανόηση του καινούργιου λεξιλογίου.	2. Να χρησιμοποιεί καινούργιο λεξιλόγιο για να συνθέσει νέες εκφράσεις.

3. Να μπορεί να κάνει αξιολογήσεις, ως προς τις γραμματικά ορθές ή λανθασμένες εκφορές στο πλαίσιο της νοηματικής επικοινωνίας,	3. Να χρησιμοποιεί τους κατάλληλους ταξινομητές για όλους τους τύπους γλωσσολογικών καταστάσεων.
4. Να μπορεί να αναδείξει το περιεχόμενο ενός νοηματικού κειμένου με αναλυτικές, σαφείς, και αξιολογικές ερωτήσεις.	4. Να ενδυναμώνει τη γλωσσική του ευφράδεια με παραγωγή συνωνύμων και αντωνύμων για δεδομένα νοήματα.
5. Να χρησιμοποιεί τους δείκτες αλληλουχίας προκειμένου να υποστηρίξει τις γλωσσικές πληροφορίες του.	5. Να συνδέει διαδοχικές ιστορίες, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα δομικά σχήματα (π.χ. ταυτοπροσωπία, σύνδεση κύριας με δευτερεύουσα πρόταση κ.λ.π.)
6. Να παρακολουθεί μία επικοινωνιακή πράξη (π.χ. σε ένα βίντεο) και να είναι σε θέση να περιγράψει το υποκείμενο και το κατηγορημα.	6. Να αναδιατυπώνει το νόημα των προτάσεων, χρησιμοποιώντας άλλους τρόπους δήλωσης του ίδιου θέματος.
	7. Να αρχίσει να συζητάει για την ΕΝΓ, χρησιμοποιώντας γραμματικούς όρους.

7.3. Ειδικό Στόχοι

Πρόσληψη	Εκφορά
Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση:	Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση:
1. Να ενισχύει την ικανότητα χρήσης δεξιοτήτων αυτοελέγχου με σκοπό την κατανόηση σε όλα τα επικοινωνιακά περιβάλλοντα.	1. Να περιγράφει τη σχέση του μέρους με το όλο.
2. Να μπορεί να αποφασίζει εάν μία δεδομένη νοηματισμένη πρόταση είναι γραμματικά ορθή.	2. Να χρησιμοποιεί το καινούργιο λεξιλόγιο κατάλληλα σε νέες εκφράσεις.
3. Να συζητάει διάφορα γλωσσικά στοιχεία τα οποία συναντάει στην ποίηση της ΕΝΓ.	3. Να ενισχύει τις δεξιότητες ταξινόμησης και κατηγοριοποίησης για τα μέλη μιας συγκεκριμένης τάξης (π.χ. ζώα, τροφή, άνθρωπος, σχολείο κ.λ.π.).
4. Να διακρίνει και να σχολιάζει το γλωσσικό ύφος διαφόρων κωφών αφηγητών.	4. Να προτείνει ένα συνώνυμο για δεδομένο νόημα.
5. Να διακρίνει ποιο νόημα ή εικόνα χρησιμοποιήθηκε σωστά αναφορικά με ένα ουσιαστικό του ενικού ή του πληθυντικού αριθμού.	5. Να προτείνει ένα αντίθετο για δεδομένο νόημα.
6. Να υποδεικνύει το σωστό πρόσωπο με την αναφορά ενός δακτυλοσυλλαβισμένου κύριου ονόματος.	6. Να δομεί και να απαντάει σε απλές αναλογίες.
7. Να διακρίνει μία ολοκληρωμένη από μία ελλιπή πρόταση της ΕΝΓ.	7. Να συμπεριλαμβάνει αρχή, χαρακτήρες, υπόβαθρο, αλληλουχία, σειρά πλοκής, τέλος στην 'επαναφήγηση' μιας ιστορίας.
8. Να υποδεικνύει το υποκείμενο μίας νοηματικής πρότασης.	8. Να χρησιμοποιεί με συνέπεια τη στροφή του σώματος για να σηματοδοτεί διαφορετικούς χαρακτήρες σε μία ιστορία.
9. Να υποδεικνύει το κατηγορημα μιας πρότασης της ΕΝΓ.	9. Να κάνει χρήση Προσωπικών Αντωνυμιών: να διατηρεί τον κατάλληλο αναφορικό χώρο για κάθε χαρακτήρα.

10. Να διαχωρίζει τις σωστές από τις λάθος νοηματισμένες προτάσεις, αλλάζοντας τις σειρές των λέξεων.	10. Να συσχετίζει, σε μια ιστορία, πληροφορίες που συνδέονται με τη θεματοποίηση του υποκειμένου.
11. Να κρίνει εάν μία νοηματική πρόταση είναι καταφατική ή ερωτηματική.	11. Να συσχετίζει πληροφορίες οι οποίες συμπεριλαμβάνουν χρόνο στην αρχή της επικοινωνίας (συνέβη εχθές, θα συμβεί αύριο το βράδυ κ.λ.π.).
12. Να υποδεικνύει εάν ορισμένες φράσεις χρησιμοποιούν λεκτικούς δείκτες: παρελθοντικούς, παροντικούς ή μελλοντικούς.	12. Να επιλέγει τους κατάλληλους ταξινομητές για τα αντίστοιχα αντικείμενα αναφοράς.
13. Να αναγνωρίζει το αναφερόμενο αντικείμενο, με ένα ουσιαστικό και έναν ταξινομητή για συγκεκριμένα είδη. (π.χ. ΧΑΡΤΙ- ΤΞ-Φ= μονό φύλλο χαρτί)	13. Να δημιουργεί διαδοχικές ιστορίες, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα δομικά σχήματα π.χ. 1. Ιστορίες με χειρομορφές 2. Ιστορίες με αριθμούς (1-20) 3. Ιστορίες με το Αλφάβητο
14. Να επιλέγει από μία ομάδα λέξεων που δηλώνουν ένα ερέθισμα, π.χ. συναίσθημα (κουρασμένος, χαρούμενος, λυπημένος, θυμωμένος, αυταρχικός, ντροπαλός κ.λ.π.), τη λέξη αυτή που ταιριάζει στο συγκεκριμένο ερέθισμα.	14. Να δημιουργεί αυθεντικές προτάσεις και ιστορίες, χρησιμοποιώντας φραστικές και συντακτικές δομές για να ορίσει το ταυτόχρονο.
15. Να αποκρίνεται σωστά σε ρητορικές ερωτήσεις.	15. Να δομεί Ρητορικές Ερωτήσεις με τις ακόλουθες ερωτηματικές λέξεις: • ΤΙ; • ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ; • ΓΙΑΤΙ; • ΠΟΥ; • ΠΩΣ;
16. Να μπορεί να αναγνωρίζει το σωστό δείκτη πληθυντικού σε μία ποικιλία ουσιαστικών.	16. Να αρχίζει να χρησιμοποιεί το σωστό δείκτη πληθυντικού για ποικιλία ουσιαστικών (π.χ. σειρά βιβλίων, πολλά βιβλία, 10 βιβλία).
17. Να δίνει το συνώνυμο ή αντώνυμο ενός δεδομένου λεκτικού στοιχείου.	17. Να αναγνωρίζει, να ορίζει και να δημιουργεί τα δικά του νοήματα για τα συγκεκριμένα ουσιαστικά.
18. Να νοηματίζει ό,τι του υποδεικνύει ο δάσκαλός του, π.χ. τοπικά επιρρήματα ΠΑΝΩ ΑΠΟ, ΠΕΡΑ, ΚΑΤΩ ΑΠΟ, ΜΠΡΟΣΤΑ ΑΠΟ, ΠΙΣΩ ΑΠΟ, ΣΤΑ ΔΕΞΙΑ, ΣΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ, ΚΟΝΤΑ, ΜΑΚΡΙΑ, ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΔΥΟ, ΓΥΡΩ ΑΠΟ, ΠΑΝΩ, ΚΑΤΩ), αφού πρώτα του δοθεί μία χωρική αναφορά (π.χ. επιρρηματικός τύπος των Ελληνικών).	18. Να εκφράζει τη διαφορά μεταξύ των κοινών και των κύριων ονομάτων. (Στην ΕΝΓ τα κύρια ονόματα τείνουν να αποδίδονται με δακτυλοσυλλαβισμό ή αρχικοποιημένα νοήματα)
19. Να αναγνωρίζει τον αποδέκτη ενός ρήματος που έχει προαναφερθεί, όταν χρησιμοποιείται με μη-δεικτικές αντωνυμίες.	19. Να παράγει και να ορίζει πλήρεις νοηματικές προτάσεις στην ΕΝΓ.
20. Να ζωγραφίζει ή να δείχνει αντικείμενα στην κατάλληλη σειρά, όταν βλέπει το δάσκαλό του να νοηματίζει μία σειρά από ουσιαστικά ή ενέργειες. Τρεις τρόποι κατάταξης: α) Με βάση τα λεκτικά στοιχεία: ΠΡΩΤΟΣ, ΕΠΟΜΕΝΟΣ, ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ	20. Να εκφράζει το υποκείμενο και το κατηγορημα μίας πρότασης στη ΕΝΓ.

<p>β) Με χρήση π.χ. του αντίχειρα και δύο δακτύλων.</p> <p>γ) Με βάση τη θέση στο χώρο, χρησιμοποιώντας ταξινομητές ή μηχανισμούς, όπως ΟΝΟΜΑ και ΔΕΙΚΤΗΣ.</p>	
	<p>21. Να δημιουργεί προτάσεις στην ΕΝΓ, χρησιμοποιώντας διάφορες σειρές λέξεων για να εκφράσει το ίδιο νόημα (π.χ. Υ-Ρ-Α, Α-Υ-Ρ, Ρ-Υ).</p>
	<p>22. Να παράγει και να εξηγεί τη διαφορά ανάμεσα στις καταφατικές και στις ερωτηματικές προτάσεις.</p>
	<p>23. Να δημιουργεί προτάσεις, χρησιμοποιώντας το ρήμα 'ΕΧΩ' και τον παρελθοντικό του τύπο 'ΕΙΧΑ'.</p>
	<p>24. Να δημιουργεί προτάσεις σε παρελθοντικό, παροντικό και μελλοντικό ρηματικό χρόνο με χρήση δεικτών που συμπεριλαμβάνουν το ρήμα ΤΕΛΕΙΩΣΑ, χρονικά νοήματα π.χ. ΘΑ, ΜΕΤΑ, δηλώσεις τροπικότητας κ.λ.π..</p>
	<p>25. Να αρχίσει να χρησιμοποιεί συμφωνία ουσιαστικού-ρήματος (δηλ. ζεύγη ταξινομητή-ουσιαστικού, ρήματα κατεύθυνσης κ.λ.π.).</p>
	<p>26. Να χρησιμοποιεί δύο τρόπους για να δηλώσει την ταυτότητα ενός ατόμου:</p> <p>α) Δείκτη αναφοράς (π.χ. ΑΝΔΡΑΣ - ΑΥΤΟΣ)</p> <p>β) Ταυτότητα-ΕΑΥΤΟΣ (π.χ. Ο ΙΔΙΟΣ-ΔΑΣΚΑΛΟΣ)</p>
	<p>27. Να δημιουργεί προτάσεις που περιέχουν ρήματα συμφωνίας, προτάσεις που δεν χρειάζεται να δηλώσουν το υποκείμενο (δηλ. η δείξη ορίζεται με κίνηση των ματιών).</p>
	<p>28. Να χρησιμοποιεί τους ταξινομητές ως κατηγορηματικά επίθετα. (π.χ. ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΜΕ ΚΥΡΤΗ ΠΛΑΤΗ)</p>
	<p>29. Να χρησιμοποιεί νοήματα χώρου για να περιγράψει πού τοποθετούνται ένα ή περισσότερα αντικείμενα στο χώρο (ΚΟΝΤΑ/ ΜΑΚΡΙΑ, ΜΕΣΑ/ ΕΞΩ, ΠΑΝΩ/ ΚΑΤΩ, ΑΡΙΣΤΕΡΑ/ ΔΕΞΙΑ, ΠΑΝΩ ΑΠΟ/ ΚΑΤΩ ΑΠΟ, ΠΑΝΩ/ ΕΚΤΟΣ, ΑΝΑΜΕΣΑ/ ΓΥΡΩ κ.λ.π.).</p>
	<p>30. Να ορίζει την αλληλουχία μίας σειράς πραγμάτων, χρησιμοποιώντας τα νοήματα ΑΡΧΙΚΑ, ΕΠΕΙΤΑ, ΤΕΛΙΚΑ ως λεκτικά στοιχεία, μετρώντας πάνω στον αντίχειρα και στα δύο δάκτυλα και/ ή χρησιμοποιώντας ταξινομητές για να αναπαραστήσει θέσεις στο χώρο.</p>

7.4. Ενδεικτικές Δραστηριότητες

1. Ο κάθε μαθητής δημιουργεί λέξεις για το φάκελό του, χρησιμοποιώντας τα χέρια του για να σχηματίσει τα γράμματα του Ελληνικού νοηματικού αλφαβήτου.
2. Οι μαθητές σε δυάδες εξασκούνται στις λέξεις της καρτέλας (συλλαβισμού) της εβδομάδας, νοηματίζοντας τα γράμματα ο ένας στον άλλον.
3. Οι μαθητές (ατομικά ή σε ομάδες) κάθονται με τη δασκάλα τους για να δουν ποια γράμματα ή ποιες λέξεις αναγνωρίζουν, καθώς νοηματίζονται από τη δασκάλα τους και ποια γράμματα ή ποιες λέξεις μπορούν να νοηματίσουν από μόνοι τους.
4. Νοηματίζεται από τη δασκάλα ένα γράμμα από το δακτυλικό αλφάβητο. Οι μαθητές γράφουν το γράμμα που βλέπουν.
5. Δημιουργείται ένας πίνακας με τρεις κατηγορίες: Αφηρημένα Νοηματικά ονόματα, Περιγραφικά Νοηματικά Ονόματα και Δακτυλοσυλλαβιζόμενα Νοηματικά Ονόματα. Δίνονται παραδείγματα. Κατηγοριοποιούνται τα νοηματικά ονόματα των μαθητών και των οικογενειών τους πάνω στον πίνακα.
6. Συζητείται η προέλευση των νοηματικών ονομάτων των μαθητών της τάξης.
7. Γίνονται ασκήσεις ορθής εκφοράς νοημάτων και επιτέλεσης γλωσσικών πράξεων.
8. Οι μαθητές εξασκούνται στο σχηματισμό/ συμπλήρωση προφορικών / νοηματικών προτάσεων.
9. Οι μαθητές εξασκούνται στη χρήση λέξεων/ νοημάτων μέσα σε οικείες προτάσεις.
10. Μία μικρή ομάδα μαθητών κάνει πρόβα, στη νοηματική γλώσσα, ένα τραγούδι που έμαθε κατά τη διάρκεια της εβδομάδας.
11. Η δασκάλα παίρνει συνέντευξη από τους μαθητές και τους κάνει ερωτήσεις σχετικά με την ηλικία τους, το ύψος τους, την αγαπημένη τους ώρα της ημέρας, την αγαπημένη εποχή του χρόνου κ.λ.π. Στόχος είναι οι σωστές απαντήσεις στην ΕΝΓ.
12. Γίνεται περιγραφή προσώπων, καταστάσεων και συναισθημάτων (ειρωνεία, χιούμορ, συγκίνηση, εύθυμη διάθεση, προσβολή κτλ.) με αφορμή εμπειρία που έζησε, ή ιστορία που παρακολούθησε ο μαθητής. Γίνεται περιγραφή αντικειμένων (π.χ. μήλου) με τη μορφή ανιγίματος.
13. Το παιχνίδι με τα 'Συναισθήματα' – διδάσκονται νοήματα που αφορούν συναισθήματα και μιλούν για τη χρήση των κατάλληλων εκφράσεων. Παίζουν οι μαθητές ένα παιχνίδι στο οποίο επιλέγουν μία κάρτα με ένα συναίσθημα πάνω της και εκφράζουν/ 'παίζουν' το συναίσθημα για να δουν εάν η ομάδα μπορεί να το μαντέψει σωστά. Παρακολουθούν ένα βίντεο που έχει ένα τραγούδι που αφορά συναισθήματα στη νοηματική γλώσσα. Τα παιδιά αναπαράγουν τα νοήματα που παρακολουθούν στο βίντεο.
14. Οι μαθητές αφηγούνται μία ιστορία, ένα παραμύθι, ένα ανέκδοτο, ένα θεατρικό έργο, όπως το είδαν ή με παραλλαγές.
15. Αφηγούνται ιστορίες με διάκριση του προτερόχρονου και του υστερόχρονου.
16. Οι μαθητές συμμετέχουν σε διάφορες μορφές λεκτικής επικοινωνίας, όπως: 'επαναφήγησης', ελεύθερο διάλογο, συζητήσεις, δραματοποιήσεις, θεατρικά παιχνίδια, παιχνίδια ρόλων, ποιήματα και σε εκδηλώσεις της σχολικής ζωής (μέσω της Γλώσσας, της Μουσικής κ.λ.π.). (Βιωματική και ενεργητική συμμετοχή).

17. Οι μαθητές αφηγούνται μία ιστορία, ένα μύθο, ένα γεγονός ή ένα σχέδιο δράσης (Ιστορία) με ανάλογη χρήση μηχανισμών / δεικτών συνοχής των διαφόρων φάσεων.
18. Στο μάθημα των Μαθηματικών, γίνεται πρακτική εξάσκηση με νοηματισμό των αριθμών. Δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στους αριθμούς 6-9, 16-19, 21-29.
19. Οι μαθητές παρακολουθούν μία βιντεοταινία για να δουν το σωστό νοηματισμό των χρημάτων.
20. Δημιουργείται ένα μαγαζί στην τάξη ή στο σχολείο. Οι μαθητές μαθαίνουν τα νοήματα των χρημάτων, ως μέρος της δουλειάς του υπαλλήλου του μαγαζιού.
21. Δημιουργούνται ομαδικά στην τάξη ιστορίες, χρησιμοποιώντας το δακτυλικό αλφάβητο. Επίσης, δημιουργούνται ιστορίες με αριθμούς.
22. Οι μαθητές κάνουν πρακτική εξάσκηση του προσληπτικού δακτυλοσυλλαβισμού, χρησιμοποιώντας δακτυλοσυλλαβισμένες λέξεις σε μία ρεαλιστική κατάσταση, όπως την ώρα του «Εμείς κι ο Κόσμος», την ώρα του πρόχειρου φαγητού, την ώρα της ανάγνωσης μιας ιστορίας, την ώρα της ομαδικής εργασίας κ.λ.π..
23. Οι μαθητές κάνουν πρακτική εξάσκηση της πρόσληψης και της έκφρασης δακτυλοσυλλαβισμού, μέσω των παιχνιδιών. Κάθονται όλοι σε ένα κύκλο. Ο αρχηγός του παιχνιδιού αρχίζει με το δακτυλοσυλλαβισμό μίας λέξης, π.χ. 'άλογο'. Ο επόμενος παίκτης πρέπει να δακτυλοσυλλαβίσει τη λέξη 'άλογο' και να συλλαβίσει και μία άλλη λέξη που να αρχίζει με το τελευταίο γράμμα της προηγούμενης λέξης.

7.5. Αξιολόγηση

Σκεπτικό των Τεστ:

Να αναλύουν τη γνώση του λεξιλογίου με το να διερευνούν διάφορους σημασιολογικούς τομείς.

Πρόσληψη	Εκφορά
Ο μαθητής αξιολογείται στο:	Ο μαθητής αξιολογείται στο:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Να αναγνωρίζει τα στοιχεία του λεξιλογίου στο γλωσσικό περιβάλλον καθώς και ως εδραιωμένα λεκτικά στοιχεία. 2. Να προσλαμβάνει πληροφορίες από ένα νοηματιστή της ΕΝΓ. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να επιλέγει και να χρησιμοποιεί τους σωστούς ταξινομητές σε μία 'επαναφήγηση', βλέποντας ένα βίντεο (ή άλλο ερέθισμα) που χρησιμοποιεί πραγματικά αντικείμενα. 2. Να χρησιμοποιεί αφηγηματικές δομές σε 'επαναφηγήσεις' ιστοριών.
<p>Εργαλείο Αξιολόγησης:</p> <p>Κατανόηση:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Αντωνύμων στην ΕΝΓ. 2. Συνωνύμων στην ΕΝΓ. 3. Πληθυντικού στην ΕΝΓ. 4. Τεστ: Λεξιλογίου σε Προτάσεις (VST) (Τεστ με σπάνια στοιχεία του λεξιλογίου, όπως αυτά χρησιμοποιούνται σε διάφορες προτάσεις μέσα σε αυθεντικά κείμενα). 5. Πραγματικών αντικειμένων με δείξη. 	<p>Εργαλείο Αξιολόγησης:</p> <p>Ενεργητική ανταπόκριση σε:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πραγματικά Αντικείμενα: ο μαθητής τα νοηματίζει. 2. Απευθείας ερέθισμα: ο μαθητής νοηματίζει ένα θέμα στο δάσκαλό του. 3. Αφηγήσεις: <ol style="list-style-type: none"> α) σε βίντεο: Ιστορίες στην ΕΝΓ. β) με ερέθισμα στατικής εικόνας: Καρτέλες εικόνων ως ερέθισμα για σύνθεση λόγου στην ΕΝΓ.

8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

8.1. Περιεχόμενο

Πρόσληψη	Εκφορά
1. Κατανόηση Γλώσσας- Ο μαθητής θα κατανοήσει το θέμα που εκφέρεται στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα.	1. Γλώσσα και Έκφραση - Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα για να εκφράσει αποτελεσματικά τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις απόψεις του.
2. Λογοτεχνία και Πολιτισμός- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις προσληπτικές του δεξιότητες για να βιώσει, να κατανοήσει και να εκτιμήσει τη λογοτεχνία και τον πολιτισμό των Κωφών.	2. Διαδικασία Αποτελεσματικής Επικοινωνίας- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα και ένα ευρύ φάσμα από γλωσσικές στρατηγικές για να μεταδώσει αποτελεσματικά ιδέες σε διαφορετικά ακροατήρια για μία ποικιλία σκοπών. Ο μαθητής θα νοηματίζει για γνωστικούς, συλλογιστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς.
3. Πληροφορίες Περιεχομένου- Ο μαθητής θα εφαρμόσει προσληπτικές γλωσσικές στρατηγικές για τις πληροφορίες που εμπεριέχονται στο Πρόγραμμα Σπουδών. Ο μαθητής θα δεχτεί διάφορες ιδέες με κριτική σκέψη και θα διατυπώσει ερωτήσεις σχετικά με τα θέματα που αναπτύσσονται.	3. Καθιερωμένες Συμβάσεις της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τον κατάλληλο τύπο Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας στους αντίστοιχους τομείς της διαπροσωπικής επικοινωνίας.
	4. Στυλιστικοί και Ρητορικοί τρόποι έκφρασης- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει στυλιστικούς και ρητορικούς τρόπους επικοινωνίας στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα για να διερευνήσει ιδέες, να συλλογιστεί και να παρουσιάσει θέματα σχετικά με την ανθρώπινη συμπεριφορά και να εκφράσει συναισθήματα, απόψεις και γνώσεις.
	5. Διαθεματική χρήση της γλώσσας Ο μαθητής θα εργαστεί και θα νοηματίσει αποτελεσματικά και στα υπόλοιπα μαθήματα.

8.2. Στόχοι

Πρόσληψη	Εκφορά
Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση:	Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση:
1. Να ενισχύει την κριτική του ικανότητα, ως προς τη γραμματικότητα διαφόρων δομών προτάσεων: τύπων προτάσεων, συστατικών προτάσεων, σειράς λέξεων.	1. Να παράγει προτάσεις με τις βασικές συντακτικές δομές.

2. Να αναπτύσσει την ικανότητα να αναλύει τις νοηματικές προτάσεις στα συστατικά τους μέρη: υποκείμενο και κατηγορήμα.	2. Να ενισχύσει την ικανότητα να αντικαθιστά τμήματα προτάσεων (π.χ. υποκείμενο ή κατηγορήμα) με νέα παραδείγματα.
3. Να αναπτύσσει την ικανότητα να εντάσσει το νόημα/ τα νοήματα σε γραμματικές κατηγορίες.	3. Να δίνει ορισμούς και αυθεντικά παραδείγματα για τις ακόλουθες γραμματικές κατηγορίες: ουσιαστικά, ρήματα, ταξινομητές, αντωνυμίες.
4. Να παρακολουθεί μία πρόταση ή μια ιστορία και να αναγνωρίζει τη χρονική αλληλουχία για κάθε γεγονός που δηλώνεται λεκτικά.	4. Να αρχίζει να διαχωρίζει τους διάφορους συντακτικούς και λεκτικούς τρόπους με τους οποίους ο χρόνος μπορεί να δηλωθεί στην ΕΝΓ: νοητές συντακτικές 'γραμμές', αναφορά σε χρόνο, συχνά εμφανιζόμενοι χρονικοί δείκτες, λεκτικά στοιχεία.
5. Να αναγνωρίζει τα υποκείμενα (πρόσωπα ή πράγματα) που αναφέρονται με προσωπική αντωνυμία σε μία ποικιλία δομών επικοινωνιακού λόγου.	5. Να εφαρμόζει τις κατάλληλες γραμματικές αρχές που διέπουν τη χρήση προσωπικών αντωνυμιών.
6. Να αναπτύσσει την ικανότητα να αναλύει τη δομή σύνθετων κατηγορημάτων με ταξινομητή και απλό νόημα σε υποκείμενο και ενέργεια.	6. Να παράγει τις δομές των ταξινομητικών κατηγορημάτων με αποδεκτούς συνδυασμούς χειρομορφών με κινήσεις.
7. Να μπορεί να κατηγοριοποιεί και να ομαδοποιεί διάφορες περιγραφές χειρομορφών ταξινομητών, σύμφωνα με συγκεκριμένα σημασιολογικά χαρακτηριστικά, δηλ. να αναγνωρίζει τάξεις μορφημάτων, π.χ. επιφάνειας, εργαλείου, μεγέθους κ.λ.π.	7. Να αρχίζει να αναλύει τη δομή των παραγωγών νοημάτων για να βρει τις ετυμολογικές τους ρίζες (π.χ. ζεύγη/ οικογένειες ουσιαστικού-ρήματος-επιθέτου).

8.3. Επιμέρους Στόχοι

Πρόσληψη	Εκφορά
Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση:	Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση:
1. Να διαφοροποιεί τις προτάσεις σε σωστές και λανθασμένες, ως προς τη γραμματική και το συντακτικό τους.	1. Να μπορεί να δίνει παραδείγματα και να περιγράφει τη διαφορά μεταξύ ολόκληρων προτάσεων και τμημάτων προτάσεων της ΕΝΓ.
2. Να διακρίνει εάν μία πρόταση είναι καταφατική, ερωτηματική ή προστακτική.	2. Να δίνει παραδείγματα καταφατικών, ερωτηματικών ή προστακτικών προτάσεων.
3. Να συμπληρώνει μια ελλιπή πρόταση με πλήρες υποκείμενο ή πλήρες κατηγορήμα.	3. Να συμπεριλαμβάνει το υποκείμενο και το κατηγορήμα σε όλες τις νοηματικές προτάσεις.
4. Να αναγνωρίζει εάν ένα ουσιαστικό σε μία νοηματική πρόταση χρησιμοποιείται στον ενικό ή τον πληθυντικό αριθμό. (Μπορεί το δεδομένο ουσιαστικό να είναι σε δυαδικό, τριαδικό ή τετραδικό αριθμό στη φυσική ΕΝΓ).	4. Να δίνει ορισμούς και παραδείγματα ρημάτων ενικού και πληθυντικού αριθμού.
5. Να μπορεί να καθορίζει σε ποιον αναφέρονται οι χρησιμοποιούμενες κτητικές αντωνυμίες σε μία πρόταση ή ιστορία.	5. Να δίνει τους κτητικούς τύπους για τον εαυτό του και για τα άλλα πρόσωπα.
6. Να κατανοεί εάν ένα ουσιαστικό μέσα σε μία πρόταση είναι κοινό ή κύριο.	6. Να ορίζει τα κοινά και τα κύρια ουσιαστικά και να δίνει αντίστοιχα παραδείγματα.
7. Να μπορεί να αποφασίζει εάν ο ρηματικός τύπος που χρησιμοποιείται σε μία πρόταση δηλώνει παροντική ή παρελθοντική πράξη.	7. Να ορίζει τον παρελθοντικό και τον παροντικό χρόνο των ρημάτων και να δίνει αντίστοιχα παραδείγματα.

8. Να αναγνωρίζει το σωστό ρηματικό χρόνο της αφήγησης σε μία πρόταση ή ιστορία.	8. Να χρησιμοποιεί την κατάλληλη μορφολογική κλίση για να δηλώσει διάφορες ενέργειες του κατηγορήματος (π.χ. ΜΕΛΕΤΩ ΣΥΝΕΧΕΙΑ, ΜΕΛΕΤΩ ΒΙΑΣΤΙΚΑ, ΜΕΛΕΤΩ ΓΙΑ ΠΟΛΗ ΩΡΑ κ.λ.π.)
9. Να εξηγεί κάθε πότε συμβαίνει μία ενέργεια ή ένα γεγονός, όταν παρακολουθεί ένα νοηματιστή να εκφράζει επαναληπτικό χρόνο.	9. Να δηλώνει χρόνο, χρησιμοποιώντας τη φωνηταστική χρονική γραμμή, η οποία διατρέχει το χώρο οριζόντια ή κάθετα προς το σώμα του νοηματιστή. Το σχετικό λεξιλόγιο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τα εξής: ΤΩΡΑ, ΑΠΟ-ΕΔΩ-ΚΑΙ-ΠΕΡΑ, ΑΥΡΙΟ, ΜΕΧΡΙ-ΤΩΡΑ, ΟΧΙ-ΑΚΟΜΑ, ΠΡΙΝ-ΑΠΟ-ΠΟΛΥ-ΚΑΙΡΟ.
10. Να μπορεί να αναγνωρίζει ποιο είναι το υποκείμενο και ποιο το αντικείμενο μίας πράξης σε μία νοηματική πρόταση με δύο αντωνυμίες.	10. Να μπορεί να χρησιμοποιεί χρονικούς δείκτες επανάληψης (π.χ. ΚΑΘΕ ΔΕΥΤΕΡΑ, ΚΑΘΕ ΕΒΔΟΜΑΔΑ, ΟΛΗ ΤΗ ΝΥΧΤΑ, κ.λ.π.) για να δείξει επανάληψη ή/ και τη διάρκεια μίας πράξης.
11. Να εντοπίζει, παρακολουθώντας μία νοηματική πρόταση, τις χειρομορφές ταξινομητών που χρησιμοποιούνται για την περιγραφή: <ul style="list-style-type: none"> α. Μορφημάτων πλήρους οντότητας β. Μορφημάτων επιφάνειας γ. Μορφημάτων που δηλώνουν όργανο δ. Μορφημάτων βάθους και πλάτους ε. Μορφημάτων επέκτασης στ. Μορφημάτων πάνω σε επιφάνεια 	11. Να μπορεί να καθορίζει το περιεχόμενο μίας αντωνυμίας.
12. Να αναγνωρίζει, σε ένα ταξινομητικό κατηγορήμα, δύο βασικά μέρη: χειρομορφή ταξινομητή (υποκείμενο) και τροχιά κίνησης (κατηγορήμα).	12. Να δίνει την απλή δομή συμφωνίας Αντωνυμία-Ρήμα- Αντωνυμία, όταν παρακολουθεί μία πρόταση με ενέργεια που περιλαμβάνει δύο ή τρία ουσιαστικά.
13. Να κατανοεί ότι οι οδηγίες δίνονται από την οπτική γωνία του νοηματιστή, όταν παρακολουθεί νοηματικές προτάσεις με ρήματα κίνησης ή συμφωνίας που κλίνονται σε δύο ή περισσότερες κατευθύνσεις.	13. Να αρχίσει να ενσωματώνει χειρομορφές ταξινομητών σε νέες προτάσεις που παράγει.
14. Να συνδυάζει μία εικόνα με το αντίστοιχο νόημα, όταν του δίνεται ένα ζεύγος παραγώγων.	14. Να χρησιμοποιεί απλά ρήματα και ρήματα θέσης.
15. Να κατανοεί το περιεχόμενο και να συμμετέχει στην πράξη που περιγράφεται λεκτικά, όταν παρακολουθεί μία ιστορία με ομαδική συμμετοχή (π.χ. πέντε κουνελάκια που χοροπηδούν στο γρασιδί).	15. Να χρησιμοποιεί γνωστικά ρήματα για να περιγράψει σκέψεις δικές του και άλλων ατόμων.
	16. Να χειρίζεται τη συμφωνία υποκειμένου-αντικειμένου (πληροφορίες στη δομή του νοήματος που επιτρέπουν στο θεατή να γνωρίζει ποιο είναι το υποκείμενο και ποιο το αντικείμενο). Δηλαδή, να χρησιμοποιεί τους ακόλουθους μηχανισμούς για να περιγράψει συμφωνία: <ul style="list-style-type: none"> α. Προσανατολισμό β. Θέση γ. Προσανατολισμό και Θέση δ. Απλά ρήματα
	17. Να κατανοεί μηχανισμούς παραγωγικής μορφολογίας μεταξύ ουσιαστικών (π.χ. ΚΑΡΕΚΛΑ)

	και ρημάτων (π.χ. ΚΑΘΟΜΑΙ) της ίδιας οικογένειας και να παράγει παραδείγματα παραγώγων ουσιαστικών για κάποια ρήματα. (π.χ. ΚΑΘΟΜΑΙ/ΚΑΡΕΚΛΑ, ΠΕΤΑΕΙ-ΤΟ-ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ/ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ κ.λ.π.)
--	---

8.4. Ενδεικτικές Δραστηριότητες

1. Ο κάθε μαθητής δημιουργεί λέξεις για το φάκελό του, χρησιμοποιώντας τα χέρια του για να σχηματίσει τα γράμματα του Ελληνικού Νοηματικού Αλφαβήτου.
2. Μαθητές σε дуάδες εξασκούν τις λέξεις της καρτέλας της εβδομάδας, νοηματίζοντας τα γράμματα ο ένας στον άλλον.
3. Μαθητές (ατομικά ή σε ομάδες) κάθονται με τη δασκάλα τους για να δουν ποια γράμματα ή ποιες λέξεις αναγνωρίζουν, καθώς νοηματίζονται από τη δασκάλα τους και ποια γράμματα ή ποιες λέξεις μπορούν να νοηματίσουν από μόνοι τους.
4. Μία μικρή ομάδα μαθητών κάνει πρόβα, στη νοηματική γλώσσα, ένα τραγούδι ή ποίημα που έμαθαν κατά τη διάρκεια της εβδομάδας.
5. Οι μαθητές συμμετέχουν σε διάφορες μορφές λεκτικής επικοινωνίας, όπως: 'επαναφηγήσεις', ελεύθερο διάλογο, συζητήσεις, δραματοποιήσεις, θεατρικά παιχνίδια, παιχνίδια ρόλων, ποιήματα και σε εκδηλώσεις της σχολικής ζωής. (Σύνδεση με τα μαθήματα της Γλώσσας, της Μουσικής, της Γυμναστικής και των Τεχνικών). (Βιωματική και ενεργητική συμμετοχή).
6. Γίνεται περιγραφή προσώπων, καταστάσεων και συναισθημάτων (ειρωνεία, χιούμορ, συγκίνηση, εύθυμη διάθεση, προσβολή κτλ.) με αφορμή εμπειρία που έζησε, ή ιστορία που παρακολούθησε ο μαθητής. Γίνεται περιγραφή πραγματικών αντικειμένων με τη μορφή αινίγματος.
7. Οι μαθητές εξασκούνται σε συνοπτικές αφηγήσεις.
8. Οι μαθητές εξασκούνται στην ορθή εκφορά νοημάτων μέσα σε προτάσεις.
9. Οι μαθητές εξασκούνται στη σύνθεση/ συμπλήρωση νοηματικών προτάσεων.
10. Οι μαθητές εξασκούνται στη χρήση λέξεων/ νοημάτων μέσα σε οικείες προτάσεις.
11. Οι μαθητές εξασκούνται στο να δίνουν ή να ακολουθούν προφορικές/ νοηματικές οδηγίες για την εκτέλεση πράξεων, όπως η συναρμολόγηση ενός παιχνιδιού (Εφαρμογή της δραστηριότητας στα Τεχνικά).
12. Η δασκάλα μαθαίνει στους μαθητές να δίνουν έμφαση στη σημασία της οπτικής επαφής με το πρόσωπο του νοηματιστή: Στο κέντρο ενός μεγάλου κομματιού χαρτιού, ζωγραφίζει η δασκάλα ένα ανθρώπινο πρόσωπο. Γράφει διάφορα γράμματα πάνω στο πρόσωπο, γύρω από το πρόσωπο, έξω από τον κύκλο του προσώπου και μακριά από το πρόσωπο. Ζητάει από ένα μαθητή κάθε φορά να κοιτάξει το πρόσωπο. Κρατώντας διαρκώς τα μάτια του πάνω στο πρόσωπο, ζητάει από το μαθητή να νοηματίσει ποια γράμματα βλέπει με την ελάχιστη δυνατή κίνηση των ματιών. Συζητάει με τους μαθητές ότι το πρόσωπο είναι συνήθως το κεντρικό σημείο της ΕΝΓ.
13. Η δασκάλα δείχνει και συζητάει με τους μαθητές τη θέση διαφορετικών νοημάτων, π.χ., γόνατο, κεφάλι, ώμος, στήθος, μηρός κ.λ.π.

14. Η δασκάλα γράφει στον πίνακα ΚΕΦΑΛΙ, ΠΡΟΣΩΠΟ, ΛΑΙΜΟΣ, ΚΟΡΜΟΣ και ΧΩΡΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΝΟΗΜΑΤΙΣΤΗ. Οι μαθητές σκέπτονται και νοηματίζουν τα νοήματα που γίνονται σε αυτή τη θέση. Έπειτα, γράφουν στον πίνακα την Ελληνική καταγραφή για κάθε νόημα κάτω από την κατάλληλη στήλη.
15. Η δασκάλα ζητά από τους μαθητές να ορίσουν το ένα χέρι τους ως ενεργητικό και το άλλο ως παθητικό. Ζητάει από τους μαθητές να νοηματίσουν λέξεις όπως 'ΒΟΗΘΩ', 'ΔΟΥΛΕΥΩ', 'ΚΑΤΩ ΑΠΟ' κ.λ.π. Παρατηρούν όλοι μαζί ποιο χέρι είναι ενεργό και ποιο παθητικό.
16. Η δασκάλα χωρίζει την τάξη σε δύο ομάδες. Ζητάει από κάθε ομάδα με τη σειρά να δώσει παραδείγματα από νοήματα στα οποία χρησιμοποιούνται και τα δύο χέρια με την ίδια χειρομορφή (παραδείγματα: ΣΥΝΑΝΤΩ, ΣΠΙΤΙ, ΠΑΙΖΩ, ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΕΝΟΣ). Όταν μία ομάδα δεν μπορεί πλέον να σκεφτεί άλλα νοήματα, κερδίζει η άλλη ομάδα.
17. Η δασκάλα χωρίζει τους μαθητές σε δυάδες. Ορίζει για κάθε ζευγάρι μία «παθητική» χειρομορφή (Οι 7 παθητικές χειρομορφές είναι Β, Α, Σ, Ο, C, 1,5). Το κάθε ζευγάρι πρέπει να επιδείξει μερικά νοήματα που έχουν τη συγκεκριμένη χειρομορφή στο 'παθητικό χέρι' (αριστερό /δευτερεύον /μη-κυρίαρχο).
18. Οι μαθητές εφευρίσκουν φανταστικά νοήματα σε θέσεις πάνω στο σώμα που δεν είναι αποδεκτές στην ΕΝΓ (όπως ο κάτω μηρός, το γόνατο, το πίσω μέρος του κεφαλιού κ.λ.π.). Μετά από συζήτηση σχετικά με τα προβλήματα οπτικής πρόσβασης οι μαθητές συνειδητοποιούν ότι κανένα νόημα δεν γίνεται σε αυτές τις θέσεις.
19. Οι μαθητές παίρνουν μία νοηματιζόμενη πρόταση ή ενότητα, χωρίζουν τα νοήματα σε ομάδες και μετρούν τα νοήματα που γίνονται σε κάθε μια από τις ακόλουθες θέσεις του σώματος: κεφάλι, πρόσωπο, λαιμός, κορμός και χώρος μπροστά στο νοηματιστή.
20. Οι μαθητές παίζουν το παιχνίδι 'Η Ιστορία των Ματιών και των Φρυδιών', χρησιμοποιώντας μόνο μία έκφραση κάθε φορά. Βλέποντας μία κάρτα που δείχνει μία έκφραση του προσώπου (μάτια και φρύδια μόνο), ο μαθητής θα πρέπει να δώσει ένα νόημα, μία πρόταση ή μία χειρονομία που συνοδεύεται από αυτή την έκφραση.
21. Γίνεται συζήτηση στην τάξη για τον τρόπο με τον οποίο πολλά νοήματα έχουν αλλάξει για να είναι περισσότερο ορατά (π.χ. πολλά νοήματα που κάποτε γίνονταν κοντά στο κάτω μέρος του σώματος τώρα έχουν μετακινηθεί κοντά στο πρόσωπο, όπως για παράδειγμα τα νοήματα: ΘΑ, ΜΕΤΑ, ΒΟΗΘΕΙΑ).
22. Η δασκάλα χωρίζει την τάξη σε δυάδες ή τριάδες και βάζει κάθε ομάδα να σκεφτεί όσο το δυνατόν περισσότερα νοήματα για μία συγκεκριμένη χειρομορφή (Για παράδειγμα: '4'- ΚΟΥΡΤΙΝΑ, ΦΡΑΧΤΗΣ, 'Φ'- ΚΟΥΜΠΙ, ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ κ.λ.π.).
23. Χρησιμοποιώντας τις παραπάνω λίστες, οι μαθητές δημιουργούν προτάσεις στην ΕΝΓ, με μία μόνο χειρομορφή κάθε φορά. Για παράδειγμα, χρησιμοποιώντας τη χειρομορφή 'Β', η πρόταση μπορεί να είναι 'Ο Βασίλης άνοιξε την πόρτα.' 'Ο Βασίλης έβαψε την πόρτα.'
24. Οι μαθητές παίζουν παιχνίδια κατασκευών για αφομοίωση των χρήσεων των ταξινομητών: Φτιάχνουν σε χαρτόνι αποτυπώματα των χεριών τους και κόβουν τα περιγράμματα τους ή για ρεαλιστικότερα μοντέλα γεμίζουν δύο γάντια κουζίνας με πλαστελίνη. Δίνουν στα ψεύτικα αυτά χέρια αντίστοιχα σχήματα με αυτά των ταξινομητών της ΕΝΓ και τα κινούν ανάλογα.
25. Η δασκάλα ζητάει από κάθε μαθητή να διαλέξει έναν συμμαθητή του. Χρησιμοποιώντας ζωάκια, κούκλες, σπία, έπιπλα κ.λ.π., ένας μαθητής από κάθε δυάδα στήνει ένα

σκηνικό. Ο συμμαθητής του θα πρέπει να περιγράψει τη σκηνή στους άλλους, χωρίς να τη βλέπουν.

26. Η δασκάλα δείχνει στην τάξη δύο εικόνες που εικονίζουν διαφορετικά στάδια ή διαφορετικές διαβαθμίσεις της ίδιας πράξης, π.χ. Μία εικόνα δείχνει ένα αγόρι που περπατάει χαλαρά, μία άλλη δείχνει ένα αγόρι που περπατάει γρήγορα. Οι μαθητές με τη σειρά περιγράφουν τις πράξεις ανάλογα. Οι μαθητές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους ότι κάθε λέξη που περιγράφει ενέργεια πρέπει να συμπεριλαμβάνει τους τροποποιητές της ΕΝΓ (κίνηση του προσώπου, τροποποίηση της ταχύτητας και του ρυθμού νοηματισμού και κίνηση του σώματος). Παραδείγματα:

ΠΕΡΠΑΤΩ - ΧΑΛΑΡΑ ΠΕΡΠΑΤΩ - ΓΡΗΓΟΡΑ ΠΕΡΠΑΤΩ - ΜΕΘΥΣΜΕΝΑ

ΤΡΕΧΩ - ΧΑΛΑΡΑ ΤΡΕΧΩ - ΚΑΝΟΝΙΚΑ ΤΡΕΧΩ - ΕΝΤΟΝΑ

ΤΡΩΩ - ΑΡΓΑ ΤΡΩΩ - ΚΑΝΟΝΙΚΑ ΤΡΩΩ - ΒΙΑΣΤΙΚΑ

8.5. Αξιολόγηση

Σκεπτικό των Τεστ:

Να αναλύουν τη γνώση του λεξιλογίου με το να διερευνούν διάφορους σημασιολογικούς τομείς.

Πρόσληψη	Εκφορά
Ο μαθητής αξιολογείται στο:	Ο μαθητής αξιολογείται στο:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Να αναγνωρίζει τα στοιχεία του λεξιλογίου στο γλωσσικό περιβάλλον καθώς και ως εδραιωμένα λεκτικά στοιχεία. 2. Να προσλαμβάνει πληροφορίες από ένα νοηματιστή της ΕΝΓ. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να επιλέγει και να χρησιμοποιεί τους σωστούς ταξινομητές σε μία 'επαναφήγηση', βλέποντας ένα βίντεο (ή άλλο ερέθισμα) που χρησιμοποιεί πραγματικά αντικείμενα. 2. Να χρησιμοποιεί αφηγηματικές δομές σε 'επαναφηγήσεις' ιστοριών.
<p>Εργαλείο Αξιολόγησης:</p> <p>Κατανόηση:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Αντωνύμων στην ΕΝΓ. 2. Συνωνύμων στην ΕΝΓ. 3. Πληθυντικού στην ΕΝΓ. 4. Τεστ: Λεξιλογίου σε Προτάσεις (VST) (Τεστ με σπάνια στοιχεία του λεξιλογίου, όπως αυτά χρησιμοποιούνται σε διάφορες προτάσεις μέσα σε αυθεντικά κείμενα). 5. Πραγματικών αντικειμένων με δείξη. 	<p>Εργαλείο Αξιολόγησης:</p> <p>Ενεργητική ανταπόκριση σε:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πραγματικά Αντικείμενα: ο μαθητής τα νοηματίζει. 2. Απευθείας ερέθισμα: ο μαθητής νοηματίζει ένα θέμα στο δάσκαλό του. 3. Αφηγήσεις: <ol style="list-style-type: none"> α) σε βίντεο: Ιστορίες στην ΕΝΓ. β) με ερέθισμα στατικής εικόνας: Καρτέλες εικόνων ως ερέθισμα για σύνθεση λόγου στην ΕΝΓ.

9. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

9.1. Περιεχόμενο

Πρόσληψη	Εκφορά
<p>1. Κατανόηση Γλώσσας- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις δεξιότητες και τις στρατηγικές που απαιτούνται για να κατανοήσει την ΕΝΓ και να αναπτύξει την ικανότητα να ερμηνεύει, να αξιολογεί και να εκτιμά ό,τι βλέπει. Ο μαθητής θα εφαρμόσει διάφορες στρατηγικές για να κατανοήσει, να ερμηνεύσει, να αξιολογήσει και να εκτιμήσει βιντεοκείμενα και παρουσιάσεις στην ΕΝΓ. Ο μαθητής θα αντλήσει από την εμπειρία του, τις συναναστροφές του, τη γνώση άλλων κειμένων, τις συγκεκριμενικές ενδείξεις και τη γνώση της δομής της ΕΝΓ.</p>	<p>1. Γλώσσα και Έκφραση- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις δεξιότητες και τις στρατηγικές που απαιτούνται για να συνθέσει βιντεοκείμενα στην ΕΝΓ. Ο μαθητής θα εφαρμόσει διάφορες στρατηγικές για να απευθυνθεί σε διάφορα ακροατήρια για ποικιλία σκοπών. Ο μαθητής θα δημιουργήσει βιντεοκείμενα για στοχαστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς.</p>
<p>2. Λογοτεχνία και Πολιτισμός- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τεχνικές παρακολούθησης και κατανόησης για να βιώσει, να καταλάβει και να εκτιμήσει τη λογοτεχνία και τον πολιτισμό. Ο μαθητής θα δει λογοτεχνικά έργα στην ΕΝΓ, θα εκτιμήσει και θα εμπεδώσει τη γνώση του σχετικά με τον πολιτισμό και τη λογοτεχνία τόσο των Κωφών, όσο και των άλλων ανθρώπων.</p>	<p>2. Διαδικασία της Αποτελεσματικής Επικοινωνίας- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει την ΕΝΓ κατάλληλα. Θα εφαρμόσει τις συνθήκες χρήσης και τους κανόνες της ΕΝΓ, ενώ παράγει βιντεοκείμενα. Ο μαθητής θα εφαρμόσει τη γνώση της δομής της ΕΝΓ και των συνθηκών της (γλωσσικών και πραγματολογικών) για να δημιουργήσει, να κρίνει, να συζητήσει και να παράγει βιντεοκείμενα.</p>
<p>3. Γλώσσα και Πολιτισμός- Ο μαθητής θα αρχίσει να κατανοεί την κοινωνική φύση της γλώσσας. Ο μαθητής θα διερευνήσει τη χρήση της γλώσσας για εκτέλεση πράξεων, έκφραση συναισθημάτων και απόψεων ενός παραγωγικού πολίτη. Επιπλέον, ο μαθητής θα δει πώς η χρήση της γλώσσας επηρεάζει τις θέσεις, αντιλήψεις και απόψεις των ανθρώπων.</p>	<p>3. Στυλιστικοί τομείς της ΕΝΓ- Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει διάφορους στυλιστικούς τρόπους της ΕΝΓ για να εκφράσει συνειρμοί (να δώσει γλωσσική συνοχή στις σκέψεις του), να εκφράσει συναισθήματα, γνώσεις και απόψεις, να στοχαστεί πάνω στην εμπειρία των Κωφών και την ανθρώπινη εμπειρία γενικότερα. Ο μαθητής θα αναπτύξει την έκφρασή του στην ΕΝΓ (ρητορικές δεξιότητες και ανάπτυξη προσωπικού στυλ), έτσι ώστε να επεκτείνει τη χρήση της γλώσσας για ποικιλία σκοπών όπως η διασκέδαση, η επιχειρηματολογία, η πρόκληση συναισθημάτων και η μετάδοση μηνυμάτων με συναισθηματική χροιά.</p>

<p>4. Ενημερωτικά κείμενα- Ο μαθητής θα εφαρμόσει στρατηγικές παρακολούθησης και κατανόησης πληροφοριών σε όλους τους τομείς του προγράμματος. Ο μαθητής θα συζητήσει για τις ενημερωτικές παρουσιάσεις στην ΕΝΓ: θα αναλύσει την παρουσίαση με κριτικό τρόπο, θα διατυπώσει ερωτήματα, υποθέσεις, εκτιμήσεις και αξιολογικές κρίσεις σχετικά με τις πληροφορίες αυτές.</p>	<p>4. Ερευνητικές δεξιότητες - Ο μαθητής θα εργαστεί ερευνητικά πάνω στη γλώσσα, θα την αναλύσει και θα προβεί σε ανάλογες παρουσιάσεις. Ο μαθητής θα εφαρμόσει τις δεξιότητές του στην ΕΝΓ για ερευνητικούς σκοπούς. Χρησιμοποιώντας βιντεοκείμενα της ΕΝΓ, συνεντεύξεις και ερευνητικά προγράμματα θα αναπτύξει ιδέες και θα θέσει ερωτήματα. Η αποτελεσματική έρευνα συμπεριλαμβάνει τη συλλογή, την αξιολόγηση και τη σύνθεση των πληροφοριών από ποικιλία πηγών για την απόκτηση και μετάδοση γνώσης.</p>
---	--

9.2. Γραμματική

<p>Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ΕΝΓ.</p>	<p>Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα διακρίνει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ΕΝΓ.</p>
<p><i>Ειδικοί στόχοι:</i></p>	<p><i>Ειδικοί στόχοι:</i></p>
<p>1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τα νοήματα, χρησιμοποιώντας τις 4 βασικές παραμέτρους ενός νοήματος.</p>	<p>1. Ο μαθητής θα παράγει τα νοήματα, χρησιμοποιώντας τις 4 βασικές παραμέτρους των νοημάτων της ΕΝΓ.</p>
<p>2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τους μη-χειροκινησιακούς δείκτες της ΕΝΓ, ανάλογα με τη λειτουργία τους.</p>	<p>2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα διακρίνει τους μη-χειροκινησιακούς δείκτες στην ΕΝΓ, ανάλογα με τη λειτουργία τους.</p>
<p>3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη λειτουργία της οπτικής επαφής στην ΕΝΓ.</p>	<p>3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει την οπτική επαφή στην ΕΝΓ.</p>
<p>4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη λειτουργία του βλέμματος στην ΕΝΓ.</p>	<p>4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει το βλέμμα στην ΕΝΓ.</p>
<p>5. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη λειτουργία των 7 διαφορετικών τύπων ταξινομητών.</p>	<p>5. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα διακρίνει τους 7 διαφορετικούς τύπους ταξινομητών.</p>
<p>6. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τα καθιερωμένα νοήματα, τις κλίσεις και τους ταξινομητές.</p>	<p>6. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα διακρίνει τα καθιερωμένα νοήματα, τις κλίσεις και τους ταξινομητές.</p>
<p>Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα νοήματα ανάλογα με τις φωνολογικές κατηγορίες της ΕΝΓ (4 παράμετρους).</p>	<p>Σκοπός: Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τα νοήματα ανάλογα με τις φωνολογικές κατηγορίες της ΕΝΓ (4 παράμετρους)</p>
<p><i>Ειδικοί στόχοι:</i></p>	<p><i>Ειδικοί στόχοι:</i></p>
<p>1. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα νοήματα ανάλογα με τη χειρομορφή τους .</p>	<p>1. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τα νοήματα ανάλογα με τη χειρομορφή τους .</p>
<p>2. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα νοήματα ανάλογα με τη θέση τους .</p>	<p>2. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τα νοήματα ανάλογα με τη θέση τους .</p>
<p>3. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα νοήματα ανάλογα με την κίνησή τους.</p>	<p>3. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τα νοήματα ανάλογα με την κίνησή τους.</p>
<p>4. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα νοήματα ανάλογα με τον προσανατολισμό παλάμης.</p>	<p>4. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τα νοήματα ανάλογα με τον προσανατολισμό παλάμης.</p>

5. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ότι αλλάζοντας μόνο τη χειρομορφή ενός νοήματος αλλάζει και η σημασία του νοήματος, όπως στα ελάχιστα ζεύγη (νοημάτων).	5. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει νοήματα, όπου αλλάζοντας μόνο τη χειρομορφή τους αλλάζει και η σημασία τους, π.χ. ελάχιστα ζεύγη.
6. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ότι αλλάζοντας μόνο τη θέση ενός νοήματος αλλάζει και η σημασία του νοήματος, όπως στα ελάχιστα ζεύγη.	6. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει νοήματα, όπου αλλάζοντας μόνο τη θέση τους αλλάζει και η σημασία τους, π.χ. ελάχιστα ζεύγη.
7. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ότι αλλάζοντας μόνο τη κίνηση ενός νοήματος αλλάζει και η σημασία του νοήματος, όπως στα ελάχιστα ζεύγη.	7. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει νοήματα, όπου αλλάζοντας μόνο τη κίνησή τους αλλάζει και η σημασία τους, π.χ. ελάχιστα ζεύγη.
8. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ότι αλλάζοντας μόνο τον προσανατολισμό παλάμης ενός νοήματος αλλάζει και η σημασία του νοήματος, όπως στα ελάχιστα ζεύγη.	8. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει νοήματα, όπου αλλάζοντας μόνο τη προσανατολισμό παλάμης τους, αλλάζει και η σημασία τους, π.χ. ελάχιστα ζεύγη.
9. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα ελάχιστα ζεύγη, χρησιμοποιώντας τις χειρομορφές ενός νοήματος.	9. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τα ελάχιστα ζεύγη, χρησιμοποιώντας τις χειρομορφές ενός νοήματος.
10. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα ελάχιστα ζεύγη, χρησιμοποιώντας τη θέση ενός νοήματος (π.χ. ΜΕΝΤΑΓΙΟΝ, ΡΟΛΟΙ κ.λ.π.).	10. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τα ελάχιστα ζεύγη, χρησιμοποιώντας τη θέση ενός νοήματος (π.χ. ΜΕΝΤΑΓΙΟΝ, ΡΟΛΟΙ κ.λ.π.).
11. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα ελάχιστα ζεύγη, χρησιμοποιώντας την κίνηση ενός νοήματος (π.χ. ΣΩΛΗΝΑΣ, ΤΗΛΕΣΚΟΠΙΟ κ.λ.π.).	11. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τα ελάχιστα ζεύγη, χρησιμοποιώντας την κίνηση ενός νοήματος (π.χ. ΣΩΛΗΝΑΣ, ΤΗΛΕΣΚΟΠΙΟ κ.λ.π.).
12. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα ελάχιστα ζεύγη, χρησιμοποιώντας τον προσανατολισμό παλάμης ενός νοήματος.	12. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τα ελάχιστα ζεύγη, χρησιμοποιώντας τον προσανατολισμό παλάμης ενός νοήματος.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει την κλίση ουσιαστικών, ρημάτων και επιθέτων.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει την κλίση ουσιαστικών, ρημάτων και επιθέτων.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει την κλίση ενός νοήματος, ως προς τη χρονική συχνότητα (απλό/ επαναλαμβανόμενο νόημα).	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει την κλίση ενός νοήματος, ως προς τη χρονική συχνότητα (απλό/ επαναλαμβανόμενο νόημα).
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει την κλίση ενός νοήματος, ως προς τη χρήση του χώρου.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει την κλίση ενός νοήματος, ως προς τη χρήση του χώρου.
3. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει την κλίση ενός νοήματος, ως προς τον τρόπο (συνεχής, διακεκομμένος, κ.ο.κ.).	3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει την κλίση ενός νοήματος, ως προς τον τρόπο (συνεχής, διακεκομμένος, κ.ο.κ.).
4. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει την κλίση ενός νοήματος, ως προς την ένταση.	4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει την κλίση ενός νοήματος, ως προς την ένταση.
5. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τη διαφορά ανάμεσα στις κλιτικές και τις ετυμολογικές σχέσεις της ΕΝΓ (π.χ. ΔΟΥΛΕΥΩ – ΔΟΥΛΕΥΩ-ΣΥΝΕΧΩΣ ή ΜΠΛΕ- ΑΝΟΙΧΤΟ- ΜΠΛΕ).	5. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη διαφορά ανάμεσα στις κλιτικές και τις ετυμολογικές σχέσεις της ΕΝΓ. (π.χ. ΔΟΥΛΕΥΩ – ΔΟΥΛΕΥΩ-ΣΥΝΕΧΩΣ ή ΜΠΛΕ- ΑΝΟΙΧΤΟ- ΜΠΛΕ).
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει για τη χρήση του χρόνου στην ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα επιδείξει τη χρήση του χρόνου στην ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει ότι το οριζόντιο (αριστερά - δεξιά) προς το σώμα επίπεδο αναπαριστά	1. Ο μαθητής θα δείξει ότι το οριζόντιο ή το κάθετο επίπεδο αναπαριστά παροντικό, παρελθο-

χρονική συνέχεια με αναφορά στο προτερόχρονο και το υστερόχρονο ενώ το κάθετο επίπεδο (προς και από το σώμα) αναπαριστά παροντικό, παρελθοντικό ή μελλοντικό χρόνο .	ντικό ή μελλοντικό χρόνο.
2. Ο μαθητής θα μάθει την κατάλληλη χρήση των χρονικών δεικτών για το Παρόν (ΤΩΡΑ, ΣΗΜΕΡΑ).	2. Ο μαθητής θα επιδείξει την κατάλληλη χρήση των χρονικών δεικτών για το Παρόν (ΤΩΡΑ, ΣΗΜΕΡΑ).
3. Ο μαθητής θα μάθει την κατάλληλη χρήση των χρονικών δεικτών για το Παρελθόν (ΠΡΟΣΦΑΤΑ, ΕΧΘΕΣ, ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΠΟΛΥ ΚΑΙΡΟ).	3. Ο μαθητής θα επιδείξει την κατάλληλη χρήση των χρονικών δεικτών για το Παρελθόν (ΠΡΟΣΦΑΤΑ, ΕΧΘΕΣ, ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΠΟΛΥ ΚΑΙΡΟ).
4. Ο μαθητής θα μάθει την κατάλληλη χρήση των χρονικών δεικτών για το Μέλλον (ΑΥΡΙΟ, ΘΑ, ΜΑΚΡΙΝΟ ΜΕΛΛΟΝ)	4. Ο μαθητής θα επιδείξει την κατάλληλη χρήση των χρονικών δεικτών για το Μέλλον (ΑΥΡΙΟ, ΘΑ, ΜΑΚΡΙΝΟ ΜΕΛΛΟΝ)
5. Ο μαθητής θα μάθει την κατάλληλη χρήση επιρρηματικών εκφράσεων για την τροποποίηση των χρονικών δεικτών.	5. Ο μαθητής θα επιδείξει την κατάλληλη χρήση επιρρηματικών εκφράσεων για την τροποποίηση των χρονικών δεικτών.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει τις γραμματικές κατηγορίες της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις γραμματικές κατηγορίες της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τα ουσιαστικά στην ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα παράγει ουσιαστικά στην ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τα ουσιαστικά στην ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει ουσιαστικά στην ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό ενός ουσιαστικού στην ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα παράγει έναν ορισμό ενός ουσιαστικού στην ΕΝΓ.
	3. Ο μαθητής θα παράγει παραδείγματα ουσιαστικών στην ΕΝΓ, όταν ερωτηθεί.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει ουσιαστικά σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.	4. Ο μαθητής θα παράγει ουσιαστικά σε επιλεγμένες βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.
ΡΗΜΑΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τα ρήματα ενέργειας στην ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα παράγει ρήματα ενέργειας στην ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό των ρημάτων ενέργειας στην ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα δώσει έναν ορισμό ενός ρήματος ενέργειας στην ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τα ρήματα ενέργειας σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.	3. Ο μαθητής θα παράγει ρήματα ενέργειας σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.
	4. Ο μαθητής θα δώσει παραδείγματα ρημάτων ενέργειας στην ΕΝΓ, όταν ερωτηθεί.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τα υπαρκτικά ρήματα στην ΕΝΓ.	5. Ο μαθητής θα παράγει υπαρκτικά ρήματα στην ΕΝΓ.
5. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό των υπαρκτικών ρημάτων στην ΕΝΓ.	6. Ο μαθητής θα παράγει έναν ορισμό ενός υπαρκτικού ρήματος της ΕΝΓ.
6. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τα υπαρκτικά ρήματα σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.	7. Ο μαθητής θα παράγει υπαρκτικά ρήματα σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.

	8. Ο μαθητής θα παράγει παραδείγματα υπαρκτικών ρημάτων στην ΕΝΓ, όταν ερωτηθεί.
7. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τα απλά ρήματα στην ΕΝΓ.	9. Ο μαθητής θα παράγει απλά ρήματα στην ΕΝΓ.
8. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό ενός απλού ρήματος στην ΕΝΓ.	10. Ο μαθητής θα δώσει έναν ορισμό ενός απλού ρήματος στην ΕΝΓ.
9. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τα απλά ρήματα σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.	11. Ο μαθητής θα παράγει απλά ρήματα σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.
	12. Ο μαθητής θα δώσει παραδείγματα απλών ρημάτων, όταν ερωτηθεί.
10. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τα ρήματα κατεύθυνσης στην ΕΝΓ.	13. Ο μαθητής θα παράγει ρήματα κατεύθυνσης στην ΕΝΓ.
11. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό ενός ρήματος κατεύθυνσης στην ΕΝΓ.	14. Ο μαθητής θα παράγει έναν ορισμό ενός ρήματος κατεύθυνσης στην ΕΝΓ.
12. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τα ρήματα κατεύθυνσης σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.	15. Ο μαθητής θα παράγει ρήματα κατεύθυνσης σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.
	16. Ο μαθητής θα δώσει παραδείγματα ρημάτων κατεύθυνσης, όταν ερωτηθεί.
ΖΕΥΓΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ-ΡΗΜΑΤΟΣ	ΖΕΥΓΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ-ΡΗΜΑΤΟΣ
1. Ο μαθητής θα εκτεθεί σε ζεύγη ουσιαστικών-ρημάτων.	1. Ο μαθητής θα παράγει ζεύγη ουσιαστικών-ρημάτων.
2. Ο μαθητής θα μάθει τη διάκριση ανάμεσα σε ουσιαστικά και ρήματα σε ζεύγη ουσιαστικού/ρήματος.	2. Ο μαθητής θα διακρίνει τα ουσιαστικά από τα ρήματα, όταν του δείξουν ζεύγη ουσιαστικού/ρήματος.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει το ουσιαστικό και το ρήμα, όταν του δείξουν ζεύγη ουσιαστικού/ρήματος.	3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το ουσιαστικό και το ρήμα, όταν του δείξουν ζεύγη ουσιαστικού/ρήματος.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει μία εικόνα ή ένα αντικείμενο, όταν του δείξουν το νοηματικό ζεύγος ουσιαστικού/ρήματος.	4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει μία εικόνα ή ένα αντικείμενο όταν του δείξουν το νοηματικό ζεύγος ουσιαστικού/ρήματος.
5. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει το σωστό ουσιαστικό ή ρήμα, όταν του δείξουν ένα στοιχείο-ερέθισμα (εικόνα ή αντικείμενο).	5. Ο μαθητής θα παράγει το σωστό ουσιαστικό ή ρήμα, όταν του δείξουν ένα στοιχείο-ερέθισμα (εικόνα ή αντικείμενο).
	6. Ο μαθητής θα παράγει το σωστό ουσιαστικό ή ρήμα σε ζεύγη ουσιαστικού/ρήματος, όταν του παρουσιάσουν αντίστοιχα παραδείγματα. [π.χ. όταν του δείξουν το ρήμα ΚΑΘΟΜΑΙ παράγει το ουσιαστικό ΚΑΡΕΚΛΑ, όταν του δείξουν το ουσιαστικό ΤΗΛΕΦΩΝΟ παράγει το ρήμα ΤΗΛΕΦΩΝΩ]
ΤΑΞΙΝΟΜΗΤΕΣ	ΤΑΞΙΝΟΜΗΤΕΣ
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί διαφορετικούς τύπους ταξινομητών της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει, θα κατηγοριοποιήσει και θα παράγει διαφορετικούς τύπους ταξινομητών της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί διαφορετικούς τύπους ταξινομη-	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει διαφορετικούς τύπους ταξινομητών της

<p>τών της ΕΝΓ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημασιολογικούς • Σώματος • Στοιχείων της φύσης • Εργαλείων • Μεγέθους και Σχήματος • Περιληπτικών Ουσιαστικών 	<p>ΕΝΓ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημασιολογικούς • Σώματος • Στοιχείων της φύσης • Εργαλείων • Μεγέθους και Σχήματος • Περιληπτικών Ουσιαστικών
	2. Ο μαθητής θα παράγει το σωστό ταξινομητή, όταν του δείξουν ένα στοιχείο-ερέθισμα (εικόνα ή αντικείμενο).
	3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ένα στοιχείο-ερέθισμα (εικόνα ή αντικείμενο), όταν του δείξουν τον ταξινομητή.
	4. Ο μαθητής θα ομαδοποιήσει σε κατηγορίες τα αντικείμενα που αντιπροσωπεύονται από ταξινομητές της ΕΝΓ.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς ενσωματώνονται οι ταξινομητές σε ρήματα κίνησης και θέσης	Σκοπός: Ο μαθητής θα ενσωματώσει τους ταξινομητές σε ρήματα κίνησης και θέσης.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς σχηματίζονται τα ρήματα κίνησης και θέσης.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ρήματα κίνησης και θέσης.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τη λειτουργία του χώρου σε ρήματα κίνησης και ρήματα θέσης.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη λειτουργία του χώρου σε ρήματα κίνησης και ρήματα θέσης.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τους σωστούς ταξινομητές σε ρήματα κίνησης και θέσης, όταν του δοθεί ένα στοιχείο-ερέθισμα.	3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τους σωστούς ταξινομητές σε ρήματα κίνησης και θέσης, όταν του δοθεί ένα στοιχείο-ερέθισμα.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει μία εικόνα ή ένα αντικείμενο, όταν του δοθεί το αντίστοιχο ρήμα κίνησης και θέσης.	4. Ο μαθητής θα παράγει το σωστό ρήμα κίνησης και θέσης, όταν του δοθεί ένα ερέθισμα (εικόνα ή αντικείμενο).
5. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει μία εικόνα ή ένα αντικείμενο, όταν του δοθεί το αντίστοιχο νοηματικό ζεύγος ουσιαστικού/ ρήματος.	5. Ο μαθητής θα παράγει το σωστό ουσιαστικό ή ρήμα, όταν του δοθεί ένα ερέθισμα (εικόνα ή αντικείμενο).
Σκοπός: Ο μαθητής θα αναπτύξει τις δεξιότητες που απαιτούνται για να κρίνει τη γραμματικότητα προτάσεων της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις δεξιότητες που απαιτούνται για να κρίνει τη γραμματικότητα προτάσεων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τις παρακάτω γραμματικές και συντακτικές κατηγορίες: <ul style="list-style-type: none"> • Ουσιαστικά • Αντωνυμίες • Ρήματα • Επίθετα • Ταξινομητές • Επιρρήματα • Σειρά Λέξεων 	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα συζητήσει για τις παρακάτω γραμματικές και συντακτικές κατηγορίες: <ul style="list-style-type: none"> • Ουσιαστικά • Αντωνυμίες • Ρήματα • Επίθετα • Ταξινομητές • Επιρρήματα • Σειρά Λέξεων

2. Ο μαθητής θα μάθει την έννοια της γραμματικότητας στην ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα κρίνει τη χρήση των γραμματικών στοιχείων ως κατάλληλη ή ακατάλληλη σε προτάσεις της ΕΝΓ.
--	---

9.3. Γραμματική - Δομή Προτάσεων

Πρόσληψη	Εκφορά
Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τα συστατικά μέρη των προτάσεων της ΕΝΓ.	Στόχος: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα συστατικά μέρη των προτάσεων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει το υποκείμενο σε μία πρόταση της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το υποκείμενο μέσα σε μία πρόταση της ΕΝΓ.
	2. Ο μαθητής θα παράγει παραδείγματα υποκειμένων στην ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει το αντικείμενο σε μία πρόταση της ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το αντικείμενο μέσα σε μία πρόταση της ΕΝΓ.
	4. Ο μαθητής θα παράγει παραδείγματα αντικειμένων στην ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να διακρίνει τα υποκείμενα από τα αντικείμενα.	5. Ο μαθητής θα διακρίνει το υποκείμενο και το αντικείμενο μέσα σε προτάσεις της ΕΝΓ, όταν του δοθεί ένα ερέθισμα.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει το υποκείμενο και το αντικείμενο σε προτάσεις με ρήματα κατεύθυνσης.	6. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το υποκείμενο και το αντικείμενο σε προτάσεις με ρήματα κατεύθυνσης.
Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν οι ταξινομητές.	Στόχος: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους ταξινομητές.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει σε ποιο μέρος του λόγου ανήκουν οι ταξινομητές.	
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τους ταξινομητές μέσα σε προτάσεις της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τους ταξινομητές μέσα σε προτάσεις της ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει την αναφορική λειτουργία των ταξινομητών σε προτάσεις της ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει την αναφορική λειτουργία των ταξινομητών σε προτάσεις της ΕΝΓ.
	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει ταξινομητές μέσα σε προτάσεις της ΕΝΓ.
Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν οι διαφορετικοί τύποι ρημάτων της ΕΝΓ.	Στόχος: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους διαφορετικούς τύπους ρημάτων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να διακρίνει τα υπαρκτικά από τα ενεργητικά ρήματα.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει υπαρκτικά και ενεργητικά ρήματα.
2. Ο μαθητής θα μάθει να διακρίνει τα απλά ρήματα από τα ρήματα κατεύθυνσης.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει απλά ρήματα και ρήματα κατεύθυνσης.

3. Ο μαθητής θα μάθει ότι οι ταξινομητές μπορούν να ενσωματωθούν μέσα στα ρήματα της ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα ενσωματώσει ταξινομητές μέσα σε ρήματα για να δηλώσει υποκείμενο, αντικείμενο και θέμα.
4. Ο μαθητής θα μάθει ότι τα ρήματα στη γραμματική και το συντακτικό της ΕΝΓ συχνά κλίνονται για να υπάρχει συμφωνία υποκειμένου-αντικειμένου.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει ρήματα που μπορούν να υποδείξουν υποκείμενο και αντικείμενο, χρησιμοποιώντας διάφορες γραμματικές τεχνικές της ΕΝΓ.
Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν τα ρήματα θέσης στην ΕΝΓ.	Στόχος: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα ρήματα θέσης στην ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει ταξινομητές μέσα σε ρήματα θέσης στις προτάσεις της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει ταξινομητές μέσα σε ρήματα θέσης σε προτάσεις της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει την αντωνυμία μέσα στον ταξινομητή.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει την αντωνυμία μέσα στον ταξινομητή.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τους ταξινομητές των ρημάτων θέσης.	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει το ρηματικό μέρος που εμπεριέχεται στον ταξινομητή.
Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν τα ρήματα κίνησης μέσα στην ΕΝΓ.	Στόχος: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα ρήματα κίνησης στην ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν τα ρήματα κίνησης της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα παράγει ρήματα κίνησης.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τους ταξινομητές μέσα σε ρήματα κίνησης.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους ταξινομητές μέσα σε ρήματα κίνησης.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τους ταξινομητές μέσα σε ρήματα κίνησης.	3. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τους ταξινομητές μέσα σε ρήματα κίνησης.
Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναλύει προτάσεις στα συστατικά τους μέρη.	Στόχος: Ο μαθητής θα αναλύσει προτάσεις στα συστατικά τους μέρη.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς η θεματοποίηση υποδεικνύει το υποκείμενο μίας πρότασης.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τη θεματοποίηση για να υποδείξει το υποκείμενο μίας πρότασης.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς η συντακτική αλλαγή ρόλων σηματοδοτεί αλλαγή υποκειμένου ή/ και αντικειμένου.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει αλλαγή ρόλων για να υποδείξει το υποκείμενο ή/ και το αντικείμενο μίας πρότασης.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να καθιερώνει θέσεις στο χώρο για χρήση στις προτάσεις της ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα καθιερώσει θέσεις στο χώρο για χρήση στις προτάσεις της ΕΝΓ.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς οι θέσεις στο χώρο αναφέρονται σε υποκείμενα και αντικείμενα στα ρήματα κατεύθυνσης.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει θέσεις στο χώρο για να δηλώσει και να ενσωματώσει υποκείμενα και αντικείμενα σε ρήματα κατεύθυνσης.
5. Ο μαθητής θα μάθει πώς το βλέμμα μπορεί να υποδείξει το υποκείμενο ή/ και το αντικείμενο μέσα σε μία πρόταση.	5. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει το βλέμμα για να υποδείξει το υποκείμενο ή/ και το αντικείμενο μέσα σε μία πρόταση.
6. Ο μαθητής θα μάθει τους διαφορετικούς τύπους ρημάτων κατεύθυνσης.	6. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους διαφορετικούς τύπους ρημάτων κατεύθυνσης.
7. Ο μαθητής θα μάθει ότι κάποια ρήματα κατεύθυνσης μπορούν να δηλώσουν τον τρόπο κίνησης του υποκειμένου (και τα σημεία έναρξης και λήξης της κίνησης).	7. Ο μαθητής θα παράγει ρήματα κατεύθυνσης που να υποδεικνύουν πως τα υποκείμενα μπορούν να κινούνται από και προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις.

8. Ο μαθητής θα μάθει πώς το υποκείμενο και το αντικείμενο καταλαμβάνουν συγκεκριμένα σημεία έναρξης και λήξης σε ρήματα της ΕΝΓ.	8. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις θέσεις στο χώρο για να δηλώσει το υποκείμενο και το αντικείμενο μέσα σε ρήματα της ΕΝΓ.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργεί η σειρά των λέξεων στην ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει διαφορετικές σειρές λέξεων στην ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει βασικές προτάσεις Υ-Ρ (Υποκειμένου-Ρήματος) και Υ-Ρ-Α (Υποκειμένου – Ρήματος - Αντικειμένου)	1. Ο μαθητής θα δημιουργήσει βασικές προτάσεις Υ-Ρ (Υποκειμένου- Ρήματος και Υ-Ρ-Α (Υποκειμένου- Ρήματος - Αντικειμένου).
2. Ο μαθητής θα μάθει ότι μία ακόμη συνηθισμένη σειρά λέξεων στην ΕΝΓ είναι: Α-Υ-Ρ (Αντικείμενο- Υποκείμενο-Ρήμα).	2. Ο μαθητής θα μετατρέψει προτάσεις Υ-Ρ-Α σε προτάσεις Α-Υ-Ρ.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τη διαφορά ανάμεσα στις προτάσεις Α-Υ-Ρ και Υ-Ρ-Α.	3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα περιγράψει τη διαφορά ανάμεσα σε προτάσεις Α-Υ-Ρ και Υ-Ρ-Α.
4. Ο μαθητής θα μάθει ότι η ΕΝΓ είναι το ίδιο ευέλικτη με την Ελληνική.	4. Ο μαθητής θα δημιουργήσει προτάσεις με σειρά λέξεων Υ-Ρ-Α και με σειρά λέξεων Α-Υ-Ρ.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τις οριστικές προτάσεις της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα παράγει τις οριστικές προτάσεις της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τις οριστικές προτάσεις της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα παράγει τις οριστικές προτάσεις της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να διακρίνει τις οριστικές προτάσεις από τις ερωτηματικές, τις ρητορικές, τις προτάσεις τύπου θέματος-σχολίου και τις αναφορικές προτάσεις.	2. Ο μαθητής θα διακρίνει τις οριστικές προτάσεις από τις ερωτηματικές, τις ρητορικές, τις προτάσεις τύπου θέματος-σχολίου και τις αναφορικές προτάσεις.
Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τους δύο βασικούς τύπους ερωτήσεων της ΕΝΓ: της ολικής άγνοιας και της μερικής άγνοιας.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους δύο βασικούς τύπους ερωτήσεων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τις ερωτήσεις ολικής άγνοιας (Ναι/ Όχι) στην ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα παράγει ερωτήσεις ολικής άγνοιας στην ΕΝΓ (μεμονωμένες και σε πλαίσια κειμένου).
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς ο μη-χειροκίνητος δείκτης του ανασηκώματος του φρυδιού υποδεικνύει ερωτήσεις ολικής άγνοιας,	2. Ο μαθητής θα ενσωματώσει το μη-χειροκίνητο δείκτη του ανασηκώματος του φρυδιού για να υποδείξει ερωτήσεις ολικής άγνοιας.
3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει πώς χρησιμοποιούνται οι εισαγωγικές ερωτηματικές λέξεις για ερωτήσεις μερικής άγνοιας της ΕΝΓ: <ul style="list-style-type: none"> • ΠΟΙΟΣ • ΤΙ /ΠΟΙΟ • ΠΟΥ • ΠΟΤΕ • ΓΙΑΤΙ • ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ • ΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΔΥΟ/ ΑΠΟ ΠΟΛΛΑ • ΠΩΣ 	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις εισαγωγικές ερωτηματικές λέξεις για ερωτήσεις μερικής άγνοιας της ΕΝΓ: <ul style="list-style-type: none"> • ΠΟΙΟΣ • ΤΙ /ΠΟΙΟ • ΠΟΥ • ΠΟΤΕ • ΓΙΑΤΙ • ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ • ΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΔΥΟ/ ΑΠΟ ΠΟΛΛΑ • ΠΩΣ

4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να ενσωματώνει το μη-χειροκινησιακό δείκτη της σύγκλισης των φρυδιών και της κίνησης του κεφαλιού για να υποδείξει μία ερώτηση μερικής άγνοιας.	4. Ο μαθητής θα ενσωματώσει το μη-χειροκινησιακό δείκτη της σύγκλισης των φρυδιών και της κίνησης του κεφαλιού για να υποδείξει μία ερώτηση μερικής άγνοιας.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να ενσωματώνει την άρνηση σε διάφορους τύπους προτάσεων.	Σκοπός: Ο μαθητής θα ενσωματώσει την άρνηση σε διάφορους τύπους προτάσεων.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς μπορεί να δηλωθεί η άρνηση σε ερωτήσεις ολικής άγνοιας (Ναι/ Όχι).	1. Ο μαθητής θα ενσωματώσει την άρνηση στην παραγωγή ερωτηματικών προτάσεων ολικής άγνοιας.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να χρησιμοποιεί τους αρνητικούς δείκτες στις ερωτήσεις ολικής άγνοιας, συμπεριλαμβάνοντας μη-χειροκινησιακούς δείκτες, όπως οι αρνητικές κινήσεις του κεφαλιού, η συνοφρύωση, το σούφρωμα της μύτης και το ανασηκωμένο άνω χείλος.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους αρνητικούς δείκτες στις ερωτήσεις ολικής άγνοιας, συμπεριλαμβάνοντας μη-χειροκινησιακούς δείκτες, όπως οι αρνητικές κινήσεις του κεφαλιού, η συνοφρύωση, το σούφρωμα της μύτης και το ανασηκωμένο άνω χείλος.
3. Ο μαθητής θα μάθει τις λέξεις άρνησης σε ερωτήσεις ολικής άγνοιας όπως: ΔΕΝ/ ΜΗΝ, ΟΧΙ ΑΚΟΜΗ, ΠΟΤΕ, ΚΑΝΕΝΑ, ΑΡΝΟΥΜΑΙ, ΔΙΑΨΕΥΔΩ, ΔΕΝ ΜΠΟΡΩ, ΑΔΥΝΑΤΟΝ, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΟ, ΧΩΡΙΣ ΑΞΙΑ, ΠΑΡΑΝΟΜΟ, ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΚΑΝΕΝΑΝ/ ΤΙΠΟΤΑ, ΠΟΥΘΕΝΑ, ΤΙΠΟΤΑ.	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις λέξεις άρνησης σε ερωτήσεις ολικής άγνοιας όπως: ΔΕΝ/ ΜΗΝ, ΟΧΙ ΑΚΟΜΗ, ΠΟΤΕ, ΚΑΝΕΝΑ, ΑΡΝΟΥΜΑΙ, ΔΙΑΨΕΥΔΩ, ΔΕΝ ΜΠΟΡΩ, ΑΔΥΝΑΤΟΝ, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΟ, ΧΩΡΙΣ ΑΞΙΑ, ΠΑΡΑΝΟΜΟ, ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΚΑΝΕΝΑΝ/ ΤΙΠΟΤΑ, ΠΟΥΘΕΝΑ, ΤΙΠΟΤΑ.
4. Ο μαθητής θα μάθει να διακρίνει μία καταφατική ερώτηση ολικής άγνοιας από μία αρνητική ερώτηση ολικής άγνοιας.	4. Ο μαθητής θα παράγει μία καταφατική και μία αρνητική ερώτηση ολικής άγνοιας.

9.4. Λεξιλόγιο

Πρόσληψη	Εκφορά
Σκοπός: Ο μαθητής θα αφομοιώσει τη γνώση των 1000 νοημάτων που αντιστοιχούν στις πιο συνηθισμένες λέξεις.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αποκτήσει τέλεια γνώση των 1000 νοημάτων που αντιστοιχούν στις πιο συνηθισμένες λέξεις.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
Ο μαθητής θα μαθαίνει καθημερινά καινούργιο λεξιλόγιο με τα αντίστοιχα νοήματα.	Ο μαθητής θα χρησιμοποιεί καθημερινά καινούργιο λεξιλόγιο με τα αντίστοιχα νοήματα.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει καινούργιο λεξιλόγιο στην ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει καινούργιο λεξιλόγιο στην ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα βλέπει καθημερινά νέες λέξεις στην ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιεί καθημερινά καινούργιες λέξεις της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει σπάνιες ή ασυνήθιστες λέξεις από βιντεοκείμενα.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει σπάνιες ή ασυνήθιστες λέξεις από βιντεοκείμενα.
3. Ο μαθητής θα μάθει να προσδιορίζει το νόημα άγνωστων λέξεων από τα συμφραζόμενα.	3. Ο μαθητής θα εξηγήσει το νόημα άγνωστων λέξεων από τα συμφραζόμενα.
4. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει ξένες λέξεις σε κείμενα της ΕΝΓ.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει ξένες λέξεις σε κείμενα της ΕΝΓ.

5. Ο μαθητής θα μάθει να διακρίνει τα γνήσια στοιχεία της ΕΝΓ από τους δάνειους τύπους, από τα δάνεια νοήματα και από τα διάφορα είδη δακτυλοσυσταβισμού.	5. Ο μαθητής θα διακρίνει τα γνήσια στοιχεία της ΕΝΓ από τους δάνειους τύπους, από τα δάνεια νοήματα και από τα διάφορα είδη δακτυλοσυσταβισμού.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τις διαφορετικές κατηγορίες λεξιλογίου της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τις διαφορετικές κατηγορίες λεξιλογίου της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τις κατηγορίες λεξιλογίου της ΕΝΓ, με βάσει τα μέρη του λόγου (κοινά ουσιαστικά, περιληπτικά ουσιαστικά, επίθετα, επιρρήματα, κ.λ.π.).	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τις κατηγορίες λεξιλογίου της ΕΝΓ, με βάσει τα μέρη του λόγου (κοινά ουσιαστικά, περιληπτικά ουσιαστικά, επίθετα, επιρρήματα, κ.λ.π.).
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τους διαφορετικούς τύπους ταξινομητών (σημασιολογικούς, χρήσης κ.λ.π.).	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τους διαφορετικούς τύπους ταξινομητών (σημασιολογικούς, χρήσης κ.λ.π.).
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τους διαφορετικούς τρόπους χρήσης του λεξιλογίου στην ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τους διαφορετικούς τρόπους χρήσης λεξιλογίου στην ΕΝΓ.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει ένα σύνθετο νόημα και τα συστατικά του μέρη.	4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ένα σύνθετο νόημα και τα συστατικά του μέρη.

9.5. Φωνολογική Δομή της ΕΝΓ

Πρόσληψη	Εκφορά
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τα βασικά φωνολογικά χαρακτηριστικά της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει τα βασικά φωνολογικά χαρακτηριστικά της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει ότι η ΕΝΓ αντλεί από συγκεκριμένο σύνολο χειρομορφών για να σχηματίσει νοήματα.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει το συγκεκριμένο σύνολο χειρομορφών για να σχηματίσει νοήματα.
2. Ο μαθητής θα μάθει ότι υπάρχουν διαφορετικές κατηγορίες χειρομορφών στην ΕΝΓ (συνήθεις, μη-συνήθεις, αλφαβήτου, κ.λ.π.).	2. Ο μαθητής θα δώσει ορισμό και παραδείγματα με τις διαφορετικές κατηγορίες χειρομορφών της ΕΝΓ (συνήθεις, μη-συνήθεις, αλφαβήτου, κ.λ.π.).
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τα νοήματα που περιέχουν μη-συνήθεις και συνήθεις χειρομορφές.	3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τα νοήματα που περιέχουν μη-συνήθεις και συνήθεις χειρομορφές.
	4. Ο μαθητής θα σχηματίσει ένα νόημα ή μία σειρά νοημάτων όταν του δείξουν διάφορες κάρτες χειρομορφών.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να δημιουργεί μικρές ιστορίες, χρησιμοποιώντας συνήθεις χειρομορφές.	5. Ο μαθητής θα δημιουργήσει μικρές ιστορίες, χρησιμοποιώντας συνήθεις χειρομορφές.
5. Ο μαθητής θα μάθει πώς να δημιουργεί μικρές ιστορίες, χρησιμοποιώντας μη-συνήθεις χειρομορφές.	6. Ο μαθητής θα δημιουργήσει μικρές ιστορίες, χρησιμοποιώντας μη-συνήθεις χειρομορφές.
6. Ο μαθητής θα μάθει πώς να δημιουργεί μικρές ιστορίες, χρησιμοποιώντας ένα συνδυασμό από συνήθεις και μη-συνήθεις χειρομορφές.	7. Ο μαθητής θα δημιουργήσει μικρές ιστορίες, χρησιμοποιώντας ένα συνδυασμό από συνήθεις και μη-συνήθεις χειρομορφές.

Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τους χρονικούς προσδιορισμούς της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους χρονικούς προσδιορισμούς της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει το οριζόντιο ή το κάθετο επίπεδο στο σχηματισμό του παροντικού, του παρελθοντικού και του μελλοντικού χρόνου (Ενεστώτα, Αόριστου και Μέλλοντα).	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το οριζόντιο ή το κάθετο επίπεδο στο σχηματισμό του παροντικού, του παρελθοντικού και του μελλοντικού χρόνου (Ενεστώτα, Αόριστου και Μέλλοντα).
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τους χρονικούς δείκτες για το παρόν (ΤΩΡΑ, ΣΗΜΕΡΑ).	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους χρονικούς δείκτες για το παρόν (ΤΩΡΑ, ΣΗΜΕΡΑ).
3. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τους χρονικούς δείκτες για το παρελθόν (ΠΡΟΣΦΑΤΑ, ΕΧΘΕΣ, ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΠΟΛΥ ΚΑΙΡΟ).	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους χρονικούς δείκτες για το παρελθόν (ΠΡΟΣΦΑΤΑ, ΕΧΘΕΣ, ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΠΟΛΥ ΚΑΙΡΟ).
4. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τους χρονικούς δείκτες για το μέλλον (ΑΥΡΙΟ, ΘΑ, ΜΑΚΡΙΝΟ ΜΕΛΛΟΝ).	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους χρονικούς δείκτες για το μέλλον (ΑΥΡΙΟ, ΘΑ, ΜΑΚΡΙΝΟ ΜΕΛΛΟΝ).
5. Ο μαθητής θα μάθει να διακρίνει τις επιρρηματικές εκφράσεις από τους χρονικούς δείκτες.	5. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει επιρρηματικές εκφράσεις και χρονικούς δείκτες σε διαφορετικές περιπτώσεις.
6. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει το χρόνο στις προτάσεις της ΕΝΓ.	6. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τον κατάλληλο χρόνο στις προτάσεις της ΕΝΓ.
7. Ο μαθητής θα μάθει ότι, όταν δεν χρησιμοποιείται κανένας χρονικός δείκτης (νόημα), τότε είναι παροντικός χρόνος.	7. Ο μαθητής θα παράγει διάφορες προτάσεις με ή χωρίς συγκεκριμένους δείκτες (νοήματα) παροντικού χρόνου.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει το ρόλο του δακτυλοσυλλαβισμού στην ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει δακτυλοσυλλαβισμό στην ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει πότε οι λέξεις είναι καθαρά δακτυλοσυλλαβισμένες.	1. Ο μαθητής θα δακτυλοσυλλαβίσει καθαρά.
2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει πότε οι λέξεις είναι δακτυλοσυλλαβισμένες με ακρίβεια.	2. Ο μαθητής θα δακτυλοσυλλαβίσει με ακρίβεια.
3. Ο μαθητής θα μάθει ότι ο δακτυλοσυλλαβισμός χρησιμοποιείται όταν δεν υπάρχει αποδεκτό νόημα.	3. Ο μαθητής θα δακτυλοσυλλαβίσει όταν δεν υπάρχει αποδεκτό νόημα.
	4. Ο μαθητής θα δακτυλοσυλλαβίσει για να σχηματίσει κύρια ονόματα.
4. Ο μαθητής θα μάθει ότι υπάρχει συγκεκριμένος ρυθμός όταν δακτυλοσυλλαβίζει κανείς,	5. Ο μαθητής θα επιδείξει τον κατάλληλο ρυθμό όταν δακτυλοσυλλαβίζει.
5. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τις διαφορές ανάμεσα σε μία δακτυλοσυλλαβιζόμενη λέξη και ένα αρχικοποιημένο νόημα.	6. Ο μαθητής θα επιδείξει τις διαφορές ανάμεσα σε μία δακτυλοσυλλαβιζόμενη λέξη και ένα αρχικοποιημένο νόημα.
6. Ο μαθητής θα μάθει να καταλαβαίνει το δακτυλοσυλλαβισμό του συν-νοηματιστή του.	7. Ο μαθητής θα καταλάβει το δακτυλοσυλλαβισμό του συν-νοηματιστή του.
Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το ρόλο των κινήσεων του στόματος.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει το ρόλο των κινήσεων του στόματος.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το ρόλο των κινήσεων του στόματος ως δάνεια από την καθομιλουμένη, π.χ. ονόματα	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει το ρόλο των κινήσεων του στόματος ως δάνεια από την καθομιλουμένη, π.χ. ονόματα

2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το ρόλο των κινήσεων του στόματος ως σύντομη αναπαράσταση λέξεων της Ελληνικής γλώσσας.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις κινήσεις του στόματος ως σύντομη αναπαράσταση λέξεων της Ελληνικής γλώσσας.
3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το ρόλο των κινήσεων του στόματος ως μορφήματα της ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει το ρόλο των κινήσεων του στόματος ως μορφήματα της ΕΝΓ.
4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το ρόλο των κινήσεων του στόματος ως εικονική μίμηση πράξεων.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει το ρόλο των κινήσεων του στόματος ως εικονική μίμηση πράξεων.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει το αριθμητικό σύστημα της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει το αριθμητικό σύστημα της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει τα νοήματα της ΕΝΓ για αριθμούς από το μηδέν μέχρι το ένα εκατομμύριο.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα νοήματα της ΕΝΓ για αριθμούς από το μηδέν μέχρι το ένα εκατομμύριο.
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει στην ΕΝΓ τις εκφράσεις που δηλώνουν μετρήσεις κατά προσέγγιση (καμιά 30ριά, 40ριά, 50ριά, 60ριά κ.λ.π.).	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει στην ΕΝΓ τις εκφράσεις που δηλώνουν μετρήσεις κατά προσέγγιση (καμιά 30ριά, 40ριά, 50ριά, 60ριά κ.λ.π.).
3. Ο μαθητής θα μάθει ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν επιρρηματικές εκφράσεις για να τροποποιηθούν οι δείκτες που χρησιμοποιούνται στις παραπάνω εκφράσεις.	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει επιρρηματικές εκφράσεις για να τροποποιήσει τους δείκτες που χρησιμοποιούνται στις παραπάνω εκφράσεις.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς χρησιμοποιούνται οι αριθμοί για να δηλώσουν συγκεκριμένο χρόνο (ημέρες, εβδομάδες, μήνες και χρόνια).	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους αριθμούς για να δηλώσει συγκεκριμένο χρόνο (ημέρες, εβδομάδες, μήνες και χρόνια).
5. Ο μαθητής θα μάθει πώς χρησιμοποιούνται οι αριθμοί για να δηλώσει επανάληψη ανά τακτά: <ul style="list-style-type: none"> • Από καιρό σε καιρό/ πού και πού / μια στο τόσο • Ετήσια / Κάθε δύο χρόνια • Εβδομαδιαία / Κάθε δύο εβδομάδες 	5. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους αριθμούς για να δηλώσει επανάληψη ανά τακτά διαστήματα: <ul style="list-style-type: none"> • Από καιρό σε καιρό/ πού και πού / πότε-πότε • Ετήσια / Κάθε δύο χρόνια • Εβδομαδιαία / Κάθε δύο εβδομάδες

9.6. Παραλλαγές Ύφους

Πρόσληψη	Εκφορά
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς αλλάζει η χρήση της γλώσσας σε διαφορετικά περιβάλλοντα.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τη γλώσσα σε διαφορετικά περιβάλλοντα και θα αναλύσει πώς αλλάζει η χρήση της γλώσσας σε καθένα από αυτά.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
Ο μαθητής θα κατανοήσει τις διαφορές στα ακόλουθα γλωσσικά περιβάλλοντα: <ul style="list-style-type: none"> • Επίσημες και ανεπίσημες καταστάσεις • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου οι συνομιλητές τηρούν αποστάσεις και είναι συγκρατημένοι • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου στόχος είναι η μετάδοση πληροφοριών και όχι η συμμετοχή του συν-νοηματιστή 	Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τη γλώσσα στα ακόλουθα γλωσσικά περιβάλλοντα: <ul style="list-style-type: none"> • Επίσημες και ανεπίσημες καταστάσεις • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου οι συνομιλητές τηρούν αποστάσεις και είναι συγκρατημένοι • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου στόχος είναι η μετάδοση πληροφοριών και όχι η συμμετοχή του συν-νοηματιστή

<ul style="list-style-type: none"> • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου στόχος είναι η επικοινωνία των νοηματιστών και η ανταλλαγή απόψεων 	<ul style="list-style-type: none"> • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου στόχος είναι η επικοινωνία των νοηματιστών και η ανταλλαγή απόψεων
Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη διαφορετική χρήση της γλώσσας από διαφορετικούς ανθρώπους.	Σκοπός: Ο μαθητής θα συζητήσει για τη διαφορετική χρήση της γλώσσας από διαφορετικούς ανθρώπους.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
<p>Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τις διαφορές στη χρήση της γλώσσας ανάμεσα σε:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Άντρες και γυναίκες • Διαφορετικές ηλικίες • Διαφορετικές περιοχές • Κοινωνικές διαφορές • Μορφωτικό επίπεδο • Αποδοχή της νοηματικής ή της ελληνικής ως γλώσσας επικοινωνίας 	<p>Ο μαθητής θα συζητήσει για τις διαφορές στη χρήση της γλώσσας ανάμεσα σε:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Άντρες και γυναίκες • Διαφορετικές ηλικίες • Διαφορετικές περιοχές • Κοινωνικές διαφορές • Μορφωτικό επίπεδο • Αποδοχή της νοηματικής ή της ελληνικής ως γλώσσας επικοινωνίας
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει για τα ζητήματα κύρους και κοινωνικής θέσης της γλώσσας.	Σκοπός: Ο μαθητής θα συζητήσει τα ζητήματα κύρους και κοινωνικής θέσης της γλώσσας.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
<p>Ο μαθητής θα μάθει για τους τρόπους με τους οποίους η χρήση της γλώσσας επηρεάζει τις θέσεις και τις αντιλήψεις των ανθρώπων.</p>	<p>Ο μαθητής θα διερευνήσει τους τρόπους με τους οποίους η χρήση της γλώσσας επηρεάζει τις θέσεις και τις απόψεις των ανθρώπων. Η έρευνα θα αφορά στη στάση των:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ακουόντων προς Κωφούς • Κωφών προς Κωφούς • Κωφών προς ακούοντες • Πλειονοτήτων προς μειονότητες
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει για τις παραλλαγές ύφους της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα δώσει παραδείγματα ΕΝΓ με παραλλαγές ύφους.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
<p>Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το διαφορετικό ύφος που χρησιμοποιείται στις ακόλουθες περιπτώσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • διάλογος μαθητή με μαθητή • διάλογος μαθητή με ενήλικα • διαλέξεις • τηλεοπτικό δελτίο • συνομιλία με κάποιον που δεν έχει γνώση της ΕΝΓ • πολιτική ομιλία • συνομιλία με πολύ μικρά παιδιά • συνομιλία με προϊστάμενο • συνομιλία με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας 	<p>Ο μαθητής θα εξασκηθεί σε διαφορετικές χρήσεις της νοηματικής γλώσσας στις ακόλουθες περιπτώσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • διάλογος μαθητή με μαθητή • διάλογος μαθητή με ενήλικα • διαλέξεις • τηλεοπτικό δελτίο • συνομιλία με κάποιον που δεν έχει γνώση της ΕΝΓ • πολιτική ομιλία • συνομιλία με πολύ μικρά παιδιά • συνομιλία με προϊστάμενο • συνομιλία με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας

9.7. Ανταπόκριση στη Λογοτεχνία

Πρόσληψη	Εκφορά
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει ότι υπάρχουν διαφορετικοί τύποι κειμένων της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει διαφορετικούς τύπους κειμένων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικόί στόχοι:</i>	<i>Ειδικόί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει ότι υπάρχουν λογοτεχνικά και μη-λογοτεχνικά είδη κειμένων.	1. Ο μαθητής θα συζητήσει τις διαφορές ανάμεσα στα λογοτεχνικά και στα μη-λογοτεχνικά είδη κειμένων.
2. Ο μαθητής θα παρακολουθήσει ποίηση στην ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα συνθέσει απλά ποιήματα στην ΕΝΓ, χρησιμοποιώντας ρυθμό, χειρομορφές, αριθμούς.
3. Ο μαθητής θα παρακολουθήσει μικρές ιστορίες (αφηγήσεις) στην ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα αφηγηθεί μία μικρή ιστορία (αφήγηση).
4. Ο μαθητής θα παρακολουθήσει μύθους στην ΕΝΓ.	4. Ο μαθητής θα εξηγήσει τη σημασία ενός μύθου της ΕΝΓ.
5. Ο μαθητής θα παρακολουθήσει βιογραφίες στην ΕΝΓ.	5. Ο μαθητής θα δημιουργήσει μία μικρή βιογραφία.
6. Ο μαθητής θα παρακολουθήσει διαφημίσεις στην ΕΝΓ.	6. Ο μαθητής θα δημιουργήσει μικρές διαφημίσεις.
7. Ο μαθητής θα παρακολουθήσει δελτία ειδήσεων στην ΕΝΓ.	7. Ο μαθητής θα δημιουργήσει μικρά δελτία ειδήσεων.
Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τα βασικά συστατικά μέρη των αφηγήσεων της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα βασικά συστατικά μέρη των αφηγήσεων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικόί στόχοι:</i>	<i>Ειδικόί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει ότι είναι σημαντικό να καθορίζει το χώρο και το χρόνο μίας αφήγησης από την αρχή.	1. Ο μαθητής θα καθορίσει το χώρο και το χρόνο μίας αφήγησης από την αρχή.
2. Ο μαθητής θα μάθει ότι είναι σημαντικό να ορίζει με σαφήνεια τους πρωταγωνιστές μιας ιστορίας.	2. Ο μαθητής θα ορίσει με σαφήνεια τους πρωταγωνιστές στις αφηγήσεις του.
3. Ο μαθητής θα μάθει ότι είναι σημαντική η σωστή αλληλουχία σε μία αφήγηση.	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τη σωστή αλληλουχία στις αφηγήσεις του.
4. Ο μαθητής θα μάθει ότι είναι σημαντικές οι συγκρούσεις και οι αντιθέσεις σε μία αφήγηση.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει συγκρούσεις και αντιθέσεις στις αφηγήσεις του.
	5. Ο μαθητής θα συμπεριλάβει την εξομάλυνση των συγκρούσεων και των αντιθέσεων στις αφηγήσεις του.
5. Ο μαθητής θα μάθει τις κατάλληλες συνδετικές τεχνικές των αφηγήσεων: <ul style="list-style-type: none"> • Αλλαγή ρόλων • Βλέμμα • Παύση • Χρήση χώρου • Δείξη 	6. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις κατάλληλες συνδετικές τεχνικές στις αφηγήσεις του: <ul style="list-style-type: none"> • Αλλαγή ρόλων • Βλέμμα • Παύση • Χρήση χώρου • Δείξη
6. Ο μαθητής θα μάθει τις κατάλληλες εισαγωγές για τις αφηγήσεις του.	7. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις κατάλληλες εισαγωγές για τις αφηγήσεις του.

7. Ο μαθητής θα μάθει τις κατάλληλες τεχνικές κλεισίματος των αφηγήσεών του.	8. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις κατάλληλες τεχνικές κλεισίματος στις αφηγήσεις του.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να συνοψίζει ένα κείμενο στην ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα συνοψίσει ένα κείμενο στην ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει τις διαφορές ανάμεσα σε ένα πρωτότυπο έργο και σε μία περίληψη.	1. Ο μαθητής θα δώσει παραδείγματα των διαφορών ανάμεσα σε πρωτότυπα έργα και σε περιλήψεις.
2. Ο μαθητής θα μάθει τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει και τα στοιχεία του κειμένου που πρέπει να συμπεριλάβει για να συνοψίσει αποτελεσματικά ένα κείμενο στην ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα ακολουθήσει την κατάλληλη διαδικασία και θα συμπεριλάβει τα απαραίτητα στοιχεία του κειμένου για να συνοψίσει αποτελεσματικά ένα κείμενο στην ΕΝΓ.
Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τις στρατηγικές που απαιτούνται για τη συλλογή νοηματιζόμενων ιστοριών από Κωφούς ενήλικες.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις κατάλληλες στρατηγικές για τη συλλογή νοηματιζόμενων ιστοριών από Κωφούς ενήλικες.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει τις απαραίτητες διαδικασίες και προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή μίας συνέντευξης.	1. Ο μαθητής θα εξασκηθεί στη διεξαγωγή μίας συνέντευξης, ακολουθώντας τις κατάλληλες διαδικασίες και προϋποθέσεις.
2. Ο μαθητής θα μάθει ότι οι ερωτήσεις πρέπει να προετοιμάζονται πριν από τη συνέντευξη.	2. Ο μαθητής θα προετοιμάσει ερωτήσεις πριν από την συνέντευξη.
3. Ο μαθητής θα μάθει ότι κάποιες ερωτήσεις είναι αποδεκτές σε μία συνέντευξη και κάποιες άλλες όχι.	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει αποδεκτές ερωτήσεις στη συνέντευξη.
4. Ο μαθητής θα μάθει ότι η συνέντευξη θα πρέπει να έχει συγκεκριμένο σκοπό.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει ερωτήσεις που έχουν συγκεκριμένο σκοπό.
	5. Ο μαθητής θα πραγματοποιήσει δύο τουλάχιστον συνεντεύξεις με Κωφούς ενήλικες.
Σκοπός: Ο μαθητής θα παρακολουθήσει βιντεοταινίες με διάφορους αφηγητές και ποιητές της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα συζητήσει για διάφορους αφηγητές και ποιητές της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα παρακολουθήσει έργα λογοτεχνών της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα συζητήσει για τα έργα των λογοτεχνών της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα παρατηρήσει τις βασικές διαφορές ανάμεσα στους λογοτέχνες αυτούς.	2. Ο μαθητής θα συζητήσει για το ύφος των λογοτεχνών αυτών.
	3. Ο μαθητής θα επιλέξει τον αγαπημένο του λογοτέχνη.

9.8. Γλώσσα και Πολιτισμός

Πρόσληψη	Εκφορά
Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το σημαντικό ρόλο ενός διερμηνέα της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα εξηγήσει το σημαντικό ρόλο ενός διερμηνέα.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τις βασικές εργασιακές υποχρεώσεις ενός διερμηνέα της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα εξηγήσει τις βασικές εργασιακές υποχρεώσεις ενός διερμηνέα της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ότι ένας διερμηνέας της ΕΝΓ διερμηνεύει την ΕΝΓ στην ομιλούσα Ελληνική.	2. Ο μαθητής θα εξηγήσει ότι ένας διερμηνέας της ΕΝΓ διερμηνεύει την ΕΝΓ στην ομιλούσα Ελληνική.
3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ότι ένας διερμηνέας της ΕΝΓ διερμηνεύει την ομιλούσα Ελληνική στην ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα εξηγήσει ότι ένας διερμηνέας της ΕΝΓ διερμηνεύει την ομιλούσα Ελληνική στην ΕΝΓ.
4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να ζητήσει κάποιος έναν διερμηνέα της ΕΝΓ.	4. Ο μαθητής θα εξηγήσει σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να ζητήσει κάποιος έναν διερμηνέα της ΕΝΓ.

9.9. Ενδεικτικές Δραστηριότητες Γραμματικής

1. Οι μαθητές εξασκούνται στην ορθή εκφορά νοημάτων μέσα σε προτάσεις.
2. Οι μαθητές εξασκούνται στο σχηματισμό / συμπλήρωση προφορικών / νοηματικών προτάσεων.
3. Οι μαθητές εξασκούνται στη χρήση λέξεων/ νοημάτων μέσα σε οικείες προτάσεις.
4. Η δασκάλα δημιουργεί λίστες από ζεύγη ουσιαστικού/ ρήματος (για παράδειγμα: ΚΑΘΟΜΑΙ/ ΚΑΡΕΚΛΑ, ΠΕΤΑΩ-ΜΕ-ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ / ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ, ΑΝΟΙΓΩ-ΕΝΑ-ΒΙΒΛΙΟ/ ΒΙΒΛΙΟ, ΤΗΛΕΦΩΝΩ/ ΤΗΛΕΦΩΝΟ). Συζητείται στην τάξη η κίνηση του κάθε ζεύγους. Δημιουργείται μία μικρή ιστορία που να συμπεριλαμβάνει ζεύγη ουσιαστικού/ ρήματος. Συζητούνται περιπτώσεις που μπορεί να γίνει λάθος νοηματισμός και να προκληθεί σύγχυση.
5. Η δασκάλα νοηματίζει διάφορα ζεύγη ουσιαστικού/ ρήματος. Ζητάει από την τάξη να αναγνωρίσει ποιο νόημα δηλώνει το ουσιαστικό και ποιο το ρήμα.
6. Η δασκάλα γράφει δύο προτάσεις, χρησιμοποιώντας ζεύγη ουσιαστικού/ ρήματος. Νοηματίζει μία από τις προτάσεις. Ζητάει από την τάξη να αναγνωρίσει ποια πρόταση αντιστοιχεί σε ό,τι νοηματίζει, π.χ.: 'Σε παρακαλώ, σκούπισε το πάτωμα' ή 'Σε παρακαλώ, φέρε μου τη σκούπα'.
7. Η δασκάλα συζητάει με τους μαθητές τον τρόπο με τον οποίο δύο νοήματα μπορούν να συνδυαστούν για να σχηματίσουν ένα καινούργιο σύνθετο νόημα (π.χ. ΜΑΜΑ + ΜΠΑΜΠΑΣ = ΓΟΝΕΙΣ). Νοηματίζει ένα σύνθετο νόημα της ΕΝΓ, π.χ. b c (κυρτή επιφάνεια + κυλινδρικός σωλήνας) = ΚΑΜΙΝΑΔΑ και ζητάει από τους μαθητές να αναγνωρίσουν τα δύο νοήματα που χρησιμοποιούνται για να δημιουργηθεί αυτή η λέξη. Παροτρύνει την τάξη να σκεφτεί παρόμοια παραδείγματα σύνθετων νοημάτων.
8. Γίνεται πρακτική εξάσκηση ιδιωματικών εκφράσεων της ΕΝΓ. Αυτές οι εκφράσεις ενσωματώνονται σε σενάριο για θεατρικό έργο.

9. Προσκαλούνται στο σχολείο Κωφοί διαφόρων ηλικιών για να αφηγηθούν ιστορίες στην τάξη. Η δασκάλα εντοπίζει παραδείγματα νοημάτων που διαφέρουν από τα συνηθισμένα ή που η τάξη πιστεύει πως παρουσιάζουν κάποιες ιδιαιτερότητες. Συζητάει με την τάξη για αυτά τα νοήματα και για το ύφος νοηματισμού των διαφόρων Κωφών.
10. Οι μαθητές με τη δασκάλα τους δημιουργούν ένα βιβλίο και το εικονογραφούν με ασυνήθιστα νοήματα.
11. Η δασκάλα συζητάει με τους μαθητές τον τρόπο με τον οποίο τα νοήματα αλλάζουν με το χρόνο, π.χ. το ρήμα ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΩ νοηματίζεται και με τα δύο χέρια. Μπορεί όμως να νοηματιστεί και με το ένα χέρι, επειδή έχει δύο συμμετρικές χειρομορφές. Η σημασία του δεν αλλάζει. Φτιάχνουν μία λίστα από νοήματα που περιγράφουν αντικείμενα και βασίζονται στα χαρακτηριστικά τους (για παράδειγμα: ΤΗΛΕΦΩΝΟ, ΤΑΞΙ). Συζητούν πώς τα νοήματα μπορούν να βασιστούν σε χαρακτηριστικά που μπορεί να αλλάξουν με το χρόνο, αλλά δεν αλλάζει απαραίτητα και το νόημά τους.
12. Δημιουργείται μία λίστα με λέξεις που σχετίζονται με αθλήματα, αυτοκίνητα, διαπροσωπικές σχέσεις, χρήματα κ.λ.π.. Οι μαθητές (με τη βοήθεια της δασκάλας τους ή της οικογένειάς τους) ζητούν από άντρες και γυναίκες διαφόρων ηλικιών να νοηματίσουν τις λέξεις αυτές. Παρατηρούν τις εκφράσεις του προσώπου τους και τον τόνο του νοηματισμού. Βλέπουν αν υπάρχουν διαφορές στα νοήματα που να βασίζονται στο φύλο ή την ηλικία.

9.10. Ενδεικτικές Δραστηριότητες Λεξιλογίου

1. Οι μαθητές εξασκούνται στην ορθή εκφορά νοημάτων μέσα σε προτάσεις.
2. Οι μαθητές εξασκούνται στη σύνθεση/ συμπλήρωση νοηματικών προτάσεων.
3. Οι μαθητές εξασκούνται στη χρήση λέξεων/ νοημάτων μέσα σε οικείες προτάσεις.
4. Γίνεται καταγραφή σε βίντεο μύθων και παραμυθιών με κοινά ή παρόμοια θέματα απ' όλο τον κόσμο και αυτά συγκρίνονται με τα μυθολογικά μοτίβα του τόπου μας. Συνεργασία σχολείων και οργανώσεων Κωφών. (Σύνδεση με όλα τα μαθήματα, κυρίως τα γλωσσικά).
5. Οι μαθητές δημιουργούν ιστορίες τις οποίες εξιστορούν στην τάξη. Στόχος είναι η ανάδειξη του καλύτερου 'παραμυθά' (Σύνδεση με το μάθημα της Γλώσσας).
6. Οι μαθητές αφηγούνται μία ιστορία, ένα παραμύθι, ένα ανέκδοτο ή ένα θεατρικό έργο, όπως το είδαν ή με παραλλαγές.
7. Οι μαθητές εξασκούνται σε περιλήψεις αφηγήσεων.
8. Οι μαθητές συμμετέχουν σε διάφορες μορφές λεκτικής επικοινωνίας, όπως: 'επαναφήσεις', ελεύθερο διάλογο, συζητήσεις, δραματοποιήσεις, θεατρικά παιχνίδια, παιχνίδια ρόλων, ποιήματα και σε εκδηλώσεις της σχολικής ζωής. (Σύνδεση με τα μαθήματα της Γλώσσας, της Μουσικής, της Γυμναστικής και των Τεχνικών). (Βιωματική και ενεργητική συμμετοχή).
9. Οι μαθητές εξασκούνται στο να δίνουν ή να ακολουθούν προφορικές/ νοηματικές οδηγίες για την εκτέλεση πράξεων, όπως η συναρμολόγηση ενός παιχνιδιού (Εφαρμογή της δραστηριότητας στα Τεχνικά).

10. Οι μαθητές (με τη βοήθεια της δασκάλας τους) ζητούν από Κωφούς ενήλικες τα νοήματα για διάφορες γιορτές (π.χ. Χριστούγεννα). Προετοιμάζουν φωτογραφίες ή σχέδια με τα τοπικά νοήματα. Βρίσκουν παραλλαγές νοημάτων για λέξεις, όπως: ΝΩΡΙΣ, ΣΥΝΤΟΜΑ, ΠΙΚΝΙΚ, ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ κ.λ.π.
11. Προσκαλείται στο σχολείο ένας Κωφός ενήλικας ή ένας μεγαλύτερος κωφός μαθητής για να συζητήσει για τα νοήματα που αφορούν ιδιαίτερα γεγονότα, π.χ. τη τελετή του γάμου.
12. Η δασκάλα με τους μαθητές της φτιάχνει μία λίστα από νοήματα που έχουν προστεθεί στη γλώσσα λόγω της προόδου της τεχνολογίας, π.χ. ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ/ ΚΟΜΠΙΟΥΤΕΡ, ΤΗΛΕΤΥΠΙΑ/ FAX, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ/ E-MAIL κ.λ.π..
13. Η δασκάλα συζητά με τους μαθητές της την ένταση των χρωμάτων. Τους μαθαίνει να κλίνουν το νόημα με μη-χειροκινησιακούς δείκτες ανάλογους με την απόχρωση του χρώματος (για παράδειγμα: ΚΟΚΚΙΝΟ, στο οποίο η κίνηση του κεφαλιού, η έκφραση του προσώπου και η κίνηση του νοήματος διαφοροποιούνται ανάλογα με την απόχρωση). Εξασκούνται στο νοηματισμό της ανοικτής και της σκούρας απόχρωσης διαφόρων χρωμάτων.
14. Δίνοντας στους μαθητές ένα αντικείμενο, π.χ. ένα παιχνίδι, η δασκάλα χρησιμοποιεί ταξινομητές για να περιγράψει τη θέση του από διάφορες οπτικές γωνίες.
15. Η τάξη (με τη βοήθεια της δασκάλας) δημιουργεί μία μικρή ιστορία στην ΕΝΓ.
  - A. Η δασκάλα αφηγείται την ιστορία. Συμπεριλαμβάνει μη-χειροκινησιακούς δείκτες.
  - B. Η δασκάλα προσπαθεί να αφηγηθεί την ιστορία χωρίς εκφράσεις του προσώπου.

9.11. Ενδεικτικές Δραστηριότητες Παραλλαγών Ύφους, Ανταπόκρισης στη Λογοτεχνία, Γλώσσας και Πολιτισμού

1. Δίνονται συνεντεύξεις από άτομα, κυρίως Κωφούς, χρήστες ή γνώστες της ΕΝΓ με αφορμή το επάγγελμά τους, τη ζωή τους, τις συνήθειες ή τα προβλήματά τους. (Σύνδεση με πολλά μαθήματα, όπως τη Γεωγραφία για τον τόπο καταγωγής τους, την Αγωγή του Πολίτη για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους).
2. Οργανώνεται ένας διαγωνισμός αφήγησης ενός φανταστικού περιστατικού (με πρωταγωνιστή έναν άνθρωπο, ένα αντικείμενο ή ένα ζώο) ή ενός λαϊκού παραμυθιού από τον ιδιαίτερο τόπο καταγωγής του καθενός (Σύνδεση με τα μαθήματα της Ιστορίας, της Γεωγραφίας και της Γλώσσας).
3. Οι μαθητές παίζουν παιχνίδια ρόλων, όπου ο καθένας υποδύεται ένα πρόσωπο υπαρκτό ή ιστορικό και οι υπόλοιποι καλούνται με ερωτήσεις και διευκρινίσεις να μαντέψουν το υποδύμενο πρόσωπο. (Σύνδεση με το μάθημα της Ιστορίας, Γλώσσας κ.λ.π.).
4. Οι μαθητές παίρνουν ρόλους και εξασκούνται στην κατανόηση και παραγωγή λόγου σε συγκεκριμένες επικοινωνιακές περιστάσεις (π.χ. ένα γεύμα σε ένα εστιατόριο), αφού πρώτα έχουν παρακολουθήσει αυθεντικούς διάλογους σε βίντεο κατά τους οποίους μαντεύουν τις προθέσεις του νοηματιστή και αποκωδικοποιούν πληροφορίες. (Σύνδεση με τα μαθήματα της Γλώσσας και της Αγωγής του Πολίτη).
5. Οι μαθητές (με τη βοήθεια της δασκάλας τους) εκδίδουν σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή μία δίγλωσση εφημερίδα Ελληνικής Γλώσσας και Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας με νέα, άρθρα, ιστορίες, συνεντεύξεις, ανέκδοτα και ό,τι άλλο μπορεί να ενδιαφέρει μία σχολική κοινότητα. (Σύνδεση με όλα τα μαθήματα).

6. Γίνεται καταγραφή σε βίντεο μύθων και παραμυθιών με κοινά ή παρόμοια θέματα απ' όλο τον κόσμο και αυτά συγκρίνονται με τα μυθολογικά μοτίβα του τόπου μας. Συνεργασία σχολείων και οργανώσεων Κωφών. (Σύνδεση με όλα τα μαθήματα, κυρίως τα γλωσσικά).
7. Οι μαθητές δημιουργούν ιστορίες τις οποίες εξιστορούν στην τάξη. Στόχος είναι η ανάδειξη του καλύτερου 'παραμυθά' (Σύνδεση με το γλωσσικό μάθημα των Ελληνικών και τις τεχνικές προφορικών κειμένων).
8. Οι μαθητές αποδίδουν στα ελληνικά απλούς μύθους, λαϊκά παραμύθια και παροιμίες.

9.12. Αξιολόγηση

Σκεπτικό των Τεστ:

Να αναλύουν τη γνώση του λεξιλογίου με το να διερευνούν διάφορους σημασιολογικούς τομείς.

Πρόσληψη	Εκφορά
Ο μαθητής αξιολογείται στο:	Ο μαθητής αξιολογείται στο:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Να αναγνωρίζει τα στοιχεία του λεξιλογίου στο γλωσσικό περιβάλλον καθώς και ως εδραιωμένα λεκτικά στοιχεία. 2. Να προσλαμβάνει πληροφορίες από ένα νοηματιστή της ΕΝΓ. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να επιλέγει και να χρησιμοποιεί τους σωστούς ταξινομητές σε μία 'επαναφήγηση', βλέποντας ένα βίντεο (ή άλλο ερέθισμα) που χρησιμοποιεί πραγματικά αντικείμενα. 2. Να χρησιμοποιεί αφηγηματικές δομές σε 'επαναφηγήσεις' ιστοριών.
<p>Εργαλείο Αξιολόγησης:</p> <p>Κατανόηση:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Αντωνύμων στην ΕΝΓ. 2. Συνωνύμων στην ΕΝΓ. 3. Πληθυντικού στην ΕΝΓ. 4. Τεστ: Λεξιλογίου σε Προτάσεις (VST) (Τεστ με σπάνια στοιχεία του λεξιλογίου, όπως αυτά χρησιμοποιούνται σε διάφορες προτάσεις μέσα σε αυθεντικά κείμενα). 5. Πραγματικών αντικειμένων με δείξη. 	<p>Εργαλείο Αξιολόγησης:</p> <p>Ενεργητική ανταπόκριση σε:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πραγματικά Αντικείμενα: ο μαθητής τα νοηματίζει. 2. Απευθείας ερέθισμα: ο μαθητής νοηματίζει στο δάσκαλό του. 3. Αφηγήσεις: <ol style="list-style-type: none"> α) σε βίντεο: Ιστορίες στην ΕΝΓ. β) με ερέθισμα στατικής εικόνας: Καρτέλες εικόνων ως ερέθισμα για σύνθεση λόγου στην ΕΝΓ.

10. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

10.1. Περιεχόμενο

Πρόσληψη	Εκφορά
<p>1. Κατανόηση Γλώσσας-</p> <p>Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις δεξιότητες και τις στρατηγικές που απαιτούνται για να κατανοήσει την ΕΝΓ και να αναπτύξει την ικανότητα να ερμηνεύει, να αξιολογεί και να εκτιμά ό,τι βλέπει.</p> <p>Ο μαθητής θα εφαρμόσει διάφορες στρατηγικές για να κατανοήσει, να ερμηνεύσει, να αξιολογήσει και να εκτιμήσει βιντεοκείμενα και παρουσιάσεις στην ΕΝΓ. Ο μαθητής θα αντλήσει από την εμπειρία του, τις συναναστροφές του, τη γνώση άλλων κειμένων, τις συγκεκριμενικές ενδείξεις και τη γνώση της δομής της ΕΝΓ.</p>	<p>1. Γλώσσα και Έκφραση-</p> <p>Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις δεξιότητες και τις στρατηγικές που απαιτούνται για να συνθέσει βιντεοκείμενα στην ΕΝΓ.</p> <p>Ο μαθητής θα εφαρμόσει διάφορες στρατηγικές για να απευθυνθεί σε διάφορα ακροατήρια για ποικιλία σκοπών. Ο μαθητής θα δημιουργήσει βιντεοκείμενα για στοχαστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς.</p>
<p>2. Λογοτεχνία και Πολιτισμός-</p> <p>Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τεχνικές παρακολούθησης και κατανόησης για να βιώσει, να καταλάβει και να εκτιμήσει τη λογοτεχνία και τον πολιτισμό.</p> <p>Ο μαθητής θα δει λογοτεχνικά έργα στην ΕΝΓ, θα εκτιμήσει και θα εμπεδώσει τη γνώση του σχετικά με τον πολιτισμό και τη λογοτεχνία τόσο των Κωφών, όσο και των άλλων ανθρώπων.</p>	<p>2. Διαδικασία της Αποτελεσματικής Επικοινωνίας-</p> <p>Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει την ΕΝΓ κατάλληλα. Θα εφαρμόσει τις συνθήκες χρήσης και τους κανόνες της ΕΝΓ, ενώ παράγει βιντεοκείμενα.</p> <p>Ο μαθητής θα εφαρμόσει τη γνώση της δομής της ΕΝΓ και των συνθηκών της (γλωσσικών και πραγματολογικών) για να δημιουργήσει, να κρίνει, να συζητήσει και να παράγει βιντεοκείμενα.</p>
<p>3. Γλώσσα και Πολιτισμός-</p> <p>Ο μαθητής θα αρχίσει να κατανοεί την κοινωνική φύση της γλώσσας.</p> <p>Ο μαθητής θα διερευνήσει τη χρήση της γλώσσας για εκτέλεση πράξεων, έκφραση συναισθημάτων και απόψεων ενός παραγωγικού πολίτη. Επιπλέον, ο μαθητής θα δει πώς η χρήση της γλώσσας επηρεάζει τις θέσεις, αντιλήψεις και απόψεις των ανθρώπων.</p>	<p>3. Στυλιστικοί τομείς της ΕΝΓ-</p> <p>Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει διάφορους στυλιστικούς τρόπους της ΕΝΓ για να εκφράσει συνειρμούς (να δώσει γλωσσική συνοχή στις σκέψεις του), να εκφράσει συναισθήματα, γνώσεις και απόψεις, να στοχαστεί πάνω στην εμπειρία των Κωφών και την ανθρώπινη εμπειρία γενικότερα.</p> <p>Ο μαθητής θα αναπτύξει την έκφρασή του στην ΕΝΓ (ρητορικές δεξιότητες και ανάπτυξη προσωπικού στυλ), έτσι ώστε να επεκτείνει τη χρήση της γλώσσας για ποικιλία σκοπών όπως η διασκέδαση, η επιχειρηματολογία, η πρόκληση συναισθημάτων και η μετάδοση μηνυμάτων με συναισθηματική χροιά.</p>

<p>4. Ενημερωτικά κείμενα-</p> <p>Ο μαθητής θα εφαρμόσει στρατηγικές παρακολούθησης και κατανόησης πληροφοριών σε όλους τους τομείς του προγράμματος.</p> <p>Ο μαθητής θα συζητήσει για τις ενημερωτικές παρουσιάσεις στην ΕΝΓ: θα αναλύσει την παρουσίαση με κριτικό τρόπο, θα διατυπώσει ερωτήματα, υποθέσεις, εκτιμήσεις και αξιολογικές κρίσεις σχετικά με τις πληροφορίες αυτές.</p>	<p>4. Ερευνητικές δεξιότητες -</p> <p>Ο μαθητής θα εργαστεί ερευνητικά πάνω στη γλώσσα, θα την αναλύσει και θα προβεί σε ανάλογες παρουσιάσεις.</p> <p>Ο μαθητής θα εφαρμόσει τις δεξιότητές του στην ΕΝΓ για ερευνητικούς σκοπούς. Χρησιμοποιώντας βιντεοκείμενα της ΕΝΓ, συνεντεύξεις και ερευνητικά προγράμματα θα αναπτύξει ιδέες και θα θέσει ερωτήματα. Η αποτελεσματική έρευνα συμπεριλαμβάνει τη συλλογή, την αξιολόγηση και τη σύνθεση των πληροφοριών από ποικιλία πηγών για την απόκτηση και μετάδοση γνώσης.</p>
---	--

10.2. Γραμματική - Δομή Προτάσεων

Πρόσληψη	Εκφορά
Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν οι ταξινομητές της ΕΝΓ.	Στόχος: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους ταξινομητές της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τους ταξινομητές μέσα σε προτάσεις της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους ταξινομητές μέσα σε προτάσεις της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τους ταξινομητές μέσα στους σωστούς τύπους αντωνυμιών.	2. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τους ταξινομητές μέσα στους σωστούς τύπους αντωνυμιών.
3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τους ταξινομητές μέσα σε ρήματα κίνησης.	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους ταξινομητές μέσα σε ρήματα κίνησης.
Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν τα ρήματα κίνησης της ΕΝΓ.	Στόχος: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα ρήματα κίνησης της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν τα ρήματα κίνησης σε προτάσεις της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα ρήματα κίνησης σε προτάσεις της ΕΝΓ.
2. Θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τα ρήματα κίνησης της ΕΝΓ.	2. Θα κατηγοριοποιήσει τα ρήματα κίνησης της ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τον ταξινομητή μέσα στα ρήματα κίνησης.	3. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τον ταξινομητή μέσα στα ρήματα κίνησης.
Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν τα ρήματα θέσης της ΕΝΓ.	Στόχος: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα ρήματα θέσης της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν τα ρήματα θέσης σε προτάσεις της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα ρήματα θέσης σε προτάσεις της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τους ταξινομητές μέσα στα ρήματα θέσης σε προτάσεις της ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους ταξινομητές μέσα στα ρήματα θέσης σε προτάσεις της ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τους ταξινομητές μέσα στα ρήματα θέσης.	3. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τους ταξινομητές μέσα στα ρήματα θέσης.

Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τα συστατικά μέρη των προτάσεων της ΕΝΓ.	Στόχος: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει, θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τα συστατικά μέρη των προτάσεων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό του υποκειμένου στην ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα δώσει ορισμό και παραδείγματα του υποκειμένου στην ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί το υποκείμενο σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις της ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει το υποκείμενο σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις της ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό του αντικειμένου στην ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα δώσει ορισμό και παραδείγματα του αντικειμένου στην ΕΝΓ.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί το αντικείμενο σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις της ΕΝΓ.	4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει το αντικείμενο σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις της ΕΝΓ.
5. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί το υποκείμενο και το αντικείμενο σε προτάσεις με ρήματα κατεύθυνσης.	5. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει το υποκείμενο και το αντικείμενο σε προτάσεις με ρήματα κατεύθυνσης.
Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τα συστατικά μέρη των προτάσεων της ΕΝΓ.	Στόχος: Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τα συστατικά μέρη των προτάσεων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τη θεματοποίηση για να υποδείξει το υποκείμενο μίας πρότασης.	1. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τη θεματοποίηση για να υποδείξει το υποκείμενο μίας πρότασης.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί την αλλαγή ρόλων για να υποδείξει αλλαγή υποκειμένου και/ ή αντικειμένου σε μία πρόταση.	2. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει την αλλαγή ρόλων για να υποδείξει αλλαγή υποκειμένου και/ ή αντικειμένου σε μία πρόταση.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τις θέσεις στο χώρο για να υποδείξει και να ενσωματώσει υποκείμενο και αντικείμενο σε ρήματα κατεύθυνσης.	3. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τις θέσεις στο χώρο για να υποδείξει και να ενσωματώσει υποκείμενο και αντικείμενο σε ρήματα κατεύθυνσης.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τις διαφορετικές λειτουργίες του βλέμματος για να υποδείξει το υποκείμενο μέσα σε μία πρόταση.	4. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τις διαφορετικές λειτουργίες του βλέμματος για να υποδείξει το υποκείμενο μέσα σε μία πρόταση.
5. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τους διαφορετικούς τύπους ρημάτων κατεύθυνσης.	5. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί και να χρησιμοποιεί τους διαφορετικούς τύπους ρημάτων κατεύθυνσης.
6. Ο μαθητής θα μάθει πώς τα αλληλοπαθή ρήματα εμπεριέχουν το υποκείμενο και το αντικείμενο (ΚΟΙΤΑΖΟΥΜΕ-Ο-ΕΝΑΣ-ΤΟΝ-ΑΛΛΟ, ΠΛΗΡΟΦΟΡΟΥΜΕ-Ο-ΕΝΑΣ-ΤΟΝ-ΑΛΛΟ, ΕΡΩΤΕΥΟΜΑΣΤΕ-Ο-ΕΝΑΣ-ΤΟΝ-ΑΛΛΟ).	6. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει αλληλοπαθή ρήματα για να υποδείξει το υποκείμενο και το αντικείμενο.
7. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τα ρήματα κατεύθυνσης και τους δείκτες που αυτά χρησιμοποιούν για να υποδείξουν ότι τα υποκείμενα μπορούν να κινούνται από και προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις.	7. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει τα ρήματα κατεύθυνσης και τους δείκτες που αυτά χρησιμοποιούν για να υποδείξουν ότι τα υποκείμενα μπορούν να κινούνται από και προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις.

Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τους διαφορετικούς τύπους ρημάτων της ΕΝΓ.	Στόχος: Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τους διαφορετικούς τύπους ρημάτων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τα υπαρκτικά και τα ενεργητικά ρήματα.	1. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τα υπαρκτικά και τα ενεργητικά ρήματα.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς οι ταξινομητές μπορούν να ενσωματωθούν μέσα σε ρήματα για να δηλώσει υποκείμενο, αντικείμενο και θέμα.	2. Ο μαθητής θα ενσωματώσει ταξινομητές μέσα σε ρήματα για να δηλώσει υποκείμενο, αντικείμενο και θέμα.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς τα ρήματα μπορούν να υποδείξουν υποκείμενο και αντικείμενο στις προτάσεις της ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει ρήματα για να υποδείξει υποκείμενο και αντικείμενο στις προτάσεις της ΕΝΓ.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργεί η σειρά των λέξεων στην ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει διαφορετικές σειρές λέξεων στην ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί κύριες προτάσεις Y-P (Υποκειμένου-Ρήματος) και Y-P-A (Υποκειμένου- Ρήματος- Αντικειμένου)	1. Ο μαθητής θα δημιουργήσει και θα κατηγοριοποιήσει κύριες προτάσεις Y-P και Y-P-A.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί μία ακόμη συνηθισμένη σειρά λέξεων της ΕΝΓ: A-Y-P (Αντικείμενο-Υποκείμενο-Ρήμα).	2. Ο μαθητής θα μετατρέψει προτάσεις Y-P-A σε προτάσεις A-Y-P, χρησιμοποιώντας τη θεματοποίηση.
3. Ο μαθητής θα μάθει ότι η ΕΝΓ είναι το ίδιο ευέλικτη με την Ελληνική.	3. Ο μαθητής θα δημιουργήσει προτάσεις με σειρά λέξεων Y-P-A και με σειρά λέξεων A-Y-P.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργεί η σειρά των λέξεων στην ΕΝΓ και στην Ελληνική.	4. Ο μαθητής θα δημιουργήσει και θα συγκρίνει κύριες προτάσεις (Y-P-A και A-Y-P) της ΕΝΓ με αντίστοιχες προτάσεις των γραπτών Ελληνικών.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει, να χρησιμοποιεί και να κατηγοριοποιεί τις οριστικές προτάσεις της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει, θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τις οριστικές προτάσεις της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τις οριστικές προτάσεις της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τις οριστικές προτάσεις της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να διακρίνει τις οριστικές προτάσεις από τις ερωτηματικές, τις ρητορικές, τις προτάσεις τύπου θέματος-σχολίου και τις αναφορικές προτάσεις.	2. Ο μαθητής θα διακρίνει τις οριστικές προτάσεις από τις ερωτηματικές, τις ρητορικές, τις προτάσεις τύπου θέματος-σχολίου και τις αναφορικές προτάσεις.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τους δύο βασικούς τύπους ερωτήσεων στην ΕΝΓ: ολικής άγνοιας και μερικής άγνοιας.	Σκοπός: Ο μαθητής θα παράγει και θα κατηγοριοποιήσει τους δύο βασικούς τύπους ερωτήσεων στην ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τις ερωτήσεις ολικής άγνοιας (Ναι/ Όχι) στην ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα παράγει και θα κατηγοριοποιήσει ερωτήσεις ολικής άγνοιας στην ΕΝΓ (μεμονωμένες και σε πλαίσια κειμένου).

2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει ότι ο μη-χειροκινησιακός δείκτης του ανασηκώματος του φρυδιού δηλώνει ερώτηση ολικής άγνοιας.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει, θα παράγει και θα κατηγοριοποιήσει το μη-χειροκινησιακό δείκτη του ανασηκώματος του φρυδιού για να υποδείξει μία ερώτηση ολικής άγνοιας.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τις ερωτήσεις μερικής άγνοιας της ΕΝΓ: <ul style="list-style-type: none"> • ΠΟΙΟΣ • ΤΙ /ΠΟΙΟ • ΠΟΥ • ΠΟΤΕ • ΓΙΑΤΙ • ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ • ΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΔΥΟ/ ΑΠΟ ΠΟΛΛΑ • ΠΩΣ 	3. Ο μαθητής θα παράγει και θα κατηγοριοποιήσει ερωτήσεις μερικής άγνοιας στην ΕΝΓ: <ul style="list-style-type: none"> • ΠΟΙΟΣ • ΤΙ /ΠΟΙΟ • ΠΟΥ • ΠΟΤΕ • ΓΙΑΤΙ • ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ • ΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΔΥΟ/ ΑΠΟ ΠΟΛΛΑ • ΠΩΣ
4. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί το μη-χειροκινησιακό δείκτη της σύγκλισης των φρυδιών και της κίνησης του κεφαλιού για να υποδείξει μία ερώτηση μερικής άγνοιας.	4. Ο μαθητής θα παράγει, θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει το μη-χειροκινησιακό δείκτη της σύγκλισης των φρυδιών και της κίνησης του κεφαλιού για να υποδείξει μία ερώτηση μερικής άγνοιας.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς ενσωματώνεται η άρνηση σε διάφορους τύπους προτάσεων της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα ενσωματώσει την άρνηση σε διάφορους τύπους προτάσεων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικό στόχοι:</i>	<i>Ειδικό στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να ενσωματώνει την άρνηση σε διάφορους τύπους προτάσεων της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα ενσωματώσει την άρνηση σε διάφορους τύπους προτάσεων της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τους διαφορετικούς τύπους αρνητικών δεικτών που χρησιμοποιούνται στις προτάσεις της ΕΝΓ, συμπεριλαμβάνοντας μη-χειροκινησιακούς δείκτες, όπως οι αρνητικές κινήσεις του κεφαλιού, η συνοφρύωση, το σούφρωμα της μύτης και το ανασηκωμένο άνω χέιλος.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει τους διαφορετικούς τύπους αρνητικών δεικτών που χρησιμοποιούνται στις προτάσεις της ΕΝΓ, συμπεριλαμβάνοντας μη-χειροκινησιακούς δείκτες, όπως οι αρνητικές κινήσεις του κεφαλιού, η συνοφρύωση, το σούφρωμα της μύτης και το ανασηκωμένο άνω χέιλος.
3. Ο μαθητής θα μάθει τις λέξεις άρνησης σε ερωτήσεις ολικής άγνοιας, όπως: ΔΕΝ/ ΜΗΝ, ΟΧΙ ΑΚΟΜΗ, ΠΟΤΕ, ΚΑΝΕΝΑ, ΑΡΝΟΥΜΑΙ, ΔΙΑΨΕΥΔΩ, ΔΕΝ ΜΠΟΡΩ, ΑΔΥΝΑΤΟΝ, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΟ, ΧΩΡΙΣ ΑΞΙΑ, ΠΑΡΑΝΟΜΟ, ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΚΑΝΕΝΑΝ/ ΤΙΠΟΤΑ, ΠΟΥΘΕΝΑ, ΤΙΠΟΤΑ.	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις λέξεις άρνησης σε ερωτήσεις ολικής άγνοιας, όπως: ΔΕΝ/ ΜΗΝ, ΟΧΙ ΑΚΟΜΗ, ΠΟΤΕ, ΚΑΝΕΝΑ, ΑΡΝΟΥΜΑΙ, ΔΙΑΨΕΥΔΩ, ΔΕΝ ΜΠΟΡΩ, ΑΔΥΝΑΤΟΝ, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΟ, ΧΩΡΙΣ ΑΞΙΑ, ΠΑΡΑΝΟΜΟ, ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΚΑΝΕΝΑΝ/ ΤΙΠΟΤΑ, ΠΟΥΘΕΝΑ, ΤΙΠΟΤΑ.
4. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τις καταφατικές και τις αρνητικές ερωτήσεις ολικής άγνοιας.	4. Ο μαθητής θα παράγει και θα κατηγοριοποιήσει τις καταφατικές και τις αρνητικές ερωτήσεις ολικής άγνοιας.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τις υποθετικές προτάσεις της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα χρησιμοποιήσει τις υποθετικές προτάσεις της ΕΝΓ.
<i>Ειδικό στόχοι:</i>	<i>Ειδικό στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό των υποθετικών προτάσεων.	1. Ο μαθητής θα δώσει ορισμό και παραδείγματα για τις υποθετικές προτάσεις.
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τα δύο συστατικά μέρη μίας υποθετικής πρότασης.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα δύο συστατικά μέρη μίας υποθετικής πρότασης.

<p>3. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τους δείκτες των υποθετικών προτάσεων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανασθήκωμα φρυδιών • Κίνηση κεφαλιού και παύση • Χαμήλωμα φρυδιών • Στροφή του σώματος 	<p>3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους δείκτες των υποθετικών προτάσεων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανασθήκωμα φρυδιών • Κίνηση κεφαλιού και παύση • Χαμήλωμα φρυδιών • Στροφή του σώματος
<p>4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να δημιουργεί και να κατηγοριοποιεί τις υποθετικές προτάσεις.</p>	<p>4. Ο μαθητής θα δημιουργήσει και θα κατηγοριοποιήσει υποθετικές προτάσεις.</p>
<p>Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει για τη θεματοποίηση (θέμα-σχόλιο) στην ΕΝΓ.</p>	<p>Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τη θεματοποίηση στην ΕΝΓ.</p>
<p><i>Ειδικοί στόχοι:</i></p>	<p><i>Ειδικοί στόχοι:</i></p>
<p>1. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό της θεματοποίησης. (Το θέμα προσδιορίζει το τοπικό, χρονικό ή ονομαστικό πλαίσιο του ρήματος).</p>	<p>1. Ο μαθητής θα δώσει ορισμό και παραδείγματα για τη θεματοποίηση.</p>
<p>2. Ο μαθητής θα μάθει τα συστατικά μέρη της θεματοποίησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανασηκωμένα φρύδια • Κίνηση του κεφαλιού • Το τελευταίο νόημα διατηρείται για λίγο μεγαλύτερο διάστημα • Μετά το θέμα, όταν νοηματίζεται το σχόλιο, αλλάζει το βλέμμα, η θέση του κεφαλιού και των φρυδιών 	<p>2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα συστατικά μέρη της θεματοποίησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανασηκωμένα φρύδια • Κίνηση του κεφαλιού • Το τελευταίο νόημα διατηρείται για λίγο μεγαλύτερο διάστημα • Μετά το θέμα, όταν νοηματίζεται το σχόλιο, αλλάζει το βλέμμα, η θέση του κεφαλιού και των φρυδιών
<p>3. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίσει τη δομή θέματος-σχολίου σε μία σειρά προτάσεων.</p>	<p>3. Ο μαθητής θα παράγει τη δομή θέματος-σχολίου, όταν του δίνονται ερεθίσματα.</p>
	<p>4. Ο μαθητής θα πάρει μία μη-θεματοποιημένη δήλωση και θα δημιουργήσει μία δομή θέματος-σχολίου.</p>
<p>Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τις αναφορικές προτάσεις της ΕΝΓ.</p>	<p>Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα χρησιμοποιήσει τις αναφορικές προτάσεις της ΕΝΓ.</p>
<p><i>Ειδικοί στόχοι:</i></p>	<p><i>Ειδικοί στόχοι:</i></p>
<p>1. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό των αναφορικών προτάσεων.</p>	<p>1. Ο μαθητής θα δώσει ορισμό και παραδείγματα για τις αναφορικές προτάσεις.</p>
<p>2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τους δείκτες των αναφορικών προτάσεων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • κίνηση του κεφαλιού προς τα πίσω • ανασθήκωμα φρυδιών • καμία παύση για την υπόλοιπη πρόταση 	<p>2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους δείκτες των αναφορικών προτάσεων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • κίνηση του κεφαλιού προς τα πίσω • ανασθήκωμα φρυδιών • καμία παύση για την υπόλοιπη πρόταση
<p>3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να δημιουργεί και να κατηγοριοποιεί τις αναφορικές προτάσεις.</p>	<p>3. Ο μαθητής θα δημιουργήσει και θα κατηγοριοποιήσει αναφορικές προτάσεις.</p>

10.3. Λεξιλόγιο

Πρόσληψη	Εκφορά
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει καινούργιο λεξιλόγιο στην ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει καινούργιο λεξιλόγιο στην ΕΝΓ.
<i>Ειδικόί στόχοι:</i>	<i>Ειδικόί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα βλέπει καθημερινά νέες λέξεις στην ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιεί καθημερινά καινούργιες λέξεις της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει σπάνιες ή ασυνήθιστες λέξεις από βιντεοκείμενα.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει σπάνιες ή ασυνήθιστες λέξεις από βιντεοκείμενα.
3. Ο μαθητής θα μάθει να προσδιορίζει το νόημα άγνωστων λέξεων από τα συμφραζόμενα.	3. Ο μαθητής θα εξηγήσει το νόημα άγνωστων λέξεων από τα συμφραζόμενα.
4. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει ξένες λέξεις σε κείμενα της ΕΝΓ.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει ξένες λέξεις σε κείμενα της ΕΝΓ.
5. Ο μαθητής θα μάθει να διακρίνει τα γνήσια στοιχεία της ΕΝΓ από τους δάνειους τύπους, από τα δάνεια νοήματα και από τα διάφορα είδη δακτυλοσυστασιασμού.	5. Ο μαθητής θα διακρίνει τα γνήσια στοιχεία της ΕΝΓ από τους δάνειους τύπους, από τα δάνεια νοήματα και από τα διάφορα είδη δακτυλοσυστασιασμού.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει τις κατηγορίες και τις λειτουργίες των διαφορετικών λεκτικών στοιχείων της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις κατηγορίες και τις λειτουργίες των διαφορετικών λεκτικών στοιχείων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικόί στόχοι:</i>	<i>Ειδικόί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί διαφορετικά επίπεδα λεκτικών στοιχείων στην ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τα διαφορετικά επίπεδα λεκτικών στοιχείων στην ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να σχηματίζει τους πληθυντικούς των νοημάτων στην ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα σχηματίσει πληθυντικούς νοημάτων στην ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να δηλώνει το υποκείμενο μίας ενέργειας στην ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα δηλώσει το υποκείμενο μίας ενέργειας στην ΕΝΓ.
4. Ο μαθητής θα μάθει ότι τα επίθετα διαφοροποιούνται μορφολογικά για να δηλώσουν διαφορετικό βαθμό έντασης.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει επίθετα με μορφολογική διαφοροποίηση για να δηλώσει διαφορετικό βαθμό έντασης.
5. Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν οι μη χειροκινησιακοί δείκτες και γιατί αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της μορφολογίας του λεξιλογίου της ΕΝΓ.	5. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει μη χειροκινησιακούς δείκτες σε διάφορες περιπτώσεις, για να αποδείξει ότι είναι αναπόσπαστο μέρος της μορφολογίας του λεξιλογίου της ΕΝΓ.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει το αριθμητικό σύστημα της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει το αριθμητικό σύστημα της ΕΝΓ.
<i>Ειδικόί στόχοι:</i>	<i>Ειδικόί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει στην ΕΝΓ τις εκφράσεις που δηλώνουν μετρήσεις κατά προσέγγιση (ΠΕΡΙΠΟΥ, ΠΑΝΩ-ΚΑΤΩ, ΤΟ-ΠΟΛΥ).	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει στην ΕΝΓ τις εκφράσεις που δηλώνουν μετρήσεις κατά προσέγγιση (ΠΕΡΙΠΟΥ, ΠΑΝΩ-ΚΑΤΩ, ΤΟ-ΠΟΛΥ).
2. Ο μαθητής θα μάθει ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν επιρρηματικές εκφράσεις για να τροποποιηθούν οι δείκτες που χρησιμοποιούνται στις παραπάνω εκφράσεις.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει επιρρηματικές εκφράσεις για να τροποποιήσει τους δείκτες που χρησιμοποιούνται στις παραπάνω εκφράσεις.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς χρησιμοποιούνται οι αριθμοί για να δηλώσουν χρήματα.	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους αριθμούς για να δηλώσει χρήματα.

4. Ο μαθητής θα μάθει πώς χρησιμοποιούνται οι αριθμοί για να δηλώσουν ηλικία.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους αριθμούς για να δηλώσει ηλικία.
5. Ο μαθητής θα μάθει πώς χρησιμοποιούνται οι αριθμοί για να δηλώσουν εκφράσεις που αφορούν σε: <ul style="list-style-type: none"> • Όλη την ημέρα • Όλη τη νύχτα • Όλο το μήνα 	5. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους αριθμούς για να δηλώσει εκφράσεις που αφορούν σε: <ul style="list-style-type: none"> • Όλη την ημέρα • Όλη τη νύχτα • Όλο το μήνα
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς χρησιμοποιούνται οι ιδιωτισμοί της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους ιδιωτισμούς της ΕΝΓ.
<i>Ειδικόί στόχοι:</i>	<i>Ειδικόί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό των ιδιωτισμών.	1. Ο μαθητής θα δώσει ορισμό και παραδείγματα για τους ιδιωτισμούς.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να χρησιμοποιεί τους ιδιωτισμούς κατάλληλα.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους ιδιωτισμούς κατάλληλα.
	3. Ο μαθητής θα βρει και θα προσπαθήσει να καταγράψει ιδιωτισμούς της ΕΝΓ.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει λεξιλόγιο σχετικό με την σύγκριση αντικειμένων και καταστάσεων στην ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα συγκρίνει και θα αντιπαραθέσει αντικείμενα και καταστάσεις στην ΕΝΓ.
<i>Ειδικόί στόχοι:</i>	<i>Ειδικόί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς σχηματίζεται το λεξιλόγιο της ΕΝΓ που αφορά στην σύγκριση.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει λεξιλόγιο της ΕΝΓ που αφορά στην σύγκριση.
2. Ο μαθητής θα μάθει για τη χρήση του χώρου, όταν συγκρίνουμε.	2. Ο μαθητής θα επιδείξει τη χρήση του χώρου, όταν συγκρίνει.
3. Ο μαθητής θα μάθει για τα συνώνυμα και τα αντώνυμα της ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα παράγει συνώνυμα και αντώνυμα στην ΕΝΓ.

10.4. Γραμματική

Πρόσληψη	Εκφορά
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί και να διακρίνει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει και θα διακρίνει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ΕΝΓ.
<i>Ειδικόί στόχοι:</i>	<i>Ειδικόί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τα νοήματα, χρησιμοποιώντας τις 4 βασικές παραμέτρους ενός νοήματος.	1. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τα νοήματα, χρησιμοποιώντας τις 4 βασικές παραμέτρους των νοημάτων της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τους μη-χειροκινησιακούς δείκτες της ΕΝΓ, ανάλογα με τη λειτουργία τους.	2. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τους μη-χειροκινησιακούς δείκτες στην ΕΝΓ, ανάλογα με τη λειτουργία τους.
3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη λειτουργία της οπτικής επαφής στην ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει την οπτική επαφή στην ΕΝΓ.
4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη λειτουργία του βλέμματος στην ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει το βλέμμα στην ΕΝΓ.
5. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη λειτουργία των 7 διαφορετικών τύπων ταξινομητών.	5. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τους 7 διαφορετικούς τύπους ταξινομητών.

6. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί καθιερωμένα νοήματα, κλίσεις και ταξινομητές.	6. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει καθιερωμένα νοήματα, κλίσεις και ταξινομητές.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα νοήματα ανάλογα με τις φωνολογικές κατηγορίες της ΕΝΓ (4 παράμετρους).	Σκοπός: Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τα νοήματα ανάλογα με τις φωνολογικές κατηγορίες της ΕΝΓ (4 παράμετρους).
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα νοήματα ανάλογα με τη χειρομορφή τους .	1. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τα νοήματα ανάλογα με τη χειρομορφή τους.
2. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα νοήματα ανάλογα με τη θέση τους .	2. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τα νοήματα ανάλογα με τη θέση τους.
3. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα νοήματα ανάλογα με την κίνησή τους.	3. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τα νοήματα ανάλογα με την κίνησή τους.
4. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα νοήματα ανάλογα με τον προσανατολισμό παλάμης.	4. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τα νοήματα ανάλογα με τον προσανατολισμό παλάμης.
5. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ότι αλλάζοντας μόνο τη χειρομορφή ενός νοήματος αλλάζει και η σημασία του νοήματος, όπως στα ελάχιστα ζεύγη (νοημάτων).	5. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει νοήματα, όπου αλλάζοντας μόνο τη χειρομορφή τους, αλλάζει και η σημασία τους, π.χ. ελάχιστα ζεύγη.
6. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ότι αλλάζοντας μόνο τη θέση ενός νοήματος, αλλάζει και η σημασία του νοήματος, όπως στα ελάχιστα ζεύγη.	6. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει νοήματα, όπου αλλάζοντας μόνο τη θέση τους αλλάζει και η σημασία τους, π.χ. ελάχιστα ζεύγη.
7. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ότι αλλάζοντας μόνο τη κίνηση ενός νοήματος αλλάζει και η σημασία του νοήματος, όπως στα ελάχιστα ζεύγη.	7. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει νοήματα, όπου αλλάζοντας μόνο τη κίνησή τους, αλλάζει και η σημασία τους, π.χ. ελάχιστα ζεύγη.
8. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ότι αλλάζοντας μόνο τον προσανατολισμό παλάμης ενός νοήματος αλλάζει και η σημασία του νοήματος, όπως στα ελάχιστα ζεύγη.	8. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει νοήματα, όπου αλλάζοντας μόνο τη προσανατολισμό παλάμης τους, αλλάζει και η σημασία τους, π.χ. ελάχιστα ζεύγη.
9. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα ελάχιστα ζεύγη, χρησιμοποιώντας τις χειρομορφές ενός νοήματος.	9. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τα ελάχιστα ζεύγη, χρησιμοποιώντας τις χειρομορφές ενός νοήματος.
10. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα ελάχιστα ζεύγη, χρησιμοποιώντας τη θέση ενός νοήματος (π.χ. ΜΕΝΤΑΓΙΟΝ, ΡΟΛΟΙ κ.λ.π.).	10. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τα ελάχιστα ζεύγη, χρησιμοποιώντας τη θέση ενός νοήματος (π.χ. ΜΕΝΤΑΓΙΟΝ, ΡΟΛΟΙ κ.λ.π.).
11. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα ελάχιστα ζεύγη, χρησιμοποιώντας την κίνηση ενός νοήματος (π.χ. ΣΩΛΗΝΑΣ, ΤΗΛΕΣΚΟΠΙΟ κ.λ.π.).	11. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τα ελάχιστα ζεύγη, χρησιμοποιώντας την κίνηση ενός νοήματος (π.χ. ΣΩΛΗΝΑΣ, ΤΗΛΕΣΚΟΠΙΟ κ.λ.π.).
12. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα ελάχιστα ζεύγη, χρησιμοποιώντας τον προσανατολισμό παλάμης ενός νοήματος.	12. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τα ελάχιστα ζεύγη, χρησιμοποιώντας τον προσανατολισμό παλάμης ενός νοήματος.

Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί την κλίση ουσιαστικών, ρημάτων και επιθέτων.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει την κλίση ουσιαστικών, ρημάτων και επιθέτων.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί την κλίση ενός νοήματος, ως προς τη χρονική συχνότητα (απλό / επαναλαμβανόμενο νόημα).	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει την κλίση ενός νοήματος, ως προς τη χρονική συχνότητα (απλό/ επαναλαμβανόμενο νόημα).
2. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί την κλίση ενός νοήματος, ως προς τη χρήση του χώρου.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει την κλίση ενός νοήματος, ως προς τη χρήση του χώρου.
3. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί την κλίση ενός νοήματος, ως προς τον τρόπο (συνεχής, διακεκομμένος, κ.ο.κ.).	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει την κλίση ενός νοήματος, ως προς τον τρόπο (συνεχής, διακεκομμένος, κ.ο.κ.).
4. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί την κλίση ενός νοήματος, ως προς την ένταση.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει την κλίση ενός νοήματος, ως προς την ένταση.
5. Ο μαθητής θα μάθει να περιγράψει τη διαφορά ανάμεσα στις κλιτικές και τις ετυμολογικές σχέσεις της ΕΝΓ (π.χ. ΔΟΥΛΕΥΩ – ΔΟΥΛΕΥΩ-ΣΥΝΕΧΩΣ ή ΜΠΛΕ- ΑΝΟΙΧΤΟ- ΜΠΛΕ).	5. Ο μαθητής θα περιγράψει τη διαφορά ανάμεσα στις κλιτικές και τις ετυμολογικές σχέσεις της ΕΝΓ. (π.χ. ΔΟΥΛΕΥΩ – ΔΟΥΛΕΥΩ-ΣΥΝΕΧΩΣ ή ΜΠΛΕ- ΑΝΟΙΧΤΟ- ΜΠΛΕ).
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί το χρόνο στην ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει το χρόνο στην ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει πως το οριζόντιο (αριστερά - δεξιά) προς το σώμα επίπεδο αναπαριστά χρονική συνέχεια με αναφορά στο προτερόχρονο και το υστερόχρονο, ενώ το κάθετο επίπεδο (προς και από το σώμα) αναπαριστά παροντικό, παρελθοντικό ή μελλοντικό χρόνο .	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει νοήματα ανάλογα με το χρόνο τους, για επιδείξει πώς το οριζόντιο ή κάθετο επίπεδο αναπαριστά τον παροντικό, παρελθοντικό ή μελλοντικό χρόνο.
2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει την κατάλληλη χρήση των χρονικών δεικτών για το Παρόν (ΤΩΡΑ, ΣΗΜΕΡΑ).	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει νοήματα ανάλογα με το χρόνο τους για να επιδείξει την κατάλληλη χρήση των χρονικών δεικτών για το Παρόν (ΤΩΡΑ, ΣΗΜΕΡΑ).
3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει την κατάλληλη χρήση των χρονικών δεικτών για το Παρελθόν (ΠΡΟΣΦΑΤΑ, ΕΧΘΕΣ, ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΠΟΛΥ ΚΑΙΡΟ).	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει νοήματα ανάλογα με το χρόνο τους, για να επιδείξει την κατάλληλη χρήση των χρονικών δεικτών για το Παρελθόν (ΠΡΟΣΦΑΤΑ, ΕΧΘΕΣ, ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΠΟΛΥ ΚΑΙΡΟ).
4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει την κατάλληλη χρήση των χρονικών δεικτών για το Μέλλον (ΑΥΡΙΟ, ΘΑ, ΜΑΚΡΙΝΟ ΜΕΛΛΟΝ)	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει νοήματα ανάλογα με το χρόνο τους, για να επιδείξει την κατάλληλη χρήση των χρονικών δεικτών για το Μέλλον (ΑΥΡΙΟ, ΘΑ, ΜΑΚΡΙΝΟ ΜΕΛΛΟΝ)

Σκοπός: Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τις γραμματικές κατηγορίες της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τις γραμματικές κατηγορίες της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τα ουσιαστικά της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει ουσιαστικά της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τα ουσιαστικά ανάλογα με τη λειτουργία τους σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει ουσιαστικά σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.
	3. Ο μαθητής θα δώσει παραδείγματα ουσιαστικών της ΕΝΓ, όταν ερωτηθεί.
ΡΗΜΑΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τα ρήματα ενέργειας της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει ρήματα ενέργειας της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τα ρήματα ενέργειας σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει ρήματα ενέργειας σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.
	3. Ο μαθητής θα δώσει παραδείγματα ρημάτων ενέργειας, όταν ερωτηθεί.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τα υπαρκτικά ρήματα της ΕΝΓ.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει υπαρκτικά ρήματα της ΕΝΓ.
5. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τα υπαρκτικά ρήματα σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.	5. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει υπαρκτικά ρήματα σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.
	6. Ο μαθητής θα δώσει παραδείγματα υπαρκτικών ρημάτων στην ΕΝΓ, όταν ερωτηθεί.
6. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τα απλά ρήματα της ΕΝΓ.	7. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει απλά ρήματα της ΕΝΓ.
7. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τα απλά ρήματα σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.	8. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει απλά ρήματα σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.
	9. Ο μαθητής θα δώσει παραδείγματα απλών ρημάτων, όταν ερωτηθεί.
8. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τα ρήματα κατεύθυνσης της ΕΝΓ.	10. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει ρήματα κατεύθυνσης της ΕΝΓ.
9. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τα ρήματα κατεύθυνσης σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.	11. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει ρήματα κατεύθυνσης σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις-ερεθίσματα.
	12. Ο μαθητής θα δώσει παραδείγματα ρημάτων κατεύθυνσης, όταν ερωτηθεί.
ΕΠΙΘΕΤΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τα επίθετα της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει επίθετα της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό ενός επιθέτου της ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα παράγει έναν ορισμό ενός επιθέτου της ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει για τους ετυμολογικούς τύπους επιθέτων στην ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα παράγει ετυμολογικούς τύπους επιθέτων στην ΕΝΓ.

4. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα επίθετα της ΕΝΓ.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει επίθετα της ΕΝΓ.
ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τα επιρρήματα της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει επιρρήματα της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό ενός επιρρήματος της ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα παράγει έναν ορισμό ενός επιρρήματος στην ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει για τους ετυμολογικούς τύπους επιρρημάτων στην ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα παράγει ετυμολογικούς τύπους επιρρημάτων στην ΕΝΓ.
4. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τα επιρρήματα της ΕΝΓ.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τα επιρρήματα της ΕΝΓ.
5. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τους μη-χειροκινησιακούς δείκτες που χρησιμοποιούνται για τα επιρρήματα.	5. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τους μη-χειροκινησιακούς δείκτες που χρησιμοποιούνται για τα επιρρήματα.
ΖΕΥΓΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ/ ΡΗΜΑΤΟΣ	ΖΕΥΓΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ/ ΡΗΜΑΤΟΣ
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει και να χρησιμοποιεί τα ζεύγη ουσιαστικού/ ρήματος.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα χρησιμοποιήσει ζεύγη ουσιαστικού/ ρήματος.
2. Ο μαθητής θα μάθει τη διάκριση ανάμεσα σε ουσιαστικά και ρήματα σε ζεύγη ουσιαστικού/ ρήματος.	2. Ο μαθητής θα διακρίνει τα ουσιαστικά από τα ρήματα, όταν του δείξουν ζεύγη ουσιαστικού/ ρήματος.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει το ουσιαστικό και το ρήμα, όταν του δείξουν ζεύγη ουσιαστικού/ ρήματος.	3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το ουσιαστικό και το ρήμα, όταν του δείξουν ζεύγη ουσιαστικού/ ρήματος.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει μία εικόνα ή ένα αντικείμενο, όταν του δείξουν το νοηματικό ζεύγος ουσιαστικού/ ρήματος.	4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει μία εικόνα ή ένα αντικείμενο όταν του δείξουν το νοηματικό ζεύγος ουσιαστικού/ ρήματος.
5. Ο μαθητής θα μάθει πώς να παράγει το κατάλληλο ουσιαστικό ή ρήμα, όταν του δείξουν ένα στοιχείο-ερέθισμα (εικόνα ή αντικείμενο).	5. Ο μαθητής θα παράγει το κατάλληλο ουσιαστικό ή ρήμα, όταν του δείξουν ένα στοιχείο-ερέθισμα (εικόνα ή αντικείμενο).
	6. Ο μαθητής θα παράγει το σωστό ουσιαστικό ή ρήμα σε ζεύγη ουσιαστικού/ ρήματος, όταν του παρουσιάσουν αντίστοιχα παραδείγματα. [π.χ. όταν του δείξουν το ρήμα ΚΑΘΟΜΑΙ, παράγει το ουσιαστικό ΚΑΡΕΚΛΑ, όταν του δείξουν το ουσιαστικό ΤΗΛΕΦΩΝΟ, παράγει το ρήμα ΤΗΛΕΦΩΝΩ]
ΤΑΞΙΝΟΜΗΤΕΣ	ΤΑΞΙΝΟΜΗΤΕΣ
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τους διαφορετικούς τύπους ταξινομητών της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει, θα κατηγοριοποιήσει και θα παράγει τους διαφορετικούς τύπους ταξινομητών της ΕΝΓ.
<i>Ειδικό στόχοι:</i>	<i>Ειδικό στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τους διαφορετικούς τύπους ταξινομητών της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τους διαφορετικούς τύπους ταξινομητών της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τους διαφορετικούς τύπους ταξινομητών της ΕΝΓ: <ul style="list-style-type: none"> • Σημσιολογικούς • Σώματος • Στοιχείων της φύσης • Εργαλείων • Μεγέθους και Σχήματος 	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει τους διαφορετικούς τύπους ταξινομητών της ΕΝΓ: <ul style="list-style-type: none"> • Σημσιολογικούς • Σώματος • Στοιχείων της φύσης • Εργαλείων • Μεγέθους και Σχήματος

• Περιληπτικών Ουσιαστικών	• Περιληπτικών Ουσιαστικών
	3. Ο μαθητής θα παράγει τον σωστό ταξινομητή, όταν του δείξουν ένα στοιχείο-ερέθισμα (εικόνα ή αντικείμενο).
	4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ένα στοιχείο-ερέθισμα (εικόνα ή αντικείμενο), όταν του δείξουν τον ταξινομητή.
	5. Ο μαθητής θα ομαδοποιήσει σε κατηγορίες τα αντικείμενα που αντιπροσωπεύονται από ταξινομητές της ΕΝΓ.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς ενσωματώνονται οι ταξινομητές σε ρήματα κίνησης και θέσης	Σκοπός: Ο μαθητής θα ενσωματώσει τους ταξινομητές σε ρήματα κίνησης και θέσης.
<i>Ειδικόί στόχοι:</i>	<i>Ειδικόί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πως σχηματίζονται τα ρήματα κίνησης και θέσης.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ρήματα κίνησης και θέσης.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τη λειτουργία του χώρου σε ρήματα κίνησης και ρήματα θέσης.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη λειτουργία του χώρου σε ρήματα κίνησης και ρήματα θέσης.
3. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τους σωστούς ταξινομητές σε ρήματα κίνησης και θέσης, όταν του δοθεί ένα στοιχείο-ερέθισμα.	3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τους σωστούς ταξινομητές σε ρήματα κίνησης και θέσης, όταν του δοθεί ένα στοιχείο-ερέθισμα.
4. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει μία εικόνα ή ένα αντικείμενο, όταν του δοθεί το αντίστοιχο ρήμα κίνησης και θέσης.	4. Ο μαθητής θα παράγει το σωστό ρήμα κίνησης και θέσης, όταν του δοθεί ένα ερέθισμα (εικόνα ή αντικείμενο).
7. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει μία εικόνα ή ένα αντικείμενο, όταν του δοθεί το αντίστοιχο νοηματικό ζεύγος ουσιαστικού ή ρήματος.	7. Ο μαθητής θα παράγει το σωστό ουσιαστικό ή ρήμα, όταν του δοθεί ένα ερέθισμα (εικόνα ή αντικείμενο).
Σκοπός: Ο μαθητής θα αναπτύξει τις δεξιότητες που απαιτούνται για να κρίνει τη γραμματικότητα προτάσεων της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις δεξιότητες που απαιτούνται για να κρίνει τη γραμματικότητα προτάσεων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικόί στόχοι:</i>	<i>Ειδικόί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τις παρακάτω γραμματικές και συντακτικές κατηγορίες: <ul style="list-style-type: none"> • Ουσιαστικά • Αντωνυμίες • Ρήματα • Επίθετα • Ταξινομητές • Επιρρήματα • Σειρά Λέξεων 	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα συζητήσει για τις παρακάτω γραμματικές και συντακτικές κατηγορίες. <ul style="list-style-type: none"> • Ουσιαστικά • Αντωνυμίες • Ρήματα • Επίθετα • Ταξινομητές • Επιρρήματα • Σειρά Λέξεων
2. Ο μαθητής θα μάθει την έννοια της γραμματικότητας στην ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα κρίνει τη χρήση των γραμματικών στοιχείων, ως κατάλληλη ή ακατάλληλη σε προτάσεις της ΕΝΓ.

10.5. Παραλλαγές Ύφους

Πρόσληψη	Εκφορά
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς αλλάζει η χρήση της γλώσσας σε διαφορετικά περιβάλλοντα.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τη γλώσσα σε διαφορετικά περιβάλλοντα και θα αναλύσει πώς αλλάζει η χρήση της γλώσσας σε καθένα από αυτά.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
<p>Ο μαθητής θα κατανοήσει τις διαφορές στα ακόλουθα γλωσσικά περιβάλλοντα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επίσημες και ανεπίσημες καταστάσεις • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου οι συνομιλητές τηρούν αποστάσεις και είναι συγκρατημένοι • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου στόχος είναι η μετάδοση πληροφοριών και όχι η συμμετοχή του συνομιλητή • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου στόχος είναι η επικοινωνία των νοηματιστών και η ανταλλαγή απόψεων 	<p>Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τη γλώσσα στα ακόλουθα γλωσσικά περιβάλλοντα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επίσημες και ανεπίσημες καταστάσεις • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου οι συνομιλητές τηρούν αποστάσεις και είναι συγκρατημένοι • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου στόχος είναι η μετάδοση πληροφοριών και όχι η συμμετοχή του συνομιλητή • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου στόχος είναι η επικοινωνία των νοηματιστών και η ανταλλαγή απόψεων
Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη διαφορετική χρήση της γλώσσας από διαφορετικούς ανθρώπους.	Σκοπός: Ο μαθητής θα συζητήσει για τη διαφορετική χρήση της γλώσσας από διαφορετικούς ανθρώπους.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
<p>Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τις διαφορές στη χρήση της γλώσσας ανάμεσα σε:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Άντρες και γυναίκες • Διαφορετικές ηλικίες • Διαφορετικές περιοχές • Κοινωνικές διαφορές • Μορφωτικό επίπεδο • Αποδοχή της νοηματικής ή της ελληνικής ως γλώσσας επικοινωνίας 	<p>Ο μαθητής θα συζητήσει για τις διαφορές στη χρήση της γλώσσας ανάμεσα σε:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Άντρες και γυναίκες • Διαφορετικές ηλικίες • Διαφορετικές περιοχές • Κοινωνικές διαφορές • Μορφωτικό επίπεδο • Αποδοχή της νοηματικής ή της ελληνικής ως γλώσσας επικοινωνίας
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει για τα ζητήματα κύρους και κοινωνικής θέσης της γλώσσας.	Σκοπός: Ο μαθητής θα συζητήσει τα ζητήματα κύρους και κοινωνικής θέσης της γλώσσας.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
<p>Ο μαθητής θα μάθει για τους τρόπους με τους οποίους η χρήση της γλώσσας επηρεάζει τις θέσεις και τις αντιλήψεις των ανθρώπων.</p>	<p>Ο μαθητής θα διερευνήσει τους τρόπους με τους οποίους η χρήση της γλώσσας επηρεάζει τις θέσεις και τις απόψεις των ανθρώπων και η έρευνα θα αφορά στη στάση των:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ακουόντων προς τους Κωφούς • Κωφών προς Κωφούς • Κωφών προς ακούοντες • Πλειονοτήτων προς μειονότητες

Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει για τις παραλλαγές ύφους της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα δώσει παραδείγματα ΕΝΓ με παραλλαγές ύφους.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
<p>Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το διαφορετικό ύφος που χρησιμοποιείται στις ακόλουθες περιπτώσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • διάλογος μαθητή με μαθητή • διάλογος μαθητή με ενήλικα • διαλέξεις • τηλεοπτικό δελτίο • συνομιλία με κάποιον που δεν έχει γνώση της ΕΝΓ. • πολιτική ομιλία • συνομιλία με πολύ μικρά παιδιά • συνομιλία με προϊστάμενο • συνομιλία με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας 	<p>Ο μαθητής θα εξασκηθεί σε διαφορετικές χρήσεις της ΕΝΓ γλώσσας σε κατάλληλα περιβάλλοντα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • διάλογος μαθητή με μαθητή • διάλογος μαθητή με ενήλικα • διαλέξεις • τηλεοπτικό δελτίο • συνομιλία με κάποιον που δεν έχει γνώση της ΕΝΓ. • πολιτική ομιλία • συνομιλία με πολύ μικρά παιδιά • συνομιλία με τον προϊστάμενο • συνομιλία με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας

10.6. Ανταπόκριση στη Λογοτεχνία

Πρόσληψη	Εκφορά
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει ότι υπάρχουν διαφορετικοί τύποι κειμένων της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει διαφορετικούς τύπους κειμένων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει ότι υπάρχουν λογοτεχνικά και μη-λογοτεχνικά είδη κειμένων.	1. Ο μαθητής θα εξηγήσει τις διαφορές ανάμεσα λογοτεχνικά και μη-λογοτεχνικά είδη κειμένων.
2. Ο μαθητής θα παρακολουθήσει ποίηση στην ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα συνθέσει απλά ποιήματα στην ΕΝΓ, χρησιμοποιώντας ρυθμό, χειρομορφές, αριθμούς.
3. Ο μαθητής θα παρακολουθήσει μικρές ιστορίες (αφηγήσεις) στην ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα αφηγηθεί μία μικρή ιστορία (αφήγηση).
4. Ο μαθητής θα παρακολουθήσει μύθους στην ΕΝΓ.	4. Ο μαθητής θα εξηγήσει τη σημασία ενός μύθου της ΕΝΓ.
5. Ο μαθητής θα παρακολουθήσει βιογραφίες στην ΕΝΓ.	5. Ο μαθητής θα δημιουργήσει μία μικρή βιογραφία.
6. Ο μαθητής θα παρακολουθήσει διαφημίσεις στην ΕΝΓ.	6. Ο μαθητής θα δημιουργήσει μικρές διαφημίσεις.
7. Ο μαθητής θα παρακολουθήσει δελτία ειδήσεων στην ΕΝΓ.	7. Ο μαθητής θα δημιουργήσει μικρά δελτία ειδήσεων.
Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τα βασικά συστατικά μέρη των αφηγήσεων της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα βασικά συστατικά μέρη των αφηγήσεων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει ότι είναι σημαντικό να καθορίζει το χώρο και το χρόνο μίας αφήγησης από την αρχή.	1. Ο μαθητής θα καθορίσει το χώρο και το χρόνο μίας αφήγησης από την αρχή.

2. Ο μαθητής θα μάθει ότι είναι σημαντικό να ορίζει με σαφήνεια τους πρωταγωνιστές μιας ιστορίας.	2. Ο μαθητής θα ορίσει με σαφήνεια τους πρωταγωνιστές στις αφηγήσεις του.
3. Ο μαθητής θα μάθει ότι είναι σημαντική η σωστή αλληλουχία σε μία αφήγηση.	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τη σωστή αλληλουχία στις αφηγήσεις του.
4. Ο μαθητής θα μάθει ότι είναι σημαντικές οι συγκρούσεις και οι αντιθέσεις σε μία αφήγηση.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει συγκρούσεις και αντιθέσεις στις αφηγήσεις του.
	5. Ο μαθητής θα συμπεριλάβει την εξομάλυνση των συγκρούσεων και των αντιθέσεων στις αφηγήσεις του.
5. Ο μαθητής θα μάθει τις κατάλληλες συνδετικές τεχνικές των αφηγήσεων: <ul style="list-style-type: none"> • Αλλαγή ρόλων • Βλέμμα • Παύση • Χρήση χώρου • Δείξη 	6. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις κατάλληλες συνδετικές τεχνικές στις αφηγήσεις του: <ul style="list-style-type: none"> • Αλλαγή ρόλων • Βλέμμα • Παύση • Χρήση χώρου • Δείξη
6. Ο μαθητής θα μάθει τις κατάλληλες εισαγωγές για τις αφηγήσεις του.	7. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις κατάλληλες εισαγωγές για τις αφηγήσεις του.
7. Ο μαθητής θα μάθει τις κατάλληλες τεχνικές κλεισίματος των αφηγήσεών του.	8. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις κατάλληλες τεχνικές κλεισίματος στις αφηγήσεις του.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να συνοψίζει αποτελεσματικά ένα κείμενο της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα συνοψίσει αποτελεσματικά κείμενα της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει τις διαφορές ανάμεσα στο πρωτότυπο έργο και σε μία περίληψη.	1. Ο μαθητής θα εξηγήσει τις διαφορές ανάμεσα σε ένα πρωτότυπο έργο και στην αντίστοιχη περίληψη.
2. Ο μαθητής θα μάθει ποια στοιχεία ενός κειμένου είναι απαραίτητο να υπάρχουν στην περίληψή του.	2. Ο μαθητής θα εξηγήσει ποια στοιχεία ενός κειμένου είναι απαραίτητο να υπάρχουν στην περίληψή του.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να εκφράζει και να αιτιολογεί την προτίμησή του για διάφορα κείμενα της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα εκφράσει και θα αιτιολογήσει την προτίμησή του για διάφορα κείμενα της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα διαβάσει διάφορα κείμενα της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα συζητήσει για διάφορα κείμενα της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίσει τα χαρακτηριστικά που του αρέσουν σε ορισμένα κείμενα της ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα συζητήσει για τα χαρακτηριστικά που του αρέσουν σε ορισμένα κείμενα της ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίσει τα χαρακτηριστικά που δεν του αρέσουν σε ορισμένα κείμενα της ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα συζητήσει τα χαρακτηριστικά που δεν του αρέσουν σχετικά με ορισμένα κείμενα της ΕΝΓ.
4. Ο μαθητής θα μάθει να εκφράζει και να αιτιολογεί την προτίμησή του για δημιουργούς και έργα της ΕΝΓ.	4. Ο μαθητής θα εκφράσει και θα αιτιολογήσει την προτίμησή του για δημιουργούς και έργα της ΕΝΓ.

Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τις στρατηγικές που απαιτούνται για τη συλλογή νοηματιζόμενων ιστοριών από Κωφούς ενήλικες.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις κατάλληλες στρατηγικές για τη συλλογή νοηματιζόμενων ιστοριών από Κωφούς ενήλικες.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα παρακολουθήσει διάφορες προφορικές/ νοηματικές ιστορίες.	1. Ο μαθητής θα συζητήσει για διάφορες προφορικές/ νοηματικές ιστορίες.
2. Ο μαθητής θα μάθει τις απαραίτητες διαδικασίες και προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή μίας συνέντευξης.	2. Ο μαθητής θα εξασκηθεί στη διεξαγωγή μίας συνέντευξης, ακολουθώντας τις κατάλληλες διαδικασίες και προϋποθέσεις.
3. Ο μαθητής θα μάθει ότι οι ερωτήσεις πρέπει να προετοιμάζονται πριν από τη συνέντευξη.	3. Ο μαθητής θα προετοιμάσει ερωτήσεις πριν από την συνέντευξη.
4. Ο μαθητής θα μάθει ότι κάποιες ερωτήσεις είναι αποδεκτές σε μία συνέντευξη και κάποιες άλλες όχι.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει αποδεκτές ερωτήσεις στη συνέντευξη.
5. Ο μαθητής θα μάθει ότι η συνέντευξη θα πρέπει να έχει συγκεκριμένο σκοπό.	5. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει ερωτήσεις που έχουν συγκεκριμένο σκοπό.
	6. Ο μαθητής θα πραγματοποιήσει πέντε τουλάχιστον συνεντεύξεις με Κωφούς ενήλικες.
	7. Ο μαθητής θα συγκρίνει τις απαντήσεις των ατόμων που πήραν μέρος στις συνεντεύξεις.
	8. Ο μαθητής θα συζητήσει με τους συμμαθητές τους για τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να χρησιμοποιεί τις μεθόδους ανάλυσης και κατηγοριοποίησης της λογοτεχνίας.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις μεθόδους ανάλυσης και κατηγοριοποίησης της λογοτεχνίας.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τη λογοτεχνία, ανάλογα με το είδος κειμένου.	1. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τη λογοτεχνία, ανάλογα με το είδος κειμένου.
2. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τους χαρακτήρες, ανάλογα με το ρόλο τους, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους κ.λ.π.	2. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τους χαρακτήρες, ανάλογα με το ρόλο τους, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους κ.λ.π.
3. Ο μαθητής θα μάθει να διακρίνει ένα γεγονός από μία άποψη, όταν αναλύει λογοτεχνία.	3. Ο μαθητής θα διακρίνει ένα γεγονός από μία άποψη, όταν αναλύει λογοτεχνία.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τις τεχνικές που χρησιμοποιούν οι λογοτέχνες της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τις τεχνικές που χρησιμοποιούν οι λογοτέχνες της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τα εργαλεία και τις τεχνικές που χρησιμοποιούν οι λογοτέχνες για να εντάξουν τους αναγνώστες/ θεατές τους σε μία ιστορία τους.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τα εργαλεία και τις τεχνικές που χρησιμοποιούν οι λογοτέχνες για να εντάξουν τους αναγνώστες/ θεατές τους σε μία ιστορία τους.
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τα εργαλεία και τις τεχνικές που χρησιμοποιούν οι λογοτέχνες για να δημιουργήσουν αγωνία στους αναγνώστες/ θεατές τους για την εξέλιξη μίας ιστορίας τους.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τα εργαλεία και τις τεχνικές που χρησιμοποιούν οι λογοτέχνες για να δημιουργήσουν αγωνία στους αναγνώστες/ θεατές τους για την εξέλιξη μίας ιστορίας τους.

3. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τη χρήση των μοτίβων και του ρυθμού σε λογοτεχνικά είδη της ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη χρήση των μοτίβων και του ρυθμού σε λογοτεχνικά είδη της ΕΝΓ.
4. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τα ύφος και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά διαφόρων λογοτεχνών της ΕΝΓ.	4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το ύφος και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά διαφόρων λογοτεχνών της ΕΝΓ.

10.7. Γλώσσα και Πολιτισμός

Πρόσληψη	Εκφορά
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο ενός διερμηνέα της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα συζητήσει το σημαντικό ρόλο ενός διερμηνέα της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τα γενικά καθήκοντα ενός διερμηνέα της ΕΝΓ, καθώς και τα ιδιαίτερα καθήκοντα του εκπαιδευτικού διερμηνέα.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα συζητήσει για τα γενικά καθήκοντα ενός διερμηνέα της ΕΝΓ, καθώς και για τα ιδιαίτερα καθήκοντα του εκπαιδευτικού διερμηνέα.
2. Ο μαθητής θα μάθει ότι ένας διερμηνέας της ΕΝΓ πρέπει να προσκληθεί για να εξασφαλιστεί η παρουσία του σε μία περίπτωση.	2. Ο μαθητής θα εξηγήσει γιατί ένας διερμηνέας της ΕΝΓ πρέπει να προσκληθεί για να εξασφαλιστεί η παρουσία του σε μία περίπτωση.
3. Ο μαθητής θα μάθει ότι ένας επαγγελματίας διερμηνέας μπορεί να αναζητηθεί μέσω της ΟΜΚΕ, του σωματείου διερμηνέων ή και ιδιωτικά.	3. Ο μαθητής θα εξηγήσει γιατί ένας επαγγελματίας διερμηνέας μπορεί να αναζητηθεί μέσω της ΟΜΚΕ, του σωματείου διερμηνέων ή και ιδιωτικά.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει ότι έχει ορισμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις, όταν προσλαμβάνει ένα διερμηνέα.	Σκοπός: Ο μαθητής θα εξηγήσει ότι έχει ορισμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις, όταν προσλαμβάνει ένα διερμηνέα.
<i>Ειδικό Στόχοι:</i>	<i>Ειδικό Στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει ότι είναι υποχρέωση του διερμηνέα να 'ταιριάξει' τη γλωσσική του απόδοση με αυτή του πελάτη του.	1. Ο μαθητής θα συζητήσει για την υποχρέωση του διερμηνέα να 'ταιριάξει' τη γλωσσική του απόδοση με αυτή του πελάτη του.
2. Ο μαθητής θα μάθει ότι έχει δικαίωμα να σταματήσει το διερμηνέα και να του ζητήσει διευκρίνιση, αν δεν κατανοήσει κάτι.	2. Ο μαθητής θα συζητήσει για το δικαίωμα που έχει να σταματήσει το διερμηνέα και να του ζητήσει διευκρίνιση, αν δεν κατανοήσει κάτι.
3. Ο μαθητής θα μάθει ότι υπάρχουν κατάλληλοι και ακατάλληλοι τρόποι να διακόψει το διερμηνέα, αν δεν κατανοήσει κάτι.	3. Ο μαθητής θα συζητήσει ότι υπάρχουν κατάλληλοι και ακατάλληλοι τρόποι να διακόψει το διερμηνέα, αν δεν κατανοήσει κάτι.
4. Ο μαθητής θα μάθει ότι πρέπει να νοηματίζει καθαρά, έτσι ώστε ο διερμηνέας να μπορεί να τον κατανοήσει.	4. Ο μαθητής θα συζητήσει ότι πρέπει να νοηματίζει καθαρά, έτσι ώστε ο διερμηνέας να μπορεί να τον κατανοήσει.
5. Ο μαθητής θα μάθει ότι ένας διερμηνέας έχει το δικαίωμα να ζητήσει διευκρίνιση, αν δεν κατανοήσει κάτι.	5. Ο μαθητής θα συζητήσει ότι ένας διερμηνέας έχει το δικαίωμα να ζητήσει διευκρίνιση, αν δεν κατανοήσει κάτι.
6. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει την σημασία της αποτελεσματικής επικοινωνίας ανάμεσα στον Κωφό και το διερμηνέα του.	6. Ο μαθητής θα συζητήσει την σημασία της αποτελεσματικής επικοινωνίας ανάμεσα στον Κωφό και το διερμηνέα του.

10.8. Ενδεικτικές Δραστηριότητες Γραμματικής

1. Οι μαθητές εξασκούνται στην ορθή εκφορά νοημάτων μέσα σε προτάσεις.
2. Οι μαθητές εξασκούνται στο σχηματισμό / συμπλήρωση προφορικών / νοηματικών προτάσεων.
3. Οι μαθητές εξασκούνται στη χρήση λέξεων/ νοημάτων μέσα σε οικείες προτάσεις.
4. Η δασκάλα δημιουργεί λίστες από ζεύγη ουσιαστικού/ ρήματος (για παράδειγμα: ΚΑΘΟΜΑΙ/ ΚΑΡΕΚΛΑ, ΠΕΤΑΩ-ΜΕ-ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ / ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ, ΑΝΟΙΓΩ-ΕΝΑ-ΒΙΒΛΙΟ/ ΒΙΒΛΙΟ, ΤΗΛΕΦΩΝΩ/ ΤΗΛΕΦΩΝΟ). Συζητείται στην τάξη η κίνηση του κάθε ζεύγους. Δημιουργείται μία μικρή ιστορία που να συμπεριλαμβάνει ζεύγη ουσιαστικού/ ρήματος. Συζητούνται περιπτώσεις που μπορεί να γίνει λάθος νοηματισμός και να προκληθεί σύγχυση.
5. Η δασκάλα νοηματίζει διάφορα ζεύγη ουσιαστικού/ ρήματος. Ζητάει από την τάξη να αναγνωρίσει ποιο νόημα δηλώνει το ουσιαστικό και ποιο το ρήμα.
6. Η δασκάλα γράφει δύο προτάσεις, χρησιμοποιώντας ζεύγη ουσιαστικού/ ρήματος. Νοηματίζει μία από τις προτάσεις. Ζητάει από την τάξη να αναγνωρίσει ποια πρόταση αντιστοιχεί σε ό,τι νοηματίζει, π.χ.: 'Σε παρακαλώ, σκούπισε το πάτωμα' ή 'Σε παρακαλώ, φέρε μου τη σκούπα'.
7. Η δασκάλα συζητάει με τους μαθητές τον τρόπο με τον οποίο δύο νοήματα μπορούν να συνδυαστούν για να σχηματίσουν ένα καινούργιο σύνθετο νόημα (MAMA + ΜΠΑΜΠΑΣ = ΓΟΝΕΙΣ). Νοηματίζει ένα σύνθετο νόημα της ΕΝΓ, π.χ. b c (κυρτή επιφάνεια + κυλινδρικός σωλήνας) = ΚΑΜΙΝΑΔΑ και ζητάει από τους μαθητές να αναγνωρίσουν τα δύο νοήματα που χρησιμοποιούνται για να δημιουργηθεί αυτή τη λέξη. Παροτρύνει την τάξη να σκεφτεί παρόμοια παραδείγματα σύνθετων νοημάτων.
8. Γίνεται πρακτική εξάσκηση ιδιωματικών εκφράσεων της ΕΝΓ. Αυτές οι εκφράσεις ενσωματώνονται σε σενάριο για θεατρικό έργο.
9. Προσκαλούνται στο σχολείο Κωφοί διαφόρων ηλικιών για να αφηγηθούν ιστορίες στην τάξη. Η δασκάλα εντοπίζει παραδείγματα νοημάτων που διαφέρουν από τα συνηθισμένα ή που η τάξη πιστεύει πως παρουσιάζουν κάποιες ιδιαιτερότητες. Συζητάει με την τάξη για αυτά τα νοήματα και για το ύφος νοηματισμού των διαφόρων Κωφών.
10. Οι μαθητές με τη δασκάλα τους δημιουργούν ένα βιβλίο και το εικονογραφούν με ασυνήθιστα νοήματα.
11. Η δασκάλα συζητάει με τους μαθητές τον τρόπο με τον οποίο τα νοήματα αλλάζουν με το χρόνο, π.χ. το ρήμα ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΩ νοηματίζεται και με τα δύο χέρια. Μπορεί όμως να νοηματιστεί και με το ένα χέρι, επειδή έχει δύο συμμετρικές χειρομορφές. Η σημασία του δεν αλλάζει. Φτιάχνουν μία λίστα από νοήματα που περιγράφουν αντικείμενα και βασίζονται στα χαρακτηριστικά τους (για παράδειγμα: ΤΗΛΕΦΩΝΟ, ΤΑΞΙ). Συζητούν πώς τα νοήματα μπορούν να βασιστούν σε χαρακτηριστικά που μπορεί να αλλάξουν με το χρόνο, αλλά δεν αλλάζει απαραίτητα και το νόημά τους.

12. Δημιουργείται μία λίστα με λέξεις που σχετίζονται με αθλήματα, αυτοκίνητα, διαπροσωπικές σχέσεις, χρήματα κ.λ.π.. Οι μαθητές (με τη βοήθεια της δασκάλας τους ή της οικογένειάς τους) ζητούν από άντρες και γυναίκες διαφόρων ηλικιών να νοηματίσουν τις λέξεις αυτές. Παρατηρούν τις εκφράσεις του προσώπου τους και τον τόνο του νοηματισμού. Βλέπουν αν υπάρχουν διαφορές στα νοήματα που να βασίζονται στο φύλο ή στην ηλικία.

10.9. Ενδεικτικές Δραστηριότητες Λεξιλογίου

1. Οι μαθητές εξασκούνται στην ορθή εκφορά νοημάτων μέσα σε προτάσεις.
2. Οι μαθητές εξασκούνται στο σχηματισμό / συμπλήρωση προφορικών / νοηματικών προτάσεων.
3. Οι μαθητές εξασκούνται στη χρήση λέξεων/ νοημάτων μέσα σε οικείες προτάσεις.
4. Γίνεται καταγραφή σε βίντεο μύθων και παραμυθιών με κοινά ή παρόμοια θέματα απ' όλο τον κόσμο και αυτά συγκρίνονται με τα μυθολογικά μοτίβα του τόπου μας. Συνεργασία σχολείων και οργανώσεων Κωφών. (Σύνδεση με όλα τα μαθήματα, κυρίως τα γλωσσικά).
5. Οι μαθητές δημιουργούν ιστορίες τις οποίες εξιστορούν στην τάξη. Στόχος είναι η ανάδειξη του καλύτερου 'παραμυθά' (Σύνδεση με το μάθημα της Γλώσσας).
6. Οι μαθητές αφηγούνται μία ιστορία, ένα παραμύθι, ένα ανέκδοτο ή ένα θεατρικό έργο όπως το είδαν ή με παραλλαγές.
7. Οι μαθητές εξασκούνται σε περιλήψεις αφηγήσεων.
8. Οι μαθητές συμμετέχουν σε διάφορες μορφές λεκτικής επικοινωνίας, όπως: 'επαναφήγησης', ελεύθερο διάλογο, συζητήσεις, δραματοποιήσεις, θεατρικά παιχνίδια, παιχνίδια ρόλων, ποιήματα και σε εκδηλώσεις της σχολικής ζωής. (Σύνδεση με τα μαθήματα της Γλώσσας, της Μουσικής, της Γυμναστικής και των Τεχνικών). (Βιωματική και ενεργητική συμμετοχή).
9. Οι μαθητές εξασκούνται στο να δίνουν ή να ακολουθούν προφορικές/ νοηματικές οδηγίες για την εκτέλεση πράξεων, όπως η συναρμολόγηση ενός παιχνιδιού. (Εφαρμογή της δραστηριότητας στα Τεχνικά).
10. Οι μαθητές (με τη βοήθεια της δασκάλας τους) ζητούν από Κωφούς ενήλικες τα νοήματα για διάφορες γιορτές (π.χ. Χριστούγεννα). Προετοιμάζουν φωτογραφίες ή σχέδια με τα τοπικά νοήματα. Βρίσκουν παραλλαγές νοημάτων για λέξεις, όπως: ΝΩΡΙΣ, ΣΥΝΤΟΜΑ, ΠΙΚΝΙΚ, ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ κ.λ.π.
11. Προσκαλείται στο σχολείο ένας Κωφός ενήλικας ή ένας μεγαλύτερος Κωφός μαθητής για να συζητήσει για τα νοήματα που αφορούν σε ιδιαίτερα γεγονότα π.χ. τη τελετή του γάμου.
12. Η δασκάλα με τους μαθητές της φτιάχνει μία λίστα από νοήματα που έχουν προστεθεί στη γλώσσα λόγω της προόδου της τεχνολογίας, π.χ. ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ/ ΚΟΜΠΙΟΥΤΕΡ, ΤΗΛΕΤΥΠΙΑ/ FAX, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ/ E-MAIL κ.λ.π..

13. Η δασκάλα συζητά με τους μαθητές την ένταση των χρωμάτων. Τους μαθαίνει να κλίνουν το νόημα με μη-χειροκινησιακούς δείκτες ανάλογους με την απόχρωση του χρώματος (για παράδειγμα: ΚΟΚΚΙΝΟ, στο οποίο η κίνηση του κεφαλιού, η έκφραση του προσώπου και η κίνηση του νοήματος διαφοροποιούνται ανάλογα με την απόχρωση). Εξασκούνται στο νοηματισμό της ανοικτής και της σκούρας απόχρωσης διαφόρων χρωμάτων.
14. Δίνοντας στους μαθητές ένα αντικείμενο, π.χ. ένα παιχνίδι, η δασκάλα χρησιμοποιεί ταξινομητές για να περιγράψει τη θέση του από διάφορες οπτικές γωνίες.
15. Η τάξη (με τη βοήθεια της δασκάλας) δημιουργεί μία μικρή ιστορία στην ΕΝΓ.
  - A. Η δασκάλα αφηγείται την ιστορία. Συμπεριλαμβάνει μη-χειροκινησιακούς δείκτες.
  - B. Η δασκάλα προσπαθεί να αφηγηθεί την ιστορία χωρίς εκφράσεις του προσώπου.

10.10. Ενδεικτικές Δραστηριότητες Παραλλαγών Ύφους, Ανταπόκρισης στη Λογοτεχνία, Γλώσσας και Πολιτισμού

1. Δίνονται συνεντεύξεις από άτομα, κυρίως Κωφούς, χρήστες ή γνώστες της ΕΝΓ με αφορμή το επάγγελμά τους, τη ζωή τους, τις συνήθειες ή τα προβλήματά τους. (Σύνδεση με πολλά μαθήματα, όπως τη Γεωγραφία για τον τόπο καταγωγής τους, την Αγωγή του Πολίτη για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους).
2. Οργανώνεται ένας διαγωνισμός αφήγησης ενός φανταστικού περιστατικού (με πρωταγωνιστή έναν άνθρωπο, ένα αντικείμενο ή ένα ζώο) ή ενός λαϊκού παραμυθιού από τον ιδιαίτερο τόπο καταγωγής του καθενός (Σύνδεση με τα μαθήματα της Ιστορίας, της Γεωγραφίας και της Γλώσσας).
3. Οι μαθητές παίζουν παιχνίδια ρόλων, όπου ο καθένας υποδύεται ένα πρόσωπο υπαρκτό ή ιστορικό και οι υπόλοιποι καλούνται με ερωτήσεις και διευκρινίσεις να μαντέψουν το υποδιδόμενο πρόσωπο. (Σύνδεση με τα μαθήματα της Ιστορίας, της Γλώσσας κ.λ.π.).
4. Οι μαθητές παίρνουν ρόλους και εξασκούνται στην κατανόηση και παραγωγή λόγου σε συγκεκριμένες επικοινωνιακές περιστάσεις (π.χ. ένα γεύμα σε ένα εστιατόριο), αφού πρώτα έχουν παρακολουθήσει αυθεντικούς διάλογους σε βίντεο κατά τους οποίους μαντεύουν τις προθέσεις του νοηματιστή και αποκωδικοποιούν πληροφορίες. (Σύνδεση με τα μαθήματα της Γλώσσας και της Αγωγής του Πολίτη).
5. Γίνεται καταγραφή σε βίντεο μύθων και παραμυθιών με κοινά ή παρόμοια θέματα απ' όλο τον κόσμο και αυτά συγκρίνονται με τα μυθολογικά μοτίβα του τόπου μας. Συνεργασία σχολείων και οργανώσεων Κωφών. (Σύνδεση με όλα τα μαθήματα, κυρίως τα γλωσσικά).
6. Οι μαθητές αποδίδουν στα ελληνικά απλούς μύθους, λαϊκά παραμύθια και παροιμίες.
7. Η δασκάλα με τους μαθητές συζητούν και αναλύουν τα υφολογικά στοιχεία διαφόρων κειμένων (συνταγές, απλά ποιήματα, αφίσες, ιστορίες, θεατρικά έργα κ.ά.).
8. Οι μαθητές κάνουν δραματοποιημένη ανάγνωση κειμένων (Σύνδεση με το μάθημα της Γλώσσας).

9. Οι μαθητές δημιουργούν ιστορίες και τις εξιστορούν στην τάξη. Στόχος είναι η ανάδειξη του καλύτερου 'παραμυθά' (Σύνδεση με το γλωσσικό μάθημα των Ελληνικών και τις τεχνικές προφορικών κειμένων).
10. Οι μαθητές εξοικειώνονται με διαφορετικά είδη προφορικού/ νοηματικού λόγου: οδηγία, ανακοίνωση, συνέντευξη, διαφήμιση κτλ.
11. Οι μαθητές αφηγούνται μία ιστορία, ένα μύθο, ένα γεγονός, ένα σχέδιο δράσης (Ιστορία) με σχετική χρήση μηχανισμών / δεικτών συνοχής των διαφόρων φάσεων.
12. Οι μαθητές κάνουν την περίληψη μιας ιστορίας ή ενός θεατρικού έργου.
13. Γίνεται ανάγνωση και επεξεργασία λογοτεχνικών κειμένων είτε στο μάθημα της γλώσσας-στόχου είτε στα πλαίσια σύγκρισης κειμένων της γλώσσας-στόχου με άλλες ζωντανές γλώσσες (π.χ. Νεοελληνική Γλώσσα).
14. Οι μαθητές συλλέγουν, επεξεργάζονται, οργανώνουν τα γλωσσικά μέσα σχετικά με ένα θέμα ή μία επικοινωνιακή περίπτωση. Στη συνέχεια τα χρησιμοποιούν για τη δημιουργία μικρών διαλόγων (κατευθυνόμενων ή ελεύθερων).
15. Οι μαθητές (με τη βοήθεια της δασκάλας τους) εκδίδουν σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή μία διγλώσσα εφημερίδα Ελληνικής Γλώσσας και Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας με νέα, άρθρα, ιστορίες, συνεντεύξεις, ανέκδοτα και ό,τι άλλο μπορεί να ενδιαφέρει μία σχολική κοινότητα (Σύνδεση με όλα τα μαθήματα).

10.11. Αξιολόγηση

Σκεπτικό των Τεστ:

Να αναλύουν τη γνώση του λεξιλογίου με το να διερευνούν διάφορους σημασιολογικούς τομείς.

Πρόσληψη	Εκφορά
Ο μαθητής αξιολογείται στο:	Ο μαθητής αξιολογείται στο:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Να αναγνωρίζει τα στοιχεία του λεξιλογίου στο γλωσσικό περιβάλλον καθώς και ως εδραιωμένα λεκτικά στοιχεία. 2. Να προσλαμβάνει πληροφορίες από ένα νοηματιστή της ΕΝΓ. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να επιλέγει και να χρησιμοποιεί τους σωστούς ταξινομητές σε μία 'επαναφήγηση', βλέποντας ένα βίντεο (ή άλλο ερέθισμα) που χρησιμοποιεί πραγματικά αντικείμενα. 2. Να χρησιμοποιεί αφηγηματικές δομές σε 'επαναφηγήσεις' ιστοριών.
<p>Εργαλείο Αξιολόγησης:</p> <p>Κατανόηση:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Αντωνύμων στην ΕΝΓ. 2. Συνωνύμων στην ΕΝΓ. 3. Πληθυντικού στην ΕΝΓ. 4. Τεστ: Λεξιλογίου σε Προτάσεις (VST) (Τεστ με σπάνια στοιχεία του λεξιλογίου, όπως αυτά χρησιμοποιούνται σε διάφορες προτάσεις μέσα σε αυθεντικά κείμενα). 5. Πραγματικών αντικειμένων με δείξη. 	<p>Εργαλείο Αξιολόγησης:</p> <p>Ενεργητική ανταπόκριση σε:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πραγματικά Αντικείμενα: ο μαθητής τα νοηματίζει. 2. Απευθείας ερέθισμα: ο μαθητής νοηματίζει στο δάσκαλό του. 3. Αφηγήσεις: <ol style="list-style-type: none"> α) σε βίντεο: Ιστορίες στην ΕΝΓ. β) με ερέθισμα στατικής εικόνας: Καρτέλες εικόνων ως ερέθισμα για σύνθεση λόγου στην ΕΝΓ.

11. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

11.1. Περιεχόμενο

Πρόσληψη	Εκφορά
<p>1. Κατανόηση Γλώσσας-</p> <p>Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις δεξιότητες και τις στρατηγικές που απαιτούνται για να κατανοήσει την ΕΝΓ και να αναπτύξει την ικανότητα να ερμηνεύει, να αξιολογεί και να εκτιμά ό,τι βλέπει.</p> <p>Ο μαθητής θα εφαρμόσει διάφορες στρατηγικές για να κατανοήσει, να ερμηνεύσει, να αξιολογήσει και να εκτιμήσει βιντεοκείμενα και παρουσιάσεις στην ΕΝΓ. Ο μαθητής θα αντλήσει από την εμπειρία του, τις συναναστροφές του, τη γνώση άλλων κειμένων, τις συγκεκριμενικές ενδείξεις και τη γνώση της δομής της ΕΝΓ.</p>	<p>1. Γλώσσα και Έκφραση-</p> <p>Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις δεξιότητες και τις στρατηγικές που απαιτούνται για να συνθέσει βιντεοκείμενα στην ΕΝΓ.</p> <p>Ο μαθητής θα εφαρμόσει διάφορες στρατηγικές για να απευθυνθεί σε διάφορα ακροατήρια για ποικιλία σκοπών. Ο μαθητής θα δημιουργήσει βιντεοκείμενα για στοχαστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς.</p>
<p>2. Λογοτεχνία και Πολιτισμός-</p> <p>Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τεχνικές παρακολούθησης και κατανόησης για να βιώσει, να καταλάβει και να εκτιμήσει τη λογοτεχνία και τον πολιτισμό.</p> <p>Ο μαθητής θα δει λογοτεχνικά έργα στην ΕΝΓ, θα εκτιμήσει και θα εμπεδώσει τη γνώση του σχετικά με τον πολιτισμό και τη λογοτεχνία τόσο των Κωφών, όσο και των άλλων ανθρώπων.</p>	<p>2. Διαδικασία της Αποτελεσματικής Επικοινωνίας-</p> <p>Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει την ΕΝΓ κατάλληλα. Θα εφαρμόσει τις συνθήκες χρήσης και τους κανόνες της ΕΝΓ, ενώ παράγει βιντεοκείμενα.</p> <p>Ο μαθητής θα εφαρμόσει τη γνώση της δομής της ΕΝΓ και των συνθηκών της (γλωσσικών και πραγματολογικών) για να δημιουργήσει, να κρίνει, να συζητήσει και να παράγει βιντεοκείμενα.</p>
<p>3. Γλώσσα και Πολιτισμός-</p> <p>Ο μαθητής θα αρχίσει να κατανοεί την κοινωνική φύση της γλώσσας.</p> <p>Ο μαθητής θα διερευνήσει τη χρήση της γλώσσας για εκτέλεση πράξεων, έκφραση συναισθημάτων και απόψεων ενός παραγωγικού πολίτη. Επιπλέον, ο μαθητής θα δει πώς η χρήση της γλώσσας επηρεάζει τις θέσεις, αντιλήψεις και απόψεις των ανθρώπων.</p>	<p>3. Στυλιστικοί τομείς της ΕΝΓ-</p> <p>Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει διάφορους στυλιστικούς τρόπους της ΕΝΓ για να εκφράσει συνειρμούς (να δώσει γλωσσική συνοχή στις σκέψεις του), να εκφράσει συναισθήματα, γνώσεις και απόψεις, να στοχαστεί πάνω στην εμπειρία των Κωφών και την ανθρώπινη εμπειρία γενικότερα.</p> <p>Ο μαθητής θα αναπτύξει την έκφρασή του στην ΕΝΓ (ρητορικές δεξιότητες και ανάπτυξη προσωπικού στυλ), έτσι ώστε να επεκτείνει τη χρήση της γλώσσας για ποικιλία σκοπών όπως η διασκέδαση, η επιχειρηματολογία, η πρόκληση συναισθημάτων και η μετάδοση μηνυμάτων με συναισθηματική χροιά.</p>
<p>4. Ενημερωτικά κείμενα-</p> <p>Ο μαθητής θα εφαρμόσει στρατηγικές παρακολούθησης και κατανόησης πληροφοριών σε όλους τους τομείς του προγράμματος.</p> <p>Ο μαθητής θα συζητήσει για τις ενημερωτικές</p>	<p>4. Ερευνητικές δεξιότητες -</p> <p>Ο μαθητής θα εργαστεί ερευνητικά πάνω στη γλώσσα, θα την αναλύσει και θα προβεί σε ανάλογες παρουσιάσεις.</p> <p>Ο μαθητής θα εφαρμόσει τις δεξιότητές του</p>

παρουσιάσεις στην ΕΝΓ: θα αναλύσει την παρουσίαση με κριτικό τρόπο, θα διατυπώσει ερωτήματα, υποθέσεις, εκτιμήσεις και αξιολογικές κρίσεις σχετικά με τις πληροφορίες αυτές.	στην ΕΝΓ για ερευνητικούς σκοπούς. Χρησιμοποιώντας βιντεοκείμενα της ΕΝΓ, συνεντεύξεις και ερευνητικά προγράμματα θα αναπτύξει ιδέες και θα θέσει ερωτήματα. Η αποτελεσματική έρευνα συμπεριλαμβάνει τη συλλογή, την αξιολόγηση και τη σύνθεση των πληροφοριών από ποικιλία πηγών για την απόκτηση και μετάδοση γνώσης.
--	---

11.2. Γραμματική - Δομή Προτάσεων

Πρόσληψη	Εκφορά
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να αναλύει και να περιγράφει τα ιδιαίτερα γλωσσολογικά χαρακτηριστικά της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναλύσει και θα περιγράψει τα ιδιαίτερα γλωσσολογικά χαρακτηριστικά της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
Ο μαθητής θα μάθει να αναλύει γλωσσολογικά την ΕΝΓ, χρησιμοποιώντας βιντεοσκοπημένες αφηγήσεις σε ΕΝΓ με βάση: <ul style="list-style-type: none"> • Φωνολογικές κατηγορίες • Μη-χειροκινησιακούς δείκτες • Ταξινομητές • Αλλαγή ρόλων • Χρήση χώρου • Ουσιαστικά • Ρήματα • Επίθετα • Κλίσεις ουσιαστικών • Κλίσεις ρημάτων • Κλίσεις επιθέτων • Κλιτικές μορφές • Χρόνο • Θεματοποίηση 	Ο μαθητής θα αναλύσει γλωσσολογικά την ΕΝΓ, χρησιμοποιώντας βιντεοσκοπημένες αφηγήσεις σε ΕΝΓ με βάση: <ul style="list-style-type: none"> • Φωνολογικές κατηγορίες • Μη-χειροκινησιακούς δείκτες • Ταξινομητές • Αλλαγή ρόλων • Χρήση χώρου • Ουσιαστικά • Ρήματα • Επίθετα • Κλίσεις ουσιαστικών • Κλίσεις ρημάτων • Κλίσεις επιθέτων • Κλιτικές μορφές • Χρόνο • Θεματοποίηση
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να παράγει και να επιμελείται δικές του αφηγήσεις στην ΕΝΓ, επιδεικνύοντας άρτια γνώση των γλωσσολογικών χαρακτηριστικών.	Σκοπός: Ο μαθητής θα παράγει και θα επιμεληθεί δικές του αφηγήσεις στην ΕΝΓ, επιδεικνύοντας άρτια γνώση των γλωσσολογικών χαρακτηριστικών.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
Ο μαθητής θα μάθει τις διαδικασίες παραγωγής και επιμέλειας των ακόλουθων γλωσσολογικών χαρακτηριστικών: <ul style="list-style-type: none"> • Φωνολογικών κατηγοριών • Μη-χειροκινησιακών δεικτών • Βλέμματος • Ταξινομητών • Αλλαγής ρόλων • Χρήσης χώρου • Ουσιαστικών • Ρημάτων 	Ο μαθητής θα εφαρμόσει τις διαδικασίες παραγωγής και επιμέλειας των ακόλουθων γλωσσολογικών χαρακτηριστικών: <ul style="list-style-type: none"> • Φωνολογικών κατηγοριών • Μη-χειροκινησιακών δεικτών • Βλέμματος • Ταξινομητών • Αλλαγής ρόλων • Χρήσης χώρου • Ουσιαστικών • Ρημάτων

<ul style="list-style-type: none"> • Επιθέτων • Κλίσεων ουσιαστικών • Κλίσεων ρημάτων • Κλίσεων επιθέτων • Κλιτικών μορφών • Χρόνου • Θεματοποίησης 	<ul style="list-style-type: none"> • Επιθέτων • Κλίσεων ουσιαστικών • Κλίσεων ρημάτων • Κλίσεων επιθέτων • Κλιτικών μορφών • Χρόνου • Θεματοποίησης
--	--

11.3. Παραλλαγές Ύφους

Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς αλλάζει η χρήση της γλώσσας σε διαφορετικά περιβάλλοντα.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τη γλώσσα σε διαφορετικά περιβάλλοντα και θα αναλύσει πώς αλλάζει η χρήση της γλώσσας σε καθένα από αυτά.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
<p>Ο μαθητής θα κατανοήσει τις διαφορές στα ακόλουθα γλωσσικά περιβάλλοντα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επίσημες και ανεπίσημες καταστάσεις • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου οι συνομιλητές τηρούν αποστάσεις και είναι συγκρατημένοι • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου στόχος είναι η μετάδοση πληροφοριών και όχι η συμμετοχή του συν-νοηματιστή • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου στόχος είναι η επικοινωνία των νοηματιστών και η ανταλλαγή απόψεων 	<p>Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τη γλώσσα στα ακόλουθα γλωσσικά περιβάλλοντα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επίσημες και ανεπίσημες καταστάσεις • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου οι συνομιλητές τηρούν αποστάσεις και είναι συγκρατημένοι • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου στόχος είναι η μετάδοση πληροφοριών και όχι η συμμετοχή του συν-νοηματιστή • Γλωσσικά περιβάλλοντα, όπου στόχος είναι η επικοινωνία των νοηματιστών και η ανταλλαγή απόψεων
Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη διαφορετική χρήση της γλώσσας από διαφορετικούς ανθρώπους.	Σκοπός: Ο μαθητής θα συζητήσει για τη διαφορετική χρήση της γλώσσας από διαφορετικούς ανθρώπους.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
<p>Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τις διαφορές στη χρήση της γλώσσας ανάμεσα σε:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Άντρες και γυναίκες • Διαφορετικές ηλικίες • Διαφορετικές περιοχές • Κοινωνικές διαφορές • Μορφωτικό επίπεδο • Αποδοχή της νοηματικής ή της ελληνικής ως γλώσσας επικοινωνίας 	<p>Ο μαθητής θα συζητήσει για τις διαφορές στη χρήση της γλώσσας ανάμεσα σε:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Άντρες και γυναίκες • Διαφορετικές ηλικίες • Διαφορετικές περιοχές • Κοινωνικές διαφορές • Μορφωτικό επίπεδο • Αποδοχή της νοηματικής ή της ελληνικής ως γλώσσας επικοινωνίας

Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει για τα ζητήματα κύρους και κοινωνικής θέσης της γλώσσας.	Σκοπός: Ο μαθητής θα συζητήσει τα ζητήματα κύρους και κοινωνικής θέσης της γλώσσας.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
Ο μαθητής θα μάθει για τους τρόπους με τους οποίους η χρήση της γλώσσας επηρεάζει τις θέσεις και τις αντιλήψεις των ανθρώπων.	Ο μαθητής θα διερευνήσει τους τρόπους με τους οποίους η χρήση της γλώσσας επηρεάζει τις θέσεις και τις απόψεις των ανθρώπων και η έρευνα θα αφορά στη στάση των: <ul style="list-style-type: none"> • Ακουόντων προς τους Κωφούς • Κωφών προς Κωφούς • Κωφών προς ακούοντες • Πλειονοτήτων προς μειονότητες
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει για τις παραλλαγές ύφους της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα δώσει παραδείγματα ΕΝΓ με παραλλαγές ύφους.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το διαφορετικό ύφος που χρησιμοποιείται στις ακόλουθες περιπτώσεις: <ul style="list-style-type: none"> • διάλογος μαθητή με μαθητή • διάλογος μαθητή με ενήλικα • διαλέξεις • τηλεοπτικό δελτίο • συνομιλία με κάποιον που δεν έχει γνώση της ΕΝΓ. • πολιτική ομιλία • συνομιλία με πολύ μικρά παιδιά • συνομιλία με προϊστάμενο • συνομιλία με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας 	Ο μαθητής θα εξασκηθεί σε διαφορετικές χρήσεις της ΕΝΓ γλώσσας σε κατάλληλα περιβάλλοντα: <ul style="list-style-type: none"> • διάλογος μαθητή με μαθητή • διάλογος μαθητή με ενήλικα • διαλέξεις • τηλεοπτικό δελτίο • συνομιλία με κάποιον που δεν έχει γνώση της ΕΝΓ. • πολιτική ομιλία • συνομιλία με πολύ μικρά παιδιά • συνομιλία με τον προϊστάμενο • συνομιλία με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας

11.4. Ανταπόκριση στη Λογοτεχνία

Πρόσληψη	Εκφορά
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει περίπλοκα χαρακτηριστικά στα διάφορα είδη κειμένων της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα παράγει διάφορα είδη κειμένων της ΕΝΓ με περίπλοκα χαρακτηριστικά.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τα περίπλοκα χαρακτηριστικά στις αφηγήσεις της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τα περίπλοκα χαρακτηριστικά στις αφηγήσεις της ΕΝΓ και θα παράγει περίπλοκες αφηγήσεις στην ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει λεπτές υφολογικές αποχρώσεις στην ποίηση της ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει λεπτές υφολογικές αποχρώσεις στην ποίηση της ΕΝΓ και θα παράγει ποίηση στην ΕΝΓ..
3. Ο μαθητής θα μάθει να αναλύει 'ανέκδοτα για Κωφούς'.	3. Ο μαθητής θα αναλύσει 'ανέκδοτα για Κωφούς' και θα δημιουργήσει τα δικά του ανέκδοτα για Κωφούς.

4. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τις διαφορές ανάμεσα στα λογοτεχνικά και τα μη-λογοτεχνικά κείμενα.	4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τις διαφορές ανάμεσα στα λογοτεχνικά και τα μη-λογοτεχνικά κείμενα και θα δώσει παραδείγματα των ειδών αυτών.
5. Ο μαθητής θα μάθει να αναλύει τους παραδοσιακούς μύθους.	5. Ο μαθητής θα αναλύσει διάφορους παραδοσιακούς μύθους και θα εξηγήσει το 'ηθικό δίδαγμα' των μύθων αυτών.
6. Ο μαθητής θα μάθει να αναλύει μικρές ιστορίες.	6. Ο μαθητής θα αναλύσει διάφορες μικρές ιστορίες και θα δημιουργήσει μία δική του μικρή ιστορία σε βιντεοταινία.
7. Ο μαθητής θα μάθει να αναλύει βιογραφίες.	7. Ο μαθητής θα αναλύσει τις βιογραφίες διάφορων διάσημων ατόμων και θα δημιουργήσει τη βιογραφία ενός διάσημου Κωφού σε βιντεοταινία.
8. Ο μαθητής θα μάθει να αναλύει διαφημίσεις της τηλεόρασης, των εφημερίδων και των περιοδικών.	8. Ο μαθητής θα αναλύσει διάφορες διαφημίσεις της τηλεόρασης, των εφημερίδων και των περιοδικών και θα δημιουργήσει μία δική του διαφήμιση σε βιντεοταινία.
9. Ο μαθητής θα μάθει να αναλύει τα δελτία ειδήσεων που εκφέρονται στην ΕΝΓ.	9. Ο μαθητής θα αναλύσει τα δελτία ειδήσεων που εκφέρονται στην ΕΝΓ και θα δημιουργήσει ένα δελτίο ειδήσεων με 'νέα για Κωφούς' σε βιντεοταινία.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει τις αφηγηματικές δομές διαφόρων κειμένων της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναλύσει τις αφηγηματικές δομές διαφόρων κειμένων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικόί στόχοι:</i>	<i>Ειδικόί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει ότι η εσωτερική δομή (η πλοκή) των κειμένων της ΕΝΓ μπορεί να είναι γραμμική (δηλ. να ακολουθεί τη φυσική σειρά των γεγονότων).	1. Ο μαθητής θα αναλύσει κείμενα της ΕΝΓ με γραμμική εσωτερική δομή.
2. Ο μαθητής θα μάθει ότι η εσωτερική δομή (η πλοκή) των κειμένων της ΕΝΓ μπορεί να είναι σπειροειδής (δηλ. να μην ακολουθεί τη φυσική σειρά των γεγονότων).	2. Ο μαθητής θα αναλύσει κείμενα της ΕΝΓ με σπειροειδή εσωτερική δομή.
3. Ο μαθητής θα μάθει ότι υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους μπορεί να δοθεί το γνωστικό υπόβαθρο (περιβάλλον) στην αρχή μίας αφήγησης.	3. Ο μαθητής θα αναλύσει τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να δοθεί το γνωστικό υπόβαθρο (περιβάλλον) στην αρχή μίας αφήγησης.
4. Ο μαθητής θα μάθει τη σημασία της περιγραφής των βασικών χαρακτήρων και της χρήσης ταξινομητών για το σκοπό αυτό.	4. Ο μαθητής θα περιγράψει τους βασικούς χαρακτήρες, χρησιμοποιώντας ταξινομητές.
5. Ο μαθητής θα μάθει ότι είναι σημαντική η σωστή αλληλουχία.	5. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τη σωστή αλληλουχία στις αφηγήσεις του.
6. Ο μαθητής θα μάθει ότι είναι σημαντικές οι συγκρούσεις και οι αντιθέσεις σε μία αφήγηση.	6. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει συγκρούσεις και αντιθέσεις στις αφηγήσεις του.
	7. Ο μαθητής θα συμπεριλάβει την εξομάλυνση των συγκρούσεων και των αντιθέσεων στις αφηγήσεις του.
7. Ο μαθητής θα μάθει τις κατάλληλες συνδετικές τεχνικές των αφηγήσεων: <ul style="list-style-type: none"> • Αλλαγή ρόλων • Βλέμμα 	8. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις κατάλληλες συνδετικές τεχνικές στις αφηγήσεις του: <ul style="list-style-type: none"> • Αλλαγή ρόλων • Βλέμμα

<ul style="list-style-type: none"> • Παύση • Χρήση χώρου • Δείξη 	<ul style="list-style-type: none"> • Παύση • Χρήση χώρου • Δείξη
8. Ο μαθητής θα μάθει τις κατάλληλες εισαγωγές για τις αφηγήσεις του.	9. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις κατάλληλες εισαγωγές για τις αφηγήσεις του.
9. Ο μαθητής θα μάθει τις κατάλληλες τεχνικές κλεισίματος των αφηγήσεών του.	10. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις κατάλληλες τεχνικές κλεισίματος στις αφηγήσεις του.
10. Ο μαθητής θα μάθει τη σημασία του ευθύ και του πλάγιου λόγου στις αφηγήσεις του.	11. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει ευθύ και πλάγιο λόγο στις αφηγήσεις του.
11. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τη δομή, το ύφος, την παρουσίαση, τα διαφορετικά πρόσωπα αφήγησης, την άποψη, την πρόθεση και τα επαναλαμβανόμενα θέματα διαφόρων αφηγήσεων της ΕΝΓ.	12. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει τη δομή, το ύφος, την παρουσίαση, τα διαφορετικά πρόσωπα αφήγησης, την άποψη, την πρόθεση και τα επαναλαμβανόμενα θέματα διαφόρων αφηγήσεων της ΕΝΓ.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει στρατηγικές για να αναγνωρίζει τους στόχους διαφόρων κειμένων της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει στρατηγικές για να αναγνωρίζει τους στόχους διαφόρων κειμένων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναλύει κείμενα της ΕΝΓ που εμπεριέχουν διάφορους σκοπούς (π.χ. προτρεπτικούς, πληροφοριακούς, χιουμοριστικούς, κριτικής σκέψης κ.λ.π.)	1. Ο μαθητής θα αναλύσει κείμενα της ΕΝΓ που εμπεριέχουν διάφορους σκοπούς (π.χ. προτρεπτικούς, πληροφοριακούς, χιουμοριστικούς, κριτικής σκέψης κ.λ.π.)
	2. Ο μαθητής θα αναζητήσει και θα παρουσιάσει ανάλογα παραδείγματα κειμένων της ΕΝΓ.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να συνοψίζει αποτελεσματικά περίπλοκα κείμενα της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα συνοψίζει αποτελεσματικά περίπλοκα κείμενα της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει τα απαραίτητα στοιχεία για να συνοψίσει περίπλοκα κείμενα της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα απαραίτητα στοιχεία για να συνοψίσει περίπλοκα κείμενα της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει να συνοψίζει αποτελεσματικά διάφορα περίπλοκα κείμενα της ΕΝΓ (π.χ. αφηγήσεις Κωφών αφηγητών, ειδήσεις στην ΕΝΓ κ.λ.π.)	2. Ο μαθητής θα συνοψίσει αποτελεσματικά διάφορα περίπλοκα κείμενα της ΕΝΓ (π.χ. αφηγήσεις Κωφών αφηγητών, ειδήσεις στην ΕΝΓ κ.λ.π.)
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να εκφράζει και να αιτιολογεί την προτίμησή του για διάφορα κείμενα της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα εκφράσει και θα αιτιολογήσει την προτίμησή του για διάφορα κείμενα της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα διαβάσει διάφορα κείμενα της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα συζητήσει για διάφορα κείμενα της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίσει τα χαρακτηριστικά που του αρέσουν σε ορισμένα κείμενα της ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα συζητήσει για τα χαρακτηριστικά που του αρέσουν σε ορισμένα κείμενα της ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίσει τα χαρακτηριστικά που δεν του αρέσουν σε ορισμένα κείμενα της ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα συζητήσει τα χαρακτηριστικά που δεν του αρέσουν σχετικά με ορισμένα κείμενα της ΕΝΓ.
4. Ο μαθητής θα μάθει να εκφράζει και να αιτιολογεί την προτίμησή του για δημιουργούς και έργα της ΕΝΓ.	4. Ο μαθητής θα εκφράσει και θα αιτιολογήσει την προτίμησή του για δημιουργούς και έργα της ΕΝΓ.

Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να χρησιμοποιεί τις μεθόδους ανάλυσης και κατηγοριοποίησης της λογοτεχνίας.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις μεθόδους ανάλυσης και κατηγοριοποίησης της λογοτεχνίας.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τη λογοτεχνία, ανάλογα με το είδος κειμένου.	1. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τη λογοτεχνία, ανάλογα με το είδος κειμένου.
2. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τους χαρακτήρες, ανάλογα με το ρόλο τους, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους κ.λ.π.	2. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τους χαρακτήρες, ανάλογα με το ρόλο τους, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους κ.λ.π.
3. Ο μαθητής θα μάθει να διακρίνει ένα γεγονός από μία άποψη, όταν αναλύει λογοτεχνία.	3. Ο μαθητής θα διακρίνει ένα γεγονός από μία άποψη, όταν αναλύει λογοτεχνία.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τις τεχνικές που χρησιμοποιούν οι λογοτέχνες της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τις τεχνικές που χρησιμοποιούν οι λογοτέχνες της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τα εργαλεία και τις τεχνικές που χρησιμοποιούν οι λογοτέχνες για να εντάξουν τους αναγνώστες/ θεατές τους σε μία ιστορία τους.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τα εργαλεία και τις τεχνικές που χρησιμοποιούν οι λογοτέχνες για να εντάξουν τους αναγνώστες/ θεατές τους σε μία ιστορία τους.
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τα εργαλεία και τις τεχνικές που χρησιμοποιούν οι λογοτέχνες για να δημιουργήσουν αγωνία στους αναγνώστες/ θεατές τους για την εξέλιξη μίας ιστορίας τους.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τα εργαλεία και τις τεχνικές που χρησιμοποιούν οι λογοτέχνες για να δημιουργήσουν αγωνία στους αναγνώστες/ θεατές τους για την εξέλιξη μίας ιστορίας τους.
3. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τη χρήση των μοτίβων και του ρυθμού σε λογοτεχνικά είδη της ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη χρήση των μοτίβων και του ρυθμού σε λογοτεχνικά είδη της ΕΝΓ.
4. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τα ύφος και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά διαφόρων λογοτεχνών της ΕΝΓ.	4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το ύφος και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά διαφόρων λογοτεχνών της ΕΝΓ.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει για τα διαφορετικά είδη της 'λογοτεχνίας των Κωφών'.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναλύσει τα διαφορετικά είδη της 'λογοτεχνίας των Κωφών'.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει για τη λογοτεχνία των Κωφών που ασχολείται με θέματα των Κωφών.	1. Ο μαθητής θα συζητήσει για τη λογοτεχνία των Κωφών που ασχολείται με θέματα των Κωφών.
2. Ο μαθητής θα μάθει για τη λογοτεχνία των Κωφών που δεν ασχολείται με θέματα των Κωφών.	2. Ο μαθητής θα συζητήσει για τη λογοτεχνία των Κωφών που δεν ασχολείται με θέματα των Κωφών.
3. Ο μαθητής θα μάθει για τη λογοτεχνία των Κωφών που ασχολείται με τους Ακούοντες (ανέκδοτα, αφηγήσεις κ.λ.π.).	3. Ο μαθητής θα συζητήσει για τη λογοτεχνία των Κωφών που ασχολείται με τους Ακούοντες (ανέκδοτα, αφηγήσεις κ.λ.π.).
4. Ο μαθητής θα μάθει για τη λογοτεχνία των Ακουόντων που ασχολείται με θέματα των Κωφών (π.χ. εκπαίδευση Κωφών, κοχλιακά εμφυτεύματα, απασχόληση/ πρόσληψη σε εργασία κ.λ.π.).	4. Ο μαθητής θα συζητήσει για τη λογοτεχνία των Ακουόντων που ασχολείται με θέματα των Κωφών (π.χ. εκπαίδευση Κωφών, κοχλιακά εμφυτεύματα, απασχόληση/ πρόσληψη σε εργασία κ.λ.π.).

Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να χρησιμοποιεί τις κατάλληλες στρατηγικές για τη συλλογή προφορικών ιστοριών από Κωφούς ενήλικες.	Σκοπός: Ο μαθητής θα συλλέξει προφορικές ιστορίες από Κωφούς ενήλικες, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες στρατηγικές.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα βρει τουλάχιστον 10 Κωφούς ενήλικες με τους οποίους μπορεί να έρθει σε επαφή για τη συλλογή προφορικών ιστοριών.	
2. Ο μαθητής θα μάθει να χρησιμοποιεί τις κατάλληλες στρατηγικές για τη συλλογή των προφορικών ιστοριών.	1. Ο μαθητής θα συλλέξει (σε βιντεοταινίες) μία σειρά από προφορικές ιστορίες τουλάχιστον 10 Κωφών ενηλίκων, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες στρατηγικές.
3. Ο μαθητής θα μάθει να αναλύει και να κατηγοριοποιεί αυτές τις προφορικές ιστορίες, ανάλογα με ορισμένα κριτήρια (π.χ. το περιεχόμενό τους, την ηλικία των Κωφών, τον τόπο καταγωγής τους κ.λ.π.)	2. Ο μαθητής θα αναλύσει και θα κατηγοριοποιήσει αυτές τις προφορικές ιστορίες, ανάλογα με ορισμένα κριτήρια (π.χ. το περιεχόμενό τους, την ηλικία των Κωφών, τον τόπο καταγωγής τους κ.λ.π.)
	3. Ο μαθητής θα δημιουργήσει στη βιβλιοθήκη μία συλλογή από βιντεοταινίες με προφορικές ιστορίες Κωφών ενηλίκων.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τις διαφορές ανάμεσα στα ιστορικά και τα σύγχρονα έργα.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα συζητήσει τις διαφορές ανάμεσα στα ιστορικά και τα σύγχρονα έργα.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τις διαφορές στην παραγωγή νοημάτων σε ιστορικά έργα και σε σύγχρονα έργα της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα συζητήσει τις διαφορές στην παραγωγή νοημάτων σε ιστορικά έργα και σε σύγχρονα έργα της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τη διαφορά στη θεματολογία των ιστορικών και των σύγχρονων έργων.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα συζητήσει τη διαφορά στη θεματολογία των ιστορικών και των σύγχρονων έργων.
	3. Ο μαθητής θα βρει ιστορικά και σύγχρονα έργα της ΕΝΓ και θα εντοπίσει τις διαφορές τους στην παραγωγή νοημάτων και στη θεματολογία.

11.5. Γλώσσα και Πολιτισμός

Πρόσληψη	Εκφορά
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο ενός διερμηνέα της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα συζητήσει το σημαντικό ρόλο ενός διερμηνέα της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τα γενικά καθήκοντα ενός διερμηνέα της ΕΝΓ, καθώς και τα ιδιαίτερα καθήκοντα του εκπαιδευτικού διερμηνέα.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα συζητήσει για τα γενικά καθήκοντα ενός διερμηνέα της ΕΝΓ καθώς και για τα ιδιαίτερα καθήκοντα του εκπαιδευτικού διερμηνέα.
2. Ο μαθητής θα μάθει ότι ένας διερμηνέας της ΕΝΓ πρέπει να προσκληθεί για να εξασφαλιστεί η παρουσία του σε μία περίπτωση.	2. Ο μαθητής θα εξηγήσει γιατί ένας διερμηνέας της ΕΝΓ πρέπει να προσκληθεί για να εξασφαλιστεί η παρουσία του σε μία περίπτωση.

3. Ο μαθητής θα μάθει ότι ένας επαγγελματίας διερμηνέας μπορεί να αναζητηθεί μέσω της ΟΜΚΕ, του σωματείου διερμηνέων ή και ιδιωτικά.	3. Ο μαθητής θα εξηγήσει γιατί ένας επαγγελματίας διερμηνέας μπορεί να αναζητηθεί μέσω της ΟΜΚΕ, του σωματείου διερμηνέων ή και ιδιωτικά.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει ότι έχει ορισμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις, όταν προσλαμβάνει ένα διερμηνέα.	Σκοπός: Ο μαθητής θα εξηγήσει ότι έχει ορισμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις, όταν προσλαμβάνει ένα διερμηνέα.
<i>Ειδικό Στόχοι:</i>	<i>Ειδικό Στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει ότι είναι υποχρέωση του διερμηνέα να 'ταιριάξει' τη γλωσσική του απόδοση με αυτή του πελάτη του.	1. Ο μαθητής θα συζητήσει για την υποχρέωση του διερμηνέα να 'ταιριάξει' τη γλωσσική του απόδοση με αυτή του πελάτη του.
2. Ο μαθητής θα μάθει ότι έχει δικαίωμα να σταματήσει το διερμηνέα και να του ζητήσει διευκρίνιση, αν δεν κατανοήσει κάτι.	2. Ο μαθητής θα συζητήσει για το δικαίωμα που έχει να σταματήσει το διερμηνέα και να του ζητήσει διευκρίνιση, αν δεν κατανοήσει κάτι.
3. Ο μαθητής θα μάθει ότι υπάρχουν κατάλληλοι και ακατάλληλοι τρόποι να διακόψει το διερμηνέα, αν δεν κατανοήσει κάτι.	3. Ο μαθητής θα συζητήσει ότι υπάρχουν κατάλληλοι και ακατάλληλοι τρόποι να διακόψει το διερμηνέα, αν δεν κατανοήσει κάτι.
4. Ο μαθητής θα μάθει ότι πρέπει να νοηματίζει καθαρά, έτσι ώστε ο διερμηνέας να μπορεί να τον κατανοήσει.	4. Ο μαθητής θα συζητήσει ότι πρέπει να νοηματίζει καθαρά, έτσι ώστε ο διερμηνέας να μπορεί να τον κατανοήσει.
5. Ο μαθητής θα μάθει ότι ένας διερμηνέας έχει το δικαίωμα να ζητήσει διευκρίνιση, αν δεν κατανοήσει κάτι.	5. Ο μαθητής θα συζητήσει ότι ένας διερμηνέας έχει το δικαίωμα να ζητήσει διευκρίνιση, αν δεν κατανοήσει κάτι.
6. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει την σημασία της αποτελεσματικής επικοινωνίας ανάμεσα στον Κωφό και το διερμηνέα του.	6. Ο μαθητής θα συζητήσει την σημασία της αποτελεσματικής επικοινωνίας ανάμεσα στον Κωφό και το διερμηνέα του.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει ότι μπορεί να υπάρχουν διαφορές στο νοηματισμό ορισμένων νοημάτων από περιοχή σε περιοχή της Ελλάδας ή από σχολείο σε σχολείο.	Σκοπός: Ο μαθητής θα συζητήσει ότι μπορεί να υπάρχουν διαφορές στο νοηματισμό ορισμένων νοημάτων από περιοχή σε περιοχή της Ελλάδας ή από σχολείο σε σχολείο.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει ότι ορισμένα νοήματα μπορεί να νοηματίζονται διαφορετικά από περιοχή σε περιοχή της Ελλάδας ή από σχολείο σε σχολείο.	1. Ο μαθητής θα συζητήσει ότι ορισμένα νοήματα μπορεί να νοηματίζονται διαφορετικά από περιοχή σε περιοχή της Ελλάδας ή από σχολείο σε σχολείο.
2. Ο μαθητής θα επιλέξει ένα δημόσιο σχολείο Κωφών για να συμμετάσχει σε ένα πρόγραμμα ανταλλαγής βιντεοταινιών με αυτό το θέμα (τοπικές διαφορές νοημάτων).	2. Ο μαθητής θα περιγράψει το δημόσιο σχολείο Κωφών που έχει επιλέξει για να συμμετάσχει στο πρόγραμμα ανταλλαγής βιντεοταινιών με αυτό το θέμα (τοπικές διαφορές νοημάτων).
Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει νοήματα που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην περιοχή ή στο σχολείο του.	Σκοπός: Ο μαθητής θα καταγράψει τα νοήματα που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην περιοχή ή στο σχολείο του.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει ότι υπάρχουν νοήματα στην ΕΝΓ που νοηματίζονται διαφορετικά σε ορισμένα σχολεία ή μέρη της Ελλάδος.	1. Ο μαθητής θα δημιουργήσει μία λίστα νοημάτων που νοηματίζονται διαφορετικά σε ορισμένα σχολεία ή μέρη της Ελλάδος.
2. Ο μαθητής θα μάθει ότι ρωτώντας Κωφούς ενήλικες μπορεί να βρει τις τοπικές διαφορές στα νοήματα ορισμένων περιοχών της Ελλάδας.	2. Ο μαθητής θα ρωτήσει διάφορους Κωφούς ενήλικες για να βρει τις τοπικές διαφορές στα νοήματα ορισμένων περιοχών της Ελλάδας.

	Στόχος: Ο μαθητής θα συγκεντρώσει τις λίστες νοημάτων με τις τοπικές διαφορές διαφόρων περιοχών και σχολείων και θα δημιουργήσει μία βιντεοταινία, την οποία θα στείλει σε Κωφούς μαθητές άλλων σχολείων.
	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
	1. Ο μαθητής θα συμπεριλάβει όσο περισσότερα τοπικά νοήματα μπορεί σε μία μόνο βιντεοταινία.
	2. Ο μαθητής θα δώσει μία εξήγηση για κάθε νόημα στην βιντεοταινία του.
Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη χρησιμότητα στο πρόγραμμα ανταλλαγής νοημάτων της συλλογής νοημάτων άλλων σχολείων ή τοπικών νοημάτων άλλων περιοχών.	Σκοπός: Ο μαθητής θα δημιουργήσει μια βίντεο-επιστολή και θα την απευθύνει στους μαθητές άλλων σχολείων, ζητώντάς τους να συλλέξουν τα νοήματα του σχολείου τους ή τοπικά νοήματα της περιοχής τους.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη σχετικότητα και το σκοπό της συλλογής αυτών των τοπικών νοημάτων.	1. Ο μαθητής θα συζητήσει τη σχετικότητα και το σκοπό της συλλογής αυτών των τοπικών νοημάτων.
	2. Ο μαθητής θα ζητήσει από τους μαθητές του άλλου σχολείου να δημιουργήσουν τη δική τους βιντεοταινία των νοημάτων του σχολείου τους ή των τοπικών νοημάτων της περιοχής τους.
Σκοπός: Ο μαθητής θα παρακολουθήσει τα νοήματα των διαφόρων σχολείων και περιοχών.	Σκοπός: Ο μαθητής θα συγκρίνει τα νοήματα των διαφόρων σχολείων και περιοχών.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τις ομοιότητες και τις διαφορές στην παραγωγή νοημάτων.	1. Ο μαθητής θα αναλύσει τις ομοιότητες και τις διαφορές στην παραγωγή νοημάτων.
2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τις ομοιότητες και τις διαφορές στις χειρομορφές, τις κινήσεις και τις θέσεις των νοημάτων.	2. Ο μαθητής θα αναλύσει τις ομοιότητες και τις διαφορές στις χειρομορφές, τις κινήσεις και τις θέσεις των νοημάτων.

11.6. Γραμματική - Δομή Προτάσεων

Πρόσληψη	Εκφορά
ΤΑΞΙΝΟΜΗΤΕΣ	ΤΑΞΙΝΟΜΗΤΕΣ
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τους διαφορετικούς τύπους ταξινομητών της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει, θα κατηγοριοποιήσει και θα παράγει τους διαφορετικούς τύπους ταξινομητών της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τους διαφορετικούς τύπους ταξινομητών της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τους διαφορετικούς τύπους ταξινομητών της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τους διαφορετικούς τύπους ταξινομητών της ΕΝΓ: <ul style="list-style-type: none"> • Σημσιολογικούς 	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει τους διαφορετικούς τύπους ταξινομητών της ΕΝΓ: <ul style="list-style-type: none"> • Σημσιολογικούς

<ul style="list-style-type: none"> • Σώματος • Στοιχείων της φύσης • Εργαλείων • Μεγέθους και Σχήματος • Περιληπτικών Ουσιαστικών 	<ul style="list-style-type: none"> • Σώματος • Στοιχείων της φύσης • Εργαλείων • Μεγέθους και Σχήματος • Περιληπτικών Ουσιαστικών
	3. Ο μαθητής θα παράγει τον σωστό ταξινομητή, όταν του δείξουν ένα στοιχείο-ερέθισμα (εικόνα ή αντικείμενο).
	4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ένα στοιχείο-ερέθισμα (εικόνα ή αντικείμενο), όταν του δείξουν τον ταξινομητή.
	5. Ο μαθητής θα ομαδοποιήσει σε κατηγορίες τα αντικείμενα που αντιπροσωπεύονται από ταξινομητές της ΕΝΓ.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς ενσωματώνονται οι ταξινομητές σε ρήματα κίνησης και θέσης	Σκοπός: Ο μαθητής θα ενσωματώσει τους ταξινομητές σε ρήματα κίνησης και θέσης.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πως σχηματίζονται τα ρήματα κίνησης και θέσης.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει ρήματα κίνησης και θέσης.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τη λειτουργία του χώρου σε ρήματα κίνησης και ρήματα θέσης.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τη λειτουργία του χώρου σε ρήματα κίνησης και ρήματα θέσης.
3. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τους σωστούς ταξινομητές σε ρήματα κίνησης και θέσης, όταν του δοθεί ένα στοιχείο-ερέθισμα.	3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τους σωστούς ταξινομητές σε ρήματα κίνησης και θέσης, όταν του δοθεί ένα στοιχείο-ερέθισμα.
4. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει μία εικόνα ή ένα αντικείμενο, όταν του δοθεί το αντίστοιχο ρήμα κίνησης και θέσης.	4. Ο μαθητής θα παράγει το σωστό ρήμα κίνησης και θέσης, όταν του δοθεί ένα ερέθισμα (εικόνα ή αντικείμενο).
5. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει μία εικόνα ή ένα αντικείμενο, όταν του δοθεί το αντίστοιχο νοηματικό ζεύγος ουσιαστικού ή ρήματος.	5. Ο μαθητής θα παράγει το σωστό ουσιαστικό ή ρήμα, όταν του δοθεί ένα ερέθισμα (εικόνα ή αντικείμενο).
Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν οι ταξινομητές της ΕΝΓ.	Στόχος: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους ταξινομητές της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τους ταξινομητές μέσα σε προτάσεις της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους ταξινομητές μέσα σε προτάσεις της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τους ταξινομητές μέσα στους σωστούς τύπους αντωνυμιών.	2. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τους ταξινομητές μέσα στους σωστούς τύπους αντωνυμιών.
3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τους ταξινομητές μέσα σε ρήματα κίνησης.	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους ταξινομητές μέσα σε ρήματα κίνησης.
Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν τα ρήματα κίνησης της ΕΝΓ.	Στόχος: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα ρήματα κίνησης της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν τα ρήματα κίνησης σε προτάσεις της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα ρήματα κίνησης σε προτάσεις της ΕΝΓ.

2. Θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τα ρήματα κίνησης της ΕΝΓ.	2. Θα κατηγοριοποιήσει τα ρήματα κίνησης της ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί τον ταξινομητή μέσα στα ρήματα κίνησης.	3. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τον ταξινομητή μέσα στα ρήματα κίνησης.
Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν τα ρήματα θέσης της ΕΝΓ.	Στόχος: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα ρήματα θέσης της ΕΝΓ.
<i>Ειδικόί στόχοι:</i>	<i>Ειδικόί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν τα ρήματα θέσης σε προτάσεις της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα ρήματα θέσης σε προτάσεις της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει τους ταξινομητές μέσα στα ρήματα θέσης σε προτάσεις της ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους ταξινομητές μέσα στα ρήματα θέσης σε προτάσεις της ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί ταξινομητές μέσα σε ρήματα θέσης.	3. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τους ταξινομητές μέσα σε ρήματα θέσης.
Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τα συστατικά μέρη των προτάσεων της ΕΝΓ.	Στόχος: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει, θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τα συστατικά μέρη των προτάσεων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικόί στόχοι:</i>	<i>Ειδικόί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό του υποκειμένου στην ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα δώσει ορισμό και παραδείγματα του υποκειμένου στην ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί το υποκείμενο σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις της ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει το υποκείμενο σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις της ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό του αντικειμένου στην ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα δώσει ορισμό και παραδείγματα του αντικειμένου στην ΕΝΓ.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί το αντικείμενο σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις της ΕΝΓ.	4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει το αντικείμενο σε βιντεοσκοπημένες προτάσεις της ΕΝΓ.
5. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί το υποκείμενο και το αντικείμενο σε προτάσεις με ρήματα κατεύθυνσης.	5. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει το υποκείμενο και το αντικείμενο σε προτάσεις με ρήματα κατεύθυνσης.
Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τα συστατικά μέρη των προτάσεων της ΕΝΓ.	Στόχος: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τα συστατικά μέρη των προτάσεων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικόί στόχοι:</i>	<i>Ειδικόί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τη θεματοποίηση για να υποδείξει το υποκείμενο μίας πρότασης.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τη θεματοποίηση για να υποδείξει το υποκείμενο μίας πρότασης.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί την αλλαγή ρόλων για να υποδείξει αλλαγή υποκειμένου και/ ή αντικειμένου σε μία πρόταση.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει την αλλαγή ρόλων για να υποδείξει αλλαγή υποκειμένου και/ ή αντικειμένου σε μία πρόταση.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τις θέσεις στο χώρο για να υποδείξει και να ενσωματώσει υποκείμενο και αντικείμενο σε ρήματα κατεύθυνσης.	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τις θέσεις στο χώρο για να υποδείξει και να ενσωματώσει υποκείμενο και αντικείμενο σε ρήματα κατεύθυνσης.

4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τις διαφορετικές λειτουργίες του βλέμματος για να υποδείξει το υποκείμενο μέσα σε μία πρόταση.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τις διαφορετικές λειτουργίες του βλέμματος για να υποδείξει το υποκείμενο μέσα σε μία πρόταση.
5. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τους διαφορετικούς τύπους ρημάτων κατεύθυνσης.	5. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί και να χρησιμοποιεί τους διαφορετικούς τύπους ρημάτων κατεύθυνσης.
6. Ο μαθητής θα μάθει πώς τα αλληλοπαθή ρήματα εμπεριέχουν το υποκείμενο και το αντικείμενο (ΚΟΙΤΑΖΟΥΜΕ-Ο-ΕΝΑΣ-ΤΟΝ-ΑΛΛΟ, ΠΛΗΡΟΦΟΡΟΥΜΕ-Ο-ΕΝΑΣ-ΤΟΝ-ΑΛΛΟ, ΕΡΩΤΕΥΟΜΑΣΤΕ-Ο-ΕΝΑΣ-ΤΟΝ-ΑΛΛΟ).	6. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει αλληλοπαθή ρήματα για να υποδείξει το υποκείμενο και το αντικείμενο.
7. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τα ρήματα κατεύθυνσης και τους δείκτες που αυτά χρησιμοποιούν για να υποδείξουν ότι τα υποκείμενα μπορούν να κινούνται από και προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις.	7. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει τα ρήματα κατεύθυνσης και τους δείκτες που αυτά χρησιμοποιούν για να υποδείξουν ότι τα υποκείμενα μπορούν να κινούνται από και προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις.
Στόχος: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τους διαφορετικούς τύπους ρημάτων της ΕΝΓ.	Στόχος: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τους διαφορετικούς τύπους ρημάτων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τα υπαρκτικά και τα ενεργητικά ρήματα.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει υπαρκτικά και ενεργητικά ρήματα.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς οι ταξινομητές μπορούν να ενσωματωθούν μέσα σε ρήματα για να δηλώσει υποκείμενο, αντικείμενο και θέμα.	2. Ο μαθητής θα ενσωματώσει ταξινομητές μέσα σε ρήματα για να δηλώσει υποκείμενο, αντικείμενο και θέμα.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς τα ρήματα μπορούν να υποδείξουν υποκείμενο και αντικείμενο στις προτάσεις της ΕΝΓ..	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει ρήματα για να υποδείξει υποκείμενο και αντικείμενο στις προτάσεις της ΕΝΓ.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργεί η σειρά των λέξεων στην ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει διαφορετικές σειρές λέξεων στην ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί κύριες προτάσεις Y-P (Υποκειμένου-Ρήματος) και Y-P-A (Υποκειμένου- Ρήματος- Αντικειμένου)	1. Ο μαθητής θα δημιουργήσει και θα κατηγοριοποιήσει κύριες προτάσεις Y-P και Y-P-A.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί μία ακόμη συνηθισμένη σειρά λέξεων της ΕΝΓ: A-Y-P (Αντικείμενο-Υποκείμενο-Ρήμα).	2. Ο μαθητής θα μετατρέψει προτάσεις Y-P-A σε προτάσεις A-Y-P, χρησιμοποιώντας τη θεματοποίηση.
3. Ο μαθητής θα μάθει ότι η ΕΝΓ είναι το ίδιο ευέλικτη με την Ελληνική.	3. Ο μαθητής θα δημιουργήσει προτάσεις με σειρά λέξεων Y-P-A και με σειρά λέξεων A-Y-P.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργεί η σειρά των λέξεων στην ΕΝΓ και στην Ελληνική.	4. Ο μαθητής θα δημιουργήσει και θα συγκρίνει κύριες προτάσεις (Y-P-A και A-Y-P) της ΕΝΓ με αντίστοιχες προτάσεις των γραπτών Ελληνικών.

Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει, να χρησιμοποιεί και να κατηγοριοποιεί τις οριστικές προτάσεις της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει, θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τις οριστικές προτάσεις της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τις οριστικές προτάσεις της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τις οριστικές προτάσεις της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να διακρίνει τις οριστικές προτάσεις από τις ερωτηματικές, τις ρητορικές, τις προτάσεις τύπου θέματος-σχολίου και τις αναφορικές προτάσεις.	2. Ο μαθητής θα διακρίνει τις οριστικές προτάσεις από τις ερωτηματικές, τις ρητορικές, τις προτάσεις τύπου θέματος-σχολίου και τις αναφορικές προτάσεις.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τους δύο βασικούς τύπους ερωτήσεων στην ΕΝΓ: ολικής άγνοιας και μερικής άγνοιας.	Σκοπός: Ο μαθητής θα παράγει και θα κατηγοριοποιήσει τους δύο βασικούς τύπους ερωτήσεων στην ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τις ερωτήσεις ολικής άγνοιας (Ναι/ Όχι) στην ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα παράγει και θα κατηγοριοποιήσει ερωτήσεις ολικής άγνοιας στην ΕΝΓ (μεμονωμένες και σε πλαίσια κειμένου).
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει ότι ο μη-χειροκινησιακός δείκτης του ανασηκώματος του φρυδιού δηλώνει ερώτηση ολικής άγνοιας.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει, θα παράγει και θα κατηγοριοποιήσει το μη-χειροκινησιακό δείκτη του ανασηκώματος του φρυδιού για να υποδείξει μία ερώτηση ολικής άγνοιας.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τις ερωτήσεις μερικής άγνοιας της ΕΝΓ: <ul style="list-style-type: none"> • ΠΟΙΟΣ • ΤΙ /ΠΟΙΟ • ΠΟΥ • ΠΟΤΕ • ΓΙΑΤΙ • ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ • ΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΔΥΟ/ ΑΠΟ ΠΟΛΛΑ • ΠΩΣ 	3. Ο μαθητής θα παράγει και θα κατηγοριοποιήσει ερωτήσεις μερικής άγνοιας στην ΕΝΓ: <ul style="list-style-type: none"> • ΠΟΙΟΣ • ΤΙ /ΠΟΙΟ • ΠΟΥ • ΠΟΤΕ • ΓΙΑΤΙ • ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ • ΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΔΥΟ/ ΑΠΟ ΠΟΛΛΑ • ΠΩΣ
4. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί το μη-χειροκινησιακό δείκτη της σύγκλισης των φρυδιών και της κίνησης του κεφαλιού για να υποδείξει μία ερώτηση μερικής άγνοιας.	4. Ο μαθητής θα παράγει, θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει το μη-χειροκινησιακό δείκτη της σύγκλισης των φρυδιών και της κίνησης του κεφαλιού για να υποδείξει μία ερώτηση μερικής άγνοιας.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς ενσωματώνεται η άρνηση σε διάφορους τύπους προτάσεων της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα ενσωματώσει την άρνηση σε διάφορους τύπους προτάσεων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να ενσωματώνει την άρνηση σε διάφορους τύπους προτάσεων της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα ενσωματώσει την άρνηση σε διάφορους τύπους προτάσεων της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τους διαφορετικούς τύπους αρνητικών δεικτών που χρησιμοποιούνται στις προτάσεις της ΕΝΓ, συμπεριλαμβάνοντας μη-	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει τους διαφορετικούς τύπους αρνητικών δεικτών που χρησιμοποιούνται στις προτάσεις της ΕΝΓ, συμπεριλαμβάνοντας μη-

χειροκινησιακούς δείκτες, όπως οι αρνητικές κινήσεις του κεφαλιού, η συνοφρύωση, το σούφρωμα της μύτης και το ανασηκωμένο άνω χείλος.	χειροκινησιακούς δείκτες, όπως οι αρνητικές κινήσεις του κεφαλιού, η συνοφρύωση, το σούφρωμα της μύτης και το ανασηκωμένο άνω χείλος.
3. Ο μαθητής θα μάθει τις λέξεις άρνησης σε ερωτήσεις ολικής άγνοιας όπως: ΔΕΝ/ ΜΗΝ, ΟΧΙ ΑΚΟΜΗ, ΠΟΤΕ, ΚΑΝΕΝΑ, ΑΡΝΟΥΜΑΙ, ΔΙΑΨΕΥΔΩ, ΔΕΝ ΜΠΟΡΩ, ΑΔΥΝΑΤΟΝ, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΟ, ΧΩΡΙΣ ΑΞΙΑ, ΠΑΡΑΝΟΜΟ, ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΚΑΝΕΝΑΝ/ ΤΙΠΟΤΑ, ΠΟΥΘΕΝΑ, ΤΙΠΟΤΑ.	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις λέξεις άρνησης σε ερωτήσεις ολικής άγνοιας όπως: ΔΕΝ/ ΜΗΝ, ΟΧΙ ΑΚΟΜΗ, ΠΟΤΕ, ΚΑΝΕΝΑ, ΑΡΝΟΥΜΑΙ, ΔΙΑΨΕΥΔΩ, ΔΕΝ ΜΠΟΡΩ, ΑΔΥΝΑΤΟΝ, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΟ, ΧΩΡΙΣ ΑΞΙΑ, ΠΑΡΑΝΟΜΟ, ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΚΑΝΕΝΑΝ/ ΤΙΠΟΤΑ, ΠΟΥΘΕΝΑ, ΤΙΠΟΤΑ.
4. Ο μαθητής θα μάθει να κατηγοριοποιεί τις καταφατικές και τις αρνητικές ερωτήσεις ολικής άγνοιας.	4. Ο μαθητής θα παράγει και θα κατηγοριοποιήσει τις καταφατικές και τις αρνητικές ερωτήσεις ολικής άγνοιας.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τις υποθετικές προτάσεις της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα χρησιμοποιήσει τις υποθετικές προτάσεις της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό των υποθετικών προτάσεων.	1. Ο μαθητής θα δώσει ορισμό και παραδείγματα για τις υποθετικές προτάσεις.
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τα δύο συστατικά μέρη μίας υποθετικής πρότασης.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα δύο συστατικά μέρη μίας υποθετικής πρότασης.
3. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τους δείκτες των υποθετικών προτάσεων: <ul style="list-style-type: none"> • Ανασήκωμα φρυδιών • Κίνηση κεφαλιού και παύση • Χαμήλωμα φρυδιών • Στροφή του σώματος 	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους δείκτες των υποθετικών προτάσεων: <ul style="list-style-type: none"> • Ανασήκωμα φρυδιών • Κίνηση κεφαλιού και παύση • Χαμήλωμα φρυδιών • Στροφή του σώματος
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να δημιουργεί και να κατηγοριοποιεί τις υποθετικές προτάσεις.	4. Ο μαθητής θα δημιουργήσει και θα κατηγοριοποιήσει υποθετικές προτάσεις.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει για τη θεματοποίηση (θέμα-σχόλιο) στην ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τη θεματοποίηση στην ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό της θεματοποίησης. (Το θέμα προσδιορίζει το τοπικό, χρονικό ή ονομαστικό πλαίσιο του ρήματος).	1. Ο μαθητής θα δώσει ορισμό και παραδείγματα για τη θεματοποίηση.
2. Ο μαθητής θα μάθει τα συστατικά μέρη της θεματοποίησης: <ul style="list-style-type: none"> • Ανασηκωμένα φρύδια • Κίνηση του κεφαλιού • Το τελευταίο νόημα διατηρείται για λίγο μεγαλύτερο διάστημα • Μετά το θέμα, όταν νοηματίζεται το σχόλιο, αλλάζει το βλέμμα, η θέση του κεφαλιού και των φρυδιών 	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τα συστατικά μέρη της θεματοποίησης: <ul style="list-style-type: none"> • Ανασηκωμένα φρύδια • Κίνηση του κεφαλιού • Το τελευταίο νόημα διατηρείται για λίγο μεγαλύτερο διάστημα • Μετά το θέμα, όταν νοηματίζεται το σχόλιο, αλλάζει το βλέμμα, η θέση του κεφαλιού και των φρυδιών
3. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίσει τη δομή θέματος- σχολίου σε μία σειρά προτάσεων.	3. Ο μαθητής θα παράγει τη δομή θέματος-σχολίου, όταν του δίνονται ερεθίσματα.
	4. Ο μαθητής θα πάρει μία μη-θεματοποιημένη δήλωση και θα δημιουργήσει μία δομή θέματος-σχολίου.

Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τις αναφορικές προτάσεις της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα χρησιμοποιήσει τις αναφορικές προτάσεις της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό των αναφορικών προτάσεων.	1. Ο μαθητής θα δώσει ορισμό και παραδείγματα για τις αναφορικές προτάσεις.
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τους δείκτες των αναφορικών προτάσεων: <ul style="list-style-type: none"> • κίνηση του κεφαλιού προς τα πίσω • ανασήκωμα φρυδιών • καμία παύση για την υπόλοιπη πρόταση 	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους δείκτες των αναφορικών προτάσεων: <ul style="list-style-type: none"> • κίνηση του κεφαλιού προς τα πίσω • ανασήκωμα φρυδιών • καμία παύση για την υπόλοιπη πρόταση
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να δημιουργεί και να κατηγοριοποιεί τις αναφορικές προτάσεις.	3. Ο μαθητής θα δημιουργήσει και θα κατηγοριοποιήσει αναφορικές προτάσεις.

11.7. Λεξιλόγιο

Πρόσληψη	Εκφορά
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει καινούργιο λεξιλόγιο στην ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει καινούργιο λεξιλόγιο στην ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα βλέπει καθημερινά νέες λέξεις στην ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιεί καθημερινά καινούργιες λέξεις της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει σπάνιες ή ασυνήθιστες λέξεις από βιντεοκείμενα.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει σπάνιες ή ασυνήθιστες λέξεις από βιντεοκείμενα.
3. Ο μαθητής θα μάθει να προσδιορίζει το νόημα άγνωστων λέξεων από τα συμφραζόμενα.	3. Ο μαθητής θα εξηγήσει το νόημα άγνωστων λέξεων από τα συμφραζόμενα.
4. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει ξένες λέξεις σε κείμενα της ΕΝΓ.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει ξένες λέξεις σε κείμενα της ΕΝΓ.
5. Ο μαθητής θα μάθει να διακρίνει τα γνήσια στοιχεία της ΕΝΓ από τους δάνειους τύπους, από τα δάνεια νοήματα και από τα διάφορα είδη δακτυλοσυσταβισμού.	5. Ο μαθητής θα διακρίνει τα γνήσια στοιχεία της ΕΝΓ από τους δάνειους τύπους, από τα δάνεια νοήματα και από τα διάφορα είδη δακτυλοσυσταβισμού.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει τις κατηγορίες και τις λειτουργίες των διαφορετικών λεκτικών στοιχείων της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τις κατηγορίες και τις λειτουργίες των διαφορετικών λεκτικών στοιχείων της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει πώς να κατηγοριοποιεί διαφορετικά επίπεδα λεκτικών στοιχείων στην ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα κατηγοριοποιήσει τα διαφορετικά επίπεδα λεκτικών στοιχείων στην ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει και να σχηματίζει τους πληθυντικούς των νοημάτων στην ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα σχηματίσει πληθυντικούς νοημάτων στην ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει πώς να δηλώνει το υποκείμενο μιας ενέργειας στην ΕΝΓ.	3. Ο μαθητής θα δηλώσει το υποκείμενο μιας ενέργειας στην ΕΝΓ.
4. Ο μαθητής θα μάθει ότι τα επίθετα διαφοροποιούνται μορφολογικά για να δηλώσουν διαφορετικό βαθμό έντασης.	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει επίθετα με μορφολογική διαφοροποίηση για να δηλώσει διαφορετικό βαθμό έντασης.

5. Ο μαθητής θα μάθει πώς λειτουργούν οι μη-χειροκινησιακοί δείκτες και γιατί αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της μορφολογίας του λεξιλογίου της ΕΝΓ.	5. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει μη-χειροκινησιακούς δείκτες σε διάφορες περιπτώσεις, για να αποδείξει ότι είναι αναπόσπαστο μέρος της μορφολογίας του λεξιλογίου της ΕΝΓ.
---	--

11.8. Φωνολογική Δομή της ΕΝΓ

Πρόσληψη	Εκφορά
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει, να χρησιμοποιεί και να κατηγοριοποιεί τα βασικά φωνολογικά χαρακτηριστικά της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει, θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τα βασικά φωνολογικά χαρακτηριστικά της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει ότι η ΕΝΓ αντλεί από συγκεκριμένο σύνολο χειρομορφών για τον σχηματισμό νοημάτων.	1. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει το συγκεκριμένο σύνολο χειρομορφών για να σχηματίσει νοήματα.
2. Ο μαθητής θα μάθει ότι υπάρχουν διαφορετικές κατηγορίες χειρομορφών στην ΕΝΓ (συνήθεις, μη-συνήθεις, αλφαβήτου, κ.λ.π.).	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει τις διαφορετικές κατηγορίες χειρομορφών της ΕΝΓ (συνήθεις, μη-συνήθεις, αλφαβήτου, κ.λ.π.).
3. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί τα νοήματα που περιέχουν μη-συνήθεις και συνήθεις χειρομορφές.	3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει και θα κατηγοριοποιήσει τα νοήματα που περιέχουν μη-συνήθεις και συνήθεις χειρομορφές.
	4. Ο μαθητής θα σχηματίσει ένα νόημα ή μία σειρά νοημάτων όταν του δείξουν διάφορες κάρτες χειρομορφών.
4. Ο μαθητής θα μάθει πώς να δημιουργεί ιστορίες, χρησιμοποιώντας συνήθεις χειρομορφές.	5. Ο μαθητής θα δημιουργήσει ιστορίες, χρησιμοποιώντας συνήθεις χειρομορφές.
5. Ο μαθητής θα μάθει πώς να δημιουργεί ιστορίες, χρησιμοποιώντας μη-συνήθεις χειρομορφές.	6. Ο μαθητής θα δημιουργήσει ιστορίες, χρησιμοποιώντας μη-συνήθεις χειρομορφές.
6. Ο μαθητής θα μάθει πώς να δημιουργεί ιστορίες, χρησιμοποιώντας ένα συνδυασμό από συνήθεις και μη-συνήθεις χειρομορφές.	7. Ο μαθητής θα δημιουργήσει ιστορίες, χρησιμοποιώντας ένα συνδυασμό από συνήθεις και μη-συνήθεις χειρομορφές.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναγνωρίζει τους χρονικούς προσδιορισμούς της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους χρονικούς προσδιορισμούς της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει το οριζόντιο ή το κάθετο επίπεδο στο σχηματισμό του παροντικού, του παρελθοντικού και του μελλοντικού χρόνου (Ενεστώτα, Αόριστου και Μέλλοντα).	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει το οριζόντιο ή το κάθετο επίπεδο στο σχηματισμό του παροντικού, του παρελθοντικού και του μελλοντικού χρόνου (Ενεστώτα, Αόριστου και Μέλλοντα).
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τους χρονικούς δείκτες για το παρόν (ΤΩΡΑ, ΣΗΜΕΡΑ).	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους χρονικούς δείκτες για το παρόν (ΤΩΡΑ, ΣΗΜΕΡΑ).
3. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τους χρονικούς δείκτες για το παρελθόν (ΠΡΟΣΦΑΤΑ, ΕΧΘΕΣ, ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΠΟΛΥ ΚΑΙΡΟ).	3. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους χρονικούς δείκτες για το παρελθόν (ΠΡΟΣΦΑΤΑ, ΕΧΘΕΣ, ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΠΟΛΥ ΚΑΙΡΟ).

4. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει τους χρονικούς δείκτες για το μέλλον (ΑΥΡΙΟ, ΘΑ, ΜΑΚΡΙΝΟ ΜΕΛΛΟΝ).	4. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους χρονικούς δείκτες για το μέλλον (ΑΥΡΙΟ, ΘΑ, ΜΑΚΡΙΝΟ ΜΕΛΛΟΝ).
5. Ο μαθητής θα μάθει να διακρίνει τις επιρρηματικές εκφράσεις από τους χρονικούς δείκτες.	5. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει επιρρηματικές εκφράσεις και χρονικούς δείκτες σε διαφορετικές περιπτώσεις.
6. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει το χρόνο στις προτάσεις της ΕΝΓ.	6. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει το σωστό χρόνο στις προτάσεις της ΕΝΓ.
7. Ο μαθητής θα μάθει ότι όταν δεν χρησιμοποιείται κανένας χρονικός δείκτης (νόημα), τότε είναι παροντικός χρόνος.	7. Ο μαθητής θα παράγει διάφορες προτάσεις με ή χωρίς συγκεκριμένους δείκτες (νοήματα) παροντικού χρόνου.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει, να κατηγοριοποιεί και να χρησιμοποιεί τα διάφορα λεκτικά στοιχεία της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναγνωρίσει, θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τα διάφορα λεκτικά στοιχεία της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει, να κατηγοριοποιεί και να χρησιμοποιεί τον πληθυντικό της ΕΝΓ.	1. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει, θα χρησιμοποιήσει και θα κατηγοριοποιήσει τον πληθυντικό της ΕΝΓ.
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει, να κατηγοριοποιεί και να χρησιμοποιεί το ποιητικό αίτιο της ΕΝΓ.	2. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει, θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει το ποιητικό αίτιο της ΕΝΓ.
3. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει, να κατηγοριοποιεί και να χρησιμοποιεί τα επίθετα της ΕΝΓ, με βάση την κατεύθυνση κίνησης, την ένταση κ.λ.π..	3. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει, θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τα επίθετα της ΕΝΓ, με βάση την κατεύθυνση κίνησης, την ένταση κ.λ.π..
4. Ο μαθητής θα μάθει να αναγνωρίζει, να κατηγοριοποιεί και να χρησιμοποιεί τους μη χειροκινησιακούς δείκτες, με βάση την σημασία τους για το λεξιλόγιο της ΕΝΓ.	4. Ο μαθητής θα αναγνωρίσει, θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τους μη χειροκινησιακούς δείκτες, με βάση την σημασία τους για το λεξιλόγιο της ΕΝΓ.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει να αναλύει, να κατηγοριοποιεί και να χρησιμοποιεί την αρίθμηση της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναλύσει, θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει την αρίθμηση της ΕΝΓ.
<i>Ειδικοί στόχοι:</i>	<i>Ειδικοί στόχοι:</i>
Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναλύει, να κατηγοριοποιεί και να χρησιμοποιεί: <ul style="list-style-type: none"> • Την αρίθμηση • Την κατά προσέγγιση χρήση αριθμών • Την επιρρηματική τροποποίηση αριθμητικών • Την ημερολογιακή χρήση αριθμών • Την εφαρμογή των αριθμών στα χρήματα • Την εφαρμογή των αριθμών στις ηλικίες • Την εφαρμογή των αριθμών σε επανάληψη και διάρκεια 	Ο μαθητής θα αναλύσει, θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει: <ul style="list-style-type: none"> • Την αρίθμηση • Την κατά προσέγγιση χρήση αριθμών • Την επιρρηματική τροποποίηση αριθμητικών • Την ημερολογιακή χρήση αριθμών • Την εφαρμογή των αριθμών στα χρήματα • Την εφαρμογή των αριθμών στις ηλικίες • Την εφαρμογή των αριθμών σε επανάληψη και διάρκεια

Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς χρησιμοποιούνται οι ιδιωτισμοί της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους ιδιωτισμούς της ΕΝΓ.
<i>Ειδικόί στόχοι:</i>	<i>Ειδικόί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει τον ορισμό των ιδιωτισμών.	1. Ο μαθητής θα δώσει ορισμό και παραδείγματα για τους ιδιωτισμούς.
2. Ο μαθητής θα μάθει πώς να χρησιμοποιεί τους ιδιωτισμούς κατάλληλα.	2. Ο μαθητής θα χρησιμοποιήσει τους ιδιωτισμούς κατάλληλα.
	3. Ο μαθητής θα βρει και θα προσπαθήσει να καταγράψει ιδιωτισμούς της ΕΝΓ.
Σκοπός: Ο μαθητής θα μάθει πώς να αναλύει, να κατηγοριοποιεί και να χρησιμοποιεί τις διάφορες λειτουργίες του χώρου και της κίνησης στο λεξιλόγιο της ΕΝΓ.	Σκοπός: Ο μαθητής θα αναλύσει, θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τις διάφορες λειτουργίες του χώρου και της κίνησης στο λεξιλόγιο της ΕΝΓ.
<i>Ειδικόί στόχοι:</i>	<i>Ειδικόί στόχοι:</i>
1. Ο μαθητής θα μάθει να αναλύει, να κατηγοριοποιεί και να χρησιμοποιεί τη κίνηση για να δείξει τη διαφορά ανάμεσα στη θέση και στην ενέργεια.	1. Ο μαθητής θα αναλύσει, θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει την κίνηση για να δείξει τη διαφορά ανάμεσα στη θέση και στην ενέργεια.
2. Ο μαθητής θα μάθει να αναλύει, να κατηγοριοποιεί και να χρησιμοποιεί τους λεκτικούς τύπους και τους τύπους που δημιουργούνται από ταξινομητές.	2. Ο μαθητής θα αναλύσει, θα κατηγοριοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τους λεκτικούς τύπους και τους τύπους που δημιουργούνται από ταξινομητές.

11.9. Ενδεικτικές Δραστηριότητες Γραμματικών Δομών

1. Οι μαθητές επιλέγουν τις πιο χαρακτηριστικές χειρομορφές και τις τοποθετούν μέσα σε προτάσεις και μικρές ιστορίες που δημιουργούν οι ίδιοι.
2. Δίνοντας ένα κατάλογο από απλές προτάσεις της ΕΝΓ (π.χ: ΕΓΩ (ΗΜΟΥΝ) ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΧΘΕΣ, ΑΥΤΟΣ (δείξη) ΕΧΕΙ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ), η καθηγήτρια ζητάει από τους μαθητές να επιδείξουν την κατάλληλη έκφραση προσώπου, το κατάλληλο βλέμμα και την κατάλληλη κίνηση του κεφαλιού.
3. Η καθηγήτρια συνεχίζει την παραπάνω δραστηριότητα με απλές ερωτήσεις, ρητορικές ερωτήσεις, προσταγές, δηλώσεις άρνησης, κατάφασης, υποθετικές προτάσεις και αναφορικές προτάσεις. Χρησιμοποιεί τα κατάλληλα χειροκινησιακά νοήματα για το κάθε είδος.
4. Οι μαθητές παίρνουν συνεντεύξεις από φίλους για να εξασκηθούν στη χρήση διαφορετικών τύπων ερωτήσεων της ΕΝΓ.
5. Η καθηγήτρια βιντεοσκοπεί μαθητές οι οποίοι χρησιμοποιούν διαφορετικούς τύπους προτάσεων που θα τις χρησιμοποιήσουν στην τάξη με τους συμμαθητές τους.
6. Η καθηγήτρια ζητάει από ορισμένους μαθητές να νοηματίσουν μία δήλωση, ερώτηση ή διαταγή με λάθος τρόπο (γραμματικά). Ζητάει από τους υπόλοιπους μαθητές να προτείνουν τρόπους βελτίωσης των μη-χειροκινησιακών χαρακτηριστικών: φρύδια (ανασηκωμένα/ χαμηλωμένα), κεφάλι, στόμα (ανοικτό/ κλειστό).
7. Οι μαθητές παρακολουθούν μία βιντεοταινία στην ΕΝΓ και τη συζητούν όλοι μαζί στην τάξη.

8. Η καθηγήτρια μαζί με τους μαθητές δημιουργεί μία μικρή ιστορία, πρώτα στην ΕΝΓ, μετά με τα χέρια στα πλάγια, χρησιμοποιώντας μόνο τις εκφράσεις του προσώπου που κανονικά θα τη συνόδευαν.

11.10. Ενδεικτικές Δραστηριότητες Παραλλαγής Ύφους

1. Οι μαθητές παίρνουν ρόλους και εξασκούνται στην κατανόηση και παραγωγή λόγου σε συγκεκριμένες επικοινωνιακές περιστάσεις (π.χ. ένα γεύμα σε ένα εστιατόριο), αφού πρώτα έχουν παρακολουθήσει αυθεντικούς διάλογους σε βίντεο κατά τους οποίους μαντεύουν τις προθέσεις του νοηματιστή και αποκωδικοποιούν πληροφορίες. (Σύνδεση με τα μαθήματα Νέων Ελληνικών και της Αγωγής του Πολίτη).
2. Γίνεται καταγραφή σε βίντεο μύθων και παραμυθιών με κοινά ή παρόμοια θέματα απ' όλο τον κόσμο και αυτά συγκρίνονται με τα μυθολογικά μοτίβα του τόπου μας. Συνεργασία σχολείων και οργανώσεων Κωφών. (Σύνδεση με όλα τα μαθήματα, κυρίως τα γλωσσικά).
3. Οι μαθητές συζητούν και αναλύουν τα υφολογικά στοιχεία διαφόρων κειμένων (συνταγές, απλά ποιήματα, αφίσες, ιστορίες, θεατρικά έργα κ.ά.).

11.11. Ενδεικτικές Δραστηριότητες Λεξιλογίου

1. Οι μαθητές χρησιμοποιούν την ΕΝΓ στην τάξη για διάφορους σκοπούς: για παρουσίαση του εαυτού τους, για αποκωδικοποίηση μηνυμάτων, για υπαγόρευση οδηγιών, για ανάλυση κειμένων, για αφηγήσεις κ.λ.π.
2. Αναγνωρίζουν τις άγνωστες λέξεις-νοήματα και αναζητούν τη σημασία τους, μέσα από τα συμφραζόμενα, συζητώντας, ρωτώντας ή ανατρέχοντας στο λεξικό.
3. Εξοικειώνονται με το λεξιλόγιο των επεξεργασμένων θεμάτων και το επεκτείνουν.
4. Παρατηρούν τη σειρά των λέξεων στα Ελληνικά και στην ΕΝΓ. Γράφουν μία μικρή ιστορία στα Ελληνικά και την παρουσιάζουν στην ΕΝΓ για βιντεοσκόπηση.
5. Η καθηγήτρια δημιουργεί μία μικρή ιστορία στην ΕΝΓ και την γράφει στα Αγγλικά. Συζητάει το γεγονός ότι η ΕΝΓ δεν είναι γραπτή γλώσσα
6. Η καθηγήτρια ζητάει από κάθε μαθητή να γράψει έναν ορισμό της γλώσσας. Συγκρίνει τους ορισμούς. Συνδυάζει τους ορισμούς για να καταλήξει σε έναν ορισμό. Τον συγκρίνει με τον ακόλουθο ορισμό της γλώσσας:
7. 'Η γλώσσα είναι ένα σύστημα από σχετικά αυθαίρετα σύμβολα και γραμματικά σύμβολα τα οποία αλλάζουν με τον καιρό και την οποία (γλώσσα) τα μέλη της κοινότητας μοιράζονται και χρησιμοποιούν για διάφορους σκοπούς: να επικοινωνούν ο ένας με τον άλλο, να επικοινωνούν τις ιδέες τους, τα συναισθήματά τους και τους σκοπούς τους και να μεταδίδουν τον πολιτισμό τους από γενιά σε γενιά'. (Baker & Cokely, 1980, p.31)
8. Οι μαθητές συλλέγουν ορισμούς για την 'επικοινωνία'. Συζητούν το ότι διαφέρουν οι έννοιες της γλώσσας και της επικοινωνίας. Συσχετίζουν αυτές τις έννοιες με το γραπτό, τον προφορικό και το νοηματικό τύπο επικοινωνίας και γλώσσας.

9. Οι μαθητές διεξάγουν έρευνα για να βρουν εάν υπάρχουν άλλες γλώσσες που να μην έχουν γραπτή μορφή.
10. Η καθηγήτρια ζητάει από τους μαθητές να εξηγήσουν την ΕΝΓ σε ένα ξένο μαθητή, ο οποίος δεν την έχει παρακολουθήσει ποτέ πριν. Βιντεοσκοπούν τις επεξηγήσεις τους για να τις δείξουν στη συνέχεια σε επισκέπτες, γονείς και άλλους.
11. Η καθηγήτρια ζητάει από μεγάλους Κωφούς μαθητές να μιλήσουν στην τάξη. Οι μαθητές συζητούν και αναλύουν τις διαφορετικές εκφορές νοημάτων ανάμεσα στους νοηματιστές διαφόρων περιοχών της χώρας (για παράδειγμα: μέγεθος, ταχύτητα νοηματισμού, λεξιλόγιο κ.λ.π.).
12. Οι μαθητές συζητούν το θέμα: 'Οι χιμπαντζήδες χρησιμοποιούν τη γλώσσα όταν επικοινωνούν στη νοηματική.'
13. Η καθηγήτρια ζητάει από τους μαθητές να σκεφτούν τις διαφορετικές λειτουργίες της γλώσσας (π.χ. επικοινωνία συναισθημάτων, περιγραφή πραγμάτων, υποβολή ερωτήσεων κ.λ.π.).
14. Οι μαθητές συζητούν και αναλύουν τους διαφορετικούς τύπους της γλώσσας (νοηματική, προφορική, γραπτή).
15. Οι μαθητές συζητούν και αναλύουν το ότι διαφορετικές ομάδες ανθρώπων έχουν τη δική τους εκδοχή προφορικής, γραπτής και νοηματικής γλώσσας-τις οποίες ανέπτυξαν μέσα σε μία κοινότητα.

11.12. Ενδεικτικές Δραστηριότητες Λογοτεχνίας, Γλώσσας και Πολιτισμού

1. Οι μαθητές παίζουν ομαδικά παιχνίδια στα οποία εκτελούν οδηγίες και εντολές τις οποίες βλέπουν ή διαβάζουν.
2. Οι μαθητές κάνουν δραματοποιημένη ανάγνωση κειμένων (Σύνδεση με άλλα γλωσσικά μαθήματα, όπως τα Νέα Ελληνικά).
3. Οργανώνεται ένας διαγωνισμός αφήγησης ενός φανταστικού περιστατικού (με πρωταγωνιστή έναν άνθρωπο, ένα αντικείμενο ή ένα ζώο) ή ενός λαϊκού παραμυθιού από τον ιδιαίτερο τόπο καταγωγής του καθενός (Σύνδεση με τα μαθήματα της Ιστορίας, της Γεωγραφίας και της Γλώσσας).
4. Οι μαθητές παίζουν παιχνίδια ρόλων ,όπου ο καθένας υποδύεται ένα πρόσωπο υπαρκτό ή ιστορικό και οι υπόλοιποι καλούνται με ερωτήσεις και διευκρινίσεις να μαντέψουν το υποδύμενο πρόσωπο (Σύνδεση με το μάθημα της Ιστορίας, Γλώσσας κ.λ.π.).
5. Οι μαθητές παίρνουν ρόλους και εξασκούνται στην κατανόηση και παραγωγή λόγου σε συγκεκριμένες επικοινωνιακές περιστάσεις (π.χ. ένα γεύμα σε ένα εστιατόριο), αφού πρώτα έχουν παρακολουθήσει αυθεντικούς διάλογους σε βίντεο κατά τους οποίους μαντεύουν τις προθέσεις του νοηματιστή και αποκωδικοποιούν πληροφορίες. (Σύνδεση με τα μαθήματα της Γλώσσας και της Αγωγής του Πολίτη).
6. Οι μαθητές (με τη βοήθεια της δασκάλας τους) εκδίδουν σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή μία διγλωσση εφημερίδα Ελληνικής Γλώσσας και Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας με νέα, άρθρα, ιστορίες, συνεντεύξεις, ανέκδοτα και ό,τι άλλο μπορεί να ενδιαφέρει μία σχολική κοινότητα (Σύνδεση με όλα τα μαθήματα).

7. Γίνεται καταγραφή σε βίντεο μύθων και παραμυθιών με κοινά ή παρόμοια θέματα απ' όλο τον κόσμο και αυτά συγκρίνονται με τα μυθολογικά μοτίβα του τόπου μας. Συνεργασία σχολείων και οργανώσεων Κωφών. (Σύνδεση με όλα τα μαθήματα, κυρίως τα γλωσσικά).
8. Οι μαθητές δημιουργούν ιστορίες τις οποίες εξιστορούν στην τάξη. Στόχος είναι η ανάδειξη του καλύτερου 'παραμυθά' (Σύνδεση με το γλωσσικό μάθημα των Ελληνικών και τις τεχνικές προφορικών κειμένων).
9. Οι μαθητές αποδίδουν στα ελληνικά απλούς μύθους, λαϊκά παραμύθια και παροιμίες.
10. Οι μαθητές αφηγούνται μια ιστορία, ένα μύθο, ένα γεγονός ή ένα σχέδιο δράσης (Ιστορία). Αφήγηση με σχετική χρήση μηχανισμών / δεικτών συνοχής των διαφόρων φάσεων
11. Οι μαθητές εξασκούνται σε περιλήψεις αφηγήσεων
12. Οργανώνεται από το σχολείο μία λογοτεχνική βραδιά με κείμενα συγγραφέων της ίδιας χρονικής περιόδου και γίνεται συζήτηση για τα θέματα και το είδος του λόγου των συγγραφέων καθώς και για την εποχή στην οποία αυτοί έδρασαν. Αναζήτηση ομοιοτήτων και διαφορών και ανάγνωση αποσπασμάτων. (Σύνδεση με τα μαθήματα της Ιστορίας και των Νέων Ελληνικών).
13. Γίνεται ανάγνωση και επεξεργασία λογοτεχνικών κειμένων είτε στο μάθημα της γλώσσας-στόχου είτε σε σύγκριση των κειμένων της γλώσσας-στόχου με άλλες ζωντανές γλώσσες (Νέα Ελληνική Γλώσσα, Αγγλικά).
14. Οι μαθητές αναλύουν λογοπαίγνια και κείμενα που στηρίζονται σε παρόμοιες τεχνικές (π.χ. διαφημίσεις).
15. Οι μαθητές συζητούν και αναλύουν τα υφολογικά στοιχεία διαφόρων κειμένων (συνταγές, απλά ποιήματα, αφίσες, ιστορίες, θεατρικά έργα κ.ά.).
16. Ο κάθε μαθητής κάνει μία ζωγραφιά με ομάδες ή σειρές ανθρώπων, δέντρων, αυτοκινήτων, σπιτιών και άλλων αντικειμένων. Μετά ο κάθε μαθητής περιγράφει την εικόνα του, χρησιμοποιώντας τους κατάλληλους ταξινομητές και τον πληθυντικό για να περιγράψει τη θέση διαφόρων αντικειμένων. (Σημείωση: Κάθε φορά που χρησιμοποιείται ένας ταξινομητής στην ΕΝΓ, πρέπει να ξεκινήσει με την αναγνώριση του αντικειμένου και μετά με την κίνηση του αντικειμένου).
17. Η καθηγήτρια ζητάει από κάθε μαθητή να περιγράψει το αγαπημένο του μέρος, πρόσωπο, ζώο, είδος ρουχισμού, ή αντικείμενο, χρησιμοποιώντας ταξινομητές. Ζητάει από τους άλλους μαθητές να ζωγραφίσουν ό,τι περιγράφεται. Οι μαθητές συγκρίνουν τις ζωγραφιές τους.
18. Η καθηγήτρια περιγράφει το μέγεθος και το σχήμα ενός αντικειμένου χωρίς να το δείχνει στους μαθητές. Ζητάει από τους μαθητές να ζωγραφίσουν το αντικείμενο. Συγκρίνουν τις ζωγραφιές τους.
19. Χρησιμοποιώντας τις κάρτες της ΕΝΓ, οι μαθητές δημιουργούν μία ιστορία με τη χρήση χειρομορφών ταξινομητών της ΕΝΓ.
20. Οι μαθητές τακτοποιούν τα έπιπλα και τα παιχνίδια σε ένα κουκλόσπιτο. Ο κάθε μαθητής χρησιμοποιεί ταξινομητές για να περιγράψει τις κούκλες και τα αντικείμενα μέσα στο κουκλόσπιτο.

21. Οι μαθητές κάνουν πρακτική εξάσκηση στην αφήγηση των ακόλουθων μικρών ιστοριών. Χρησιμοποιούν τους κατάλληλους ταξινομητές:
- Στο μέσο της καταιγίδας, μία τηλεφωνική γραμμή κρέμεται από ένα δέντρο.
  - Είσαι εγκλωβισμένος στην κίνηση και το αυτοκίνητό σου υπερθερμαίνεται.
  - Έχασες το κλειδί του σπιτιού σου και τελικά το βρίσκεις κάτω από μία καρέκλα.
  - Ένα αυτοκίνητο σταματάει ξαφνικά μπροστά σου. Το αυτοκίνητό σου φρενάρει απότομα και σταματά. Ένα φορτηγό χτυπάει το αυτοκίνητό σου από πίσω.
22. Οι μαθητές δημιουργούν μία βιντεοταινία με μία από τις παραπάνω μικρές ιστορίες για να τη δείξουν σε κάποια άλλη τάξη ή στους γονείς.
23. Οι μαθητές εξασκούνται στον πληθυντικό με διάφορες δημιουργικές ιστορίες της ΕΝΓ.
24. Οι μαθητές παίρνουν δύο σετ από μικρά αντικείμενα. Τοποθετούν τα αντικείμενα σε αντικριστά θρανία δύο μαθητών. Βάζουν ένα χαμηλό διαχωριστικό ανάμεσα στα δύο θρανία. Ο ένας μαθητής φτιάχνει ένα σχέδιο με τα αντικείμενα. Ο άλλος μαθητής δεν μπορεί να δει τι σχεδιάζεται. Ο 'σχεδιαστής' θα περιγράψει τη διάταξη όλων των αντικειμένων. Ο άλλος μαθητής πρέπει να ακολουθήσει τις οδηγίες για να αντιγράψει τη διάταξη αυτή. Όταν οι δύο μαθητές θεωρήσουν ότι έχουν το ίδιο σχέδιο, μετακινούν το διαχωριστικό. Βλέπουν το αποτέλεσμα και σχολιάζουν τα νοήματα που χρησιμοποιήθηκαν.
25. Η καθηγήτρια επιδεικνύει τη διανεμητική χρήση ενός ρήματος (δίνω, αγοράζω, αγκαλιάζω κ.λ.π.). Ζητάει από τους μαθητές να τις πουν εάν το αντικείμενο δόθηκε:
- σε όλους
  - σε ένα συγκεκριμένο πρόσωπο
  - τυχαία
  - σε κάθε πρόσωπο
26. Η καθηγήτρια συζητάει με τους μαθητές το πώς να νοηματίζουν διάφορες καταστάσεις, όπως: ένα μαθητή που κάθεται, δύο μαθητές που κάθονται, πέντε μαθητές που κάθονται, πολλούς μαθητές που κάθονται, σε ένα δωμάτιο, σε σειρά, σε ομάδα, τυχαία, στο πίσω μέρος του δωματίου, στο μπροστινό μέρος του δωματίου, πίσω από τον τοίχο κ.λ.π..

11.13. Αξιολόγηση

Σκεπτικό των Τεστ:

Να αναλύουν τη γνώση του λεξιλογίου με το να διερευνούν διάφορους σημασιολογικούς τομείς.

Πρόσληψη	Εκφορά
Ο μαθητής αξιολογείται στο:	Ο μαθητής αξιολογείται στο:
1. Να αναγνωρίζει τα στοιχεία του λεξιλογίου στο γλωσσικό περιβάλλον καθώς και ως εδραιωμένα λεκτικά στοιχεία. 2. Να προσλαμβάνει πληροφορίες από ένα νοηματιστή της ΕΝΓ.	1. Να επιλέγει και να χρησιμοποιεί τους σωστούς ταξινομητές σε μία 'επαναφήγηση', βλέποντας ένα βίντεο (ή άλλο ερέθισμα) που χρησιμοποιεί πραγματικά αντικείμενα. 2. Να χρησιμοποιεί αφηγηματικές δομές σε 'επαναφηγήσεις' ιστοριών.

<p>Εργαλείο Αξιολόγησης:</p> <p>Κατανόηση:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Αντωνύμων στην ΕΝΓ. 2. Συνωνύμων στην ΕΝΓ. 3. Πληθυντικού στην ΕΝΓ. 4. Τεστ: Λεξιλογίου σε Προτάσεις (VST) (Τεστ με σπάνια στοιχεία του λεξιλογίου, όπως αυτά χρησιμοποιούνται σε διάφορες προτάσεις μέσα σε αυθεντικά κείμενα). 5. Πραγματικών αντικειμένων με δείξη. 	<p>Εργαλείο Αξιολόγησης:</p> <p>Ενεργητική ανταπόκριση σε:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πραγματικά Αντικείμενα: ο μαθητής τα νοηματίζει. 2. Απευθείας ερέθισμα: ο μαθητής νοηματίζει στο δάσκαλό του. 3. Αφηγήσεις: <ol style="list-style-type: none"> α) σε βίντεο: Ιστορίες στην ΕΝΓ. β) με ερέθισμα στατικής εικόνας: Καρτέλες εικόνων ως ερέθισμα για σύνθεση λόγου στην ΕΝΓ.
--	--

Τμήμα Ειδικής Αγωγής
Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών
για Μαθητές
με προβλήματα Ακοής
Νοησιακή

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΚΣΟΦΙΣ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΑΘΗΝΑ 2004